דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם למרחב

יום ו', י"ב באב תשל"ג, 10 באוגוסט 1973 • גליון 14754 • השנה הארבעים ותשע
היום 16 עמודים וכן המוספים „משא" ו„דבר השבוע" • המחיר 140 אג'

היום ב„דבר":
• הזיכוח של ביהוש ירושלים וההתיישבות בשטח: גבי סבואל / דליאה בהוך • ההתיישבות בלי טיפה / חגי אשד
• בחזית פגיעות בעקבות יחרבו להבראה פוליטית / גד יעקבי • בראיון ל„דבר" • ניקסון פגוע בתהום לבים / זהוב ברנע
• בין המפקד להפקיד / באור ביאור • השער לצה"ל: קורס ... / שלמה עזר זבורים ברמי • מכתב גלוי לכיטה ... / פרופ' א. הראל • האפליה הישנות בלבוד חדש (בעקבות מבגם המועלי של ההגעה הציונית) / יהודה גוטהלף • אלתר ביה של שביתה הדירוגים / יזקף מיבטסקי • קרן הספט ופינת השפל / אריה ל. אבנרי • מאדאת בהפקיד בהגה / כיתאר אסף • כהוה ובלים / עמוד 15.

מזג האוויר

הלחות יחסית — תלוי.
טמפרטורות המקסימום הצפויות: ירושלים — 27 מעלות, תל-אביב — 28, חיפה — 29, לוד — 31, נצרת — 29, אילת — 39, רמת-הגולן — 25, עזה — 29, נהריה — 29, באר-שבע — 32, מפרץ-שלמה — 35, הר-שומרון — 27 ויריחו — 36 מעלות. גובה הגלים: 100—150 ס"מ.

סימקה 1100
המכונית הבטוחה למשפחה

CHRYSLER INTERNATIONAL
מפיצים:
תל-אביב: דרך פתח תקוה 74, טלפון: 34115

שלחו הודעות פיטורין לימאים השובתים

הנהלת צי"ם תבעה מהם לפנות מיד את האוניות
החליטה לא לשלם דמי שביתה;
הקצינים והדירוגיים יתנגדו למכירת אוניות

מאת סופר „דבר" בחיפה

ישיבת הימאים הדירוגיים נכנסת הבוקר ליום השישי במצב של החמרה במאבק בין ובתים לבין חברות-הספנות.

דירקטוריון של „צים" אימץ את עמדת ההנהלה בסכסוך. ...הפיצול בין שני ...הימאים אי אפשר לסיים ...על דרגה העבודה אלא ...הארגונים בבת אחת. ...

בורח בפיכליות, באוניות גלנרצ ועה.

בישיבת הדירקטוריון צויין, כי הפעלת אוניה ישראלית עם צוות של 35 ישראלים יקרה בשנה במיליון ל"י בהשוואה להפעלה עם צוות זר.

כמו כן אישר הדירקטוריון את חוזה המכירה של שתי אוניות-משא בנות 3000 טונות כל אחת „סרה" ו„מרים". הדירקטוריון קבע, שהנהלת החברה הלכה עד קצה גבול סמכותה ויפוי-הכוח שקיבלה מהדירקטוריון ומוועדת השרים לענייני השכר. ההחלט לנקוט בצעדים החדשים, כדי שהימאים לא ישכיבו את שיטת המאבק ואת ...

כן הוחלט לא לשלם דמי שביתה ולהפקיע בהסתדרות לגבש עמדה בסכסוך.

הנהלת „צים" שיגרה אתמול הודעת פיטורין מהחברה לדירוגיים ב-3 אוניות בישבותה בארץ וב-15 אוניות מושבתות בארצות-הברית, בלגיה, יוגוסלביה, איטליה, יפאן, צרפת, גרמניה.

המפוטרים בחו"ל יקבלו כרטיסי טיסה מהחברה.

לסופר „דבר" הוסבר, שפיטורי ימאי החברה ולא מהאוניה מהירה את מבנו משום שבמצבה זה מתקשה „צים" להביא מעריכה אצל חברה אחרת.

ישלחו להופשות

חברת „אל-ים" טרם החליטה בדבר פיטורי הדירוגיים באוניות ההפסקה שלה „תל-אביבי". מנהל החברה י. דקנסי, אמר שטרם נגמרו הבירורים על המצב באוניה זו. ולכן לא נתקבלה ההחלטה.

מנהל „צים" משה קשתי נימק את פיטורי העובדים בכך שאין טעם להפסיק ימאים באוניות מושבתות, ועליהם נופלת האחריות לההתפתחות זו.

דובר „צים" אליהו טרגאי מסר, שההנהלה שוקלת אפשרות לצמצם את צוותי הקצינים באוניות המושבתות. יתכן שהחברה תסתפק בצוותי אחזקה בלבד והקצינים הנותרים ישלחו לחופשה. קצינים עובדים אצל חברות הספנות במעמד של עובדים קבועים.

הודעה על כך טרם נתקבלה אצל איגוד קציניים והזמרים סירבו להגיב בעניין.

ישרבי לקבל הודעות הפיטורין

מוכירות איגוד הימאים הדירוגיים דנה אתמול בפיטורי הימאים (המשך בע' 2, טור 6)

אהרן קורא לימאים להפסיק את הסנקציות ולחזור בהקדם לעבודה

מבקש מחברות-הספנות לגלות הבלגה

...ימאים אל הימאים הדירוגיים ... אל שולחי הדיונים ול... את הסנקציות, השמיע ... הכללי של ההסתדרות ... אהרן בכושב מועצת ה... דרות שהתקיים אתמול. ... להנהלת „צים" ולחברות ... לגלות מידה רבה של ... ולא לפצות את הדין.

אהרן ואמר — אני רוצה לומר להרבים הימאים, כי שעת היא בידם אם הם סבורים שאפשר לנצח במאבק בקצוני — ונגיה שהוא צדק — בלי תמיכתה ושותפותה של ההסתדרות, איך אני יודע מניין הם מקורים לשאוב את הסעד שלהם; האם לא מהציבור המאורגן בהסתדרות? שום דלת לא ננעלה לפניהם. לא נאמר להם שאסור להציג תביעות ואסור להיכנס לדיונים ושאנחנו מפטרים מן הפעולה הזה.

לא להחריף החיכוך

לאחר שקרא להנהלת „צים" ולכל חברות הספנות לגלות מידה גדולה של הבלגה, לא לנצות את הדין (על מכסית הם לא חרגו מכך) ולא לנעול דלתות ההשרבה בפני החברים שבסמו מן הדרך הנכונה, הביע מזכיר ההסתדרות את התקוה כי „אתם יודו נפשיל מחדש את הצי הלאומי והחיים יחזרו לתיקונם". לכן מן הדין להיזהר שלא להחריף, מעבר למידה המוכרחת ביותר. את היחסים ויש בכך פשוט. משום שמירת הרכוש, רכוש יקר מאוד, המפעל ברחבי תבל. „אני מקווה שלא נעשה דבר ביפי הסכיתה אשר יסכן את הרכוש ההוא בתנאים המסוכנים הכרוכים והקשים שאנחנו נתונים בהם. גם בעיצומה של המערכה אל ישכחו הימאים שזהו רכוש הכלל".

(סוף בעמוד 2, טור 6)

היום צפוי הסכם פשרה על המדיניות בשטחים

ראש הממשלה תגיש לשרי „העבודה" הצעת סיכום בכתב

מאת דן פתיר, סופר „דבר"

ראש הממשלה גולדה מאיר, צפויה להביא היום לפני-הצהריים לפגישת שרי מפלגת העבודה בממשלה וצוות-המזכירים שלה הצעת-סיכום בכתב לדיונים שקיים פורום זה על המדיניות בשטחים בארבע השנים הבאות. הודעה כי לרווחה אמש בקרב רוב המשתתפים העידה, כי יש בה כדי להביא הסכם-פשרה שיחסל את חילוקי-הדעות.

הצעת ראש-הממשלה באה לסכם את הדיונים של שרי מפלגת העבודה וצוות המזכירים במשך שתי הישיבות שנערכו בשבועיים האחרונים. הן נועדו לאחר כינוס ומגעים בקיימת ראש הממשלה מאז הישיבה האחרונה של פורום זה לפני 8 ימים עם רוב השרים, לאחר שקיבלה הצעות כל-מה מהם, ולאחר שערכה בעצמה סיור היכרות באמצע השבוע בפיתחת רפיח.

הצעות-הסיכום של ראש הממשלה הוגדרו אמש על-ידי מקורות בצמרת מפלגת העבודה כי ... לאחר קבלתן יובאו לאישור המוסדות המוסמכים של מפלגת העבודה, ויכללו במצע המפלגה וישמשו בסיס לתכנית הפעולה של הממשלה שתקום לארבע השנים הבאות.

מקורות בצמרת מפלגת העבודה, אשר הביעו את בטחונם כי תושג היום פשרה בלאה בין כל שרי מפלגת העבודה, אמרו אמש לסופר „דבר", כי באה הגיש שר הבטחון את הזכיר בישיבה הקודמת של שרי „העבודה" וצוות המזכירים, ... בין כמה מהשרים, במיוחד בין שר הבטחון לבין שר האוצר. כן נמסר, כי הדעה הרווחת היא, שהנוסח המוצע בסיכומי ראש הממשלה היום עשוי לספק פשרה נוחה לכל הצדדים, הן בניסוח והן במהות.

בחוגי ראש הממשלה מקווים, כי הצעת-הסיכום תתקבל ביישיבה היום, וכי זו תהיה הישיבה המסכמת והסופית, ולא יהיה צורך בדיונים נוספים.

נקודות המחלוקת

נקודות המחלוקת שנותרו לשיבה ההתייחסו להיקף ההשקעות בפיתוח השטחים ולשיקום הפליטים; לנושא רכישת קרקעות בשטחים, לרבות הרבעת דיין לאפשר גם רכישה פרטית; ולנושא הקמתה של העיר ימית, עם נמל עמוק בים, בפיתחת רפיח.

הדברי בקורות בצמרת מפלגת העבודה מתחזק הרושם, כי השרים ... ישות של ראש הממשלה ... להביא לפשרה בהסכמת כל ...

בנושא ההשקעות בשטחים נראה אמש, כי בעקבות הודעתו של שר האוצר ... כי הצעתו לכך הבטחון להקציב בארבע השנים הבאות כמיליארד ורבע ל"י לפיתוח השטחים ולשיקום הפליטים והבטחון, כי יראה הצעה זו כבסיס, ניתן יהיה בידי ראש הממשלה להביא לגיבוש העבודה בנושא זה.

נראה, כי גם במחלוקת לגבי הקמתה של העיר ימית והחזבה פתרה אשר לפיה יוסכם, בהתאם להחלטה שכבר קיבלה הממשלה על הקמת המרכז העירוני בפיתחת רפיח בשלב ראשון; ואילו לקראת 1975 תחליט הממשלה על שלב שני שהמגבה המפורטת היא לפתוח את פיתחת רפיח ולאפשר. מחוגי שר הבטחון נמסר אמש, כי הדבר אינו עוכר דווקא על סמך של העיר, ורכבים גם לשם אחר אם יוצע, אלא עומד על העיקרון של תכנון עיר כזו אשר אינה נבנית, לפי מקורות אלה, בשנה אחת אלא בשנים רבות ובתקציב בהתאם.

הוצאה שנייה

מקורות אלה הכנון הקמת עיר כזו לא יבוא על חשבון ... וכלן היא הדתת אלית ... לא יבנו עיר כזאת בפיתחת רפיח יצרכו בכילא לבנות אותה במקום אחר.

בנושא רכישת הקרקעות נראה, כי קיימת התנגדות כמעט כללית לאפשר רכישה לידיים פרטיות. אך קרוב לוודאי שהמתכנן פשרה לפיה, לא תאוחסר כלל הרכישה הפרטית אך תאוחסר האפשרות של רכישה קרקעית, באורח סלקטיבי ובפיקוח על-ידי המדינה וביאפשריה בינהל מקרקעי ישראל והגורמים ציבוריים המוסמכים.

דיין הגיש הצעות לפיתוח עירוני וכפרי מעבר ל„קו הירוק"

מאת סופר „דבר" לענייני מפלגות

הפרטים המלאים המלווים בתזכיר שהגיש שר הבטחון משה דיין לישיבת שרי מפלגת העבודה בממשלה וצוות המזכירים שלה, מתייחסים להצעותיו בנושאי הפיתוח וההתנחלות והמדיניות הקרקעית בשטחים.

להלן סעיפי התזכיר:

1. בנושא המרכזים העירוניים והתעשייתיים מוצע להרחיב את האיכלוס העירוני והתעשייתי, במסגרת פרטית וממלכתית, ביהודה ושומרון, דרומית צפונית ומזרחית אל מעבר ל„קו הירוק".
2. תכנון ופיתוח עיר בקצב מהיר כמרכז אזורי ועירוני לפיתחת רפיח.
3. הקמת נמל לצים עמוקים דרומית בעזה — ללא תלות בפיתוח נמלי חיפה ואשדוד.
4. המשך מאמץ של פיתוח התעשייתי והאוכלוסייה של קרית ארבע.
5. הקמת ישוב עירוני בנבי סמואל.
6. הקמת מרכז תעשייתי באיזור כפר-סבא על שטח הנפקדים היהודיים — כ-1200 דונם באיזור קלקיליה, הולידם, והבהן אפשרות ליזמים יהודיים להקים מפעלי תעשיה ושיכון בצורה מתוכננת ומבוקרת באיזור זה.
7. הקמת מרכז עירוני ותעשייתי ברמת-הגולן.

* בנושא רכישת קרקעות, כציע דיין, כי מינהל מקרקעי ישראל יפעל לרכישת קרקעות בשטחים על כנת להעבירם לרשות ההתיישבות. במפעלים פרטיים וציבוריים והלופי קרקע. רכישת קרקע ורכושם על ידי חברות ופרטים האשר בבדיקה שתיעשה על ידי ברלים קונסוארקוריביים, והכן בהינגה בדיגות בטחונית.

* אשר להשקעות בשטחים, ביצע כי יינתן תקציב נוסף להשכת טיפולים ולשיקום הפליטים ולשיקום החנה המליכים הקיימים בעזה — 100 מיליון ל"י לשנה, וביהודה והשומרון — 50 מיליון ל"י לשנה. לפיתוח עזה והדוה והשומרון — 200 מיליון ל"י לשנה (עם הטיפול בפליטים) ... נוסף של 300 מיליון ל"י לשנה בהוספה 50 מיליון ל"י באיפון המרפאבי.

* בתחום ההתיישבות: הקמת ישובים נוספים, במוצע על ידי מחלקת ההתיישבות, והבטחת התקציב הדרוש לביצוע ...

* בתחום עידוד הקמת מפעלי תעשיה בשטחים: כפי שהוצע בהצעת של אלוף ש. גזית, בתאום השטחים.

* אשר לתיפיסיות, כציע שר הבטחון, כי ינתנו עדיפות לפיתוח בתנאים המתאימים בהם אינו עירוני, ההתיישבות כפרית והקמת במפעלים התעשייתיים.

* בעניין קידום עובדים מהשטחים: מוצע כי המעבידים יהיו ...

עשן מתמר מעל מעוזים של יחידות חילוץ קומוניסטיות במורד „כביש מספר שלוש" — מרחק פחות מעשרה ק"מ מפנום-פן.
(צילום רדיו של „אסושיאייטד פרס")

הפדרציה של פועלי הנפט הערביים:

הספקת הנפט למערב תלויה ביחס כלפי „העניין הערבי"

קאהיר, (יו.פ. רויטר). — הפדרציה של פועלי הנפט הערביים הדישה אתמול מחברות הנפט המערביות הפועלות במדינות ערב להתחיר לממשלותיהן, כי עתיד אספקת הנפט מן העולם הערבי למערב תלויה ביחסו של המערב כלפי „העניין הערבי" — מסרה אתמול סוכנות הידיעות המזרח-תיכונית מקאהיר.

באיגרות שנשלחה מטעם הפדרציה לסכסוכי חברות הנפט ...

„פעולת המבטע היא — אה"ב. ... בכוחו של הנשיא ... ארה"ב, כדי להוות עליה לפיכוי צמחית הפדרציה בהזהרה ...

לא יונהג קיצוב באה"ב

ואשינגטון, (עי"ר). — ... ניקסון הודיע אתמול, כי ... אין צורך לפי שעה בקיצוב אספקת הנפט לבתי העסק ולחברות הנפט.

חייל מצרי עלה על מוקש בגדה המערבית של הסואץ

חייל מצרי עלה אתמול בבוקר על מוקש בגדה המערבית של תעלת סואץ, בשעה 6.00 בבוקר בקרבת המבוכה. חייל נהרג באחד המעוזים בגזרה המרכזית של התעלה, כי חייל מצרי שהתהלך במורד המוליכה עד סמוך לשפת התעלה ...

החייל המצרי שנפגע מהתפוצצות נכאר שוכב במקום ...

ששה מחברי „הליגה" נעצרו בניו-יורק

ניו-יורק (יו.פ.) — ששה צעירים חברי „הליגה להגנה יהודית" נעצרו אתמול בניו-יורק, כאשר ניסו להיכנס לאולם בו נאם אותה שעה יו"ר חברת „סטאנדארד אויל אוף קאליפורניה".

הכניסה נעצרו לא הרחק מאחד הצנרים ... „סטאנדארד". אחד מראשי „הליגה" ... לאחר מעצר הששה, כי ... לא נהיר עוד ... בדם יהודי ... ערבי".

נידחה ביקור קיסינג'ר בסין

בקין (צ'ק). — המרי ... קיסינג'ר לא יערוך ההודש את ביקורו המתוכנן בבקין — נודע אתמול לכתב סוכנות הידיעות הצרפתית מפי מקור דיפלומטי בבירת סין.

מקורות בירושלים:

מבצעי הטבח באתונה — אנשי „ספטמבר השחור"

מאת הגי אשד, סופר „דבר"

מקורות מוסמכים בירושלים אמרו, כי מבצעי הרצח באתונה הם חברים ב„ספטמבר השחור", כפי שהודיעו לאחר שנעצרו, וכי הם ... „בדידית ההתאבדות" ... שלה אותם — הוא ...

לדעת המקורות, ... הוא משחרר באחריות לרצח את כל ארגוני החבלה ... בעל ... אורחה של פירוד ... יהד כדי שלא תעניש אותם.

המקורות המוסמכים בירושלים אמרו גם, כי ... הכוח הישראלי באתונה ... „ספטמבר השחור" או ארגון מחבלים אחר ... ישראל בקבלה בהחלט את ההכחשה למדיניקה.

בינתיים גוברת בירושלים התקוה, שממשלת יוון לא תשחרר הפעם את הרוצחים מבלעם ...

משפטים הוגנים

אשר לפעילות הטרוריסטים של ... הם הארגונים של הרצחים, אמרו המקורות המוסמכים, כי זהו ה... המערבי עתה לאחר רצח הנספח הצבאי הישראלי בוואשינגטון ... ומבצע הרצח באתונה.

הבניע למשפטים הוגנים הוא, לדעת המקורות בירושלים, ... בראשי המחבלים ... הוא חיפוש הכרה בינלאומית ולגיטימציה של ארגוני המחבלים ... הבכוות ... המקורות בירושלים הצביעו על כך, כי שני הרוצחים באתונה הודו ביכך שהם שליחי „ספטמבר השחור" ... כי הם בטוחים שלא יועמדו לדין ויוחזרו כעבור זמן. נראה, כי מי שעלה אותם הבטיח להם זאת.

הזמרת ג'וזפין בייקר בבואה: „ליבי כאן וזו ארצי"

הזמרת ג'וזפין בייקר, הגיעה אמש בכסוס „אל על" מפאריס לארץ. „המדינה הישראלי" בו יקחו חלק אמנים וזמרים נודעים וכן עתונאים מארה"ב ומאירופה.

ג'. בייקר שהזמן איננו נוהג בה כלל את אותותיו, לבשה חליפת מכנסיים כחולה ... היא אמרה לכתב „דבר": „היזי פעמים רבות בישראל, גם בימי מלחמת ששת הימים ... לפני החיילים".

היא פלפה בארנקה את ה... הזמנה שקיבלה מטעם ראש הממשלה ... כי „הפעם הטוב לי במיוחד ... לישראל במסגרת ... שנת הכ"ה. ... כי „ליבי כאן וזו ארצי".

גבי בייקר, שהקסיבה את כל רואיה בבכל התשופה, ... „איני יודעת אם אופיע כאן בשיר ובזמר, אולם ... בכל כדי שהאנשים כאן יהיו שמחים".

קאהיר: ששה מטוסים ישראליים חדרו לתחום האווירי של מצרים

דובר צה"ל: סיירו באיזור וחזרו בשלום

קאהיר, (א.פ. יו.פ.) — דובר צבאי מצרי הודיע אמש, כי שישה מטוסים ישראליים חדרו אתמול בשעה 2.30 אחר הצהריים (לפי שעון ישראל) לתחום האווירי של מצרים והוכסו על-ידי מטוסים מצריים.

הדובר המצרי כסר, כי מיד לאחר שהחדרו המטוסים ... האווירי של מצרים ... מטוס ישראלי אחד ואילצו את כל השבה להיכלס בורחת.

היתה זו ההודעה המצרית הראשונה מסוג זה מאז היום ... באשר הודיעה סוכנות הידיעות המצרית על ... ישראלי שהופל באש סוללות הגנה האנטי-אווירית של מצרים.

תגובת דובר צה"ל

בתגובה על ההודעה המצרית מוסר דובר צה"ל שבעה הנדברת אכן סיור מטוסינו במפרץ סואץ באיזור הגבול. כל מטוסינו חזרו בשלום לבסיסם.

מושב בית עוזרא על כל תושביו
אבל ומזועזע מהאסון הכבד שפקד אותו
בהילקח בתאונת דרכים
הבחור היקר
דב גולדשטיין
(בן 35)
הלויה תתקיים היום, יום ששי, י"ב מנחם אב תשל"ג (10.8.73) בשעה 13.30 בבית העלמין בכוכב.
המשפחה
ומושב בית עזרא

הננו אבלים על מותו הפתאומי של חברנו
יעקב אגדי
ההלויה תתקיים היום יום ששי י"ב באב תשל"ג, 10.8.73, בקיבוץ עינת.
המשפחה
קיבוץ עינת

במלאות שנה לנפילת יקירנו
עודד רובנר ז"ל
תתקיים אזכרה
ביום ראשון, י"ד באב תשל"ג, 12.8.73, בשעה 5.00 אחה"צ
בבית הקברות הצבאי בקרית שאול.
נפגשים בכניסה.
המשפחה

האזינו הערב בגלי-צה"ל
אחרי חדשות
השעה 19.00 לתוכנית
יום ששי הקצר
דידי מנוסי
מראיין את מנכ"ל „צים"
בר מצה קשתי.

חיים בר לב:
מבט חד קדימה
ראה מוסף יום ו' עמוד 28

נלסון
עם פילטר - הסיגריה שכבשה
את קהל מעשני הוירג'יניה

מועצת חברת־העובדים החליטה לתת עדיפות לפיתוח תעשייתי מואץ

בן־אהרן: המאזן הכלכלי הוא חלק בלתי נפרד מהמאזן החלוצי ★ א. ידלין: תנאי העבודה במשק ההסתדרותי – הטובים בארץ

מאת סופר „דבר"

מועצת חברת־העובדים, שהתקיימה אתמול בת"א, היתה קונפרנציה למדיניות הפיתוח בעתיד, שלפניהם הונחו עדיפות לפיתוח תעשייתי מואץ על פי תכנית יוכנה הפעולה לשנות אחרות.

בהחלטות המועצה נאמר, כי משק העובדים ימשיך להקים ולהרחיב יחידות כלכליות ומפעלים ההורמים לגידול מהיר של התוצר הלאומי, ליצוא ולהחלפת יבוא; באמצעי התיעוש יכוונו בעיקרם להרחבה ופיתוח ענפי תעשייה בעלי טכנולוגיה מתקדמת, שיהיו מסוגלים לייצא תוצרתם בכושר סביר ולהתחרות בהצלחה עם יצרני חו"ל בשווקים בקיבוצים ובין־לאומיים; תנועת ההיוזמה בפיתוח כוללת כל חלקי משק־העובדים וחברת־העובדים תהיה אחראית לביצועה במסגרת זו תוכן תכנית כלכלית רב־שנתית ובה שנה יבחנו הגיות ההשקעה וסדרי העדיפויות בכל מיגזרי המשק.

מזכיר ההסתדרות יצחק בן־אהרן נשא את הרצאת הפתיחה במועצה אמר בין השאר, כי „חשבון הרווח של משק הפועלים הציבורי אינו מתבטא בלי השבון הגשמת הדרך למענה הוא פועל. יתרת הרווחים של הפועלים שלא באו למימוש במאזנים מוצאת ביטוייה במאזן הכולל של העם היהודי".

בן־אהרון ציין בראשית דבריו, כי זוהי אחת הישיבות היפות בהיות של ההסתדרות, כאשר היא מתכנסת לסקור את המפעל המשקי־ההתיישבותי של הפועל העברי בארץ.

תולדות מפעלנו אמר, פרושות על פני כפת הארץ כולה, שבה מצויים מפעלי חברת־העובדים שהיו שדה מרחיבה של כושר יצירה ועבודה במאבקים אין ספור – כאבק העובד עם עצמו, עם עבודה הלא־פועלי, הלא־יצרני, עם דלות הארץ, השממה והעזובה.

הגשמת בשיטה

היצירה המשקית של הפועל בארץ לא באה במוסיבציה של הרווח והצבת מאגרים כבריקים. בני המשק מדגימו וסגידה ידעו טעם חיים של יצירת משק חי, שהוא חלוץ בהגשמת מיכוות העם בתנועת התחייה שלו. כאז כן היום, יהי ייחודו של משק העובדים העצמאי, הבנוי על יסודות של שיתוף, עזרה וערבות הדדית ומשפט כל אלה למטיבה העיקרית של ציונות־סוציאליסטית מתגשמת הלכה למעשה.

כיום אין כי שיטיל ספק ביתרונות הגדולים של משק העובדים העצמאי בחקלאות, בהתיישבות ובמערכות השיווק, האין עוד כי שיכפור בפלוגות העליכה הזאת. העולם שניבנה על יסוד זה יוזמה הפרטית והסגידה לעגל־הזהב, מתפתל היום בחיפוש דרכים כיצד לגבור על הניכור בין האדם ומפעלו שנוצר בעקבות הטכנולוגיה והאוטומציה, התחלשות של המגעי עובדים בעבודה, אפריה והמונבת, ללא תחושת הזהות, כולם פונים פניהם אל המשור הסוציאלי ובעיית הבעיות של החברה המודרנית היא בקשת ההוית של האדם ומפעלו.

מאזן כלכלי והמאזן החלוצי

דווקא מצוים שעצמנו, משום שאיפני היצירה הרב מעבר לגבולות יכולתנו, עומדת בפתחנו שאלת העבודה העצמית במשק העצמאי ובקואופרטיב זיבה בחריפות שאלת ההזדהות של העובד עם מפעלו במשק ההסתדרותי.

לאחר שהוכחנו, שאין תחליף ליתרונו המשקית והוצרת של ה־ציבור העברי בארץ, צודקים אלה בתוכנו שאינם חדלים לשאול ולחקור לייחוד שלנו. אנו רואים עצמנו ראשונים במילוי המשימה הלאומית, ליצירת בסיס איתן לעצמאות הכלכלית, יתחדנו הוא ביצירת משק עובדים ברשות הציבור, ע"י שיתופו בהנהלה וברווחים ובכל תחומי הפיתוח שלו. כבך עובדים שיתנהל בהזדהות מלאה של העובד ובלוא הסטב של היצירה. במק עובדים, פיר רווח צביונו, התאבצות, צבירת, אולם לא למען יחידים אלא למען המפעל ועובדיו. נתבע בכל המפעלים שלנו את המאזן הכלכלי, כחלק בלתי־נפרד כמאזן בפעיל הרחובים, הברותיים־משקיים. „המאזן המאוחד" הדרוש לחברת־העובדים הוא תרומת הפועל המאזן לפיתוח הארץ".

ידלין: הגיעת והפית בתנאי העבודה

„יחסי העבודה במשק שלנו, יחסיה לבהתמיה במשק הכללי, הם שקטים הרבה יותר ומתנהלים ללא זעזועים. זוהי עדות לאמונה של ציבור העובדים למשק הזה ולשיטה המינהלי לבחירה על יחסי עבודה תקינים" – אמר מזכיר חברת־העובדים אשר ידלין, שהרצה לאחר בן־אהרן.

המרצה אמר, כי משק חברת העובדים הוא המבויל בגובה השכר ותנאים הסוציאליים במשק כולו. בהסכמים שונים של רמת הוחיים לפועלי הבניין והתעשייה, קימשגו דוגמה ומקור להשוואה לכל חלקי המשק האחרים. תנאי העבודה במשק ההסתדרותי הם הטובים ביותר הקיימים בארץ ומאות הם עולים בממוצע ב־15—20 אחוז על המשק הפרטי. היו כתנה נגד השכר הגבוה של המנהלים שלנו. נכון שיש פער בין שכר העובדים לשכר המנהלים. אבל הוא הקטן ביותר שקיים באיזה שהוא מקום בעולם, בכורה או במערב.

אנו יודעים, כי זיקה העובד למפעלו ולחברת־העובדים עדיין רחוקה מלהשביע את רצוננו. עשינו בשנים האחרונות נסיונות רבים, כפי שלא נעשו 50 שנה לפני כן, בנושא שיתוף העובדים בהנהלה וברווחים. הכנסנו לראשונה שיתוף ברווחים ב„כור" והשנה ישותפו ברווחים גם עובדי סולל בונה. הגברנו את שיתוף הפועלים בהנהלה ואף ראיה הרצאה. איכת, אנחנו מתכרתים לחפש מסילות נוספות ללב ולכיס של העובדים כדי שנבצא בהם יותר שותפים למפעל שלנו. בהסתדרות, בין ההשוואה להון ההשואה לעבודה איש אינו יוצא נשכר.

עלינו להגיע לכך, שהעובד יצא איננו יחיד בהצלחת המפעל וברווחי, עד כך שיהיה לו חלק בבעלות על המפעל, אולי ע"י כבר יוזה שיהגנו לו דיווידנד, והוא לא יחשוב רק איך יוכל לקבל יותר שכר אלא ידע כי אם יהיה למפעל רווח, גם הוא יצא נשכר.

לאחר שסקר את ההתפתחות מפעלי משק העובדים בשנים האחרונות, הודות למהפיכה המינהלית ארגונית־פיננסית שהתחוללה בו, ציין ידלין, כי התוצאות התיוביות של האיגון זה היכולת הגבוהה מהוכית משק העובדים, תרמו גם לשיפור יחסים מרוקדלכת עם הממשלה והכוחות הפועלים בתוכה. בכך יכולנו לספוג יותר כספי הדעות בכמותיות, לא כמשק פרטסציונליסטי אלא כמשק בעל יכולת וכושר לשרת את מגמות הפיתוח של המדינה. הגענו גם להעמקת היחסים עם הסקטור הפרטי, תוך שותפות בידע ובהון. החברות הגדולות בחו"ל מחפשות את משק־העובדים, כאמינות בשכר החברותי חזק שלנו ובכושר המינהלי שפיתחנו. פיתחנו את קשר השותפות עם ידע, הון ושווקים כחו"ל, הקמנו מפעלים לתפארת, תוך שמירה מירבית על השפעה ואחריות על המפעלים. בכך נהפכנו לגורם בעל משקל, בעבודת המשק הכולל.

ידלין ציין, כי קרוב לרבע מיליון מועסקים במשק העובדים. כל שנה גדל הייצור ב־10—11 אחוז ובתעשייה ב־13—14 אחוז. היצוא גדל במשך שלוש שנים ב־50 אחוז והיצוא התעשייתי גדל פי שניים. אנחנו מצויים גודם מרכזי בבנייה ובשיכון, וקשה לתאר מה היה קורה בתחום השיכון והבנייה ללא סולל בונה ו„שיכון עובדים". תוך חמש שנים, אמר ידלין, תגדל התפוקה התעשייתית שלנו פי שניים ונצטרך להשקיע קרוב לשלושה מיליארד לירות, כדי להשיג זאת. בסיום אמר המרצה, כי משק העובדים מהווה קרוב לרבע בייצור, ביצוא ובמועסקים בתעשייה ובחקלאות. הוא בנוי על מאכנות של עובדים, כושר ארגוני ומינהלי, ידע רב, כושר תחרותי וטכנולוגי ותוך נאמנות לשורשים. כזהו המשק ההסתדרותי בהווה וזהו היסוד לעתיד.

שילו: גידול בתוצר

המשנה למזכיר חברת העובדים ומנהל המחלקה הכלכלית, אהוד שילו, עמד על הגידול של משק העובדים ב־3 השנים האחרונות. התוצר הנקי שלו גדל בכך התקופה בכ־90 אחוז, כאשר עיקר הגידול בתעשייה ובענפי הבנייה והקבלנות. עלה משקלה של התעשייה בתוצר משק העובדים. בעוד שהתעשייה תרמה לתוצר של משק העובדים בשנת 1970 כ־20 אחוז בלבד, ואילו היום היא תורמת כ־23 אחוז. במקביל ירד חלקה של החקלאות בתרומתה לתוצר. עם זאת, משק העובדים ב־1973 הוא בבחינה רבה עתיר צבר זה לעוצמת המשק הלאומי.

בהתייחסו לתכנית הפיתוח בחמש השנים הקרובות, הסעיף שילו, כי מצפים לגידול של 50 בתוצר, להכפלה של התוצר התעשייתי ולגידול פי 3 ביצוא. כדי לעמוד במשימה זאת, יצטרך משק העובדים להשקיע כ־10 מיליארד ל"י. בירוש המבר, אלפי פרויקטים תעשייתיים מצריכים לגייס להם הנהלה. שילו עמד על ההכרח שהמשק הגיע לבקרה והכוונה מקצועית של ניצול המשאבים העומדים לרשות משק העובדים כדי להגיע לשימוש יעיל בכל האפשר בכל לירה של השקעה. ובמקביל לכך, כדי לנצל בצורה הטובה ביותר את מקורות הכוח האנושי העומדים לרשות המשק.

יצחק וייס (מחל) התריע שרק אתמול הובאו למשתתפי המועצה ההודעות של הקונצרנים וכי לא היתה שהות לציין ולבתת תוכן זה.

בכנ"ל „המשביר המרכזי", יהודה כספי, עמד על הייחוד הגבוה כחלק במכבב במפעלי חברת־העובדים ועל התפקיד שהם ממלאים ב־

מהחלטות המועצה

● במערכת יחסי העבודה במשק העובדים הצטיינה בשנים האחרונות בהבנה הדדית ובהידברות מועילה. המרצה מציינת בסיפוק את יחסי העבודה התקינים ההדדים בתאגידי חברת העובדים ובעיקר רואה לציין בזיקת והאחריות הציבורית של נציגויות העובדים וההנהלות בביצוע משימות הפיתוח.

● תנאי העבודה ושיעור השכר בחברת העובדים יוסיפו להיות מן המתקדמים בישראל ויהוו גורם מנחה במסגרת רמות השכר ותנאי העבודה במדינה.

● יש ליצור יחס הולם בין הגמול לתרומה, בין התפוקה להתפוקה ע"י פיתוח שיטות שכר עידוד קבוע מדיניות שיתוף עובדים בתוצאות הכלכליות וברווחים. במטרה להעלות את פריון העבודה ולהגביר הזדהות העובדים עם מפעליהם.

● מאז יעידה ההסתדרות הצעירות הוקבל צעדות הדנהלה בשותפות במפעלי ההרושה, במגזרי הבניין ובמיחידות אחרות של משק הובדים. נציגי העובדים הצטרפו גם לצורה רחבה של מרצפות בנהלים בקונצרנים והחסיכות במשק העובדים.

● בקונצרנים המרכזים של חברת העובדים, על הסיבותיהם ויחידותיהם — „כור", „סולל בונה", „תנובה", „המשביר" וארגונים אחרים הנהוגו שיטות של שיתוף העובדים ברווחים כזה שנים כמספר. המרצה חיזקה ידי ההנהלות הסתעמתות הפעילות וההגבה את הצורך בהרחבת מסגרות השיתוף במפעלים נוספים. והישגים בשיתוף עובדים בניהול וברווחים מהווים בסיס ודידיד לההקרבות נוספת.

משק, עם זאת, ערער על המגבלה הקיימת להצגה לשותפויות נוספת עם הון פרטי.

צבי וולף (ל"ע) עמד על ההכרח לספר את רווחיה מפעלי חברת העובדים, הוא הציע, שכדי להגדיל את ההון יש להעניק מניות לעובדי המשק ההסתדרותי. בדרך זו, לדעתו, ניתן יהיה לגייס כספי מיליארד ל"י.

(סקירותיהם של יו"ר הנהלת בנק הפועלים, יעקב לוינסון ומנכ"ל „כור", מאיר עמית, מתפרסמים במדור הכלכלי).

המועצה נפתחה בדברים קצרים ע"י בן־אהרן, שציין כי משק העובדים הוא הצירה המקורית השורשית של תנועת העבודה הציונית־סוציאליסטית בהגשמתה. פועלי ישראל לא באו ארצה להיות חוטבי עצים ושואבי מים אלא לבנות מדינה, חברה וכלכלה. תולדות ההסתדרות הם תולדות כאבק העובד על רמת חייו וראש לכל מאבק להגשמת חלום דורות למבון בארץ חברת עובדים חופשית, הנושאת על כתפיו של הפועל בדמותו ובצלמו.

ויין הנליי בן 17 הולך שלשום את אנשי משטרת טקסאס אל הבית שבו נרצחו ונקברו שמונה מקורבנותיו של רוצח־חולה־נפש. הנליי סיפר, כי הוא עצמו נאבק עם הרוצח וירה בו לאחר שזה איים להורגו אם לא יתמסר לו.

(צילום רדיו של „אסושיאייטד פרס")

לקראת הפגישה של שרי העבודה היום, אומר השר גלילי:

הסיכומים שיאושרו בנושא השטחים ייכללו במצע המערך ובתכנית הממשלה הבאה

„אין ליצור ניגודים מלאכותיים בין ערי הפיתוח לפיתוח הארץ"

מאת סופר „דבר"

„אני מקווה כי בפגישת שרי מפלגת העבודה וצוות המכהנים שתיערך היום יתקבלו סיכומים משותפים בדבר תכנית פעולה לארבע השנים הקרובות בנושא הפעולה בשטחים, שתכלול הזנחיות, פעולות לשיקום פליטים, בעיקר ברצועת עזה, ופעולות לפיתוח כללי ביהודה ושומרון וברצועת עזה, וכל זאת במסגרת המדיניות הבסיסית של המערך וללא שינוי של המסמכים המדיני של השטחים" — אמר אמש השר ישראל גלילי.

השר, שהגיב לשאלות במיפגש עם חברי קיבוץ חוקוק, שנערך במסגרת מסע הסברה של המערך לקראת הבחירות להסתדרות, ציין, כי הסיכומים בכתב, שאותם אמר רה ראש הממשלה גולדה מאיר להביא לישיבה זו „יהיו סיכומים של שרי מפלגת העבודה, אשר ראש הממשלה צריכה להביאם לאישור בפורומים מוסמכים. אם הסיכומים יקבלו אישור — הם ייכללו כמובן במצע המערך ובהכנית הפעולה של הממשלה שתקום".

בהתייחסו לשאלה בדבר העדיפויות לגבי המדיניות בשטחים, אמר השר גלילי, כי „בעת הדיון בנושא כלשהו, אסור להתעלם מן הכלל, באשר כל המשאבים באים ממקור אחד, מגוף בל למדי". הוא הוסיף, כי אף אחד לא יפקפק בעדיפויות של צרכי הבטחון, בבכורה של נושא קליטת העליה, בחלוניות של ההתנחלות, בדחיפה של מגן פתרון לבעיה המצוקה — בכל אלה יש להתחשב בעת שקובעים את תכנית הפעולה בשטחים".

ניגודים מלאכותיים

בתשובה לשאלה אחרת, אמר השר גלילי, כי ההחלטות הממשלה בענין שלב א' של הקמת העיר האזורי במיתחה רפיח אינן בצירה, לדעתו, ביפגה על הוויכוח בנושא זה. הוא הוסיף וציין: „לקראת 1975 יהיה על הממשלה להחליט על שלב ב'. המגבלה הבסיסית היא, לפתח את פיתחת רפיח על בסיס שאלפי יהודים יוכלו להיות בנדרשים זה. כמבנה זו איננה מקפחת ישובים ותיקים ועדיבי פיתוח. אני מציע להביע להיזהר מיצירת ניגודים מלאכותיים בין ותיקים לעולים, בין ערי פיתוח לבין פיתוח נרחב של הארץ".

בהתבקשו להגיב על התפטרות הוביבה של הוויכוח בנדון זה, אמר אמש השר גלילי, כי אינו גורס „את האופנה שלפיה יש פרסונפיקציה של המדיניות". להבדיל, זהו שיטה תמציגה את הויון והויכוח המדיני במאבק של גלדיאטורים. „זוהי תנועה כינוהה, אפילו אם היא מועילה ליחסי ציבור. כי הענין איננו בכהונה וויכוח בין שר זה במוזן לבין שר האוצר". „אבל בסופו הסכים ספיר לתת מילוי", הוא הוסיף, כי בכל גוף שאיננו מאובן יש גוונים והילוקי דעות, אלא בסופו צריכה לבוא הכרעה המחייבת את כל החברים במפלגה. לדעתו, גם בקרב שלל הוי כפלגת העבודה יש גוונים, וכל אחד נאבק בהופעה על דעתו. אך הויון מתנהל ללא בעיבה אלקטוראלית.

השר י. גלילי ציין, כי ראש הממשלה תביא לישיבה היום הצעה לסיכום, תביע הקהות בין ההתקבלה בישיבה המוסמכת. הוא גם גילה, שהוא עצמו הביע לישיבה כידוה הצעות, אשר להערכתו, הגיעו שרי המערך בהתוך הדיונים לכלל הסכמה בהרבית הנושאים הסיקריים של הכנית הפעולה בשטחים לארבע השנים הקרובות. גלילי מנה, כי הלליו ממנו לשמות בעתודות. בהתודת כי שר אחד בלבד בנאזור כבר הבהר היים לתכניות של פיתוח התנחלות בעתה ויהודה, ושאר החברים לתקנים, ונבבגש לו בכך — אין בו, לדעתי, אמת והגינות, גם אם יש בו „התנדבות עתונאית הרצה".

מעמד כפוס מובנה, אך לא מוצדקת

בהגיבו על טענות של כמה מראשי כפים על אי שיתופם בהתייעצויות זו של צמרת שרי מפלגה העבודה, וכי בשל כך לא יחייבו אותם כל ההחלטות שיתקבלו בלעדיהם, אמר השר י. גלילי, כי טענתם של אנשי כפים מובנת, אך איננה מוצדקת. לדבריו, הם אינם יכולים לטר לול מאת כפלגת העבודה את מה שהם כתידים לעצמם. הוא הר סיף, כי כפים מקיימת התייעצות מפלגתיות, חסות זאת שמור רה גם למפלגת העבודה. אף שי היא גדולה יותר. אדרבא, הוא הוסיף, מפלגת העבודה איננה כבר זומה בפגישות שריה. לאחריו, החלטות מפלגת העבודה, כשהן לעצמן, אינן מחייבות את מפ"ם שהיא מפלגה עצמאית. אך את מפ"ם תחייבנה החלטות המערך והחלטות הממשלה. הוא הדגיש, כי לפי הערכתו ייכללו בסיכומים סעיפים שיתקבלו ברצון גם על ידי מפ"ם, וסעיפים שמקובלים עליה רק בחלקם, כמו נושא ההתנחלות. „אני סבור, כי הסיכומים המסתמנים יהיו מבוססים על רציפות ופיתוח של המדיניות שנקטנו מאז מלחמת ששת הימים. יש בהם חידוש זהיר ללא דרישה על הכבצ".

המחבלים באתונה „אנו מצטערים"

אתונה, (רויטר). — שני המחבלים הערביים שהודאשמו בהריגת שלושה נוסעים ובפציעת 55 אחרים בנמל התעופה באתונה ההדר אתמול באוזני שופט החקירה, כי עשו טעות שהם „מצטערים עליה".

„רצינו לתקוף את המהגרים של חברת ת.ו.א. המוסיף בל. יום בעת שלוש אחר הצהרים מאתונה לישראל" — ציינו מקורות של בית המשפט. „אך הבה התנרר דיספים.

שאפיק אל עוזה, בן 22, ותלאל האנסורה, בן 21, שהואשמו ברצח בכוונה תחילה, חזרו על טענתם כי ההתקפה בוצעה בפקודת ארגון „ספטמבר השחור". דוברי ארגון המחבלים הפלשתינאים התנצרו, רשמית מכל קשר לפגע באתונה, וטענו שהוא אינו בן עליידי סוכנים ישראלים, כדי להצדיק התקפה נגד לבנון וסוריה.

שני המחבלים הופיעו בבית המשפט ללא עורך דין, משום הפרקליטים יוונים סירבו לקבל על עצמם את הגנתם. המחו יוקראו „מות לרוצחים" כיסה להסתיר על השניים בעת שהגיעו לבית המשפט המרכזי באתונה.

דובר בית־המשפט מסר, כי רק מתורגמנים מעגדירדיות ערב היו נוכחים בעת החקירה.

המטבח בנמל־התעופה של אתונה הוחזר אתמול בישיבה סגורה של ועדת ארים הדנה בנושא הפרוה, אולם לא ננקטה כל פעולה מכבית.

מכתב למזכיר או"ם

סגן ראש המשלחת היוגדית ש־גר מכתב למזכיר או"ם, בו קבע, כי במשלחת אחוזה גורסת שעל או"ם לנקוט פעולה דחופה „למען הגנת אבטחת חיים בעת ולבת ניעת נסיעת סלר בין־לאומי".

לצורך זה גורסת ממשלת יוון, כי דחוף ביותר שהעצרת הכללית (שתיפתח ב־18 בספטמבר) תנקוט צעדים מתאימים לגיוס הקהילייה הבין־לאומית ולביצוע פעולה מתאימה הן בדרגים לאומיים והן בדרגים בין־לאומיים". „הדיפלומט היווני מנה כמה צעדים מוקלצים:

★ לנקוט צעדים פנימיים דרושים, כדי למנוע מעשים של טרור במדינה אחרת.

★ להחמיר על אמנות טוקיו, האג ומונטריאול בתחום התעופה האזרחית הבין־לאומית.

★ לשתף פעולה ביתר אמנה נגד טירור בין־לאומי, שתקבע הענשת חובה של הטרוריסטים על ידי המדינה שבתחומה טירוכה הוא עצור לחיסנה.

★ להקים באמצעות המוסכמה ה־בין־לאומית („אינטרפול") תוכנית של חילופי מידע, אמצעי מניעה בשיפורים והתחכן והידום מוגבר.

סוכם הפרק המדיני במצע הגוש הימני

מאת סופר „דבר" לעניני מפלגות

הוועדות למצע ולעניינים ציבוריים של הגוש הפרלמנטרי הימני המיועד, התכנסו אתמול לראשונה כדי להגיע לנוסחאות כוסכמות, בעוד שוועדה הקנין הגוש הרכב הרשימות דחתה את ההכנסות, מאתמול להיום, לפי דרישת הברכן החופשי.

בוועדת המצע סיכם היו"ר שלה, ח"כ ד"ר א. רימלט את הדיון על עקרונות הפרק המדיני הוסל על ועדת משנה לנסחו. נמסר, כי ד"ר רימלט הציג בפני הוועדה את הפרק המדיני שהכין גח"ל, והכולל את הזכויות של ארץ־ישראל ואת השאיפה לשלום ולבטחון. נמסר, כי היו חילוקי דעות בסוגיות לגבי הניסוח.

הוועדה המוניציפלית, בראשותו של ח"כ ברזיון קשת, החליטה להקים שתי ועדות־משנה לקביעת המצע המוניציפלי ולקביעת המצב היצוגי ברשויות המקומיות. גם כאן נמסר על חילוקי־דעות לאחר ש־נציג צ"ם העלה את הדרישה לב־לול בהסכם את התביעה לשינוי שיטת הבחירות לראשי ערים, שינ־גול אשר תנועת ה„חרות" התנג־דה לו עד כה.

„ועדת ווטרגייט" מבקשת צו שיחייב את ניקסון להמציא סלילי ההקלטות

וואשינגטון, (אס. די.פ.) — ועדת הסנאט החוקרת בענין ווטרגייט פנתה אתמול ל־בית־משפט מחוזי בבקשה להוציא צו שיחייב את הנשיא ניקסון להמציא לחברי הוועדה את סלילי ההקלטה והמסמכים הקשורים בפרשת ווטרגייט.

בבקשה שהוגשה לבית־המשפט מבקשת הוועדה להקצות לנשיא פרק זמן של 20 יום כדי להשיב על התביעה. „זמן התשובה" המקובל על פי החוק בבקשות להוצאת צו אוהרה, הוא עד ל־60 יום.

הבקשה להוצאת צו כזה מהנשיא הוגשה על ידי הוועדה כקבילה לבקשת צו דומה שהוגשה כבר על ידי התובע המיוחד ארצ'יבלד קוקס.

הודעה משותפת ברזיל־ישראל לסיכום שיחות אבן

שר־החוץ של ישראל ושל ברזיל מדגישים את העניין ש־יש לממשלותיהם בחיזוק החוק הבין־לאומי כדי שיוכל לעמוד ביעילות מול האיום של הטרור הבין־לאומי, הם מדגישים את החלטתן הנחושה של ממשלותיהן לאמץ את האמצעים והיוזמות הדרושים נגד איום זה — נאמר, בין השאר, בהודעה המשותפת שפורסמה כאן אתמול לסיכום שיחות אבא אבן עם עמיתו הברזילאי מריו גיבסון ברבוזה.

ההודעה מבוססת בלשון המנה ומדברת על תקוות שני הצדדים להשגת שלום אמת בסורה הוי־כון. שר־החוץ הברזילאי, נאמר עוד בהודעה, הביע מחדש את ההחלטה הנחושה של ארצו לעשות כל המאמצים והאפשריים כדי לתרום לשלום צודק ויציב במזרח התיכון בהתאם להחלטת מועצת הבטחון 242.

גם בסעודה הרשמית שערך ה־שר הברזילאי לאורחו ביום רביעי בערב חזר גיבסון ברבוזה ואמר: „אני ערים לבעיות שיש לבדי־ זיל ברצונה לצמור להסגת הש־ליב. אך מבלי להתעלם ממיגבלות אלה — נעשה ככל אשר ביכולתנו".

בימ"ש בבוליביה: אלטמן הוא הפושע הנאצי בארבי

לה־פאז, (רויטר). — בית משפט מחוזי בלה־פאז קבע אתמול, כי איש העסקים קלאוס אלטמן הוא קלאוס בארבי, הפושע הנאצי המבוקש בצרפת.

אלטמן חבוש בכלא בלה־פאז מאז ה־2 במרס.

צרפת חוזרת את הסגרתו ומציינת, כי כלצין בגיסטאפו רצח באר־בי את מנהיג המחתרת האנטי־נאצית הצרפתית בליאון. ז'אן מולן.

איינדה הקים „קבינט לבטחון לאומי"

סנטיאגו, (אס.פ.) — נשיא צ'ילה סלבאדור איינדה הודיע אמש על הקמת „קבינט לבטחון לאומי" וצירף לממשלתו את כל־של מפקדי זרועות הצבא ואת מפקד המשטרה.

איינדה הופיע אמש בנאום לאו־מה ברדיו והודיע, כי בכוונתו לערוך הילוף־גברי בממשלה, כדי „להיאבק בהידרדרות הכלכלית הכללית ובהתפתחות מגמות תוך־צבאיות".

הדרך

מאת חיים גורי

יצאתי עם בוקר כבשר אשר בעמק בית־שאן ופני תל־א. בדרך, אמרתי בלבי, אל תסע הפעם בדרך המקובלת (גוש התצנוב, כביש השקל, נחל עירון כביש החוף), כע אחרת.

עברתי את בית־שאן והמשכתי דרומה בגופי החמדה קים שותתי המים וכבר מחולה מימיני — ראשון הבקעה שמעבר ל„קרוואן" הנשכה הוליה. כמה קילו. דרומה אותה רואת מחנה צבא עזוב שבו שכן לפני ימים הלגיון הערבי. המשכתי וראיתי שלט „הבוקעה" „מחנה" ראיתי בכיש המתפתל במעלה ההר. נסעתי את כביש ג לירדן ופניתי ימינה, כערבה.

עד מהרה נוכחתי לדעת, כי אני נוסע באחת הדרכים היותר בארץ־ישראל המערבית. אני עולה בכבים הם מעלה מעלה. קוראים לדרך זו בשם „מעלה שיי". עברתי הרכב והבטתי מזרחה. היה זה אחד המראות המרהיבים. הירדן כולה על כף היד כמו מבעוף הצפור. העיניל והחורש בתוך כבריק בשמש. זורם דרומה. ארץ תמרה גנים ובו מעבר לירדן מזרחה המשתרעת עד מרגלות הרי הגלעד נשאים לעיניך. ודכמה. הכמה מרחבים העבאי אובך המשכתי ב„מעלה שיי" לעבר „מחנה פלס" את המגה הגובה לעברים.

*

הרהורי במעלותיה של ארץ־ישראל המערבית „מעלה חימר" ו„מעלה הציץ" ו„מעלה אדומים" ו„מעלה צוקים" ה בית־חורון".

„מעלה עקרבים" מצוי אל נכון במואב, אך אנו מכנים זה את הדרך המתפתלת היורדת התוסות בכביש כורנו תצנה. דרך נוראה ונפלאה. יצחק למדן פקדה בשירו תברי השוב ע. הלל בספרו „ארץ הצהרים", „אלוהים", אומ ניגש לבראת הגגלות לפניו „במעלה עקרבים", „לבא אדם ואני בקשתי להיות מדבר או הרים או רוחי".

וישנם מעלות הנושאים שמות אנסים לאזור מוהם. צרויה" על שם יואב בן־צרויה, „מעלה אלעזר" על שם בן־יאיר, „מעלה יאיר" ו„מעלה גדעון" ו„מעלה שיי". האחרונים על שמם של לוחמים עברים בני זמננו.

„מעלה יאיר" ליד עין־בוקק ומעלה גדעון המוליך א דבי" בחרמון ו„מעלה שיי" העולה אל „מחנה פלס".

רצונך, אנה אמבר בלבך, דרך אחת מוליכה ביואב אל אל האיר בן יגור, לא הרחק מן המצדה.

אני ממשיך מעיבה. בהודהה המזרחים כל הטוברן רואה את מושב בקצות שהתגלל זה לא כבר על שפת יפה רחבת ידים.

בשל הגאיות הרחבים המוצים את השוטרון מכערב הנושאים את דורון המשקפים השוב המטיב בגשכת פ המזרע. הנוף שונה מאד בנופי מדבר יהודה. אך בנבן רוחו של הישימון. אין הוא נופל אל הבקעה בקצוקי והספר. הוא מתפתל מזרחה אל בקעת הירדן הנוכרה יפיה.

אני יודע, כי הפילות הגשם בסביבה הזאת דומות לחזות נורא. השנה היתה, בידוע, שחונה מאד. ובכל זאת מתפרנסים העברים האלה. אך לבטח בכביש הצר ח טרקטור גלגלים. חריש, אדום, עדרי שלף, אבנים קשות. הנושכים את הבמים.

דרך הבקעה פונה שמאלה, דרומה, מתחברת עד בכביש ואדי־פרעה, בדרך שכם גשר אדם (דמיה).

כים הודמים מזרחה, בהורד, גני ירק ובוסתנים. פ בין ההרים התרוכים האלה, שפע מבגיות אל „הגזר ומכמנו. אומרים, כי השנה תתפוס ההיירוה הערבית ראשון ברשימה, למעלה מבמאתים אלף מבקרים!

אילו יכולים היינו אף אנו לנסוע מזרחה במכבוניתנו לרבת־עמון, לפטרה. אומרים, כי לא ירחק היום, כי יש כה מזרחש כאן? האם זו מלחמה? האם זה שלום זה „סטטוס־קוו"? אנשים שלא ראו מימיהם את השלום הנכספה, הוטה לדמות בלבם כתרחשות פתאומית, כ„אקט" חד־פעמי, כטקס חגיגי כמעט „קטסרי" שישנה ויקבע ספירה אחרת בהווית עד כאן ומכאן והלאה.

אך הדברים, כנראה, מתרחשים אחרת. כמו מעבר אנוש וכתום יומיומי ונורא ומעין עיפל־קרב כתה כנור. תיירים משם, ואתה בא ממכונית ומבלה בישראל ובצלה וו־בטלוויזיה הישראלית. לא „אקט" חד־פעמי אלא שהות מתפסת ובלתי נהפסת.

הפיגומים מלאי ערבים הבונים את הארץ המוסבים דות והשדות ובתי המלאכה. הכל נפרץ! הדרכים פתוחו ביחוד כמו ביבות המשית, כמו בשלום.

שלום? הכך נראה השלום? הן דבר לא נגמר, הב נפתרו, או שמא הן פותרות אותנו בכוזן הבלתי מרדו לא מגדר, אבורים, חסר גבולות, ברגים, פסוק אותנטי.

*

המזרחש לעיני הוא אחיזת עינים — אמנה, אוכלו, ש עם האמת, עם המציאות המגואלת בדם.

ואולי אחרת? דרך האדירה בין שמם לדאמי האמת, כאן בארץ־ישראל נעצרות העובדות ההיסטוריו לבטלן ואין להכחישן והרציונות הוזן הן בתהיית פרטו רונים של מיתוף כנוצה העולם, של יאוש יטוש הנגדן עוללות מלחמה שעברה ולא ביכוריה של אחרת והתיה

דרך יפה, דרך רחבה המנצח את השוטרון באכאה ש הרחוק מן העיר — אואזיס — גני הגב, כמזרות בעל מפלי מים, פירות, כדי חרס מלי מצרים ומלאפל הם. ישראלית סודרת את לבה בין האילנות.

לבה של ארץ־ישראל. אין ארצישראלי ממנו ואין עוד כך הרגשתי בחורף בדרך גבוהה ירושלים לירושאל זו אלה ושכם וג'נין לעפולה. נפלאות בית־אל ושילה ועמ

ארץ־ישראל האמהות, ארץ ההביך ארץ האבות, כי היא לבה של המולדת, כרמי הזיתים ושדות והחיטה הי התאנים וכשוכות הצבר, ווחרוב הגאון.

והמצוקה איזמה, מאז חרב בית שני נמצאת הארץ ביתנו בניה ואנו אורנית — — — והמחלוקת הקשה המכסי העם. בין הטובים ביותר, הנאבקים הרגישים אהה מ הקולות המתריעים ללא הרף — עלינו לקבוע את תחומי החלומנו, להגדיר את גבולנו, לדעת לוותר, הודעו אל שקודנו למדינת־ישראל, לא נוכל לאכול אותם, אין אנו כך. אין אנו חברה פתוחה הקולטת ומבוללת, אנחנו עם ישכון, עם דת לאומית.

בשיא כוחנו, אומרים, כמנים גריעתי ומלכתנו להתגלות ביום מן הימים. הם (הערבים) ודודים אליו לו עם הארץ, נמחה הגבול ולהם חיים משלהם והלוכות הכבר הם ה„גבעונים" ולא תוכל להורישם מפניך ולא תוכל בתוכך. שלום־לכאצה זה הוא הרה סכנה, עליך להגדיר התחומים.

וקול אחר: חלוקת הארץ הבאה מלחמה הים תת ארץ אחת, יחיו בקרבנו כמיעוט ויחיו בבנה את הארץ וקולות אחרים: כאשר אתה המושל והריבך הכבויה — — — הללו לא נכבעו.

וקולות אחרים: המתן, מה לך נגמר? באלפיים שנה וכבר אתה חש „לפתור בעיות", תן למציאות לעשות את השפיה והקשה לעבר הפתרון, תן לפתרון לנגוש את דרכם המציאות. יתכן שהעתיד יהיה תוצאה של פשרה בין הצירי והשלכתם המרה לבין השלכתנו שלנו עם העובד לא נוכל לצבלם בקרבנו ועלינו למצוא שיטת חיים ביח ביחד.

*

גם על כך חושב אדם בדרכו לשכם, בירת השומרון, בי ובריזים.

ומשם לטול־כרם. בשום־מה מצמם בזכרוני שיר עיכר לית. כימי מאורעות הרצ"ט הרצ"ח. הוא התרחש אי־שם ב הנפלאה הזאת בימי הכנופיות.

You come,
You come to Nablus mountains
You come.
You bring your ammunition and your gun.
Abdalla will be there
t the bullet in the air

Abdalla will be there
the packard here and there.

ומשם לטול־כרם כאמור. הרי חרבים אנו את איי המ לרחובה. לפעמים נדמה לי, שהזמן קפא בבקתות האלה פחות או יותר, הם נראו בימים ההם לפני הכלוחמה, חלוקת הארץ.

דקות ספורות מבדילות בין טול־כרם לנתניה. מה ג העבר בעיבעל. נעוזר הבקבוק לשבבו, רבועת הנוף, המצאה זיונק אל העדן האחר, אל הצפיפות, העצבנות, הטמדינוד הזבבה הישראלית הזרוצה על זיוזה, המסוכנת, אל האורך, אל „הבר לבניט", אל הגדישים, המגסכים בתים הכוזרת הזווסה, הנזוברה, המיוחפת, המסגנות, המקללת, הן כתת, אל בית נגע בבית ודשה קרוב לשדה, והדרומה ב החוף לעבר תל־אביב והמתולה בעצלת ובסחיבת בדך אל ביהגבר הכצון הממלם — — —

אינך חייב להרהר בכל אלה בצבך בדרך הזאת, אך לך לעבור בה, להצות את אזי המערבית לרחבה, כחכלה.

חסד

לא חכמים ולא בסית. עשו בא ומה, הקפיגה את עתיקת בין איקרית כמכלול בפיות הסכסוך היסודאלי ערבי המכוקן כל הארץ כל כך.

במעשה השר, פבירה מתקבלה על הדיעת. אל תוגר המגב המבוגבוים.

אם אין זו כזום הרי זו חלם.

ניתן למצוא דרכים שקטות לפתרון הבעיה.

הגו רמז דק. לאחר רגישה הכבוה, אומר מהנן בתשב־

עם נא הבב, אי אפשר בלי חבה.

נשלחו הודעות

(סוף בעמוד 1)

בצבבות ויחון הוכוזה לשובבים בלא לקבל את הכצה השוכבין ולא לנטוש את האוניות. היכאים התבעו על המוכלות להפעיר בי עבודות אוקיה באוניות ולמנוע הפלגתן ועבודות פריקה וטעינה בהן. לדעת המזכירות, עלול צעד זה של „צים" להביא למאבה בצי הסוחר. המזכירות דוחה את פניית שר התחבורה לשוב ולהגיע לעבודה תה את אוניות הנרגיבים „הר־אביב" ו„תבגע" אשר צריכות להגיע 60.000 טונות סודהים. השר הודיע לאיגוד, שהשבתת אוניות אלה תגרום להפסד של 17 מיליון ל"י למדינה.

המזכירות קבעה, כבל צוד כב־קיתנה „צים" בצעד הגבלה, כגון פיטור ציבורים, סגירה, מבבחים ובבודים אחרים — אין כקום לדון בפניותיו של שר התחבורה. אם תחדל „צים" בצעדי הגבלה אלה תדון המזכירות בכל פנייה לגבי פה, מהוך בילוי של נכונות להחזיר אוניות אחדות.

עבודה מזכירות האיגוד היא, שהרבדים צריכים להכבס למו״מ ה־ספים, ללא תנאי מיקדם של קביעת המחאים של תוספה שכר בשיעור של 40 אחוז. קביעה שיעור התוספת הוא תנאי אלוכבבי אשר כונוג אפדרות של המכך חברי.

הסכימים וחקמי לכבודה איכיות

מזכירות הסהכבים החליטה לי־התנגד לכבירת אוניות ישראליות. אם תנכה הנהלת „צים" למכור אוניות יפנה איגוד הדירוגים לאיגוד קציבים בבקשה לעצבה לי שבירת הדירוגים.

מנהל איגוד קציבים לבדיוהל שמואל צוקר, הגיב באומרו שה־קצינים יתנגדו למכירת אוניות ישראליות בכל האמצעים העומדים לרשותם. „צים" היא חברה לאומית, והיא בעלות פרטי. אין לה הזכות למכור את בכבות האומה" — אמר. רב חובל ש. צוקר הר־גיש, שטרם היתה פנייה של איגוד הדירוגיים לקצינים. אם הגיה פנייה כזאת נדון בה. אולם ברור שלא נשתה את הפרה שממנה אנו חיים".

מנהל „צים" מ. קשתי אמר ב־קשר לכך, שבמקום האוניות הישנות שיצאו למכירה יכנסו לשירות בצי אחתר אוניות חדישות ולא תחסר תעסוקה לימאים ישראלים כפי שלא חסרה בעבר.

„קורי נוספים" תפודק

מנהל „צים" — קורי נוספים רב החובל גמרו אל הודיע אתמול לאיגוד הימאים הדירוגיים. שאם הדירוגים בחברה זו לא יקחמו על הוות המוצע (תוספת שכר של 40 אחוז), הפרק המפלה את התבורה אשר בלאו־הכי מפסידה בין מיליון ל"י בשנה. השיקול הוא. ב־300 ימאים דירוגים המועסקים בכתני אוניות הנוספים „דף" ו„ויולי" ילחצו על האיגוד לסיים את השביתה או לאפשר להם להר הום על הוזה נפרד.

רב־חובל ג. אשל מסר לסופר „דבר", שהבוקר יקבל תשובה ל־הצעתו. עוד נודע כמוקור מוסמך, שאיגוד הדירוגים הסליט כבר אמש להיות את הצעת אשל.

אמש נודע, שלפנות בוקר צומ־ דת להתכנס להמל אילת מיכלית גדולה של חברת „צים" אשר אי־ נה עובדת בקו לאבר־רודס ולפי ההלטה קודמת של איגוד הדירוגים היא הודבבת עם באה למל.

קריאה לימאים

(סוף בעמוד 1)

דינה, דבר שלהם, בסיום התמנה שלהם זה פרנסתם, על כן עליהם להיזהר מלפגוע, חלילה, בכבוד ה־יקר הזה.

במספר הודעה צעל בכח הביצה בכצה שכיולתן ההסתדרות טונך לי הודיד הדורגים הביותרים עם הר־ ביום עצבם ועל בה בכנן היבאים לבין הנהלת חברת הספנות, אמר בוזכ"ל ההסתדרות: „אין אנו יכר בים כל תנאים להידינים שימשים הר אחה. אנו הודיגים כבל הצדדים לצמור רגע בכלים ההם הגינע אליו — והם הגיעו לכדים מכוון למדי — לכצור. לבלים יהחוור את שולחן הדיונים.

„במצאה לפי בינש מצתונו בבי לבייב בהצגה ההכבה. אבל, לכדי הי, אם כבר הבבה המיעצה ובין זה, עלה להבית בלי התייגה. עיבד לאיגוד הדירוגים על המריך זה כסכים לבביגה רבורה סלים בלי כל סבבות. דבר תוגד את היסודה האלבביטים של הבריקס בהסתדרות ובהחדביבים לקיבלה טליבבים בהבבדי הגבודה. אין אנו יכולים להית מחביבים לבבד, אב עבינוו להגן על ה־נבאי ה־ לא יבבה באבבחה.

מזכ"ל ההסתדרות פנה עליכתה הגרצה מילה אל הימאים להגיד אל שולחן הדיונים, להפסיק את ההסכבונות, להגדר מבבונה בבי כבל אחור לא לבבית יבבד בבבי בו את ובבד ההרבה כבבבה ה־ בידיאומידים יבבון לבני הבבבים ד־ דיאלייבי כלכך בלבבי לבבבבה בל בבבלבה. אין בבבה בבום לבך „בבבו דבר הוא־אפבר לבבי ארבו לף בבלבן הבבינים — לבבר הבבבבבבם.

התבתבבה, אני בבוה שבם התבם הוא העבל את אבבם בפסוק הבבר ריב בבביבה הבבוה בבחולקת".

צביבה קבח בבבק הבי בארץ הבה של לבבלה בבין 17 מיליון ל"י בבלבים הלבבבה לבדיבה. אם איגוד היבאים לא יאפשר להפעיל את 60.000 הבכות הבורגבם הבבבתיבים להגבבה בבבל קורבפ־קריבבי בב־ אחה"כ, באבית „תבבע" ו„תל־אביב" הכבבביבה. עם התבעבו — הגדיע השר בבבור התחבורה הי־ הבבר צייך, כי בבר התחבורה ע. פרס. בבה אתמול בבבורק לבבבר־ רבה איגוד היבאים להבחיל בבבע־ בה ביבידה של הפבורים, הן בב־ לבבבת בבבים ככבים לבבבבה הבן בבי החבור אבבבה להשקלוב־ עם של הבבבבה היבבאבית על כל בבבבה.

ספיר מגנה שביתת הימאים

מאת יואב הר, סופר „דבר"

שר האוצר פנחס ספיר גינה אמש את שביתת הימאים, באמרו כי זוהי „שביתה פראית", הנערכת בלי היתר ההסתדרות.

לדבצה השר, אין חברת „צים" יכולה להיענות להבבבבות הימאים, המכבבבבות בתוספת שכר של כ־40%. שכר הביבע נביי על חבי בבבבבה של הימאים, אבר סירבו להחזר הפלגה. בבבי אביבה — אחת בבבבבי בבבבן הבבבבה ה־ אבבבה להבבבין 30.000 טונות גר־ עינים. עיכוב ההפלגה של האניה הבבבבה בבבבבבים עלול לבבבבה הבבבה 8 מיליון לירה.

שר האוצר אמר את הדברים אמש בכנס של פעילי מפלגת העבודה בבבבי האזור, שנערך בבית־ בבבבה.

כנס מיוחד של הכנסת — ביום ב'

על פי דרישת 30 חברי־כנסת מסיעת גח"ל, תרכבנה הבבבבה של הכנסת ומנעלי הבבבה יו"ר ראש הכנסת לכנס בבבה מיוחד של הכנסת לדיון בנושא בבבבבה בבבבה: „הבבבה אוניה ישראל".

הכנס המיוחד יתקיים ביום ב' ויבא בשעה 12.00 בצהריים.

דקיה בכנסת

כיכה רקיה בכנסת ונבבבה בבבבבה בבבבבה בבבבה בבבבבה: „סיעה רקיה בבקשת רשות להו־ דיע בעל מדרישתה של הכנסה את ההצעה לדון בבבבבת הבבבבה".

דבר הכנסת מאיר וילנר בבבבבה זה בתוך הבבבבה בבבבה לבבבה שהכנסה תבבבבה בבבבבי עבודה, ובהתוך הבבבה בבבבה ובבבבבבבה של הימאים.

דבר DAVAR

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת אליהו אגרס
מנהל כללי גדעון נאמן

המו"ל — „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ

המערכת והמנהלה: תל־אביב, רחוב שינקין 45, ת.ד. 199, טלפונים 61 284141 (קווים)

סניפים: תל־אביב, בית „דבר", רחוב שינקין 45, טלפון 284141; ירושלים, מערכת ומנהלה, רח' הלל 14, טלפונים: 231251-3; חיפה, רחוב הנביאים 27, טלפונים 642111-2-3

דיין על ישראל בין מלחמה לשלום

בהרצאה בטקס סיום פו"מ סוקר שר הבטחון את שלוש המלחמות ואומר: כשיהיו הערבים מוכנים לשבת אתנו לשולחן השלום עלינו לשאוף להמיר את קווי הפסקת האש הצבאיים בגבולות קבע, ולו גם במחיר פשרות וויתורים

על מדינת ישראל עברו שלוש מלחמות. סיומן של המלחמות בא בשני שלבים: בראשונה הסכם להפסקת אש ואחריו הסכם שלום. שתיים משלוש המלחמות התבצעו בשני השלבים. אמנם לא השגנו חוזה שלום אלא רק הסכמי שביתת נשק, אך גם הסכמים אלה הצהירו על סיום המלחמה. קבעו גבולות מוסכמים והסדרים להבטחת השלום.

דברים אלה אמר אתמול שר הבטחון משה דיין בדברי פתיחה להרצאתו בטקס סיום פו"מ.

במלחמה הנוכחית, מלחמת ששת הימים, טרם הגענו לשלב השני. יש רק הסכם על הפסקת אש ומעמדו של הסכם זה מבחינה משפטית — מעורער. בהיכנסנו לשנה השביעית של גמר המלחמה ... יש טעם לייחד דברים במצב על המעבר ממלחמה לשלום. ... דברי על „בין מלחמה לשלום" עוסקים רק בהסכמי של הנושא, מציין צד התמונה ולא בניתוח גורמיה. מובן מאליו, כי שאיפותיה של ישראל, מטרותיהן של מדינות ערב, מגמותיהן ומדיניותן של המעצמות הם שקבעו את המתרחש ... אלה התעלמתי לחלוטין. אחרי הכל — אמר שר הבטחון — עלי ... את הרצאה בסיום פו"מ ולא להסתבך ב„דברי ימי ישראל בצה הזמנה".

מלחמת העצמאות

ב-15.7.48 קיבלה מועצת הבטחון החלטה המורה על סיום הקרבות בכל החזיתות. החלטה זו באה לקדמתה, שקבעה את ההפוגה הראשונה. לא היתה מוגבלת בזמן ולא היתה מותנית בהסכמת הצדדים.

סעיף המפתח בהחלטה זאת קרא שהמועצה „פוקדת על הממשלות והרשויות הנוגעות בדבר ... מפעולות צבאיות בתאריך שיקבע ע"י המתווך ומכל מקום לאחר משלושה ימים מיום שתקבל ההחלטה". החלטה זו בתוקף עד שהוחלפה בהסכמי שביתת הנשק.

החזית המצרית

הסכם שביתת הנשק הישראלי-מצרי היה הראשון והיווה פתח להסכמים דומים עם מדינות ערב האחרות. הוא נחתם ברודוס ב-24.1 ולהתחתמו קדמה השתלשלות דברים משמעותית מאד ואלה עיקריה:

ב-4.11.48 החליטה מועצת הבטחון, כי על ישראל לסגת לקווי 14.10.48. ישראל סרבה וב-8.12 הודיע המתווך בפועל, ד"ר בנץ', כי „ישראל מוכנה להיכנס למו"מ שרק במסגרתו תהיה מוכנה לדון בנסיגה. בעוד שמצרים הודיעה כי היא תהיה מוכנה למו"מ לאחר שישראל תיסוג" (נוסח הנשמע כלקוח מהעתונות ימינו...) מבצע „חורב" התחיל ב-22.12.48 וב-29.12.48 החליטה מועצת הבטחון על הפסקת אש מיידית. אולם הפעם הודיעה ממשלת ישראל, כי לא תענה להחלטה עוד לא יסכימו המצרים לפתוח במו"מ, ואכן כשנוכחו המצרים לכך שישראל לא תפסיק את המלחמה כל עוד לא תתחייב מצרים בעת עמה לדיוני השלום הודיעה ע"י שליח האו"ם, על נכונותה לועד עם ישראל למו"מ על שביתת נשק. בהתאם לכך ב-6.1 נכנסה הפסקת האש לתוקפה ... ימים לאחר זאת ב-13.1.49 התחיל ברודוס המו"מ לשביתת נשק. אולם, למען האמת ההיסטורית — מו"מ רודוס התחיל רק לאחר שממשלת ישראל הודיעה על פינוי כוחותיה מאדמת מצרים.

הסכמתם של המצרים לפתוח במו"מ על שביתת נשק היתה תוצאה ישירה מתבוסתם הנחרצת במבצע חורב וחששותיהם לכשלונות נוספים אם לא תיפסק המלחמה.

יש לכן להדגיש, כי במלחמת השחרור הושגה הסכמת מצרים למו"מ על שלום רק בלחץ האש. ... גם לאחר תבוסתם במלחמה הסכימו המצרים בהפסקת אש, אך לא למו"מ לשלום. דרוש היה לחץ המשך המלחמה כדי להביאם לשולחן הדיונים.

לבנון

המלחמה בלבנון הסתיימה, למעשה, ב-31 לאוקטובר 1948. שיחות שביתת הנשק נפתחו ארבעה חודשים לאחר כך ב-1.3.49 (לבנון הודיעה שהיא לא תהיה הראשונה ... עם ישראל ו„תורה" ... נקבע לכן, אחרי שהושג הסכם עם מצרים).

עוד לפני היפתח המו"מ הובטח ללבנון, לפי תביעתה, כי ישראל תסוג מכל שטח לבנון (בידי צה"ל — 14 כפרים לבנוניים) ותחזור אל הגבול הב.ל. יותר על כן „מפרעה" פינתה ישראל חמישה כפרים לבנוניים, ... שבועות לפני ישיבתם ותחילת הדיונים על הסכם שביתת הנשק.

ב-23.3.1949 נחתם הסכם שביתת נשק עם לבנון. הגבול הבינלאומי נקבע כגבול שביתת הנשק.

ירדן

אחרי מצרים באה לרודוס ירדן. ... המצב היה מורכב. העיראקים סרבו לערוך עם ישראל הסכם שביתת הנשק ובגמור הקרבות ... לארצם ואת עמדותיהם ... לידי הירדנים. אך ישראל ... להכיר אוטומטית בזכות ... ל„ירושה" זו. המו"מ על שביתת הנשק עם ירדן נפתח ב-28.2 והתנהל לכאורה ברודוס ... על נציג האו"ם, הד"ר בנץ'. אך למעשה נקבעו קווי ... בשונה ישירות עם שליט ... בגבול הירדני לא רק שיש-ראל לא היתה מוכנה לסגת אלא שדרשה שינויים ניכרים לטובתה. הוסבר למלך עבדאללה שאם לא יקבל את תביעות ישראל תתחדש המלחמה נגדו. המלך הצריך נכונות את מצבו ולאחר פיקוחים ואולטימטומים הסכים להעברת ואדי-ערה (אשר מכל מקום היה חלק מהגיזרה העיראקית) ושטחים אחרים לידי ישראל. לעומת זאת העבירה ישראל לידיו את הכפר דהריה דרומית לחברון. עם ירדן התנהל לכן במקביל מו"מ עקיף וישיר — על המפות חתם, בשונה מהגבול ה... בריטי גלב רעל והסכם צודקי אל ג'ונדי ומחמד ... ברודוס. ב-3.4.49 נחתם הסכם שביתת הנשק עם ירדן.

מבחינה כרונולוגית ירדן היתה השניה (4 ימים אחרי מצרים) לפתיחת המו"מ והשלישית (10 ימים אחרי לבנון) — להתימתו.

סוריה

הסכם שביתת הנשק עם סוריה היה האחרון והמאוחר ביותר. הוא נחתם ב-20.7.49 באהל שעמד בשטח ההפקר ליד מחנים. המו"מ ארך כארבעה חדשים והזמן שעבר בין הפסקת הקרבות בפועל והחלטת מועצת הבטחון (15.7.48) ועד לחתימת הסכם שביתת הנשק היה שנה תמימה.

נקודת המחלוקת העיקרית עם הסורים היתה סירובם לפנות את השטחים שהחזיקו בתחומי ארץ ישראל המנדטורית. בסופו של דבר נמצאה „פשרה" והיא פירוז שטחים אלה וכן, לשם פיצוי ואיזון גם פירוז שטחים שנמצאו בידי צה"ל (עין-גב ודרדרה).

נקודת המוקד בהסדרי הפירוז היתה הזהות של המנהל האזרחי שישלוט באזורים אלה ואכן בענין זה נאמר משהו מעורפל ביותר: סעיף 4 פיסקה ה' בהסכם שביתת הנשק הישראלי-סורי אומר:

„יושב ראש ועדת שביתת הנשק המעורבת יהיה מיופה כוח להרשות את חזרתם של אזרחים לכפרים וישובים באזור המפורז ד- את העסקתם של שוטרים אזרחים במספר מוגבל, שיגויסו במקום לצרכי בטחון פנימי. ויהא נוהג בענין זה בהתאם לתכנית היציאה המוכרזת בפסקת משנה ד' של סעיף זה".

לפי זאת יו"ר ועדת שביתת הנשק נועד להיות מושל של הישובים שבאזור המפורז. מושל המוסמך לקבוע מי יהיו התושבים במקום ולגייס משטרה עצמאית למקום ועוד.

ד"ר ראלף בנץ', נציג האו"ם אשר ניצח על המלאכה וליהטט בניסוחים לא רק שלא התעלם מכך שאין הם ברורים ואינם מהווים בסיס לחיים נורמליים אלא להפך, בנץ' בנה על עירפולם ועל אי מעשיותם. לדבריו הפתרון הטמון בהם היה בכך שכל צד יכול היה לפרש אותם באופן הפוך ולראות בהם, לכן, הענות לתביעותיו. כמו כן טען בנץ', כי לאחר שיכונו באזור חיי שלום יתגברו צרכי היומיום על הניסוחים המסולפים ותיווצר מציאות נורמלית. יותר על כך — לא בקלות פותחים במלחמה ואף צד לא יחדש את המלחמה רק משום שהסכם שביתת הנשק לא יוגשם בסעיף זה או אחר.

יש להודות כי הד"ר בנץ' צדק בהנחותיו אלה. הערבים לא חידשו את המלחמה גם כאשר ביטלו את הסטטוס המיוחד של האזורים המפורזים ונהגו בהם כבשאר שטחי ישראל ואנו לא חידשנו את המלחמה כאשר הירדנים, בניגוד לנאמר בהסכם שביתת הנשק איתם לא איפשרו לנו גישה חופשית למקומות הקדושים, להר הצופים ושימוש בדרך לטרון.

מערכת סיני

ב-5 נובמבר 1956 הסתיים מבצע „קדש". הכח המצרי שנמצא במזרח לתעלת סואץ, כולל רצועת עזה, הובס וישראל שלטה על רצועת עזה, על כל חצי האי סיני (עד למרחק כ-15 ק"מ מהתעלה) ועל שארם א-שייך השולטת על הכניסה למיצרי טיראן.

מייד עם פרוץ הקרבות התכנס מושב מיוחד של העצרת הכללית. ארה"ב וברה"מ עשו יד אחת להסיג הכוחות שתקפו את מצרים. ב-2 בנובמבר קראה העצרת הכללית להפסקת אש מיידית ונסיגה דחופה של כל הכוחות אל הנקודות שבהן היו מצויים לפני פרוץ הקרבות ב-29 אוקטובר 1956. ישראל הסכימה להפסקת אש בתנאים של הדדיות, כבר ב-3 נוב', אולם הניחה כי בעקבות מלחמה זו יבוא הסכם חדש עם מצרים.

עם תום הקרבות ב-7.11.56 — מסר ראש הממשלה דאז, בן-גוריון, בשם הממשלה הודעה בכנסת ובדבריו אמר:

„עלינו להבהיר עמדתנו בשבע שאלות, ועלינו להביא אותן לדעת הקהל העולמי בכל התוקף המוסרי וההחלטיות הנחרצת:

א. הסכם שביתת הנשק עם מצרים — מת ונקבר, ולא יקום לתחיה. הוא שבק חיים לכל חי, לאחר שהרודן המצרי התעלל בו שנים שלמות, הפר עקרונותיו ומגמתו, היתל בהחלטת מועצת הבטחון וכבילת או"ם.

ב. יחד עם ההסכם נמחקו בשהם של קווי שביתת הנשק בין ישראל ובין מצרים".

באותה רוח התבטא ב. ג. גם באגרת ששלח לחטיבה 9 ב-6.11.56 בה נאמר:

„יוטבת, הנקראת טיראן, שהיתה עד לפני אלף וארבע מאות שנה, מדינה עברית עצמאית — תשוב להיות חלק ממלכות ישראל השלישית".

אבל לא כך התגלגלו הדברים לאחר מכן. בדיעבד, חלק זה של „מלכות ישראל" היה לא רק המרוחק ביותר אלא גם קצר הימים ביותר. כבר למחרת ראה ב. ג. את עצמו נאלץ לסגת מעמדתו ובינתיים קיבלה ממשלת ישראל מכתב איום מבולגנין, וגם ארה"ב לחצה על ישראל. ברמזה כי לא תתנגד לגרושה מן האו"ם וכי תטיל עליה סנקציות כלכליות. ישראל החלה להתקפל וממשלת ישראל דאז השתדלה להציל, תוך כדי הנסיגה, את הניתן להציל כ-השיגה. המדובר היה בשני נושאים:

א. שייט ישראלי חופשי במיצרי טיראן;

ב. אי המצאות כח מצרי ברצועת עזה. ממשלת ישראל נכנסה לכן למו"מ במגמה להשיג הסכמים והסדרים שיבטיחו את בטחון אלה. בתחילת ינואר 1957 נוהל מו"מ בין מזכיר המדינה דאלס לשגריר ישראל בארה"ב על ערבויות שתצדקנה השלמת נסיגה ע"י ישראל.

ב-11 בפברואר 1957 שלח מזכיר המדינה דאלס לשגריר ישראל התחייבות, שאם תיסוג ישראל לקווי שביתת הנשק, תתמוך ארה"ב בהצבת כח או"ם בשרם א-שייך (כדי להבטיח שייט במיצרים), וברצועת עזה (כדי למנוע פשיטות של פדאיון).

ב-2 מרס 1957 פנה הנשיא אייזנהאואר אל בן גוריון באגרת שחזרה ואישרה את התחייבויותיה של ארה"ב והבטיח כי לישראל לא יהיה יסוד להצטער על נסיגתה.

לאחר זאת נסוגו כוחותיה של ישראל בימים הראשונים של חודש מארס 1957 מן סיני ומרצועת עזה. הנסיגה הושלמה ב-8 מרס.

למעשה לא ניתנו לישראל שום התחייבויות מצריות. ההבטחות בדבר הבטחת חופש השייט והשלטון ברצועת עזה לא היו של מצרים אלא של ארה"ב ושל צרפת.

כדי להמחיש את ההתחייבות האמריקאית, הוסכם כי מיכלית המניפה דגל אמריקאי, תהיה הראשונה שתפעיל הלכה למעשה את חופש המעבר במיצרי טיראן. ואכן, באפריל 1957 עברה מיכלית כזו במיצרים.

בכל מה שנוגע לרצועה, לא קוימו משאלותיה של ישראל. חרף הנחתה של ישראל כי רצועת עזה תשאר תחת פיקוח בינלאומי, שלחה מצרים את המינהל שלה בחזרה לרצועה, ימים אחדים אחרי נסיגת ישראל.

בעקבות ההסכמים, שהחלטה לגביהם ניתנה ע"י עצרת האו"ם ב-5 נובמבר 1956, הוצב כח החירום של האו"ם ברצועת עזה ובשארם א שייך. כוח זה כלל: 978 חיילים הודיים, 795 חיילים קנדיים, 579 חיילים יוגוסלאביים, 530 חיילים שבדיים, 430 חיילים ברזילאניים, 61 חיילים נורבגיים ו-2 חיילים דניים.

ב-5 אוגוסט 1957, 9 חדשים לאחר הצבת כוח האו"ם בגבול ישראל-מצרים כתב מזכירו הכללי דאג האמרשילד זכרון דברים לפיו בא לידי הסכם עם נאצר, כי כוח החרום לא יזוז ממקומו עד שימלא את תפקידו. הוא הדגיש כי במקרה שהמצרים ידרשו את פינוי הכוח יובא הדבר לעיונה של העצרת הכללית של האו"ם, ורק אם תמצא העצרת כי התפקיד של כח האו"ם אמנם נתמלא יפונה הכח. כלומר: אם העצרת תמצא שלא כך הדבר, ואם מצרים תעמוד על פינוי כח האו"ם, יהיה בכך משום הפרת ההסכם עם האו"ם.

העמדה הזו של המזכיר הכללי של האו"ם דאג האמרשילד, הובהרה מחדש לממשלת ישראל כאשר נפגש בן-גוריון עמו במארס 1960.

שבע שנים לאחר מכך, בחודש מאי 1967, לא שמר יורשו של דאג האמרשילד על התחייבויות אלה. וכידוע, ניהל אישית את המגעים עם המצרים, מבלי להזדקק למוסדות האו"ם. בהתחלה הודיע או-ת'אנט לנאצר כי כל בקשה להזזה זמנית של חיל האו"ם מן הגבול, תראה בעיניו כתביעה לפינוי מלא של הכח מרצועת עזה ומשארם א-שייך, ואילו לאחר שנאצר עמד על התביעה לפנות את כח או"ם, הורה לגנראל ההודי ריקייה, לפנות את הכוחות ולהפסיק את הפעילות המבצעית שלהם. הודעה על כך ניתנה לשלטונות ישראל ב-19 מאי בשעה 16.00. באותו יום עצמו הודיע או-ת'אנט לעצרת האו"ם, כי כח האו"ם כבר פונה מסיני ומרצועת עזה.

מערכת קדש — סיום

מערכת קדש החלה בשיתוף פעולה עם הצרפתים והבריטים ונסתיימה בלחץ הסובייטים והאמריקאים. עם המצרים לא התנהל כל מו"מ לא לפני, לא בזמן ולא אחרי הקרבות. ההסכמים שנקבעו להבטחת חופש השייט ולשינוי הסטטוס ברצועת עזה נעשו בין ישראל לארה"ב ולמזכיר האו"ם. המבחן ליעילותם של הסכמים אלה בא עשר שנים לאחר היקבעם — ב-1967. במבחן זה לא המצרים, לא מזכיר האו"ם ואף לא ממשלת ארה"ב לא עמדו בהתחייבויותיהם. ב-25.5.1967 כאשר נציג ישראל תבע בוואשינגטון, שארה"ב תעמוד במובטח באיגרתו של הנשיא אייזנהאואר לא ידעו הנציגים האמריקאים במה המדובר ושלחו רק דחוף לחפש את העתק האיגרת בארכיב שבביתו של אייזנהאואר. כל מה שעשו ולא עשו ארה"ב, צרפת והאו"ם במשבר 1967 נעשה לפי ראייתם את הדברים באותה שעה ולא על פי התחייבויותיהם עשר שנים לפני כך — כשם שב-1957 — הבטיחו ואמרו מה שאמרו נציגי המעצמות והאו"ם כדי להסדיר את הדברים ולהביא לנסיגת ישראל באותה שעה ולא לפי מה שעתידים הם לעשות או לא לעשות כעבור עשר שנים. כעבור ... ביד הינה ציפור ואילו הצפורים שעל העץ נשארו, כעבור עשר שנים, רק רישום ארכיבי.

מלחמת ששת הימים — הפסקת האש

ההסדרים שנקבעו בינינו לבין המצרים, ירדן, סוריה ולבנון אחרי מלחמת ששת הימים הינם הסדרי שלב א' כלומר הסכם על הפסקת אש. אולם לא רק שלא הגענו לשלב ב', להסכמי קבע, אלא שגם הסכמי הפסקת האש אינם אחידים, אינם מוגדרים ובמידה רבה הינם יותר הפסקת אש בפועל מאשר הסכמי הפסקת אש.

מצרים

הפסקת האש עם מצרים מורכבת על שלושה בסיסים:

א. ב-7 ליוני 1967 דרשה מועצת הבטחון בהחלטה מס' 234 „כצעד ראשון הפסקת אש מיידית ע"י הצדדים המעורבים ואי הפסקת הפעולות הצבאיות מ-7 ביוני שעה 20.00 לפי שעון גריניץ'".

כוח באוגדת שרון הגיע לתעלת סואץ למחרת ב-8.6 בשעה 16.00 ובו בערב, בשעה 21.35 הודיעה מצרים על הענותה להחלטת מועצת הבטחון והפסקת האש. בהסכמת שני הצדדים נכנסה מבחינה פורמלית לתוקפה. אולם למעשה האש לא נפסקה ובתחילת יולי אירעו תקריות חמורות. ישראל ומצרים התלוננו באו"ם ובעקבות זאת הודיע מזכיר האו"ם ב-11 ליולי שהושג קונצנזוס על הצבת משקיפי או"ם משני צידי התעלה. דינו של קונצנזוס היה כדין החלטת מועצת הבטחון ולכן הסכם זה מה-11 ליולי מהוה את הבסיס השני להסכם הפסקת האש.

להסכם זה אמורים היו להיות גם אמצעים להבטחתו, במנגנון משקיפים ותיחום קווי הפסקת האש.

לגבי המשקיפים הושגה הסכמה כללית. נקבעו עמדותיהם, תנאי פעילותם, קציני קישור וכו'. אולם לגבי קו הפסקת האש נמצאו הדעות חלוקות. קודם כל הסתבר שמשקיפי האו"ם רואים עצמם, בהתאם להחלטת מזכיר האו"ם מה-11.7.67, מופקדים רק על קו התעלה. לא במזרחית באזור פורט סעיד ולא לדרומית מהעיר סואץ. ושנית בעוד ישראל ראתה את קווי הצדדים משני צידי התעלה ואת קו התיחום המפריד ביניהם באמצעיתה ובדרום — באמצעית הים של מפרץ סואץ, טוענת מצרים כי התעלה כולה בשטח מצרים. עמדת האו"ם היא כי על קווי הפסקת האש להקבע בהסכמת הצדדים לפיכך המצב בנקודה זו הוא תיקו.

ההסכמה השלישית על הפסקת האש בין ישראל ומצרים הושגה ביוזמת ארה"ב („יוזמת השלום של רוג'רס") ונכנסה לתוקפה ב-7 לאוגוסט 1970 — הסכם זה הינו יותר מפורט וספציפי יש בו 6 סעיפים, בכללם הקפאת המצב (התחייבות שהופרה מיד ע"י המצרים), הסכמה לגבי הטיפול בשבויים ועוד. בפועל מתקיימת הפסקת האש ממועד זה 7.8.70 אך ספק אם ניתן לאמר כי הסכם זה עודנו מחייב את הצדדים. הוא נקבע והוסכם בשעתו ל„שלושה חודשים לפחות". בתום תקופה זו הודיעה מצרים על הארכת ההסכם לעוד ארבעה חודשים, ותו לא, יותר על כך נשיא מצרים סאדאת הכריז פעמים מספר במפורש שהסכם זה איננו קיים יותר והוא חופשי לפתוח באש בכל עת.

בסיכום: מפה מוסכמת המציינת את קווי הפסקת האש ישראל-מצרים אינה קיימת. המשקיפים מוצבים רק לאורך תעלת סואץ, קו התיחום איננו מוסכם. את הסכמת מצרים להחלטות מועצת הבטחון ביטל נאצר בהכריזו על מלחמת ההתשה והסכם ה-7 באוגוסט 1970, לפי הודעת סאדאת פג תוקפו. כל זה במימד המשפטי. למעשה קיימת בינינו לבין מצרים הפסקת אש זה שלוש שנים ויומיים.

ירדן

ירדן הודיעה על הסכמתה להפסקת האש ב-7 ליוני 1967 בשעה עשר ותשע דקות — כשעתיים לאחר החלטת מועצת הבטחון בנדון.

לקו הפסקת האש עם ירדן אין שום כיסוי פורמלי — לא מסמך, לא מפה, לא משקיפי או"ם ולא חילופי מכתבים. בפועל, מאז ספט' 1970 („ספטמבר השחור") רגוע גבול זה, לחלוטין. יותר על כך „הגשרים פתוחים" וכן קשרים אחרים מהווים אורח של חיי שלום בין ישראל לירדן. אורח חיים זה מתבסס כולו על „תורה שבעל פה" ואילו בכתב אין, כאמור, בינינו לבין ירדן שום מסמך, לא המגדיר את הפסקת האש ולא הקובע הסדרי שלום.

סוריה

הסכם הפסקת האש עם סוריה נכנס לתוקפו ב-10 ליוני 1967 שעה 16.30 בהענות להחלטת מועצת הבטחון מה-9 ליוני 1967. הסכם זה חוזק ע"י החלטה נוספת של מועצת הבטחון שנתקבלה ב-11 ליוני 1967 ובה קראה לצדדים „להחזיר את כוחותיהם שהתקדמו אל מעבר לקוים שנמצאו בהם ב-10 ביוני 1967 שעה 16.30 — השעה בה הוסכם על הפסקת האש.

הסכם הפסקת האש עם סוריה הינו, מהבחינה הפורמלית, המסודר ביותר. הוא מצוייד בכל האביזרים: צוות פיקוח של משקיפי או"ם, מפות המסמנות את קווי הצדדים ושטח ההפקר שביניהם וכן קיימת לגביו סדרה של חילופי מכתבים עם יו"ר המשקיפים המחזקת את מעמדו של ההסכם.

ניתן לאמור שהצבא הסורי כשלעצמו מקיים לפחות מאז יוני 1970 את הפסקת האש אולם עד לזמן האחרון לא רק שלא מנע אלא אף עודד וסייע למחבלים לעבור את הקווים לפתוח באש ולמקש וכו' וכאשר בעקבות פעולות המחבלים התפתחו תקריות — הצטרף אליהן הצבא הסורי גם ביחידותיו הסדירות.

כיום, שוררת גם בקו זה הפסקת אש מלאה ומהבחינה הפורמאלית, כאמור, זהו הקו המאורגן, המסומן והמתוייק ביותר.

לבנון

לבנון הינה פרשה בפני עצמה.

ב-8 ליוני 1967 הודיעה לבנון לישראל כי היא נמצאת במצב מלחמה איתה. יומיים לאחר כך ב-10 ליוני הודיעה שוב כי היא מכירה בהחלטת מועצת הבטחון המורה על הפסקת אש. אולם תקופה קצרה לאחר זאת החלה לבנון טוענת כי הסכם שביתת הנשק עם ישראל מ-1949 — עודנו בתוקפו. לבנון גם הצליחה להעביר במועצת הבטחון החלטה על הצבת עמדות תצפית של משקיפים בתחומה לאורך קו הגבול לבנון-ישראל.

ישראל אינה מסכימה לעמדת לבנון. לדידה הסכם שביתת הנשק מ-1949 — בטל. יתר על כן, בעקבות כיבוש רמת הגולן במלחמת ששת הימים נוסף קו גבול בין ישראל ללבנון קו שלא היה קיים בסיום מלחמת העצמאות. ולכן זה בודאי שאין ליכור בהסכם שביתת הנשק מ-1949.

נושא בפני עצמו בהקשר זה הוא „הסכם קהיר". בו מתחייבת ממשלת לבנון לאפשר למחבלים לפעול בשטחה נגד ישראל — דבר העומד כמובן בניגוד גמור גם להסכם שביתת הנשק מ-1949 וגם לשמירה על הפסקת האש.

אם הסטטוס של גבול ישראל לבנון איננו בהיר ביותר, הרי הוא לפחות הוא גורם נוסף להבנה הכללית של הסדרי הפסקת האש לאחר מלחמת ששת הימים.

שתי תקופות

מבחינת נושא זה של „בין מלחמה לשלום" מתחלקת מערכת היחסים של ישראל עם שכנותיה הערביות לשתי תקופות. האחת בת שמונה עשרה שנים 1949—1967 והשניה זו אשר החלה אחרי מלחמת ששת הימים וטרם נסתיימה.

בתקופה שבין מלחמת העצמאות למלחמת ששת הימים שררה מסגרת אחידה ליחסים הפורמליים שבין ישראל לשכנותיה — הסכם שביתת הנשק. הסכם שבתוכנו ובהסדרי הפיקוח על הגשמתו היה אחיד לגבי מצרים, ירדן, סוריה ולבנון.

ההסכמה לעבור, אחרי מלחמת העצמאות, מהפסקת אש להסכם שביתת נשק הושגה לאחר קשיים והתנגדות רבה של חלק מהמדינות הערביות. כמו כן ניסתה ישראל אחרי מערכת קדש לבטל את הסכם שביתת הנשק עם מצרים במגמה לקבוע הסדר שונה וגבולות חדשים אולם הדבר לא עלה בידה. הסכם שביתת הנשק היה לכן מ-1949 עד ליוני 1967 החוזה הפורמלי הקובע ביחסי ישראל—ערב.

בסיכום תקופה זו אפשר לאמור ארבעה דברים עיקריים לגבי מסגרת זו של הסכמים —

א. אף שהסכמי שביתת הנשק לא היו חוזי שלום הרי מבחינת הנושאים המוסכמים וההתחייבויות ההדדיות שבהם היו הסכמים אלה לא רחוקים מהסכמי שלום.

ב. אולם מרגע שנחתמו ההסכמים סרבו הערבים לא רק לקדמם, כפי המצופה והמובטח, לחוזי שלום, אלא אף להגשים התחייבויות ספציפיות שנקבעו בהסכמים ואשר הבטיחו טיפול הדדי נוסף. מה שהוגשם עם החתימה — הוגשם, אך יותר מכך — לא.

ג. מנגנון הפיקוח והתיווך של האו"ם, לא רק שלא היה יעיל וקונסטרוקטיבי אלא שמבחינת יחסי ישראל ערב היווה גורם שלילי הן בגלל הצבתו בין הצדדים והן באופן פעולתו.

ד. ומעל לכל, אין בכוחו של הנייר לעמוד נגד זרמי החיים. הואיל וגם לאחר חתימת הסכם שביתת הנשק לא השלימו הערבים עם קיומה של ישראל והתערערו והלכו היחסים ההדדיים. התנכלויות הפדאיון ופעולות התגמול, הסימת מיצרי אילת ומערכת קדש, החרם, האיבה וההסתה הערבית נגד ישראל כירסמו במשך השנים בהסכם ורוקנוהו מתוכנו. עוד לפני שפרצה מלחמת ששת הימים כבר היו הסכמי שביתת הנשק של 1949 ללא רוח חיים.

איננו יודע איך היו מתפתחים היחסים הפורמליים בינינו לבין שכנינו הערביים אילמלא מלחמת ששת הימים. אך כיון שנתחוללה — בא קץ למציאות הקודמת גם מבחינה הפורמלית נסתם הגולל על הסכמי שביתת הנשק של מלחמת העצמאות.

בתקופה השניה, זו שהחלה לאחר מלחמת ששת הימים, לא הצלחנו להתקדם מעבר להסכמי הפסקת אש גם אלה, כמתואר בפרק הקודם — ספק מחייבים ספק לא. ואף לגביהם יש לאמר, כי המציאות חזקה מאיתם.

מה היא המציאות?

מה היא המציאות? ומה יהיו פניה בתקופה הקרובה?

השטחים שבידינו סיני, הגדה והגולן, מהווים מוטיבציה מירבית למצרים, ירדן וסוריה להלחם בנו. כמו כן בשש השנים הללו הועמדו לרשות המדינות הערביות נשק, כסף וסיוע מקצועי כדי לחזק ולארגן את צבאותיהן. מה הוא, איפא, מצבנו?

א. מאזן הכוחות הכולל הינו לטובתנו. ודבר זה — קובע ומכריע לעומת כל השיקולים והמניעים הערביים האחרים — ובכללם את חידושה המיידי של המלחמה.

ב. חלה גם תזוזה מהותית בעולם הערבי. בעוד מצרים, סוריה, עיראק ולוב מטיפות להידום ולמלחמה, הרי מנהיגי ירדן וערביי השטחים היו מעדיפים להגיע להסדרי שלום אתנו. הגורמים המונעים מאיתם זאת הם בעיקר תביעתם ליציאה מוחלטת (או כמעט מוחלטת) שלנו מיהודה ושומרון וחששם בתגובת העולם הערבי על עשייתם שלום נפרד אתנו.

יתרוננו הצבאי הינו ... הכפול של חולשת הערבים ושל התעצמותנו. חולשתם נובעת מגורמים שאינני סבור כי יחלפו במהרה: רמה נמוכה של חיילים בהשכלה, בטכנולוגיה ובאינטגרטי. פרוד בין ערבי המתאחד כדי פעם. אך באופן שטחי ולתקופות קצרות, ומשקלה המכריע של הלאומנות הקיצונית החונקת באיבה כל מגמה של התפשרות והכרה בישראל.

לעומת זאת בעוצמתנו (היחסית) נוכל, לדעתי להתמיד גם בשנים הבאות. נוער עמנו מחונן באיכות גבוהה הן בהשכלה ובטכנולוגיה והן בכושר וברוח לוחמה. צפויים הסדרי רכש מהחוץ ויכולת ייצור עצמי של נשק מודרני ומעל לכל קווינו הצבאיים מתאימים ודרוכים להגנה פיזית ולשליטה אלקטרונית.

מהבחינה הכלכלית מעמסת הבטחון על המשק הישראלי פוחתת והולכת. ביותר ההשקעות שנדרשו כדי להערך בקוים ובשטחים החדשים כבר נעשו. הוצאות הבטחון שהיו ב-1970 כ-40% מתקציב המדינה ירדו ב-1973 ל-32%. חלקו של תקציב הבטחון מהתל"ג שהיה ב-1970 — כ-24.1% ירד ב-1973 ל-16.5%. ואנו צופים להמשך הירידה. כך שבשנת 1977 יהווה רק כ-14.6%. גם בשרות הצבאי באה הקלה. משך שרות החובה יקוצר בשנה הבאה בשלושה חודשים ואילו שירות חיילי המילואים פחת החל מהמחצית השניה של שנת 1972 — ב-31% לעומת 1970.

בפעילות הנערכת נגדנו ע"י ארגוני הטרור, או כפי שהערבים מכנים זאת „פעולת ההתנגדות הפלשתינאית", אינני צופה בתקופה הבאה החמרה מיוחדת. הודות למבצעינו הצבאיים ולמדיניותנו האזרחית הקונסטרוקטיבית בשטחים כמעט שאין פעילות טרוריסטית בישראל, בשטחים בסיני ואף לא לאורך הגבולות.

לכל תהיינה צפויות, כמובן, הפתעות. לעיתים נעימות ולרוב כדרכו של עולם, פחות נעימות. מהלך הדברים הרי יהיה מושפע מחילופי שליטים ערביים, ממדיניות המעצמות, ומעל לכל ממעשינו ומחדלינו שלנו.

וברשותכם אסיים בנימה אפשרית: כאשר מי שהוא מכם או מבניכם או מבני בניכם יזכה להסב לשולחן השלום עם שכנינו מן הראוי שיזכור שני דברים עיקריים: ראשית, לא לסמוך על זרים בשמירה על בטחוננו. לא על מעצמות הצל ולא על מזוזות האו"ם. בימי שלום אין בהם צורך ובעת משבר אין בהם תועלת. שנית, כל עוד שהערבים אינם מוכנים להשלים איתנו, עלינו להקפיד על קידום עוצמתנו הצבאית בנשק וציוד חדישים, באימון וארגון הצבא ובחיזוק קווי הפסקת האש. אבל לכשיהיו הערבים מוכנים לשבת איתנו לשולחן השלום, עלינו לשאוף להמיר את קווי הפסקת האש הצבאיים בגבולות קבע ולו גם במחיר פשרות ויתורים.

שר המשפטים: י. ש. שפירא:

התקנות לשעת חירום שליליות ואכזריות — ולכן יש לבטלן

התקנות לשעת חירום המנדטוריות משנת 1945 הן שליליות ואכזריות ומשום כך יש לבטלן. ממשלת ישראל נמנעת בכל האפשר מלהפעילן וכבר נעשה נסיון לשנות אותן באמצעות ועדה מיוחדת שהוקמה לפני מלחמת ששת הימים. אלא שעם פרוץ המלחמה נתפרקה הוועדה.

זאת מסר שר המשפטים שמשון שפירא, בראיון מיוחד ליומן הערבי „אל-אנבאא" שיתפרסם היום. שפירא אמר, כי כיום עצורים במעצר מינהלי על פי התקנות לשעת חירום עשרים עצירים בקרב תושבי השטחים המוחזקים, ושנים מקרב ערביי ישראל.

שר המשפטים אמר לעתון „אל-אנבאא", כי הוא מקווה שיבוא יום שבו יוחלפו התקנות לשעת חירום משנת 1945 בחוקים יותר מתקבלים על הדעת. אך ציין עם זאת, כי אין בעולם שום מדינה אשר ביטלה תקנות הגנה קיימות בעת מלחמה.

גם לתושבי השטחים

בתשובה על שאלת הפעלתו של חוק הפיצויים לתושבי ירושלים המזרחית שנתקבל בכנסת לפני זמן מה, אמר שפירא, כי הממשלה עוקבת בקפידה אחרי ביצועו. הוא הוסיף, כי במידה שיתברר, כי החוק פועל כהלכתו, הרי לא מן הנמנע שממשלת ישראל עשויה לשקול חקיקת חוק פיצויים גם לתושבי השטחים המוחזקים. יתר על כן, בתגובה על ידיעות כי פניות לפיצויים הופנו לישראל מאת ערבים המתגוררים בירדן ובארצות ערביות אחרות, אמר שפירא, כי אין להוציא מכלל אפשרות שממשלת ישראל תשקול גם תשלום פיצויים לערבים אלה.

אשר למצב החוקתי במזרח-ירושלים, הביע שר המשפטים את דאגתו לעובדה, כי פסקי-דין של בתי-הדין הדתיים המוסלמיים אינם מוצאים לפועל בישראל. תופעה המכבידה על דיני הירושה בקרב האוכלוסיה הערבית של מזרח-ירושלים.

„מאסר על תנאי"

בתשובה לשאלה אחרת אמר שר המשפטים, כי לדעתו יש מקום להנהיג עונש „מאסר על תנאי" בשטחים המוחזקים, אשר בהם שריר החוק הירדני שאינו כולל עונש מסוג זה. שפירא סבור, כי עונש „על תנאי" הוא אמצעי יעיל להרתעת עבריינים. לפיכך יתכן כי השר יבוא בדברים עם המושל הצבאי בשטחים כדי למצוא דרך להנהיגו כחלק ממערכת המשפט שם.

לשאלה על מחשבותיו בקשר להתגבשות „המערך הימני", אמר שפירא למראיינו, כי אינו מופתע מהתופעה זו, אשר לדעתו היתה צריכה להיות זה מכבר. ההבדלים בין גח"ל לבין המרכז החופשי או הרשימה הממלכתית מתבטאים רק בצעקות בכנסת, ולמעשה לא קיימים הבדלים אידיאולוגיים ביניהם — אמר. עוד הוסיף, כי אין הוא רואה סכנה למערך הפועלי בהתגבשות „המערך הימני", אשר איננו אלא גח"ל ועוד שתי קבוצות קטנות בלבד".

בשאלת מעמדם של מועמדי הרשימות הערביות המסונפות ל„עבודה" — „קידמה ופיתוח" ו„שיתוף ואחווה" — הביע שפירא את דעתו, כי יש מקום לבטל שתי סיעות אלה כליל ולצרף את מועמדיהן לרשימת נבחרי „העבודה".

מקאריוס מוכן למו"מ עם גריוואס

ניקוסיה (יופי"ע וע"ר). — נשיא קפריסין הארכיבישוף מקאריוס הודיע אתמול, כי הוא מוכן להיפגש עם מנהיג תנועת המחתרת הקפריסאית, ג'ורג' גריוואס לנהל עמו מו"מ על עתיד האי ולהביא את חילוקי הדעות להכרעה במישאל-עם.

גריוואס לא הגיב לפי שעה על ההצעה, אולם המתונים הקפריסאיים והתומכים במאבקו (למען האיחוד עם יוון) דחו את ההצעה לפגישה. הצעת הפגישה ומישאל-עם, הופיעו לראשונה שלשום במאמר מערכת בעתון האתונאי „אלפתרוס קוסמוס".

משטרת קפריסין עצרה אתמול כמה לוחמי מחתרת, בסדרה של פשיטות שנערכו עם שחר. בין העצורים נמצא האיש שעליו הצביע הנשיא מקאריוס בחודש שעבר כסגנו של מנהיג המחתרת גריוואס.

הכדור הפורח נפל לים

הלפיקס, נובה-סקוטיה (יופי"ע). — רוברט ספארקס, שהתיימר להיות לאדם הראשון החוצה את האוקינוס האטלאנטי בכדור פורח נפל אתמול לים, לאחר שאיתרע מזלו להיתקל בסופת רעמים עזה.

מטוס של משמר החופים הקנדי הבחין בו ושיגר אליו ספינת הצלה.

„יש לנו קשר עין אתו, והוא נראה בסדר גמור" — אמר קפטן משמר החופים ביל ויינסאד.

ספארקס, שיצא שלשום בבקר למסעו הטרנס-אטלאנטי מבאר-הארבור שבמדינת מיין, נראה צף בתוך הגונדולה של הכדור הפורח במרחק של 48 ק"מ מן החוף הצפון-מזרחי של ניו-פאונדלנד. הכדור הפורח עצמו, שצבעיו אדום, לבן וכחול, וגובהו כגובה בניין בן תשע קומות, נותק מן הגונדולה וצף על פני המים.

מדינאי דני: ישראל זקוקה ל„מדיניות גמישה"

יו"ר הוועדה לענייני חוץ במפלגה הסוציאל-דמוקראטית של דנמארק, לאסה בודץ, אמר אתמול, שאם מפלגת העבודה בישראל וממשלת ישראל לא יגבשו מדיניות גמישה יותר לקראת פתרון בעיית המזה"ת, עלול הדבר בעתיד להביא לשינויים במדיניות של כמה מדינות באירופה, ולאו דוקא לטובת ישראל.

בודץ, הנחשב למומחה מפלגתו לענייני המזה"ת וממעצבי מדיניות החוץ שלה, שהה בישראל כאורח מפלגת העבודה. מטרת ביקורו היתה בעיקרה לעמוד על הלך-הרוח הפוליטי בארץ לקראת הבחירות, והוא התרשם שקשה למפלגת העבודה לגבש מדיניות אחידה ביחס לשטחים המוחזקים.

ירדן תחזיר לחקלאי הרצועה והגדה את כספי ההיטל בשיעור 10%

מאת דני צדקוני, סופר „דבר" בדרום

ירדן תחזיר לחקלאי הגדה והרצועה את כספי ההיטל בשיעור 10 אחוזים שנגבה מהתוצרת החקלאית ששווקה אליה מהשטחים. ראש עיריית עזה לשעבר, ראשיד א שאווה, שחזר מביקור של שבוע בירדן אמר אתמול, שהשלטונות בירדן סבורים, כי החקלאים בשטחים הם הזקוקים ביותר לסיוע ולכן הם דחו את פניית היצואנים והעיריות בגדה לקבל את כספי ההיטל. טרם סוכם כיצד יחולקו הכספים הללו באורח ישיר לידי החקלאים.

שאווה אמר, שנסיעתו לירדן היתה בשליחות כלכלית בלבד. הוא נתבקש על ידי החקלאים באיזור לצאת לשם בענין שיווק ההדרים ותוצרת חקלאית אחרת מהרצועה, והעדיף לנסוע באורח פרטי ולא כשליח.

בעמאן נפגש שאווה עם ראשי השלטון שם. למלון שהתאכסן בו, „אינטרקונטיננטל", הגיעו כ-6000 עותים למלון כדי לבקש את עזרתו בעניינים שונים, עד שההנהלה התלוננה בפניו כי שהותו במלון משבשת את הסדרים.

הציפיות לא נתגשמו

בעזה ציפו רבים, כי ביקורו הנוכחי של שאווה בירדן יפתח בפניהם מחדש אפשרות לקבלת דרכונים ואישורי כניסה לירדן. עד כה חולקו באמצעות שאווה 800 דרכונים לתושבים ו-1600 לסטודנטים.

ברצועה מצויים כ-10,000 צעירים, שלא לדבר על אחרים, המבקשים דרכונים שיאפשרו להם לנסוע ללמוד בחו"ל. נתברר, שציפיות העזתים לא נתגשמו. שאווה שהואשם בעבר כי חילק דרכונים ירדנים כדי לסייע למטרות פוליטיות של ישראל, החליט לחדול בפעולה זו. בקורבת ביתו, שאלפי תושבים פונים לעזרתו ותושבים סיפרו שעוזרי שאווה שולחים אותם באחרונה אל נכבדי העיר האחרים שיסייעו להם.

נודע, ששאווה החליט שהנכבדים, הרואים עצמם כמנהיגי הרצועה, אינם מוכנים לסייע כמותו לתושבים הזקוקים לעזרתם בשאלות חבניות. כפי כנודע הוא מסר לירדנים בביקורו האחרון, שהוא לא יטפל יותר בהנפקת האישורים ובמתן אישורי כניסה לירדן, בהתאם לסמכות שניתנה לו על ידם. הירדנים השאירו בידיו את ההחלטה הסופית.

בירדן לא מצפים לשינוי בקרוב

סופר „דבר" מציין, שתעודות המעבר „לסה פסה" שמעניקים המצרים לעזתים מוגבלות עתה לנסיעה רק לארצות ערב, להוציא את ירדן, כך שלמעשה אין הם יכולים לנסוע בשל כך לארצות ערב, בעלי תעודות המעבר המצריות זקוקים גם לויזות כניסה למצרים עצמה.

הפסקת פעילותו של שאווה היא, כנראה, חלק במשחק הכוחות הפוליטי הפנימי בין מנהיגי הרצועה המושפע מאינטרסים פוליטיים בין ערבים. שאווה, שההצעה לחזור לראשות העיריה פתוחה בפניו, מסרב כידוע לעשות זאת — כל עוד לא יבוטל סיפוח מחנה הפליטים שאטי לעיר. הוא מבקש להתרכז בעניינים הפרטיים. אך ליד חצר ביתו וכן ליד משרדיו בעיר, ניתן לראות מדי יום הנוהה גדולה של תושבים, הבאים לבקש את עזרתו לצאת לארצות ערב.

אתמול אמר, שבביקורו בירדן התרשם, כי ראשי השלטונות שם אינם מאמינים שיש סיכוי קרוב להסדר שלום שם בין ירדן לישראל.

לקראת מערכת הבחירות

וושצ'ינא: כל מדיניות שכר חייבת לקחת בחשבון רמת המחירים והמיסוי

כל נסיון של קביעת מדיניות השכר, בין אם כוללת ובין אם ענפית לא תשיג את תכליתה ולא תעמוד במבחן המציאות, אם לא תיקבע בהקשר ובהתאמה לרמת המחירים והמיסוי — אמר חבר הוועדה המרכזת י. וושצ'ינא בכנס של עובדים שהתקיים אמש מטעם המערך בלוד.

כלל זה נכון בכל עת הוא חריף יותר בתקופה של אינפלציה, אבל אין בכך עדיין משום מדיניות הכנסות כוללת, מאחר שיש ספק אם גורם הרווח ניתן כלל לפיקוח ולהגבלה באמצעות המס בלבד. כדי להבטיח, במידה מירבית ככל האפשר, את ערכו של שכר העובד, נאלצה ההסתדרות לדרוש השנה תשלום תוספת-יוקר גם באמצע השנה.

וושצ'ינא הדגיש, כי נציגי המערך נאבקו לפיקוח יעיל יותר על המחירים, לשמירה על רמת הסובסידיות של מצרכים חיוניים, להעלאת התשלום עבור ילדים, ולהעלאת התשלום עבור ילדים.

גידול המצער בעליית התפוקה הרצופה — אמר — נותנים יסוד להנחה ולסיכוי, כי התהליך של עליית המחירים כואצת, איננו תופעה הכרחית ויש סיכוי שתיפסק אם יוטלו הגבלות על הרווחים.

בכל אופן, אין כל יסוד להניחה, כי השכר שימש גורם כלשהו בתהליך ההתייקרות, ואם היוקר יתמיד בכל זאת — לא תהיה ברירה בידי ההסתדרות אלא להפעיל את האמצעים שבידיה, על מנת להגן על ערך השכר של העובדים.

ש. נצר: כ-20,000 בעלי מלאכה — חברי הסתדרות

למפלגת העבודה אין כל צורך לחפש שותפים ומסגרות חדשות בשוהוי. שמאות אלפי נאמני תנועת העבודה יתנו את אמונם לאלה, שהביאו את המדינה והעם להישגים בכל תחומי החיים ההסתדרותיים, הכלכליים והמדיניים — אמר חבר לשכת מפלגת העבודה, שרגא נצר בפגישה ארצית של כ-40 ראשי תנועת המלאכה, בפתיחה רשמית של מערכת הבחירות בסקטור זה.

נצר ציין, שמתוך 50.000 בעלי מלאכה בארץ, קרוב ל-20,000 הם חברי הסתדרות, נאמנים וותיקים.

בהמשך דבריו עמד נצר על הישגי תנועת המלאכה בארץ במשך שנות קיום המדינה. הוא ציין את עזרת השרים הכלכליים בפיתוח המלאכה, הקמת מבני מלאכה הדרגתיים, הקמת קרנות להלואות בריבית נוחה, עזרה בחדוש ציוד וכן הקמת קרן פנסיה לבעלי מלאכה בבנק למלאכה, המהווה מכשיר רב עזר לטובת בעלי המלאכה והתעשיה הזעירה.

את הפגישה הינחה יעקב פרנק, מועמד בעלי מלאכה לכנסת ברשימת המערך.

„מוקד" מציע להפריד בין הבחירות לוועידה ולמועצות הפועלים

הנהלת „מוקד" מסרה במכתב למזכ"ל ההסתדרות את חוות דעתה בעניין ההפרדה בין הבחירות למועצות הפועלים המקומיות.

„מוקד" גורס שיש להפריד בין הבחירות לוועידת ההסתדרות לבין הבחירות למועצות הפועלים המקומיות, וכי אין לזהות את הבחירות לוועידת ההסתדרות ה-12, כדי לעמוד בשני אלה ולנהל את הבחירות בצורה דמוקראטית יש לדחות את הבחירות למועצות הפועלים המקומיות לאפריל 1974 ואילו את הבחירות לוועידה, יש לערוך כפי שנקבע ב-11.9.73.

„חברת שפע סוציאליסטית"

בהצעת המצע של „מוקד" בענייני כלכלה וחברה נאמר, כי „מוקד" הציב לפניו כמטרה: „לכונן בארץ חברת שפע סוציאליסטית ודמוקראטית השואבת מן המסורת החלוצית של תנועת הפועלים הישראלית המותאמת לאתגרי דורנו". בהצעת המצע נקבעו גם כמה מטרות אשר רשימת „מוקד" תלחם למען מימושן המיידי כגון: חקיקת חוק שיבטיח קיצור שבוע העבודה בארץ ל-5 ימים ו-40 שעות עבודה והבטחת 2 ימי בטלה כמקובל בארצות תעשייתיות.

הנהגת שיטה ממלכתית להבטחת מינימום הכנסה לכל משפחה בארץ. יובטח שכר מינימום של 700 ל"י לחודש לכל עובד ושל 150 ל"י לחודש לנפש.

הבטחת דיור נאות לכל זוג צעיר בשכר דירה חודשי או בתנאי משכנתא שלא יעלו על 15 אחוז מהכנסתו החודשית של הזוג. משפחות מרובות ילדים ודרי שכונות העוני יהיו זכאים לדיור נאות בתנאים הניתנים לעולים החדשים.

הקיבוץ הדתי תובע ייצוג בכנסת

לאחר דיון ממושך בדבר הרכבות הקיבוץ הדתי למערכת לכנסת השמינית, החליטה אתמול המזכירות המורחבת של הקיבוץ הדתי להטיל על המוסדות המוסמכים להבטיח את ייצוגו של הקיבוץ הדתי בכנסת השמינית ע"י מר שמחה פרידמן לענייני דת, מדינה וחברה.

על בסיס זה קראה המזכירות לציבור חברי הקיבוץ הדתי ואוהדיו להתייצב בבחירות הבאות לכנסת ליכין המפלגה הדתית הלאומית.

הוקם מטה הבחירות של העבודה

לשכת מפלגת העבודה אישרה אתמול את הצעת מזכירות הלשכה להקים מטה בחירות רחב של המערך וההסתדרות והכנסת, בראשותו של מזכ"ל מפלגת העבודה אהרן ידלין, המכהן גם כיושב-ראש הנהלת המערך.

כן החליטה הלשכה לאשר את מטה המבנה לבחירות להסתדרות, בראשותו של מזכ"ל ההסתדרות יצחק בן-אהרון.

את הצעת המ"ג ללשכה הביא מזכ"ל המפלגה א. ידלין בעקבות הידברות בנושא זה עם מפ"ם. על פי ההחלטה, יכלול המטה הרחב את חברי הנהלת המערך, השרים, חברי הוועדה המרכזת, ראשי המטות הפונקציונליים וכן חברים נוספים.

מטה המבנה להסתדרות יכלול את מזכירות הלשכה, ראשי המטות הפונקציונליים הרלבנטיים וכן חברים נוספים. במזכירות הלשכה הוסכם לצרף את החברים המוספים למבנה המרכזי ... כמה המבנה ההסתדרותי. בשלב מאוחר יותר לקראת הבחירות לכנסת ייקבע מטה המבנה לכנסת.

א. ידלין, בדבר על ההתארגנות לבחירות להסתדרות אמר, כי ... בהווה. ... כך הוא ... באמצעים של ... ליבוי יצרים, ... על ... פה, ... להקים ... לבין ... הציונות הסוציאליסטית ... לבין ציבור הבוחרים, אבה.

שיחות על פתיחת גבול סוריה—לבנון

דמשק (ע"ר). — שר החוץ הסורי עבד אל-חלים ח'דאם ועמיתו הלבנוני פואד נפאע פתחו אתמול בשיחות בעניין פתיחתו מחדש של הגבול בין שתי המדינות, שנסגר על ידי סוריה בעת הקרבות בין הצבא הלבנוני לבין המחבלים לפני שלושה חדשים.

בהודעת פתיחה של השיחות אמר ח'דאם, כי צריך להחזיר את „יחסי האחווה" בין שתי המדינות. „הקשרים ההיסטוריים הקיימים בין דמשק ובירות, מחייבים לעשות מאמץ כדי להעביר את היחסים הללו בפרספקטיבה הנכונה, ולהרחיק את הגורמים המעיבים עליהם" — אמר השר הסורי.

שר החוץ הלבנוני אמר, כי הוא אופטימי לגבי תוצאות הפגישה.

סוריה מבקשת לשים קץ להתקפות שבנהלת העתונות הלבנונית נגד ממשלת דמשק, ולפעילות האנטי-סורית המונהגת ע"י גורמים זרים הנמצאים בלבנון, ורק לאחר כלן תוכל להסכים לפתיחתו מחדש של הגבול.

השיחות מתנהלות בתחנת הגבול הסורית ג'דידה-יאבוס.

„פרס, סעודיה וירדן רוצות להקים ברית הגנה"

ביירות (יופי"ע). — העתון העיראקי הרשמי „אל תאורה" כתב אתמול, כי איראן, ערב הסעודית וירדן מתכוננות להקים „ברית הגנה אזורית" עד סוף השנה. בטאון מפלגת ה„בעת" הסוציאליסטית השלטת כתב, כי השאה הפרסי, פייסל מלך סעודיה וחוסיין מלך ירדן עומדים להיפגש בקרוב בריאד, כדי לדון בהקמת הברית. עוד כתב העתון, כי המלך הירדני ... „הפקיד ..." ... בהכנות לפגישה.

هكذا من الأصل

هكذا من الاصل

משק וכספים

לוינסון: האפקטיביות של העלאת שיעורי הריבית — מבוטלת
חלה תמורה חיובית ביעילות המשקית של חברת־העובדים

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

מי שסבור כי ניתן לכוון פעו־לות כלכלית באורח מאסיבי רק על־ידי שינויים בתמריצים או במחירי־ההון, אינו ער לבעיות של התנהגות חברתית־כלכלית בדורנו. איש לא יימנע מרכישת מכשיר־טלוויזיה אם ישלמו לו עוד ריבית של שני אחוזים על חסכון וכאשר שכ־ניו הוזים בטלוויזיה, ומעטים ישמרו באורח קפדני על מושגי רציונאליזציה כביקית כאשר אחרים פורקים אותם — אמר אתמול יו"ר הנהלת בנק ה־פועלים י. לוינסון במועצת חב־רת־העובדים.

לוינסון הוסיף, שמי שמטיף ל־הסדרת ענייני־הכלכלה באמצעות מחירים מכויימים של הון, ובעי־קר באמצעות האצה תמורה של עליות שיעורי ריבית, מתעלם מ־האפקטיביות המבוטלת של אמצעים אלה מבחינה כלכלית. יתרה מ־זו: אין הוא מביא בחשבון, ב־אורח מספיק, את ההשלכות על התחלקות ההכנסות, על השיבושים האחרים, ובעיקר על גורמים הה־תייחסות החברתית־כלכלית.

יתר יעילות

כל דיווח כמותי לגבי עלייה של חברת העובדים בארבע ה־שנים האחרונות, הדגיש יו"ר הנ־הלת בנק הפועלים, אחד דינו — להצביע על הישגים מרשי־מים ברוב התחומים, אולם עשיה זו צריך שתהא נבחנת, בלבדה ד־בבקורת לא רק על בסיס כמותי, אלא תוך ליבון המגמה האיכותית שלה. הוא ציין, שבשנים הק־דמות, הותקפו סקטורים שונים בחב־רה"ע בשל רמת היעילות הבינונית אשר באה לכלל ביטוי, בין היתר גם בדרגת הרווחיות. באחרונה מתח אחד הכלכלנים הידועים בישראל בקורת על רמת הרווחיות שאי־נה המבחן היחידי של חבה"ע. עצם הבקורת מעידה על כך, ש־קיימת הכרה שהוקרה מאמץ ד־כי חלה תמורה חיובית ומכרעת בכיווני ההתפתחות של היעילות המשקית של חברת העובדים והיא גורמת להפניית השונה הלב ה־בקורתית לאספקטים אחרים.

כבר חשוף במאזנים של ה־יחידות השונות של משק העוב־דים, ציין לוינסון, מגלה, כי ה־מאמץ מניב פירות, אף כי טרם כיצד את הנדרש בתחום זה ועוד יהא עלינו לעמול קשות; אך קב־ענו באורח ברור ומשכנע מגמה חיובית ואפילו מואצת. והוכחנו באורח המרחק ביותר כי לא נג־זר על המשק הציבורי להיות כושל בבחינת היעילות הכלכלית וכי משק זה יכול לעתים להיות מופת בסוגים שונים של עשייה. ניתן לקבוע בוודאות, כי הפוטנציאל ה־כלכלי של חבה"ע נחשף מחדש בחלקו. בתוקף זה מוקנית למגמה הציקבית החיובית שהיא מעבר לתוצאות המיידיות. היעילות מוכ־רבת באורח מכריע למדי על־ידי העובד ומערכת ההתייחסויות כלל בעניין זה. אין מנוס מהתמודדות מתמדת ועקבית, איפוא, בכל ש־והוא, לריענון רעיון העבודה ומו־שגי האחריות הגלומים בו.

מושג האחריות הכוללת הוא ה־מושג המייצג את נקודת־האיזון בין האובייקטיבי לסובייקטיבי. הוא ה־עניין היסודי ביותר שלמענו קיימת חברת העובדים והוא המצדיק כל מאמץ חינוכי. אף שניתן להצביע על השגיות מסויימות בתחום זה ב־מרוצת 4 השנים האחרונות, אמר לוינסון, ראוי להודות, כי באמצ־ע בתחום היעילות הכלכלית לא כללו קטע זה באורח מספיק.

לוינסון הוסיף גם להתקפה אח־רת על משק העובדים המתמקדת בטענה, כי גם אחרים עושים את אשר נעשה על־ידי מפעלי חבה"ע ולכן הייחוד של חבה"ע משטשט כביכול. במציאות של משק פלו־רליסטי, מתקדם ומשוכלל במידה רבה, לא ניתן לגדום אחד לק־בוע סטנדרטים משקים שיהיו תמיד גבוהים מאלה של זולתו. זוהי הוסיף, שמי שמשלה את עצ־מו שבתחום משק מתחרה, לא יע־תקו קיכות מצליחות על־ידי גור־מים אחרים, הריהו מצפה עיניו ב־מהכוח, או בשוגג, כראות אחד העותיקים הישראליים ביותר של ההח־רות הכלכלית.

אם יחידה כלשהי במשק העובדים מצבמבת את רמה־הגדרות, או ה־תפוקה ליחידה, ומוכרת את תו־צרתה או משווקת מוצרים ושירו־תים על אחרים יותר בזול, הרי ש־תוך זמן קצר פרצלה התחרות ה־כלכלית להשוואה מקסימלית של המחירים גם לגבי יחידות אחרות. לפי שמסכם באורח פשטני עדכנת, סכל רמת הפעילות, המחירים ו־המיב, הם אחדים לכל המקבורים באורח אוטומטי. לפיכך אין שום יחוד לאותו סקטור הקובע רא־שונה סטנדרטים כמויים. האמת היא, ציין לוינסון, שאם סטנדרטים מוצלחים הנקבעים על־ידי יחידות כלכליות של חבה"ע נהפכים לנח־לת הכלל, הרי כבכך ממלאת חבה"ע אחד היעדים של שליחות זה. מבעי הדבר, שלאחר שהסטנ־דרטים הללו מועתקים על־ידי אח־רים בעלם, כביכול, לפרק זמן ה־יתרון של חבה"ע בתחום זה. אין ספק, הוסיף, כי לא תכיר מהזה במשק העובדים תת־תנועות של ה־התקדמות, אולם אפשר כבר להצ־ביע כמוש על הופעות רחבות כאלה רצל בגמה ההולכת וגוברת בתחום זה.

יתרונות משק העובדים ורמתה

בסקרו את התפתחות חבה"ע, הטעים יו"ר הנהלת בנק הפועלים, שמשק העובדים מבכיר בתהליך ההתארגנות בדי יצירה יחידות כלכליות ענפיות המנמביהם יותר ויותר את היתרונות שבגודל ל־תועלת המשק הלאומי. יתרונות אלו, והקשורים בהצבורי. הון, ידע ואמינות היו, בין היתר, הגור־מים למגמת העליה וההתקדמות. יתרונות אלו צורפו להקצאה בקר־דוו אופטימלית ככל האפשר, תוך שיפור היחס בין אמצעי־הון לע־בודה ותוך שיפור הכיוונים הענ־פיים אל האופציה לפעול בתחומי היתרונות הבין־לאומיים היחסיים של ישראל. אם מגמה זו תיסבר בעקביות, ואם כושר המאמץ ש־בא לכלל ביטוי ביחידותיו השו־נות של משק העובדים יתגבר גם במאבק היגעזי חברתי, יסולקו ל־חלוטין שיורי הטיסכול ההתבמאים מביקוש בירוקים לקיומה של חב־ה"ע.

מדינת־ישראל על משקה הפלו־רליסטי ועל הגיוון העצום של בעיותיה, הדגיש לוינסון, זקוקה להגשמת הרעיונות הבסיסיים של חבה"ע לא פחות משהיא זקוקה לאיות עצמה אספקט יסודי אחר. היא זקוקה להגשמתם בכלים חד־שים, בשיטות מתקדמות ובמימדים הראויים.

יבול הפירות הקיץ קטן מאשתקד

מאת סופר „דבר" לענייני חקלאות

בארבעת החודשים אפ־ריל־יולי סיפקה מועצת הפי־רות 84,200 טונות פירות, לע־ומת 82,000 טונות בתקופה המקבילה אשתקד.

בתוך 18,000 הטונות העודפות שסופקו בשנה שעברה היו 5000 טונות עודפים, בהשוואה ל־243 טונות בלבד השנה. שאר הפירות שווקו כדלהלן (בסוגריים — אשתקד): למאכל — 59,200 טו־נות (65,400), לתעשיה 3300 טו־נות (7,200), ליצוא — 1400 טו־נות (4,200).

מספרים אלה מסבירים את יו־קר הפירות בעונת קיץ זה. החל בחודש יולי כבר צלחה הספקת הפירות ב־1000 טונות, לעומת יולי 1972, ומגמה זו התגברה בחו־דש זה. בכחודש הפירות הלה יור־דה, החלה הספקה מוגברת לתע־שיה והעדפים כופסים כבר למוס־דות שונים במחירים מוזלים.

בירוחם ובבני ברק

עודפי פירות, בעיקר אגסים ו־תפוחים, חולקו אתמול על ידי מו־עצת הפירות לכ־1000 משפחות נזקקות בירוחם. המבצע אורגן בשיתוף עם משרד הסעד. ממועצת הפירות נמסר אתמול כי מבצעת חלוקה סדירה של עודפי פירות, פעמיים בשבוע לכ־500 משפחות נזקקות בבני ברק. חלוקה זו מת־בצעת על־ידי המועצה בשיתוף עם עיריית בני ברק ועובדים קהילתיים של משרד הסעד.

רווחיות גבוהה במצבעת „פוליגון"

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

רווחיותה של מצבעת הטקסטיל „פוליגון" בהופת גבוהה. בשנת 1972/73 היה מחזור המצבעה 9.31 מיליון ל"י והרווח לפני מס הכנ־סה ב־2.67 מיליון ל"י. הרווח נטו היה 1.43 מיליון ל"י.

מהתשקיף להנפקת מניות של החברה, שפורסם אתמול, מתברר, כי הרווח לפני מס היה בשנה החולפת 53.58 אחוז ואילו הרווח למניה אחרי מס הוא 28.73 אחוז.

עד כה המפעל היה בבעלות הרברט לורנשטיין, שמעון דורי וחיים שטייגמן. מתוך שיקולים כלכליים הודיעה החברה שלא ל־חלק דיווידנדים במזומנים עד תום שנת הכספים 1972/73. רווחי החברה בשנה שעברה קודמה ויש־קעו מדי שנה מחדש במפעל.

הונה חולק במניות־הטבה. ב־אוגוסט השנה חולק המפעל די־בידנד־ביניים במזומן בגין שנת 1973/74 בשיעור של 4 אחוזים. הסכום הכולל של משכורות שלושת המנהלים של המפעל, ש־הם הבעלים, היה ב־1971/72 113,000 ל"י ואילו ב־1972/73 הסתכם ב־179,000 ל"י. כלומר, משכורתו של מנהל במפעל היא 5000 ל"י לחודש. כן נעשתה הפרשה בסך של 50,000 ל"י ל־כיסוי התחייבויות נוספות בגין פנסיה על־פי הסכם־העבודה עם מנהלי המפעל.

שוטרי נפת ירקון החזירו אתמול שעון וארנק לאדם שמסמנו נגנבו עוד לפני שנודע לו דבר הגניבה. שניים משוטרי הנפה הב־חינו בנער בן 17, שניגש לתיק ניילון שהיה מונח על הדשא הצ־ביא מתוכו ארנק ושעון. הנער נתפס בשעת מעשה.

הונחה אבן־פינה למפעל־לגומי ופלסטיק בכרמיאל

אבן פינה למפעל גומי ופלאס־טיק הונחה אתמול באיזור־התע־שיה של כרמיאל, בהשתתפות שר האוצר פ. ספיר.

המפעל מוקם על שטח של שש דונאמים ובשלב ראשון יושקעו בו 3 מיליוני לירות. מקי־מיו הם חברת „ישאבסטס" מנהריה ומשקיע פרטי מצרפת. מוצרי ה־מפעל ישתלבו בחלקם עם מוצרי „ישאבסטס" וכפי שנמסר, 25 אחוז מהייצור בשלב הראשון יהיו מיועדים ליצוא. במפעל יועסקו 40 עובדים.

מדירתה של אומנת על בר־חוב הרצוג 11 בתל־אביב נגנבו אור ליום ה' רדיו, רשמקול, קס־טות ומכשירי חשמל שונים בשווי 6000 לירות.

עמית: משק ההסתדרות זקוק להנהגה אמיצה

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

המשק ההסתדרותי יוכל למ־לא את יעודו רק אם יהיה הולך ומתפתח. לשם־כך הוא זקוק ל־הנהגה אמיצה, בעלת תנופה ומעוף, אשר תשכיל למצוא את המשאבים בדרך הנכונה ולהוות ראש־חץ לפעילות כלכלית בא־רץ, בעיקר להיות חלוץ לקי־דום האדם הפועל ברמת־חייו ובאושרו — אמר אתמול מנ־כ"ל „כור" מאיר עמית, כדוב־רו במועצת חברת־העובדים.

כנגד אלה המהרהרים, או בער־רים, על קיומו של משק העוב־דים, קבע עמית בצורה חד־משמ־עית, כי משק זה ממלא תפקי־דים ראשונים במעלה ותורם למדי־נה הכלכלי. ואדיר של התשתי־ות, לרווחה כלכלית ובטחון ומע־מד של ציבור פועליו ועובדיו; לפיתוח הארץ וליציבות כלכלית במדינה.

עמית מסר, כי מאז 1969 הש־קיעה „כור" כ־600 מיליון ל"י ויותר במחצית סכום זה הם מצ־בירה עצמית. גידול זה הוא לא רק מרשים בפני עצמו, אלא מצביע גם על התפתחות הכל־לית. הואיל ו„כור" מייצגת חתך נאמן של התעשייה בארץ ומפעו־לותיה מועסקים רבים.

מנכ"ל „כור" דיווח על סיכומי פעילות הקונצרן ב־4 השנים האח־רונות: המכירות גדלו מ־580 מי־ליון ל"י ל־1.9 מיליארד ל"י; הל־קה של „כור" בתפוקה התעשיי־תית עלה מ־8 ל־10 אחוז; היצוא גדל מ־24 מיליון דולר ל־68 מיל־יון דולר בשנה; חלקה של „כור" ביצוא התעשייתי עלה מ־ל־11 אחוז; מספר המועסקים גדל מ־12,000 ל־19,500.

שיפור מבנה ההון

עמית התעכב על מחסור בהון. חברת העובדים כבעם שלא הי־תה הון לפיתוח. בתוך 600 מיל־יון ל"י שהושקעו, מקודם על 300 מיליון ל"י בצבירה עצמית. התו־צאה היא, ש„כור" נזקקת להלוו־אות והוצאות המימון מסתכמות בכ־8 אחוזים על המחזור.

כדי לפתור את בעיית ההון, יש שלוש דרכים: הגדלת הון בעלים; גידול הצבירה כתוצאה של הגד־לת רווחיות ושיתוף הון חיצוני.

להלן עמד עמית על הבעיות הארגוניות. היום יותר מיפם מעו־לים. נוסף למספר חברות, מרוכ־זים במסגרת 15 יחידות־משנה. זוהי תוצאה של הגיבוש החטיבתי אשר עמית רואה בה „המהפכה הגדולה ביותר שעברה על „כור", אולם ככל שמסורים יותר ממכור יות, יש לרכז יותר את המוקות. „כור" הצליחה לקדם את הנושא על־ידי הפעלת אמצעים מתקדמים, בהם מחשב מרכזי לכל „כור", גי־דול הנהלת החשבונות באמצעות מחשב. ועוד. אחת התוצאות של החשבונות היא, שכיום יש ל„כור" מאגר חדשי מעודכן, שהוא מכשיר רב תועלת המסייע לניהול יעיל.

יחולקו רווחים כ־5 מיליון ל"י

מנכ"ל „כור" ציין, שיותר אנשים ישבו לזכות בעדיפות ראשונה ב„כור". ב־15 מפעלים הוקמו ועדות הנהלה בשותפות, שליש מ־חברי מועצה בהנהלים הם נציגי העובדים.

זו הפעם השלישית שיחולקו רוו־חים בסכום קרוב ל־5 מיליון ל"י לעובדי המפעלים הרווחיים. עד כה מסתכמים הרווחים שחולקו לעוב־דים בכ־15 מיליון ל"י.

מפעל לייצור חלקי בניין יוקם בנצרת

מאת סופר „דבר" בנצרת

מפעל לייצור חלקי בנין יוקם בנצרת עלית על ידי חברת הד בנין „זכריה דרוקר בע"מ" מחיפה. במפעל, שהוא ראשון מסוגו ב־ארץ, ייצרו חלקים שנועדו לחב־רות בבין המקימות דירות לפי השיטה התרושית. במפעל יושקעו כשישה מיליון לירות ויעבדו בו כמה עשרות פועלים.

מחסור בדיקטים פגע בייצור דלתות

מחסור חמור בדיקטים גורם ל־אבטלה בייצור של כ־30—40 אנשים במפעלים לייצור דלתות דיחוס בארץ — על כך הודיע דובר „סולל בונה".

המחסור בולט בסוגים מסויימים של דיקטים המיוצרים בארץ, אך בשל התחייבויות יצוא מוקדמות, הם מיוצאים לחו"ל. משרד המס־חר והתעשייה, המודע לבעיה הב־טיח לפעול להורדת שיעורי המכס המגן הגבוהים הקיימים על יבוא מוצרים. אלה, אך עד כה הפעולות שנעשו בעניין זה לא נשאו פרי.

הנזק הנגרם כתוצאה מהמצב לה, המלקית במפעלי העץ של „סולל בונה" ושל גורמים אחרים בארץ אינו מסתכם במאזני ה־מפעלים עצמם, אלא משפיע גם על דחיית הגמר של בתי מגורים, בנייני ציבור ועוד.

מכסת־המים לחוות שרון — 750,000 ממ"ע

מכסת המים שאושרה לחוה של אלוף (מיל.) א. שרון היא 750,000 ממ"ע מים לשנה. זאת אישר אתמ־מול נציב המים מ. קנטור בתשובה על שאלה של ח"כ א. זילברברג בישיבת ועדת הכלכלה של הכנסת.

ועדת־הכלכלה שמעה אתמול מפי נציב המים על מצוקת המים בישראל; הנציב סיפר על המאמצים להגדיל את מקורות־המים ואמר, כי לא יהיה בגוש קי־צוצים גם בהקצבות המים להקלי־

ישראל במקום השני בייצוא אשכוליות

מאת סופר „דבר" לענייני חקלאות

ישראל נמצאת במקום השני בעולם בייצור האשכוליות, אחרי ארצות־הברית, כשאחריה דולקים במרחק ניכר: ארגנ־טינה, דרום־אפריקה וקפריסין.

בשנת 1971 ייצרה ארה"ב 65.6 מיליון תיבות, ישראל — 10.2, ארגנטינה — 3.5, דרום־אפריקה 2.1 וקפריסין — 1.9 מיליון תיבות. בשאר 8 המדי־נות המייצרות אשכוליות היו ב־1971 לביזקו רק 92,000 תי־בות הכמות הגדולה ביותר היתה לג'מאיקה — 560,000 תיבות.

בארבע הארצות הראשונות בייצור האשכוליות רק קפרי־סין הוא מתחרה לאשכולית ה־ישראלית באירופה.

שיא בייצור ב„ספן"

בית החרושת „ספן" לייצור ספינות (פורמאיקה) בגבל הירדן הגיע ב־חדש יולי לייצור־שיא של חצי מיליון מטר מרובע, עליה של 35 אחוז — כך מנהל המפעל א. בר. בטקס עב כבוד ההס־תדרות יצחק בן אהרן בסייר ביום ב' במפעל.

בר מסר, כי עתה מקימים מפעל שני, שהוא בביקפר לבית החרושת הקיים. המפעל המתוכנן יהיה במי־בל לייצר בחודש ב־1974 מיליון מ־רובע ספינה. בהקמת המפעל ה־חדש יושקעו 15 מיליון לירה.

המפעל מעסיק כ־470 עובדים ביניהם 70 בנים והוא זקוק לכוח אדם נוסף, כדי לנצל את מלוא כושר הייצור שלו. (ע)

עלה מחזור המטבע

מחזור המטבע עלה השבוע ב־30.7 מיליון ל"י ועבר על שני מיליארד ו־464 מיליון ל"י — על כך הודיע אתמול בנק ישראל.

בעיני הביטוי: 194 מיליון ל"י מוזהב, שני מיליארד ו־269 מיל־יון ל"י ביזרות במטבע חוץ.

דבר ספורט

כוויית לגמר ה„מרדקה" ניצחה דרום־קוריאה 0:1

נבחרת הכדורגל של כוויית, שזו לה ההשתת־פות הראשונה בטורניר „מרדאקה" הפתיעה אתמול בקואלה־לאמפור בנצחה ב־שלב חצי הגמר את נבח־רת דרום־קוריאה בתוצאה 0:1.

כוויית תתמודד ביום ראשון בגמר נגד המנצחת במשחק חצי־הגמר השני בין נבחרות בורמה ומאלזיה שייערך היום.

שער הנצחון לזכות כוויית הבק־ע בדקה ה־40 על־ידי החלוץ המרכזי פאתי קאמל בבציעה אדי־רה שהפתיעה את השוער הקורי־אני האוינ־הונג.

קוריאה מיוצגת בטורניר ה־מרדאקה על־ידי נבחרת המשנה שלה, בעוד שנבחרתה הלאומית נמצאת במחנה אימון סגור ב־סיאול במסגרת הכנותיה לקראת משחקי השלב השני של הטורניר הקדם־עולמי.

הקוריאנים הירבו לתקוף במח־צית השניה אך נתקלו במשחק הגנה מבריק של הכוויתים שמ־נע מהם הבקעת שער שוויון.

דרום־ויאטנאם נפרדה מהטורניר וניצחה אותה מ־11 מ' 4:5 והפסה בכן מקום ה־5 בדירוג הסופי.

היום יתמודדו קמבודיה־סינגפור על המקומות 9—10.

6 משחקי כדורגל היום ובשבת

היום ייערכו שלושה בליגה לכדורגל: אס"א ירושלים — הפו־ברור; מכבי חיפה — אפיקים; הפועל פ"ת — גבעת־חיים.

מחר ייערכו 3 משחק — מכבי חיפה; הפועל — אס"א ירושלים; גנ — הפועל פ"ת.

מחר ייערכו טלוש תצ־גמר אליפות ישראל לילדים בגיל 10—12. ייערכו בלהב, גבעת־חיים.

מחר פתיחת העונה באנגליה

בשבת תפתח רשמית עונת הכדורגל באנגליה, במשחק חיים, בעוד שבסקוטלנד סיבוב הראשון של גביע הליגה.

בין המשחקים המענ־יינים — ברדפורד סיטי; מיד ליקאסל (מבחן ראשון למון, מנהלה השיע־ פי בירו); אולדהאם — מנ־ סי; בריסטול־רוברס —

בגביע הליגה הסקוט־ דין — באורדול; רייג'ר קירק; סלטיק — ארב־ ספורטלינגסטון; מלדר ברנאיק.

שיא עולמי במשוכות

האתלטית האיטלקית פיגי, שיפרה בתמש ה־שיאה העולמי על מאה בריצת המייל, כשגמאה חק ב־4:29.5 דקות. את השיא הקודם החזיקה 3.3 אגבג, בעלת של פל"ב, מן האתלטיקה של איטל הישג מציין קבע הק־ים סאבג, שנבע 400 ב־ בציית.

נציג מאלזיה בקונגרס:
יש לצמצם את הטורנירים באסיה

„קונפדרציית הכדורגל ה־אסיאנית חייבת להגביל את מסגרות התחרויות הכ־דורגל ביבשת ולמנוע ריבוי טורנירים ברחבי אסיה".

כך הציע אתמול נציג התאח־דות הכדורגל המאלזית בכינוס הקונפדרציה בקואלה־לאמפור.

סגן נשיא ההתאחדות המאלזית אמר אתמול לכתבים: „יש יותר מדי טורנירים באסיה. השחקנים נאלצים להשתתף בהכרות בסך כל העונה, וקבוצות הכדורגל כמ־עט ואינן עומדות בהתחייבויותי־הן".

לפי שעה לא נמסרה כל תגו־בה להצעת הנציג המאלזי.

הפועל קבע את נציגיו להנהלת איגוד הכדורסל

ועדת המינויים מטעם מר־כז הפועל קבעה את נצי־גיה להנהלת איגוד הכדור־סל.

בתפקיד היו"ר יכהן שאול בן זרח, מי שהיה מנהל רשות הס־פורט. חיים גלזובינסקי שפינה את מקומו כיו"ר האיגוד יקבל תואר של נשיא כבוד. ההנהלה החדשה תהיה רשאית לבחור בו כנשיא אחרי שסעיף כזה יוכנס לתקנון.

סגן היו"ר יהיה כנראה חבר מפ"ם. מיכה שמבן ימשיך לכהן כיו"ר ועדת המקצועות.

בין 13 חברי הפועל בהנהלת האיגוד יהיו שתה או שבעה חב־רי קיבוצים. חברי הפועל בהנהלה יהיו: אדוארד סגל (ת"א), אריה ברוריאלי (ירושלים), מנחם לוין (מעגן־מיכאל), וליש מלכין (גבת), צוהר גוזי (תל־יצחק), עבירם שפירא (ת"א), יצחק פוקר (ר"ג), מרדכי תמיר (תל־יוסף), יהוד הר־ניק (ת"א), שני חבריה, פטר לאנג הגזבר הנוכחי (גבעת חיים) ושמואל בן־דוד (קרית חיים), יכהנו ברוטציה.

בנוסף לגלזובינסקי, עזבו את ה־הנהלה ישראל פז, עו"ד חיים ליפקין, יעקב זוזה, שבתאי כהן ואליהו עמיאל.

אין לשחייני ישראל מה לחפש במשחקים בטהרן

מאת אוריאל זמרי

סינגפור

במשחקי אסיה בבנגקוק בשנת 1970 נאבקו עדיין שחייני סינגפור וישראל על העמדה מס' 2 בשחיה האסיאתית. כבר אז היתה יד ה־סינגפורים על העליונה ואנו השו־לינו את עצמנו כי הדבר קרה רק בזכות. שחיינית אחת יוצאת דופן, פטרישיה צ'אן (שהתפרסמה אחר כך בארץ בכינוס המפעל ה־רביעי).

כיום מאזן הכוחות בשחיה האס־יאתית הוא ברור הרבה יותר וה־סינגפורים כבשו את המקום השנ־י לא רק בגלל אי התקדמותנו בשנים האחרונות אלא בעיקר ב־גלל התקדמותם הם.

אמנם גם כיום נבחרת השחיה הסינגפורית איננה להגה במיוחד אבל היא רחוקה מהיותם בהם היתה נשענת על 3—2 שחיינים. הגיתי באליפות השחיה של בתי הספר במקום ונוכחתי לדעת כי שחייני ישראל, על סמך הישגי־הם השבוע, היו זוכים באליפות זו רק בחמישה מישוחים — בארבעת מישחי סגנון החזה וב־100 מ' תחרות לגברים.

אליפות בתי הספר בה נכחתי הסבירה לי באופן חד משמעי את סיבת ההתקדמות של השחיה ה־סינגפורית. באליפות זו שארכה 5 ימים השתתפו כ־700 שחיינים בשלוש קבוצות גיל וממאגר כשר־רונות כאלה לא קשה לדלות את הכוכבים הספורים.

בשחיה הסינגפורית לא מצוי אמנם כיום כשרון בולט כזה של פטרישיה צ'אן שהצליחה במידה מסויימת לסכן את ההגמוניה היפ־פאנית בבריכה של בנגקוק, אבל תחת זה מצויים כשרונות רבים צעירים. על אלה נמנים אגב שני אחיה הצעירים של פטרישיה — רוי ומארק. פטרישיה עצמה ש־היא כיום בת 19 הפסיקה לשעבה את פעילותה והיא עוזרת לאביה שהוא המאמן הלאומי ב־באימון אחיה הצעירים.

אם לא יחול בשנה שינוי בתנאי השחיה הישראלים, לא רק שאין לאלה סיכויים לזכות ב־שחיה בטהרן, אלא שאין לשאול בגלוי את השאלה לשם מה לשלוח בכלל שחיי־נים, וזאת בעיקר בתחומם זה שכשרונות השחיה ה־ם צעירים מאוד ואין ספק שגם הם יתקדמו בשנה הקרובה.

מחוץ לגבולות ישע צבתי אמנם רק כשרונות בשנה השחיה בשנים. אבל גם אלה בבתחום מעמד השחיה באסיה. קר בהתקדמותה הניכרת היה בדרום קוריאה (ה דורכים לבדי במקום) ש כלל על אפשרות כניסת העממית לזירת השחיה האסיאנית.

פרסם

בלוח החדש דבר

מניות ושערים

ירידת „נייר חדרה"

מגמת הקיץ ניכרה בסחר ב־שוק המניות. אתמול התחיל במו־הר מתעכב עם מחירים מעוצבי־בים. רק המסחר במניות „נייר חדרה" עורר התעניינות. בשוק אגרות־החוב התגברה הפעילות והיו גידול בנפח העיסקות.

המדד הכללי של שערי המניות ירד אתמול ב־0.28 אחוז. המחזור בשוק המניות הסתכם ב־1.51 מיל־יון ל"י, מתוך זה בשלב של שער־ים בהתנים 1.04 מיליון ל"י.

הפעילות הבולטת היתה במניית „נייר חדרה". זאת לאחר שמחיר מניית „קרטיס רייט" בבורסה ה־אמריקאית ירד ב־4 דולר בקירוב. בעקבות ההודעה שההפרשה לפיה חברת „ביגל" מוחזקי שליטה מבר את מרבית הסכום של 50 מיליון דולר עבור הזכויות למ־נועי התוכאל שבידי „קרטיס רייט". ירידה זו גררה אחריה ירידה של 0.75 בינם במחיר „נייר חדרה". בפתיחת המסחר ב־בורסה התל־אביבית, הופיע אתמ־מול היצע של כ־70 אלף ל"י ע.נ. ומחירו נסוג ב־23 נק'. ב־שלב השערים המשתנים ירדה ה־מניה בעוד 3 נק' ל־360. כש־המחזור הכללי מסתכם ב־93.7 אלף ל"י ע.נ. מבוקר, שלושה חלה עליה ניכרת במחיר המניה.

בין המניות שבלטו אתמול:

* בל"ל־שיבץ — עליה של 0.5 נקודה ל־310, הבך מחזור 55.7 אלף ל"י ע.נ.
* בשוק אגרות־החוב, היתה הת־רחבות ניכרת של המסחר בתעוד־אות. התבואה לחצי שנה נקבעה 6.3 אחוזים, ל־1.5 שנה — 5.8 אחוזים ול־4.5 אחוזים (ממשלתי) — 5.8 אחוזים. המחזור היה 6.33 מיליון ל"י.

הפועלים־השקעות. מגדיל ההנפקה

מועצת המנהלים של החברה להנפקות של בנק הפועלים הח־ליטה להגדיל את ההנפקה הקרו־בה, כך שתהיה מורכבת כדלקמן:

* הנפקה לציבור של 1,050,000 מניות רגילות למוכ"ז בנות 10 ל"י שווי נקוב ושל 10% אגרות־חוב 1983 למוכ"ז צמודות בסכום של 15 מיליון ל"י. המנ־יות להמרה במניות רגילות ל־מוכ"ז בנות 10 ל"י כ"א המוצ־עים ב־150,000 יחידות המורכבות מ־7 מניות רגילות בנות 10 ל"י כ"א ו־100 ל"י ערך נקוב של אגרות־חוב.
* הנפקה לבעלי המניות של 166,667 מניות רגילות למוכ"ז בנות 10 ל"י כ"א ושל 666,667 מניות רגילות על־שם בנות 1 ל"י כל אחת.

	שער	שינוי
מפעל הפיס (ג)	—	—
מפעל הפיס (ד)	160.5	−2.5
מילוות קיימות		
1961	196.3	—
1961	188.1	—
1961	181.7	—
1961	168.5	—
1962	184	—
1962	176.5	—
1962	166.6	+0.1
1962	154	—
1963	275.5	+1.0
1963	255.5	+1.5
1964	246.2	—
1964	226.5	—
1965	242.2	+0.9
1965	200.6	+0.1
1966	180.5	−0.2
1966	181.4	−0.1
1967	173.6	+1.0
1967	169	+0.7
מילוות בטחון 1968		
א	100	—
ב	100.1	−0.5
ג	98.5	−0.2
ד	98.4	—
ה	188.9	+0.1
ו	187.3	+0.8
ז	183.2	—
ח	181.2	−0.4
ט	176.6	−0.5
י	177	—
י"א	183.9	−2.0
י"ב	182.9	—
י"ג	181	−0.4
י"ד	176.9	—
מילוות בטחון 1969		
א	181.4	−0.5
ב	176	−0.3
ג	174.5	−1.5
ד	176	+0.4
ה	174.5	—
ו	173.4	—
ז	172.9	—
ח	176.2	+0.5
ט	174.5	−0.1
י	173.6	
כ"א	171.3	+0.3
כ"ב	170.8	—
כ"ג	169	+0.5
ל"א	172.2	−0.3
ל"ב	173	−0.5
ל"ג	168.5	—
כ"ד	168	−1.5
כ"ה	173	+4.5

בנקים מסחריים וחברות לאחזקות בנקאיות

שם הנייר	משער בי	שנוי
אנ.ה.ת. ש	268	—
אנ.ה.ת. מ	271	—
אי די בי בכ'	258.5	−2.0
אי די בי	213	−1.0
אי די בי ב'	256	
יובנק	314	—
אי"י בריטניה בכ'	311	—
אי"י בריטניה ש	312.5	—
אי"י בריטניה מ	315	—
דיסקונט	1005	—
דיסקונט א	531	−5.0
המזרחי ש	165	—
המזרחי מ	165	—
הפועלים בכ'	346	—
הפועלים ש	334	—
הפועלים מ	336	—

	שער	שינוי
בל"ל	310	+0.5
בל"ל — 60% דיב'	350.5	—
בנקים למשכנתאות		
אפותיקאי	237	—
אפותיקאי מ	238	−1.0
כרמל מ	150	—
משכנתאי בבנין	245	—
פת' משכנתא' ש	270	—
פת' משכנתא' מ	274	—
שכון בכ	175	—
שכון ב'	210	+2.0
כמתת בב'	227	−0.5
ספנות	223	−1.0
מוסדות מימון ענפיים		
שלטון	113	
אוצר לתעשיה	226	—
חקלאות	83.5	−0.5
פת' תעשיה אב'	75	−0.5
ביטוח		
אריה	740	—
הסנה	253	−2.0
סהר	222	—
צור	163	—
מסחר ושירותים		
בית הרכב	68	−0.5
דלק ש	145	−2.0
דלק מ	214	—
קדור 1	447	−3.0
קדור 10	408	—
חשמל	58.5	—
ספנות	204	−2.0
מקרקעין בניני פיתוח והדרים		
אזורים	206	—
אפריקה 1	333	—
אפריקה 10	288	—
חבס' ישוב ש	207.5	−0.5
חבס' ישוב מ	209	+0.5
סולל ש	135.5	—
סולל מ	145.5	—
סולל ב'	122	+0.5
נכסים	246.5	−1.0
ישרס	176.5	+1.5
מהדרין	207	−3.5
ממלי הדר	95	—
משקיעים	130	+1.0
נאות אביב	78	+0.5
פרי אור	212.5	—
רסקו מב'	98	+0.5
רסקו	77.5	+0.5
תעשיה		
אליאנס	505	—
אלקו 1	119.5	−0.5
אלקו 2.5	115	—
אלקטרה 1	241	−1.0
אלקטרה 5	244	−1.0
ארגמן מב'	369	—
ארגמן מ	362	−1.5
ארגמן — 30% דיב'	355	—
אתא ב'	124	+1.0

	שער	שינוי
אתא ב'	121.5	—
דובק	456	—
אתא מניה	116	—
כבלים	213	—
מבע ש	1030	—
מבע מ	1045	—
כימיקלים	49	—
ל' אפשטיין	71	−1.5
מולד	236	—
מניציה ש	119	—
מניציה מ	118	−1.5
מניציה 10	112	−6.0
נייר חדרה	360	−24.0
עסיס	242	—
כתושהן	370	—
ערד	41.5	+3.5
שמן	145	—
הפל	304	−6.0
חברות השקעה ואחזקות		
אלגר ש	101	—
אלגר מ	101.5	—
אלרן ש	198.5	+5.0
אלרן מ	204	+1.0
אמיפל	53.5	—
מרכזית	238	−2.0
פועלים השק'	278.5	—
פ ז	114.5	—
וולפסון 1	171	—
וולפסון ש	107	−1.0
וולפסון מ	110.5	—
ירדן	77	—
אמפא	140.5	−0.5
דיסקי השק' ש	258	−1.0
דיסקי השק' מ	260.5	−1.0
מזרחי השק'	111	−0.5
בל"ל השק'	219	−1.5

	שער	שינוי
פריון	121	—
הסנהה	104	−1.0
יצא השקי	64	−0.5
כור	160.5	+0.5
כלל השקי	205	−1.0
כלל התעשיה	199	−1.0
עת השקי	182	—
צבה	60	−1.0
מניות השתתפות במטבע חוץ		
אמניקו רב' א' ש	88	—
אמניקו רב' א' מ	85	—
אמניקו בכ' ש	133	—
אמניקו בכ' מ	97.5	—
אדניב	119	—
נפטא	55	—
לפידות ש	121.5	—
לפידות מ	140.5	−6.0
אג"ח ניתנות להמרה במטבעות		
כמדריגן בל"ל	152	—
כמדריגן בל"ל—3	118	—
פת' משכנתא' אג"ח	124.5	−0.5
הבס' ישוב אג"ח	97	—
אתא אג"ח	97.5	+1.0
דיסקי השק' אג"ח	97.5	—
מזרחי השק' אג"ח	100	—

שערי המטבע החוץ בין־בנקאיים באירופה
יום ה', 9.8
מכירה מיידית

דולר ארה"ב	2.4965/75	ל־1 לירה שטרלינג
מרקים גרמניים	2.3740/60	ל־1 דולר ארה"ב
פרנקים שוויצריים	2.8620/60	"
פרנקים צרפתיים	4.14¾/15¼	"
לירות איטלקיות	573/4½	"
פרנקים בלגיים	35.96/36.01	"
פלורינים הולנדיים	2.5975/6025	"
ינים יפניים	264.95/265.15	"

זהב

מחיר אונקית זהב 113—114 דולר

מכירה מאוחרת

	פ"ש	מרק	ליש"ט
חודש	2.8460/2.8513	3.3620/2.3655	2.4879/2.4894
3 חודשים	2.8260/2.8313	2.3505/2.3540	2.4730/2.4745
6 חודשים	2.7980/2.8060	2.3270/2.3320	2.4522/2.4527
12 חודשים	2.7680/2.7770	2.3060/2.3120	2.4195/2.4220

11 עצורים בפרשת גניבת חמרי הבנין

המשטרה החזיקה... [illegible]

התיחסות להם, אולם אליהו הכ־ חיש בכל תוקף כי היה לו קשר כלשהו לפרשה. ... רס"ר ה. בראונשטיין סגן השופט ... 10,000 לירות. ... (ע)

...ל מה שנשאר ממכונית ה"פולקסוואגן", עליה הידרדרו סלעים שהובלו בקרונית ההפוכה. שני המכונית נמעכו למוות. (ראה ידיעה בעמוד זה). (צילום: לואיזה)

שניים נהרגו בתאונה בדרום

הג"א מפעילה מבצעים משוכללים

מכשיר למילוי קולות־אדם במעמקים — אחד ממאמצי־ההצלה המשוכללים שבשימוש הג"א. (צילום: ישראל סאן)

החשוד בחטיפת הילד אלבו שוחרר בערבות

משה הרוש, שנעצר בחשד בארגון חטיפת הילד ג'קי אלבו ... שוחרר אתמול בערבות בסך 10,000 ל"י, בעקבות צו שהוציא לבית המשפט המחוזי בתל־אביב.

פרקליטו עוה"ד צבי לידסקי ... [illegible] ... (ע)

יושב ראש הכנסת ישראל ישעיהו היה אתמול אורחו של יעקב אגם בתערוכתו המוצגת ב"מוזיאון תל־אביב".

מציעים לבטל הוראת המקרא באולפנים

... [illegible] ... בתולדות ... (ע)

שתי נערות דרוזיות לומדות עיצוב־אפנה

מאת יואל דר, סופר "דבר"

שתי נערות דרוזיות, מהכפר עוספיה שעל הר־הכרמל סיימו השנה את לימודיהן התיכוניים ובחרו בקריירה במקצוע עי־צוב־אופנה. הן נתקבלו ללימו־דים באחד המכונים לעיצוב אופנה בתל־אביב. זו הפעם הר־אשונה שבנות דרוזיות בוי־חרות במקצוע זה.

שתי נערות אלה הן מתוך 15 בנות הכפר שניגשו בתחי־לת השנה לבחינות הבגרות. שתי בוגרות אחרות בחרו בהוראה ונתקבלו ללימודים בבית־המד־רש למורים. עד שתים יבחרו כו לימודיהן באוניברסיטת־חי־פה ותשע העדיפו להינשא ו־להיות עקרות־בית. השנה גר־שכו לכתה ה' בבית־הספר "אורט" בעוספיה 36 בנות. ל־פני חמש שנים לא לבדו בנות דרוזיות בבית־הספר תיכון ב־עוספיה בגלל התנגדות ההורים וכהנ־הדת.

מת שחקן "הבימה" דוד ורדי

דוד ורדי, מבכירי "הבימה" ומוותיקי השחקנים בארץ, מת אתמול לפנות־בוקר בגיל 83.

ורדי נודע בפעילותו התיאטר־לית הנוסחת של הבמה העברית בארה"ב ובארץ. לפני כ־40 שנה הקים בית־הספר לאמנות המשחק, יחד עם רעייתו מקימת זוהו יואל־ייה, שבנשנה אף הוא עם מייסדי "הבימה". לפני כ־10 שנים פרש מהבמה.

נולד בהולוביצק, בפלך ווהלין באוקראינה, ב־1893. בתרס"ט עלה לארץ ולמד בגימנסיה "הרצליה" בתל־אביב. מילדותו נתגלתה בו נטייה למשחק והופעתו הראשונה היתה בחוג הדראמאטי של הגימנס־יה. ב־1914 נסע אל הוריו ברוסיה, וכאשר פרצה מלחמת־העולם הרא־שונה נשאר שם. ב־1917 הצטרף לקבוצה המייסדת של "הבימה" ב־מוסקווה ולמד אצל הבמאים סטא־ניסלבסקי וואכטנגוב. הופיע בשחקן בין השאר ב"היהודי הנצחי" ו"הדיבוק", וזכה לביקורת טובה במאמר של מקסים גורקי.

לאחר מכן יצא לארה"ב, יסד שם סטודיה לדראמאטית בעברית ובאידיש ובהם מהחזות מאת שלום עליכם. כן הופיע כשחקן בהצגות באנגלית ובאידיש, ובין השאר הציג את "הדיבוק" על במה אנגלית בני־יורק.

ב־1935 עלה לארץ, ויחד עם רעייתו יסד בארץ את המדרשה לתיאטרון "הזוך". ערך נשפי־תיאט־רון לבים ברחבי הארץ ופירסם מאמרים על התיאטרון. ב־1947 הו־פיעו רשימותיו בספר "בדרך הי־הכו" בהוצאת "מסדה".

ב־1938 הצטרף שוב ל"הבימה" וגילם תפקידים רבים בהצגות רבות, ובהלכן "מיכל בת שאול", "עלי כינור", "ממך", "כתריאליס", "אדיפוס המלך", "האבלים", "האדמה הזאת" ועוד. היה אמן בהעלאת דמויות עממיות בחיי הי־שידה היהודית. החל מגילאי עו־רוקר וכלה ברב יהושע. כן הצ־טיין בחיקר עסקים ובסיפורים בד־כיבות אבטחית. ... של.

לויתו תצא היום ב־11.30 מבית "הבימה" בתל־אביב. (ע)

מתרחב הפער בין יהודי הגולה וישראל

"אנחנו בטוחים, כי אחת הסכ־נות הגדולות האורבות כיום ליה־דות הגולה ולישראל, היא הפער ההולך וגדל בין יהדות הגולה לבין ישראל, ובעיקר בין הנוער היהודי בגולה ובישראל" — אמר אתמול מרדכי בראון, ראש מחלקת הנו־ער והחלוץ של הסוכנות היהודית, בפתח דיוניה האמריקאית־ישרא־לית לנוער, לאחר כמוה ... [illegible]

9 אנשי "הליגה להגנה" הורשעו על פגיעה במוסדות המסיון בבירה

בית־המשפט המחוזי בירו־שלים הרשיע אתמול 9 מאנשי הליגה להגנה היהודית בחלק מ־העבירות שיוחסו להם בפרשת הפגיעות במוסדות המסיון. ... [illegible] ... הורשעו בנסיון לעשות קשר לבצע פשע.

הנאשמים הועמדו לדין בעקבות הפגיעה בכנסיה ובחנות המסיון בירושלים בתחילת חודש פברו־אר השנה. ... (ע)

גנבה בחנות אחת — ונתפסה בחנות אחרת

בחורה שהודתה בגניבת כסף־כסף בחנות ברחוב אבן־ גבירול בתל־אביב, התגלתה לקנות בכספים בגדים בבוטיק ברחוב דיזנגוף, אך נעצרה על ידי המשטרה.

בשעה 10 בבוקר בקירוב נכנסה אשת בת 30, לחנות מתנות ברחוב אבן־גבירול 78, השייכת למרגלית עתרי. הנד־... הקופה 1,580 ל"י והסתלקה. ... (ע)

הגיע יוסף בולוף

"הייתי צריך להופיע כאן במס־גרת הפסטיבל הישראלי למוסיקה הדאשון בפטרבורג, אליהו הנביא" יחד עם אדוארד ג'י. רובינסון ד־... לארץ.

קבר יעפורי בגולן חובר לרשת החשמל הארצית

מאת סופר "דבר" בצפון הגולן

אחוזת־קברו של הנביא הדרוזי ... [illegible]

היקבס מועד העליה הרגל

... הפעם מועד זה הוא בשבת.

בית־דירות ושירות־תרבות לקשישים ייבנו באילת

יו"ר המחלקה לעזרה הדדית א. אפרת, ומנהל מרכז "משען" ה. ויינר וי. כנלסון, ערכו ב־ראשית השבוע ביקור באילת לפי הזמנת העיריה ... [illegible]

30 מיליון לירות יושקעו בקידוחי־מים בשביל ירושלים

מאת סופר "דבר" לענייני הקלאות

חברת "מקורות" תשקיע במסגרת תקציבית 30 מיליון ל"י בפיתוח מקורות מים לירושלים ... 115,000 ממ"ק מים, במקום 80,000 ממ"ק ביום.

... [illegible]

זכו בהגרלת הפיס

בהגרלת מפעל הפיס מס' 32 שהתקיימה ביום 9.8.73 זכו המספרים הבאים:

בסך 150,000 ל"י זכה המספר: 272293; 596001.

בסך 50,000 ל"י זכה המספר: 213748.

בסך 12,500 ל"י זכו המספרים: 259968; 694017.

בסך 6,250 ל"י זכו המספרים: 072914, 301504, 363028, 398912.

בסך 600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־04131 25793 33012 37782 70373 74084 74892 80534 91996 99220.

בסך 250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־06256 06620 16474 18318 21950 27619 27746 28294 28906 38429 49871 59739 61776 63509 63508 64308 67463 70455 72643 72996 80527 83165 89842 94192 95328.

בסך 100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־1745 2683 7590 7673 8513 8533 8951.

בסך 50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0232 0281 0349 0397 0403 0439 0715 0967 1104 1208 1972 2070 2354 2377 2500 3326 3510 3724 3775

3865 4024 4133 4296 4832 5028 5676 5803 5828 6259 6380 6496 7031 7041 7046 7268 7664 7713 9652.

בסך 4 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 7.

בסך 1,250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 122511 124920 126116 137474 155518 237487 270609 340301 445120 463506 528364 528726 573173 578646 626821 652489 716123 738157 740309 764037 767912.

הלוח החדש דבר

"יריץ" בעד הפרדה בין הבחירות לכנסת ולעיריות

...ח "תיעוש" ב־1972 — 8 מיליוני לירות

תיקון טעות

לכפר ויתקין דרוש רכז פרדס

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב לפי הכתב ועד כפר ויתקין.

במלאות 4 שנים לפטירת יקירנו
שמעון סניטקובסקי ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו בבית הקלמין בפרדס צופית ביום ראשון, י"ד באב תשל"ג, 12.8.73.
היציאה מבית סניטקובסקי במצפית בשעה 4.30 אחה"צ.
המשפחה

למנהלנו
יוסף דשבסקי ומשפחתו
המשתתפים באבלכם הכבד בפטירת
האם היקרה ז"ל
המדריכים והחניכים בכפר הנוער מאיר־שפיה

לשמעון ספיר
במהלך מבין אשקלון
אתך באבלך בפטירת עליך
אמך ז"ל
מנהל הפועלים מבין אשקלון / המחלקה ...

אנו מודיעים בצער על פטירתו של עובדנו
יהודה שטיינלאוף ז"ל
ומביעים השתתפותנו למשפחה.
בתי זיקוק לנפט בע"מ
ההנהלה וציבור העובדים

ביום שני, ט"ו באב תשל"ג (13.8.73) בשעה 4.00 אחה"צ תערך אזכרה על קברה של יקירתנו
גרוניה ראש ז"ל
בבית הקלמין בתל־יצחק.
המשפחה

ללאה
אתך באבל
במות **האם**
בית גדות

עם רן שחר ומשפחתו
במות **אביו**
אבי
בית גדות

לקבוץ בארי והמשפחה
אתכם באבלכם הכבד בפטירת
גדעון ז"ל
קבוץ נירים

הנהלת ... ומשפחתה
המתחברים בכאב בהליכת יקירינו
שמעון בושקוביץ ז"ל

למשפחת אור ולכפר חיים
השתתפותנו בצערכם בהליכת בנכם יקירכם
ערן ז"ל
חברי מושב בית הלוי

על פטירתו של חברנו הנערץ
דוד ורדי ז"ל
ממייסדי וראשוני התיאטרון הלאומי הבימה
אבלים
שחקני התיאטרון הבימה

התיאטרון הלאומי הבימה
אבל על מות
דוד ורדי ז"ל
מראשוני התיאטרון העברי
הארון יוצב בבית הבימה היום יום שישי י"ב באב תשל"ג 10.8.73 בשעה 11.30 לפנה"צ.
הלויה תצא לבית העלמין בקרית שאול בשעה 12.
אוטובוסים יעמדו לרשות המלוים.

בית הספר התיכון חקלאי בנהלל חוגג את יובלו

בית הספר התיכון חקלאי בנהלל

תולדות בית הספר החקלאי ב־נהלל שזורים בחזונה של נערה צעירה מפולין, חנה מייזל, שהגתה בראשית המאה את הרעיון של מתן הכשרה חקלאית לצעירות לקראת התיישבות חקלאית בארץ־ישראל. ראשית הגשמת הרעיון — ביסוד „חוה לעלמות" בכנרת בשנת 1911. חוה זאת היתה קיימת כשש שנים וקיבלו בה את הכשרתן כמאה בנות.

חזונה של חנה מייזל קרם עור וגידים עם יסוד בית הספר החק־לאי לצעירות בשנת 1923, על אד־מת נהלל, ראשון מושבי העובדים. את בית הספר־הצעיר נטלה תחת חסותה ויצ"ו העולמית, הפדראציה הקנדית שלה מחזיקה אותו כל 50 שנות קיומו. רבים השינויים שעב־רו על בית־הספר בדרכו הארוכה. תחילה היה בית־ספר חקלאי לצעי־רות, אחר־כך בית־ספר חקלאי מעורב וכיום בית־ספר תיכון חק־לאי, ארבע שנתי (מכתה ט' עד י"ב).

כיום לומדים בבית־הספר כ־400 תלמידים, בנים ובנות מכל רחבי הארץ, רובם תלמידי פנימיה. מאז 1952 מגיש בית־הספר את תלמי־דיו לבחינות בגרות, ובעקבות הצ־לחת התלמידים בבחינות הללו זכה בית־הספר בהכרת משרד החינוך, המתבטאת בין השאר בהענקת ציוני מגן.

המסלולים הם: עיוני עם בגרות מלאה, עיוני עם חצי בגרות ומס־לול המעניק לבוגריו תעודת גמר.

לרשות התלמידים מעבדות מ־כוללות, אוסף זואולוגי, ספריה עשירה, חדר עיון מצויד היטב, מגרשי משחקים ומתקני ספורט, אולם התעמלות, ברכת שחיה.

לרשות הבנות מרכזיה לכלכלת בית ולרשות הבנים מכון לאג־רוטכניקה.

נוסף על הלימודים העיוניים מב־צעים התלמידים עצמם בענפים השונים של המשק החקלאי הגדול והמפותח של בית־הספר, המשתר־רע על שטח של 1,500 דונמים.

במסגרת הפנימיה יש לתלמידים אפשרויות בילוי ופיתוח רבות ב־חוגי ערב, המתקיימים אחרי הכנת השיעורים המודרכת, שהיא חובה על התלמידים.

בית־הספר מתפתח, ללא הרף. בניין פנימיה נוסף הנמצא בשלבי הביצוע המתקדמים, יאפשר עם השלמתו קליטת תלמידים נוספים; כן שוקד בית־הספר על פיתוח ענ־פיו החקלאיים, על הרחבתם ועל המודרניזאציה שלהם, ועל פתיחת מגמות נוספות. מגמות אלה יבואו כהשלמה למגמה החקלאית, כפי שדורשים בעידן הטכנולוגי וכפי שדר־רש כיום למשק המדינה, בתוך נאמנות לדרכה של מייסדת בית־הספר.

לבית הספר החקלאי התיכון
ע"ש חנה מיזל בנהלל
במלאות 50 שנה ליסודכם
מיטב האיחולים והברכות
עירית עפולה

לבי"ס חקלאי תיכון נהלל
ביובלכם
שאו ברכה
מפעלים חימיים ד"ר ויגרט בע"מ
חיפה

לביה"ס התיכון החקלאי בנהלל
ליובלכם ה־50
שאו ברכה נאמנה
עלו והצליחו בכל דרכיכם
מאחל:
נ. רבינוביץ בע"מ
סוכנויות, חיפה

לביה"ס התיכון החקלאי בנהלל
לחבר המורים והעובדים
מיטב הברכות
בחגכם — יובל ה־50 שנה ליסודו
דאובר אדולף
קרית טבעון,
אלונים 67

לביה"ס התיכון החקלאי בנהלל
שפע ברכות וכל טוב ליום חגכם
המשיכו בדרך בה הלכתם עד כה
גינסברג בע"מ
רח' הרצל 34, חיפה

לחג יובל ה־50
לביה"ס החקלאי בנהלל
שולחה
ברכת
קבוץ גבת

לבית הספר החקלאי התיכון
ע"ש חנה מיזל בנהלל
ביובלכם
הצליחו במשימתכם
בהפצת תורת החקלאות בישראל
ברכת מושב כפר ברוך
ההנהלה והחברים

לבית הספר החקלאי התיכון
ע"ש חנה מיזל בנהלל
ביובלכם
שאו ברכה נאמנה
כה־לחי!
קבוץ שריד

דפוס מ. גנדלר
חיפה
רח' אלנבי 9 טל 04-662791
שולח ברכה חמה
להנהלה, למורים, לתלמידים,
ולצוות העובדים
ביובל ה־50 ליסוד
ביה"ס התיכון החקלאי בנהלל
ע"ש חנה מיזל שוחט בנהלל

לבית ספר חקלאי תיכון נהלל
במלאות 50 שנה לייסודכם
מיטב הברכות
שרגא הון
סוכנות חומרי הדברה
חיפה, דרך העצמאות 59, טל. 532881

לבית ספר חקלאי תיכון נהלל
ביובלכם
שאו ברכה נאמנה
בן ארצי
סוכנות להפצת ספרים
חיפה, רח' הרצל 29

מושב נהלל
שולח עטרת ברכות
לביה"ס התיכון החקלאי
ע"ש חנה מיזל־שוחט בנהלל
במלאות 50 שנה להווסדו

לביה"ס החקלאי התיכון
ע"ש חנה מיזל בנהלל
ביובלכם
המשיכו בדרככם בהפצת
תורת החקלאות במדינה
הרבו תלמידים
תחת קורת גגכם
בברכה
המועצה המקומית
מגדל העמק

לביה"ס החקלאי התיכון
ע"ש חנה מיזל בנהלל
ביובלכם
תהא דרככם החינוכית
למופת
בהחדרת תורת החקלאות
בישראל
ברכת
המועצה המקומית
יקנעם

לביה"ס החקלאי התיכון
ע"ש חנה מיזל בנהלל
ביובלכם
הצליחו במשימתכם
בהחדרת תורת החקלאות בישראל
ברכת
כפר יהושע

לביה"ס החקלאי התיכון
ע"ש חנה מיזל בנהלל
ביובלכם
שאו ברכותינו הנאמנות
בית הספר התיכון האזורי
שש שנתי ע"ש עמיאסף בית־ברל
ההנהלה וצוות המורים

לבית ספר חקלאי תיכון נהלל
במלאות 50 שנה לייסודכם
מיטב הברכות והאיחולים
אורי וינר
„פזם — טבעון", טל. 931328

בית הספר החקלאי
מקוה ישראל
אשר חגג לא מכבר
מאה שנה להיווסדו
מברך את אחיו הצעיר
בנהלל
בהגיעו ליובלו
כה לחי!

לבי"ס התיכון
החקלאי בנהלל
מיטב הברכות
בהגיעכם ליובל ה־50 שנה
ליסוד בית הספר
דורצ'ין אהרון
קרית טבעון
טל. 04-932830

לביה"ס התיכון החקלאי
ע"ש חנה מיזל־שוחט בנהלל
ברכות ליובל המוסד
מתלמידי ביה"ס
במושב רם־און

בית הספר תיכון חקלאי "עידון"
חדרה
מברך את
ביה"ס החקלאי התיכון
בנהלל
ביובל ה־50

מועצת הפועלות
ביה"ס החקלאי "בנות" גדרה
ברכות חמות
לביה"ס החקלאי בנהלל
החוגג יובל להווסדו

בית הספר החקלאי תיכון „ויצו"
"נחלת יהודה"
החוגג יובל לקיומו
מברך את
ביה"ס התיכון חקלאי
בנהלל
במלאות 50 שנה להווסדו

בית הספר תיכון חקלאי
עין כרם
מברך את
ביה"ס התיכון החקלאי
בנהלל
ביובל החמישים
עלו והצליחו!

בית ספר לגננות ולשתלנות
פתח תקוה
בשנת יובלו
מברך בברכת אחים את
ביה"ס התיכון החקלאי
ע"ש חנה מיזל שוחט
בנהלל

בית הספר החקלאי "כפר גלים"
חיפה
מברך את
ההנהלה, המורים, צוות העובדים
והתלמידים
בביה"ס התיכון חקלאי
בנהלל
במלאות 50 שנה להווסדו

לבית הספר התיכון
החקלאי בנהלל
ברכותינו הנאמנות ליום חגכם
כפר הנוער בן־שמן

לבית הספר החקלאי התיכון
של ויצ"ו
ע"ש חנה מיזל בנהלל
ברכותינו ליובלכם
שירבו התלמידים לחינוך החקלאי
בית הספר החקלאי התיכון
עיינות

קופת־חולים של ההסתדרות הכללית
מחוז תל־אביב · לוח התורנויות

א. תורנויות לילה
מתקיימות ערב ערב, כולל שבת וחג, בשעה 9 בערב עד 12 בלילה (פרט לתורנויות ב־ 11—5) במרפאות דלהלן:

[illegible]

הוצא „כתב ס[illegible]
נגד ח"כ שו[illegible]

[illegible]

נחנך מר[illegible]
קהילתי ברמו[illegible]

[illegible]

שלמו ההכנות הפעלת החטיבות צעירות בתשל"ד

[illegible] החינוך והתרבות הס־ [illegible] בימים אלה את ההכנות [illegible] של 12 חטיבות צעי־ [illegible] (גני־ילדים וכיתות א'—ב') בבתי־הלימודים [illegible] הניסוי ההדרגתי [illegible] בעצתו של החינוך [illegible] י. אלון.

[illegible]

קודאי בהקניית המוסיקה לילדים, פסיכולוגיה של הגיל הרך, המשחק כגורם מפתח, עקרונות ההוראה הפעלתנית ועוד.

ההרצאות לוו בסרטים ושקופיות ובעבודה סדנאית. ברכה הניכור מסרה למשתלמות רשמים מסיורה בבתי־ספר לגיל הרך באנגליה, שההוראה בהם נעשית בשיטה הפעלתנית.

כן הוציא משרד החינוך הנחיות מפורטות להפעלתן של החטיבות הצעירות. הוגדרו התפקידים המוגדרים, שנועדו במיוחד לצורך הניסוי, והורשים [illegible] התקן המוגדל של המורות שיפעילו אותן. [illegible] גם מרכזות לחטיבות, [illegible] בתחומים הפעלתניים ובציבור לוגיב.

תושב חיפה נהרג שלשום בהידרדר מכוניתו לתהום בקריית־הטכניון, בדרך לשכונת גרדור. שניים מבני משפחתו ניצלו [illegible] ונחלצו במבצע־הצלה משותף של המשטרה, מכבי־האש ומגן דוד אדום. ההרוג הוא ליבה בנינה, בן 44, אשר נהג במכוניתו הפרטית, שבה נסעו גם אשתו סימה ובתו. תוך כדי נסיעה הידרדרה המכונית לתהום בעומק כ־16 מטרים. כוח של משטרה, כבאים ומגן דוד הוזעק למקום וחילץ את הנוסעים. הנהג הועבר לבית־החולים רמב"ם בחיפה, שם נקבע מותו, ואילו אשתו ובתו לא נפצעו, אך לקו בהלם.
בתמונה: המכונית בתוך התהום שאליה נידרדרה (צילום: עמירם ברוסמן)

800 דירות להשכרה לזוגות צעירים בונה ההסתדרות

מלבד [illegible] הפעלת התכנית לבניית 1000 יחידות דיור להשכרה לזוגות צעירים, [illegible]

בסיכום נמסר, כי 800 דירות נמצאות כיום בשלבים שונים של בניה, לפי הפירוט הבא: בחולון (קריית שרת) — 128 דירות; בחולון (תל־גיבורים) — 80 דירות; בחיפה, נווה שאנן — 176 דירות; בפתח תקוה — 100 דירות; בירושלים, קריית מנחם — 116 דירות; באשקלון — 52 דירות; בבאר שבע — 80 דירות; ברחובות — 48 דירות.

נוסף על כך — נמסר בסיכום — נמצאת החברה בשלב מתקדם במשא ומתן עם משרד השיכון על הבנית [illegible] לבניה להשכרה בערי פיתוח, תוך קשר עם מפ־ פיקים. לתכנית זו אותר שטח ל־64 יחידות דיור בקריית גת ול־48 יחידות דיור במגדל העמק.

עוד מוטעם בסיכום כי נדרשו מאמצים בלתי רגילים כדי לקדם בחודשים ספר תחילת פרוייקטים לבניה, לאור הקשיים הגדולים בהכנת קרקע וההליכים הממושכים בהכנת התכניות ואישורי בניה.

25 שנה ליחידת־המיעוטים

מאת יואל דה סופר "דבר"

יחידת המיעוטים מציינת בימים אלה מלאת 25 שנה לקיומה. ציון המאורע בא לידי ביטוי בכנסים באסיפות ובמפגשי בין מפקדת היחידה לבין החיילים ששירתו ושחררים בה. ביום ד' הקרוב תערך צדרית חיפה קבלת פנים לחיילי היחידה.

יחידת המיעוטים נוסדה בעצי־ מה של מלחמת השחרור. ליחידה זו התגייסו דרוזים ישראליים ודרוזים שהגיעו לישראל כדי להלחם בשורות הכנופיות אך ערקו והצטרפו ליחידה החדשה. כמו כן הצטרפו ליחידה זו בדווים וצ'רקסים וכן מתנדבים בני העדה הנוצרית. יחידה זו ממלאת משימות צבאיות חשובות בגבולות הארץ. כמפקד היחידה משמש היום קצין צעיר, סגן אלוף עמוס גלבוע, שהצליח לרכוש את אי־ מונם של החיילים.

המכללה בית ברל

המכללה מודיעה על המשך ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ד

ללימודי מינהל ציבורי

החוג מקנה ידע ברמה אקדמית, בנושאי המינהל הציבורי ומכשיר בעלי תפקידים למוסדות ציבור: רשויות מקומיות: מינהל־רפואי: איגוד מקצועי ומשק ציבורי ממלכתי והסתדרותי

משך הלימודים 4 שנים

הלימודים מתקיימים בשני שלבים:
שלב א' לקראת תעודת מינהל - 2 שנות לימוד
שלב ב' לקראת תואר ראשון - 2 שנות לימוד נוספות.

רוב הלימודים מתקיימים בשעות אחה"צ והערב: ניתן לשלב לימודים ועבודה.

המכללה היא מוסד אקדמי אשר פועל בהתאם לחוק המועצה להשכלה גבוהה על ידי ישראל. בהיותה מוסד עצמאי בפעולותיה, מובטחת במכללה חירות אקדמית מלאה

לקבלת פרטים נוספים ורישום, נא לפנות בכתב למזכירות האקדמית של המכללה בית ברל
שעות הקבלה במשרד הן בימים א' עד ה' מ־8.00 עד 17.30; ביום ו' מ־8.00 עד 13.00
טלפונים 925051, 923126

המכללה - בית ברל

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המחלקה ללימודי חוץ

מודיע על הרשמה

ללימודי תעודה

אשר יתקיימו בשנת הלימודים תשל"ד — 1973/74

ניהול
ניהול תעשייתי
ניהול הייצור
ניהול כח אדם
ניהול בתי מלון
ניהול ההזנקה
ניהול כללי בת"א בלבד
ניהול הנדסי (בת"א בלבד)
ניהול אספקה (בת"א בלבד)
ניהול שיווק (בת"א בלבד)
ניהול הדרכה ופיתוח (בת"א בלבד)
ניהול סחר חוץ (בת"א בלבד)
ניהול בקרת איכות (בת"א בלבד)
ניהול תחבורה [illegible] (בת"א בלבד)
ניהול נכסי מקרקעין (בת"א בלבד)
מתקדם לניהול משרד (בת"א בלבד)
מתקדם לניהול מוסכים (בת"א בלבד)
מנהל בתי חולים (בת"א בלבד)
ניהול וארגון רשתות מסחריות (בחיפה בלבד)

מחשבים
תכנות למחשבים אלקטרוניים
ניתוח מערכות למחשבים אלקטרוניים
הפעלת מערכות מחשבים (בחיפה בלבד)

תקשורת
ספרות טכנית
מתקדם ליחסי ציבור
לימודי עתונאות (בת"א בלבד)
מתקדם לפרסומת (בת"א בלבד)
כתיבה טכנית (בת"א בלבד)
רדיו וטלויזיה — טכניקות השידור וההפקה (בת"א בלבד)

עיצוב ושרטוט
שרטוט בנין
שרטוט מבני הבנין חלקי מכונות ברפיקה
עיצוב פנים וריהוט (בת"א בלבד)
עיצוב הבגד (בת"א בלבד)
שרטוט בניה וטופוגרפיה (בת"א בלבד)
שרטוט בנין בהתמחות עיצוב פנים וריהוט (בחיפה בלבד)
שרטוט אלקטרוניקה (בחיפה בלבד)

צילום
צילום טכני מתקדם (שנה ב' וג' בת"א בלבד)

בטיחות בדרכים
קציני בטיחות בתעבורה
קורס לתעבורה והנהגה (בת"א בלבד)

שמאות
שמאות רכב
תורת השמאות (בת"א בלבד)

הנדסה אזרחית
תאום ופקוח על הבניה (בת"א בלבד)

הכשרת מורים
הכשרת מורים טכניים
השתלמות לרישיון הוראה למהנדסים (בת"א בלבד)

חשמל
חשמלאים מוסמכים (בחיפה בלבד)
חשמלאים ראשיים (בחיפה בלבד)

פרטים והרשמה:
בחיפה: הטכניון, בנין ראשי, הדר הכרמל, טלפון 667818, 661151.
בתל־אביב: הטכניון, רחוב ליליין 14, טלפון 268126/7, 266992.

מבני תעשייה בתל־אביב למכירה
3 מבנים שכנים באזור התעשיה מעבר לירקון עם תשתית

מפותחת חיבור לכח מספיק לכל תעשייה

* **מגרש** בשטח 8 דונם מזה 6 דונם בנוי.
* **מגרש** בשטח 11 דונם מזה 5 דונם בנוי.
* **מגרש** בשטח 5 דונם מזה 650 מ"ר בנוי.

ניתן לרכוש כל אחד מהמגרשים בנפרד בתנאים רצינים
לטלפן 778121 בשעות 8.30—15.00

לרות ואריה סוקולוב

מיטב הברכות לנשואי

אירית עב"ל **יונתן**

שושנה ועמנואל תמרלין וב"ב

לס"מנכל שלנו
מר זרח גהל ובח"ל

לרגל נשואיהם

ברכותינו מקרב לב
ואחולינו לאושר ולמזל טוב

ההנהלה ועובדי
דובק בע"מ • החברה הישראלית •
סיגריות לוד בע"מ • מרכז הטבק • עלי טבק

המרכז לטלויזיה לימודית

לתלמידים בכל גיל, בכל בית בישראל

לקראת שנת הלימודים הבאה ירחיב המרכז לטלוויזיה לימודית את מערכת השידורים שלו במקצועות ההומניים, הריאליים והטכנולוגיים. ויפרסם חוברות — אחת לכל שליש של שנת הלימודים — ובהן פירוט לוח הזמנים של השידורים ונושאיהם.

אם הינכם צופים קבע או לעיתים מזומנות בתוכניות הטלוויזיה הלימודית, **תוכלו מעתה לתכנן את הצפייה לפי שעות הפנאי העומדות לרשותכם.**

את החוברות ניתן יהיה לרכוש בשיטת מנויים בלבד, תמורת תשלום שנתי מראש בסך —.10 ל"י (לשלוש חוברות)

בתחילת כל שליש תישלח למנויים חוברת תוכניות השידורים לפי המען שינתן לנו, ללא תשלום נוסף.

— נא לגזור —

לכבוד
יחידת הקשר של הטלוויזיה הלימודית
רחוב טשרניחובסקי 17
תל אביב

א' נ',

הנדון: מנוי על חוברת השידורים של הטלוויזיה הלימודית לשנת תשל"ד.

הנני מעוניין להצטרף כמנוי לחוברת הנ"ל. נא לשלוח אלי ______ חוברות. אני מצרף בזה צ'ק/המחאת דאר על סך ______

שם פרטי ______
שם משפחה ______
כתובת ______

"פסטיבל מחולות ת"א" יסיים חגיגות הכ"ה

"פסטיבל מחולות תל־אביב" שיערך ב־4 בספטמבר באצ־ טדיון ... [illegible] בפארק הירקון, יהיה האירוע המרכזי בסיום חגיגות שנת הכ"ה. המופע, שבו יחזו כ־25,000 איש, יחנוך את האמפיתיאטרון. הוקם עתה עליד? [illegible]

במה מרכז ההסברה, יהודה אילן, המפיק של המופע ... [illegible] גלבוע והמעצב האמנותי יהונתן ברכון ... [illegible]

במסגרת האמנותית של המופע, שיערך בשעות הערב, יתחלפו כ־1000 רקדנים ... [illegible] בני הצופים ... [illegible] 24 גברים.

אילן ציין, כי מכוונת המופע להפגין את הישגי המחול הישראלי בפני שכבות צבוריות, [illegible] כרטיסים [illegible] בחיילי ל"י. הערב [illegible] על ידי הועדה לחגיגות הכ"ה, מרכז ההסברה, המרכז להתרבות של ההסתדרות ועיריית תל־אביב. לצבורה זו הוקצב סכום של 250,000 ל"י, ובצפים להכנסות של כ־80,000 ל"י ממכירת הכרטיסים. [illegible]

גלבוע מסר, כי הקהל יהיה במופע כמל [illegible] [illegible] ריות ביהודה.

הכוריאוגרף יהונתן כרמון, ... [illegible]

פרחים ... [illegible] ... אורה צבי גרא.

סוף ... [illegible] ... פרחים הכוריאוגרפית ... [illegible]

סים לאתר אלמנים באים לקיצבה מוסד לביטוח לאומי

[illegible]

מהו של לא פחות מ־60 חודשים. אף אם אינם רצופים, ובלבד שמספר החודשים שבהם היתה מבוטחת אינו פחות ממספר החודשים בהם לא היתה מבוטחת מאז ה־ יותה עקרת בית או מאז ההלה להיות תושבת ישראל. או תקופה ביטוח של 144 חודשים בלוקחים בכל תקופה היותה תושבת ישראל.

אלמן של אשה מבוטחת שנפטרה לאחר ה־19.4.1973, יהיה זכאי לקיצבת שאירים גם אם לא היתה מבוטחת, לפי אחת האפשרויות שבנזכרו לעיל. אם עיקר פרנסתו היתה עליה, אלמנים שיש עמהם ילדים הזכאים לקיצבת שאירים (ילדים עד גיל 18, ילדים שאינם מסוגלים לכלכל עצמם, ילדים עד גיל 20 המשרתים בשירות סדיר ... ילדים עד גיל 21 המשרתים בשירות סדיר בצה"ל, ואחר נשואיהם היו מבוטחות, עשויים להיות זכאים לקיצבת שאירים בעד עצמם מ־ אפריל 1973.

גם אלמנים שאין עמם ילדים עשויים להיות זכאים כיום לקיצבת שאירים מנכות נשותיהם, שהיו מבוטחות, באחד משני המקרים הבאים: אלמן בודד שאינו מסוגל לכלכל את עצמו כיום, בתנאי שגם בעת פטירת אשתו או תוך שנה מיום פטירתה, לא היה מסוגל לכלכל עצמו. וכן אלמן בודד שמסוגל לכלכל עצמו אך הכנסתו הכספית כיום ובעת פטירת אשתו אינה עולה על 6,000 ל"י לשנה.

[illegible] ... 1.4.73 ... [illegible] ... אחרי גיל 50, הקופה [illegible]

נפתח מבצע "הסבר את ההסתדרות לתייר"

המחלקה להסברה בוועד־הפועל של ההסתדרות והמחלקה לתרבות ולחינוך במועצת פועלי־ירושלים פתחו במבצע ראשון מסוגו, הנקרא "הסבר את ההסתדרות לתייר".

במסגרת המבצע יערכו מפגשים חברתיים בין אנשי הסתדרות לבין תיירים המבקרים בארץ. במפגשים אלה תוסבר מהותה של ההסתדרות בכל הנושאים שבהם היא פעילה.

המפגש הראשון התקיים אתמול באולם המפגשים של בית פועלי ירושלים והשתתפו בו כ־200 תיירים. הם שמעו [illegible] רבין. בתכנית האמנותית הופיעו זמרת הירושלמית [illegible] להקת ריקודים ישראליים.

מזכירות רוצות להקים ארגון מקצועי נפרד

[illegible] בחירות הפקידים של ההסתדרות [illegible] במדינה.

[illegible]

אושר סכסוך־עבודה בביח"ר "חוטי חשמל"

מאת סופר "דבר"

מזכירות מועצת פועלי חיפה אישרה הכרזת סכסוך עבודה בבית החרושת חוטי החשמל במפרץ, זו הפעם השניה תוך חודש אחד.

הדובר, כי גרושתה של הנהלת בית החרושת [illegible]

בסכסוך הראשון לפני חודש הועלו [illegible]

עיסוקים הקיימת בבית החרושת בשיטה השכר של פועלים מאומנים מכלולה בהסכם העבודה בענף ... [illegible]

המשא־ומתן נמשך עד היום, הצדדים הגיעו לידי הסכם ברוב סעיפי ... [illegible]

מזכירות מפ"ח החליטה כי אם ההנהלה לא תיענה לתביעות עד 21 באוגוסט תוכרז בו ביום שביתה כללית בבית החרושת.

הורחבו זכויות האלמנות של נפגעי חבלות

לפי תיקון חוק התגמולים לנפגעי איבה, המבוצע על ידי המוסד לביטוח לאומי, הורחבו זכויותיהן של אלמנות צעירות של נפגעי פעולות איבה לתגמול בסיסי ולמענק נישואין, למפרע ביום 1.4.1973.

מתאריך זה הגיל המזכה אלמנות, ללא ילדים, בתגמול חודשי קבוע המותנה בהכנסותיה הוא 33 שנה. שיעור התגמול הגדול ל־76 אחוזים משכרו של עובד מדינה בדרגה י' על הדירוג האחיד. המוסד לביטוח הלאומי ינסה לאתר את הזכאיות ויפנה אליהן כדי לבחון את תנאי זכאותן לאור התיקון החדש.

אלמנה ללא ילדים, שבעת פטירת בעלה היתה צעירה מגיל 33, תקבל תגמול זמני 36 חודשים, בשיעור קפיטלי של 76 אחוזים ממשכרו של עובד מדינה בדרגה י'. אם טרם נישאה האלמנה בשנית לאחר מלאות לה 33 שנה — היא תקבל גמול חודשי קבוע, המותנה בהכנסותיה. כל עוד לא נישאה שנית.

אם חזרה האלמנה ונישאה לפני מלאות לה 33 שנה — היא תקבל מענק נישואין חד פעמי בשיעור 10,000 ל"י.

משרד החקלאות — המרכז לשיתוף הקלאי בינלאומי
משרד החוץ — המחלקה לשיתוף בינלאומי

לפעולות הסיוע החקלאי בארצות מתפתחות
דרושים מועמדים

לתקופת שרות בחו"ל.
לפחות שנתיים עם אפשרות להארכה
במדינה דוברת אנגלית

משימה מס' — 14/73
מומחה לגידול סלק סוכר

תאור המשימה:
תכנון וביצוע גידול סלק סוכר במשקים נוהגים בכל שלבי הייצור.
בעל השכלה היכוניתחקלאית לפחות, עם נסיון מעשי של 5 שנים בגידול סלק סוכר, כולל הנושאים של אגרוטכניקה, הגנת הצמחת ושווק לבית חרושת. מוכר בניהול הדרכת מכנאים מקומיים. מוכר בהפעלת פועלים וציוד מכני.
ידיעת השפה האנגלית או הצרפתית.
בעל רשיון נהיגה.

הערות:
1. שאלונים אישיים ופרטים נוספים בקשר לשכר, השכלה, נסיון וכו' ניתנים להשגה במזכירות המרכז לפי הכתובת: רח' הרצל (ליד מסי הרכבת) [illegible] 950־984 (03) רחובות.
2. המועמדים יוזמנו בפני ועדות מקצועיות וועדות המלצה, אשר מתפקידן להכליל בפני הרשויות המוסמכות על המועמדים למשימות.
3. על המומלצים ע"י הוועדות אמורות לעבור השתלמות הכשרה מקצועית בכל הנושר לשליחות, לרבות בשפה הקלאות המתאימים ובתחומים אחרים. הרשויות תבחרנה את המועמדים למשימות לפי ההלוצה, ועדת ההמלצה. הוצאות ההשתלמויות וההכשרה שהמועמדים יעברו ובתנאים נוספים, גם המועמדים שייבחרו — יערכו חוזים.
4. המועד האחרון להגשת הבקשות 17.8.73.

מעונין בקנית

פרדס

מניב על שטח של 80 עד 120 דונם.

נא לפנות טלפונית למס.: 51977־03 או 938548

דלתות עץ "מספרד" מגולפות משני הצדדים.
מבחר דוגמאות המתאימות לדירה ולבית.
כארמא בע"מ
רח' יהודה הלוי 77, תל־אביב
בשעות 8.00—16.00.

כפר כנא זוכר לרשת החשמל

מאת סופר "דבר" בנצרת

[illegible] הכפר הערבי כנא שליד נצרת הלילה לראשונה באור חשמל. [illegible] חיבור הכפר לרשת [illegible] של הארציה [illegible] לירות [illegible]

[illegible] המפעל התחיל בקרוב [illegible] כפרי מיעוטים משותף לידי [illegible] שבמבצע יוקצבו לי[illegible] החשמל.

ליוזמת [illegible] ... [illegible]

ביוזמת הנשיא [illegible] נכונה בהסתדרות להכיר במקצוע, המקצועות הקמת [illegible] נפרד מחוץ להסתדרות. כן המשתתפות לפנות לגורמים [illegible] המחלקה לאיגוד [illegible] כדי לדון בתביעתן.

[illegible] השתתפו מאות מזכירות [illegible] מכל מגזרי המשק — [illegible] מוסדות ציבור ומשרדים [illegible].

המדור לעובדת המזכירה [illegible] דיברה על מעמדה של האשה בעבודה [illegible] מזכירות [illegible] בתוך מערכת הת[illegible] העיסוקים.

[illegible] בחר ב־15 חברות, המ[illegible] בקבוצות עבודה שונים, כ[illegible] עבודה שתכין את תביעו[illegible] של המזכירות. תיאור התפ[illegible] הקריטריונים המקצועיים ה[illegible]. הועדה תפעל במסגרת לעובדת המזכירה ותגיש [illegible] ותביעותיה למוסדות ה[illegible] המקצועי הנוגעים בדבר.

הכנס הנחתה רבקה עוזרי [illegible] (ב. צ. צ.) חברת המז[illegible]

הלוח החדש דרושים דבר

הלוח החדש דבר

מודעות מתקבלות בסניפי „דחף", בסניפי „דבר" ובכל משרדי הפרסום בארץ

מחיר המלה בזום חול — 0.80 אג' בערבי שבתות וחגים — 1.— ל"י

המשרד הראשי — מחלקת המודעות: „דבר" רח' שינקין 45, תל-אביב

טל. 286141

◆◆◆◆◆◆◆◆◆

דירות למכירה

● בבת"ים, רמת-יוסף 3 חדרים + הוספה קוטה ד' טל. 874795

● למכירה דירה בת חדר במרכז רח' ביאליק ר"ג, ק"ק, כניסה מידית (מתאים גם למשרד) טל. 749955

● „קלרין" לאגות צעירים, הצעות מיוחדות בבת"ים, ראשון-לציון ורחובות. לפנות למשרדי „קלרין" דירות בערים אלה. השוב! שאל במשרדי „קלרין" „דירה + דירה הינם".

● דירה 2½ כמו 3 במרכז בת-ים, בת שנתיים ק"ד 86,000 ל"י, טל. 879892

● ברחובות 3 חדרים לכניסה תוך שנה 77,000 ל"י. „דרלינג" בע"מ, בית הפועלים 6.

● בנס-ציונה — 4 + מעלית + הסקה, לוקסוס מלא. „דרלינג" בע"מ, בית הפועלים 6 רחובות. טל. 953354

● בהרצליה — 3 חדרים 102 ממ"ר 4 כיוונים ק"ד בלי מעלית. טל. 981492

● „קלרין" יודעת. באינפורמציה המלאה שהיא מוסרת לדיירים. כך שאתה תמיד בטוח כשאתה חותם על החוזה כאשר הנך יודע את כל הפרטים עד האחרון שבהם. שאל אלפי דיירי „קלרין" — מעולם לא היו להם הפתעות לרעה. זכור! נמשך מבצע „קלרין" „דירה + דירה הינם".

● במעוז אביב — ק"ג 3 גדולים, ממוזג, 125,000 ל"י, טל. 719775

● ברחובות — 4½ חדשה לוקסוס מלא + מעלית, 130,000. „דרלינג" בע"מ בית הפועלים 6 רחובות.

● בבת"ים 2½ פינתית, ק"ב, 87,000 ל"י, מבצעי 3, הול משעה 18.00, פלוסקין.

● בנאות אפקה — 4 חדרים חדשה, ק"ג, 180,000 ל"י. טל. 20.00—18.00 416631

● בהזדמנות בבת"ים 2 חדרים, דניק 5 ק"ה, גורביץ.

● בצפון 2½ חדר, הול גדול, ק"ה, רח' פישמן מימון 16 ת"א, חולי, אחרי 8 בערב.

● דירה 2 חדרים ברחוב טרופין א' 156 בגבעתיים, מיידי, בערב, אליטר.

● ברמת-אביב 3 + פ"א, פינת אוגוסט 75, טל. 416532

● למכירה דירת 5 חדרים עם תוספות 150 מ"ר. התוכנית: שרותים כפולים, הסקה מרכזית, מסרדירה להפליא. טל. 419888

● בחולון בונה ט.ל.ם. בכל אזורי העיר. דירות איכות זה התלם של ט.ל.ם. חולון רח' סוקולוב 70 א' טל. 847262

● בראשל"צ — 3 בהדרת בחזית ק"ג נוף מרהיב 82,000 פינוי עד 18 חודש. 942774

● חברת „גן" בונה למכירה דירות בכל הגדלים ובכל חלקי פתח תקוה, בתיכנון וביצוע המעולים של חברת „גן" (הלוואות ומשכנתאות לא צמודות). „גן" חברה לבנין, חיים עוזר 20, פתח-תקוה.

● בבית הזילות בפתח תקוה דירה 5 חדרים קומה שלמה. מסירה 8 חודשים. פרטים: „גספים" רחוב ההגנה 17 פתח תקוה טל. 919383

● רמת אפעל בית מקסים בשכונה נקיה בהזדמנות לשנה. טל. (03)757644

● במרכז פתח תקוה למכירה דירות פאר 4—3 חדרים. לפנות בפרטים: „גספים" רחוב ההגנה 17 פתח תקוה. טל. 919383

● בגבעתיים בגבול ת"א 2½ כמו 3 — 86 מ"ר עם שיפורים רבים טל. 256556

● למכירה דירה שני חדרים + הוספות עוזיאל 94 ר"ג בדירי.

● למכירה דירה בת חדר במרכז רח' ביאליק ר"ג ק"ק, כניסה מידית. (מתאים גם למשרד) טל. 749955

● מידי, בסביבות מכון ויצמן 2½ חדשה מהודרת, כל השכלולים. טל. 756786

● למכירה דירת 3 חדרים חזית ברחוב הגאים 12 חולון. במחיר מצויין. טל. 848826 ר־891921

● בבבלי 3 חדרים חזית תנית. במעלית. טל. 262520 ר־354839

● ברחובות 4 חדרים והול ב־100,000 ל"י בשדרות הן. פרטים במשרדי קלרין רחובות בית הפועלים 6.

● בחולון 3 חדרה, מעלית, כניסה מיידית. טלפון 855846

● בקרית... דירת 3 חדרים + פ"א ק"ב, טל. 765113

● במעוז אביב ק"ג 3 גדולים ממוזג טל. 779775

● במרכז נתניה דירה 3 חדרים במעלית. טלפון 25017־053 מ־4—7.

● בחולון דירה מרוהטת 2½ חדרים + טלפון ופריג'ידר. טל. 859517

● דירת 2 חדרים והול ברמת-גן טלפון 731487 בימים א' ה' בין 16.00—9.00

● 2½ + הול, 3 כווני אוויר במרכז גבעתיים כצנלסון 32. קזאז.

● בהרצליה מרכז 3 חדרים לוקסוס פינת אוכל, ארונות קיר, מסגרים. תנור חימום והוספות. —115,000 לירות טל. 982067 אחרי 17.00

● בר"ג באזור מרכזי רקטס 2½ הול גדול ומואר 2 מרפסות סגורות + שיפורים, ק"ב. טלפון 739216

● בחולון הנקין 79 3 חדרים קומה שניה טל. 856451

● במרכז הגליל סביבה שקטה דירה 3 חדרים 100 ממ"ר טל. 858741

● ברמת גן 3½ לוקסוס + ארונות קיר, ריהוט סלוני, פ"א, פינת הול. קנצלר ארלוזורוב 69 מ־19.30

● בתל-אביב 2 חדרים, צפרם־באון 7 מליק הכניסה מיהודה הלוי 86 מ־17.30—19.30

● 3 חדרים והול ק"ב. זילברשטיין כצנלסון 47/א' בת"ים בשבת כל היום, בימי חול מ־17.00.

● בחולון במרכז 3 חזית ק"ד סיגור מידי אלוני, דבוטינסקי 13, טל. 844704

● בחולון המרכז 3 חזית, ק"ד מיגור מידי. אלוני, דבוטינסקי 13 טל. 844704 בערב.

● בחולון נאות רחל 3 חדרים ק"ב, ארונות קיר. טל. 857648

● הזדמנות! 3 חדרים בצפון ת"א + רשיון לתוספת 15 ממ"ר ק"ב חזית הגי 4 פינת ישעיהו 28 טל. 452546 סגל.

● ברמת יוסף 3 + פ"א חזית ק"ד. 78,000 טל. 861712

דירות להשכרה

● בגבעתיים 3½ חדרים, סביבה טובה, מיידי. טל. 948761

● בראשון-לציון בשכ"ח דירת לוקסוס 3 חדרים, חדשה לגברי ק"ב, חזית, חניה צמודה, ריהוט חלקי — אפשרי 400 ל"י. טל 941849

● בראשון-לציון — דירת לוקסוס 3 חדרים במרכז, בשכ"ה, „רהיטי לבינג" הרצל 50, טל. 941136

● 3 בדמ"ס בצפון, ק"ג, טל. 242122, 8—10 דליה.

● 4 חדרים ליד „הביהוד" שד' רוטשילד ת"א. גבוה, מתאים גם למשרד. 3 כניסות נפרדות, אפשר עם טלפון. בבוקר — 55729 אחר הצהרים — 921124

● בר"ג בתל-בנימין דירת פאר 3½ מרוהטים + טלפון, להשכרה מיידית, 750 ל"י, בערב 732363

● בשכ"ה — דירת 2, 3 חדרים + טלפון, הירקון 82, טל. 243863, 621481

● בגבעתיים — 4 חדשה ק"ד מעלית, הסקה, מים חמים, גנן מרוהט, כניסה מיידית. טלפונים 288553, 231661

● ליד בילינסון בשכ"ה 4 חדשה — 425 ל"י. טל. 824603, 229432

● להשכיר חדר מרוהט לוקסוס מעלית בסביבות הבימה. טל. מס' 725083 מ־3—7 אחה"צ. 226866

● בשכ"ה חדר מרוהט + מרפסת בגבעתיים סירני 9 קצלנסקי טל. 264003

● במרכז חולון להשכרה חדר מרוהט ומטבח. מייד. טל. 840350

● במרכז חולון בדירה ידידותית חדר טל לבחור/ה טל. 829220

● להשכרה דירה מרוהטת 3 חדרים ברמת אביב טלפון מספר 775815

● ברמת אביב 3 מרוהטים חדשה — 650 ל"י טלפון 412880

● בשכ"ה דירת 3 חדרים במעוז אביב ריהוט חלקי וטלפון 413367

● באפקה 2½ חדרים מרוהטת חלקית להשכרה לשנה טל מס' 770348

● ברמת יוסף 2 + הול מרוהט קומפלט, מיידי. טלפון 867126

● דירת 3 חדרים מרוהטים בשכ"ה וטלפון במעוז אביב טל. 861291

● להשכרה 2 חדרים + הול בשכון עממי ביפו. טל. 861291

● להשכיר דירה חדשה בת 2½ חדרים על עמודים בבית חדש בשכ"ה בלי רהיטים. טל. 841809 בין 13—17.

דירות מרוהטות

● בצפון, דירת לוקסוס 4 חדרים, מרוהטת עם חימום וקירור לזמן ממושך טל. 284913

● דירת 2 חדרים מרוהטת + טלפון וכנון. טלפון 280268 מ־17.00

● בחדרים צמודה 2½ מרוהטים, פריג'ידר + גז. טל. 247870

● דירת חדר, מטבח, מרפסות, נהדרת, כניסה נפרדת. טל. 241030

● שותפה רצינית לדירה בצפון + טלפון. 452344 אחה"צ ובערב.

● ברמת-אביב 2½ מרוהטת קומפלט + טלפון + טלוויזיה + במצב כניסה, טל. 410751

● בגבעתיים — דירה 3½ חדרים מרוהטת, טל. 281241 מ־9—13

● 3 בצפון ק"ב, למשפחה, ללא הגוף + טלפון. טל. 777433

● בצ"ה, דירה 3 + פ"א חדשה, מרוהטת מלא, טל. 440026 …

● בצפון דירה 2½ חדרים, נאה ומרוהטת + טלפון. טל. 226…

● שותפה לדירת 3 מרוהטת בקרבת הפדירה, טל. 228420, בין 15.00—20.00

● במרכז ר"ג, דירת 2½ מרוהטת חלקית + טלפון. 230890

● בני ברק, ק"ד: 3 חדרים מרוהטת לשנה ויותר. לזוג. בעבודה 246936, רפאלי.

● בצפון דירת 2 חדרים + טלפון. טל. 234134 מ־7 בערב.

● להשכרה דירה בת 3 חדרים ברמת-אביב. לפנות טל. 774613

● בחולון — דירה מרוהטת 2½ חדרים + טלפון ופריג'ידר. טל. 859517

● 4 חדרים, ריהוט מלא + הסקה, מספטמבר 73 — יוני 74, מרכז הרצליה, טל. 35094

● דרושים שותפים להשכרת דירה מרוהטת, טל. 758503, בערב 230089, ביבה.

● דרושה שותפה להדר בדירת סטודנטיות בצפון + טלפון. 441507 מ־16.30

הצעות עבודה

● למשרד בישום דרושה פקידה בעלת נסיון בהדפסה. שעות העבודה 8.00—13.00 טל. 624774

● דרושה גננת מוסמכת ועוזרת לגננת בת"ים. טל. 869047, 872527

● דרוש מפעיל מנוסה לטרקטור 950 בתנאים טובים. טל. 222875

● דרושה פקידה לחצי יום התמצאות בהנה"ח. טל. 36393 מ־8.00—9.30 בבוקר.

● להורה דרושה אשה לטיפול בילד, חצי יום. טל. 614159

● למשרד רואי חשבון בת"א, דרושה מכירה מדפיסה בעלת נסיון. טל. 621358

● דרושה פקידה אחראית לשעות 8.00—14.00, לפנות אישית לפיליפסון — חנות מקררים, ברדיל 2 ת"א.

● דרושה עוזרת צעירה לגננת, להתקשר טל. 778515

● דרושה לעבודה קבועה כתבנית עברית על מכונה חשמלית למשרה מלאה, בתנאים מצויינים. לפנות בטל. 224375, 238732

● לחברה מסחרית דרושה פקידה טלפוניסטית לעבודה מ־8.00—16.00, לפנות טל. 822834 בין השעות 9—10.30

● ספרית מתלמדת דרושה לסלון „כדי" שלמה הופה אלנבי 31 טל. 55830 ת"א.

● דרושה פקידה מכנית למפעל הדפסות ואריזות בפ"ת. טל. מס' 911613

● לעבודות תרגום בבית דרושים. בעלי ידע טוב בשפות זרות. לפנות ת.ד. 37075 בציון השפות הידועות.

● אשה מבוגרת דרושה לטיפול בילד בן 3 חדשים. בתוכנית ל־ טל. 415345

● משרד מהנדסים בגבעתיים מחפש פקידה כללית בעלת נסיון של שנתיים לפחות. לכתוב ת.ד. 292 גבעתיים.

● מטפלת דרושה ליום שלם ברמת השיא בת"ים טל. 854901 בערב.

● דרושות פועלות לחזרות במקום ובבית עם מכונת זיגזג טל. 39134

● למפעל אריזות והדפסות בפ"ת דרושים פועלים בעלי רקע טכני טלפון 911613

● למשרד לביטוח דרושה פקידה מנוסה שראויה למשכורת גבוהה טל. 621110

● דרושה ספרית מומחית לסלון בבת"ים. אפשרות עם אחוזים טל. 449822

● דרושים זמרים ותמרות למקהלה קוראי תוים. משוחררים מצבא. תנאי עבודה טובים ונוחים. לפנות ת.ד. 1412 תל-אביב טל. 61000

● דרושים לתזמורת סימפונית מנגני אבוב, קונטרבס, חליל, תנאי עבודה טובים. לפנות ת.ד. 1412 תל-אביב 61000

● דרושה קופאית למוסד תיאטרוני לעבודה בשעות אחה"צ עד 8.30 בערב. משרה קבועה ונוחה. לפנות ת.ד. 1412 תל-אביב 61000

● דרושה מטפלה ל־3 ילדים. כולל לינה לתקופה של 4 שבועות החל ממחצית ספטמבר, טל. 419407

● דרושים אינסטלטורים לעבודות מחוץ תל-אביב. לפנות בשעות 18—21 בכל יום חוץ מימי שישי ושבת, נגבה 25 קומה א' כניסה ג' שבואלי.

● דרושה תופרת לפרוות בריש־שונגץ. לפנות לפרדיק, בוגרשוב 5 ת"א.

● בלאוק אגד דקר רחוב מרדכי 50 ת"א טלפון 36811, 38658 דרושים: 1. פקידים צעירים. 2. מפיצים לכל הארץ, אפשרות לעבודה חלקית.

● דרושה מטפלת לתינוקת בתנאים טובים באפקה (רמת אביב) טלפון 410277

● לקונפקציה חיימוביץ זבולון 10 תל-אביב, דרושות תופרות וגוקוניספיקות. אפשרי גם בבית.

● דרושה פקידה עצמאית עם ידע בהנהלת חשבונות. לפנות …

מכוניות

● דופין 57 אחרי אוברול כללי, טל. 440431 אפשרי בשבת.

● ביוחדת! אלפא רומיאו ספורט 64, טל. 821865 מ־14.00—18.00

● פולקסוגן 1300 1972 במצב מצויין טסט דצמבר + רדיו. טל. 950943

● סימקה 1000, 64, אוברול כללי 15000 ק"מ. מצב מצויין טל. 755897, בצ"ה.

● פז'ו 4 1969, הזמנה 53,000 ק"מ טסט אפריל, טל. 753531

● בהזדמנות דופין 1959 מצויינת + טסט ושיפוצים, להתקשר 847024

● בהזדמנות ג'יפ 66, מנוע 69

● ב„פיאט" נתניה תמצא כל מכונית חדשה או משומשת. תנאים מיוחדים למושבים ולקיבוצים. רחוב הרצל 44, טל. 23453—053

מצב מצויין, דרך הנצחון 153 ת"א, כץ.

● נ.ס.או. 1000 במצב טוב שנת 1969 59,000 ק"מ, טל. 783506

● אופל 60 במנוע 65, שנה טסט. טל. 449005

● פורד אנגליה 1963 11,000 ל"י, טל. 827496, בערב 252053

● פיאט 600 1963, במנוע חדש מצב מצויין 5,700 ל"י טלפון 852733

● סנדר סוסיתא 1965 במנוע פורד בהזדמנות. טל. 965829

● בהזדמנות פריגץ, ימי רחוב 412 מס' 30 מכף קו 41—46 רפי.

● היפרגיס 1500 מודל 1969 + רדיו וטסט לשנה במצב מצויין. טל. 220135 מ־9.00—14.00

● מוריס מיני-מינור מודל 61 במחיר 5100, טל. 744502

● „וולבו" 144 69 אוטומטית + מזגן אורגינלי ואפשרות להתלשה, טל. 859964

● תקמהול ולוקס 60 אוברול דצבע, טסט 10 חדשים. טל. מס' 821104

● למכירה דופין 58 במצב טוב 3000, טל. 254341/3

● קונסטה 1300/4, 1966 שמורה טל. 32412 רק מ־12—15.

● בהזדמנות פיאט 500, 1962, מסודרת עם טסט טל. 36747

● וויליס מסחרי 61 4 צילינדר טסט לשנה. טל. 852645

● „סובארו" רמת גן בפיץ משנה „סובארו" דבוטינסקי 69 רמת גן טלפון 796061

● נסיעת נסיון ושרות אישי ב„סובארו" בפיץ בשנה „סובארו" דבוטינסקי 69, רמת גן, 796061

● „הונדה" לג'יאר ש"ש עשרה, מטלוח חדש ב־4 דגמים. כולל לימוד נהיגה „סטפי" סוכנות דביהי"ס לנהיגה. המעפילים 102 חולון טל. 840328, 847983

● זכיה!!! הרוכש מכונית במרכז למכוניות מחודשות בע"מ עד כה במכונית מחופצת ובאחריות מלאה. לשיבה הן בבית ההרחשת „אוטוקרס" הן מ.כ.ל.מ., בקר ותיוכה. במקום ניתן להשיג מספיגות חדשות מכל הסוגים בהספקה מהירה. המכירה בתנאי ברחים ובתשלומים. „מ.כ.ל.מ.", מרכז למכוניות מחודשות, רח' בן שמן 10 תל-אביב, יצונה מגשר נהלת יצחק. טל. 251980

● פולקסואגן היפרשית דגם 1966 במצב מצויין, טסט לחצי שנה. טל. 286141

● ג'יפים כל הסוגים וכל המודלים, קצרים וארוכים מכל שנות היצור, מסודרים, ולא מסודרים. „אוטו — יוסי" סלמה 15 תל-אביב טלפון 821423

● פולקסואגן 1200 במצב מצויין, 1961, טסט אפריל 1974, טל. מס' 737743

● למכירה לרגל נסיעה פורד קונסול סטיישן אוטומט 1973 חדשה צבע מיוחד 7,000 ק"מ טל. 234639 עקיבא.

● כרמל דוכס 69 משופץ במצב מצויין טל. 754680

● סנדר סטודיבייקר 63, טסט לשנה. טל. 756479

● פיאט 600 — ד' 1966 מצב מצויין טסט ינואר טל. 723698

● מאוגוס קופה אב"20 1966 דשנת טסט. במצב מצויין. טל. בכ' 267401 משעה 6.

● טריומף 1500 שנת 68 למכירה בהזדמנות. טלפון 445616

● טריומף 1500 1969 במצב מצויין —11,000 לרגל גיוס. טל. 825993־03 דרעי, שדי ירושלים 159 יפו. לא בשבת.

● לרגל מחלה הלבו 121 ספישיין 66, ביום ראשון טל. 820334

● למכירה! אופל רקורד L-17 עם או בלי טכס. 1970. טלפון 753751 מ־8—10 בבוקר.

● היפרשית 1300, 1971, טסט לשנה + רדיו והוספה, טלפון — 282953

● פורד טאונוס 30 1968, טל. 623094, בערב 242034

● פורד טאונוס אקס-אל קופה סוף 72 אוטומטית, במצב חדש, טל. 289152, 878110

● למכירה היפרשית 1300 1968 + רדיו במצב מצויין. טלפון: 32718—055 15,750 ל"י.

● פולקסוגן ליחידון 1500 מודל 64 + רדיו במצב מצויין, למכירה. טל. 871734 אחה"צ — 13,500 ל"י.

● מוהר על זכות „אסקורט" 1300, הספקה נובמבר 1973, טל. 201484 בערב.

● בהזדמנות דה-שבו 1963, טסט, במצב מצויין. טל. 778721

● סנדר ד"ב200 מצויין 1960 ארגז גדול, טל. 820848, בערב — 448983

● היפרשית אוטומטית 1969 במצב מצויין, טל. 764720

● טריומף 1300 / 1972 25,000 ק"מ, בגלל נסיעה טל. 829389

● פולקסהגן 1300 שמורה כחדשה באי 1972, רדיו, כיסויים, שטיחים. עברה 27,000 ק"מ במחיר 25,000 ל"י. ללא ביקוה, לטלפון 741825

שידוכים

● סטודנט מקסים (26) מחפש צעירה נחמדה, בוגרת, למטרה רצינית. טל. 743981 (ערבי).

● גבר בשנות הי"40, גבה בלונדיני, צעיר ברוחו, נמצא בארץ לרגל עסקים ובעל אפשרויות …

● מעוניין לפגוש בחורה בשנות ה־25—35, יוצאת, מורה ומודה דבלאת מרץ. אפשרויות קידום בחו"ל למתאימה. התקשרי לטלפון 247490

● אתה! רק אתה חסר לרווקה אקדמאית בומרה ונאה 27/170 המתינה למכתבך (לצרף טלפון) בת.ד. 319 ר"ג.

● למתגבר להיצמד לכל החיים לאקדמאית נאה, 30, ממוצא אירופאי, ת.ד. פרטית 11054 ת"א בציון טלפון.

● מורה בפנסיה, אלמנה 60, הדסה נאה, מעוניינת להכיר בן 60—70 לשם ידידות, יתכן נישואין, ת.ד. 1334 ת"א ל/47581.

● פרטי, סטודנט — 26/178 מעוניין בישה האינטליגנטית. ת.ד. 89, ת"א.

● רווק 27/165 המסדר כמונין בהילונית וחמת לב לנשואין. ת.ד. 1334 תל-אביב ד/43495.

● רציני נאה ומסודר 42/178 להתקשר טל. 267844

● לקטיף אבוקדו, הדרים ופירות אחרים תתחיל בקרוב מכירת מקטפות חדישות. המקטפה מחוברת למוט אלומיניום ופרצלית בקלות ובדיקנות. לפנות: רוזנברג 927114—03 בשעות 19.00—20.00

● להורים המדאגנים! היכרות לילדיכם ללא ידיעתם ובסודיות מוחלטת — ב„רעים"! תל-אביב, בן יהודה 58 א' 282932, חיפה, ירושלים 16 א' 667348

● משרד „רעים" — בן-יהודה 52 א' טלפון — 282932 תל-אביב. רחוב ירושלים 16 א' טלפון — 667348 חיפה.

● לבני המושבות והקיבוצים!!! שפע הצעות מתאימות עבורכם ב„רעים" — תל-אביב, בן-יהודה 58 א' טלפון — 282932 תל-אביב. 16 א' — 667348.

תריסים

● נפתחה מחלקה לתקוני תריסים והחלפת תריסים ישנים לחדשים. טל. 751109, 760790

● התקנת תריסים מפלסטיק דסגרות זכוכית. ביצוע מידי מהיצרן לצרכי ביתך „חדר" שלמה המלך 99 טלפון 228213 בשעות 8—16.

חשמל וטלוויזיה

● עד 1000 ל"י תקבל עבור המכשיר הישן בהחלפה לחדש. „דיאב" אבן-גבירול 12 טל. 257080, אלקבירה

א 11

● למכירה אולמות 200—400—600 1000 ממ"ר ביהוד. לתעשייה ולכל מטרה, קומה א' עם כפילית. כניסה מיידית. אפשרות בתשלומים. לפנות „מגורי ישראל" רחוב ההגנה 17 פתח תקוה טלפון 919383 — או יהוד רחוב אשכנזי 11 טלפון 750160

בולים

בולים

● מחירים טובים במיוחד עבור בולי ישראל, בודדים וכמויות. מנורה בן יהודה 26 ת"א.

מקררים

● למכירה מקרר אמקור 11 קוב במצב טוב. טלפון 253063 בין 5.00—7.00 אחה"צ.

● למכירה אמקור פאר במצב מצויין. טלפון 252860 בערב.

שירותים

● ליטוש והברקת רצפות. 130.— ונקיון יסודי. „ממירי" טל. 243228

● הולפתים זיפות וסיוד גגות טל. 412487־03 כל שעות היום.

● „מיכל" ליטוש הברקת רצפות. — 130.— ונקיון יסודי טלפון 286998

חיות בית

● גורי בוקסר מיוחסים בצבעים והבים + הצודות. טלפון 741375

● קוקר ספניאל בת 6 חודשים בגבעתיים רמז 25 כתריאל.

קבלנים

● בבת"ים הדירות הטובות ביותר. המבחר שאין לו מתחרים קלרין דירות. שאל במשרדי קלרין אם גם אתה יכול להשתתף במבצע „דירה + דירה הינם" קלרין דירות, בת ים רוטשילד 32.

● „מבצע קלרין „דירה + דירה הינם" מבצע קלרין „דירה + דירה הינם" המבצע המהפכני של קלרין דירות.

● מבצע קלרין „דירה + דירה הינם" מבצע קלרין „דירה + דירה הינם" המבצע המהפכני של קלרין דירות.

● רציני — לקנות דירה זה רציני. לכן בוא לחברה הרצינית ביותר בארץ. המבחר הטוב ביותר בכל עיר. הדירות הטובות ביותר בכל עיר. התנאים הנוחים בכל עיר. שאל במשרדי קלרין ראשון לציון, בת"ים ורחובות על מבצע דירה + דירה הינם.

● מבצע כזה עוד לא היה קלרין דירות נותנת לך את … הדירות הטובות ביותר בכל עיר. המבחר הגדול ביותר בכל עיר … במבצע קלרין „דירה + דירה חינם" המבצע המהפכני של קלרין דירות. … במשרדי קלרין.

● „פילל" בונה נתניה בונה למכירה דירות מהודרות עם כל השכלולים בקיבוצת חיפה בבית ההדר הרדן. פרטים במשרד רחוב הרצל 51. טלפונים 23958—053, 28934—053

● בנהריה „דירון דירות" מציעים למכירה דירות לוקסוס 5—3½, 3 חדרים, … בשלבי בניה שונים, עם מעלית והסקה מרכזית. „דירון" דירות רחוב הרצל 30, נהריה טל. 25195—053

מכירות

● מערכת סטריאו דואל + טייפ דק אקאיי x — 330, מכל חדש. טל. 908810

מגרשים

● דרוש מגרש או מחסן בקומת קרקע כ־300 מ"ר עם גישה למשאית באזור התעשיה רמת גן, בני ברק, קרית אריה וכו'... טל. 445435

חקלאות

● למכירה מקצרת פורד 3000 מודל 66 במצב מצויין, לפנות אחרי … 34 דוד.

● טילר 72 + כסח קסדות ואביזרים. —1,450 טל. 797082

● למכירה סוללות ללול עופות לוי, כפר קיש טל. 37432—065

● למכירה שופלדרור קטרפילר 950 במצב טוב. שנת יצור 1971 טל. 286939

● מעוניין במשק חקלאי מבוסס בגורה, פרדס + לול + רפת. 742813—03

עסקים

● מספרה עובדת בבת-ים להשכרה או למכירה + טלפון מס' 449822

● בגלל מחלה למכירה חנות מכולת באזור, פרנסה בשפע, טל. 852997

● מספרה עובדת בבת ים-להשכרה או למכירה + טלפון מס' 449822

● תנור גז גרמני 650 ל"י. להתקשר 744221 בשעות הערב.

● 250 ל"י! מקרנה חדשה אוטומטית לסרטים. 8 רגיל. 286/ 416111 בעבודה.

● הספקת מלט רחוב הבנים 21 חולון טלפון 856568

הלוח החדש ירושלים

טלפונים 225779 — 222758. ירושלים רח' דורות ראשונים מס' 3.

● דירות לוקסוס למכירה ברח' החלוץ 63 של 4 ו־5 חדרים. טל. 225779 לפנות ל„אחים זינה" דורות ראשונים 3, ירושלים.

● דירות של 6 — 5 — 4 חדרים ברח' הרב עוזיאל בבנין מרסום לפנות ל„אחים זינה", דורות ראשונים 3 טלפון 225779 ירושלים.

● בצפון תלפיות ברח' מרדכי כספי דירות של 7, 6, 5, 4, 3 חדרים וגם מגמאות, לפנות ל„אחים זינה", דורות ראשונים 3, ירושלים. טלפון 225779

● הקבלן צארום חיים בונה דירות פאר בנות 5 — 4 — 3 חדרים בקטמון רח' בילין מס' 11 פינת רח' יורדי הסירה. טלפון 34223—02 בין השעות 8.00—16.30

● הקבלן צארום חיים מציע מגרש למכירה בסן סימון בקטמון גוש 133 חלקה 19. בדבר פרטים נוספים לפנות לטלפון 34223 בין השעות 8.00—16.30

● האחים ישראל בע"מ מציעים דירות משוכללות למכירה 4½ חדרים בקרית משה, בגבעת שאול 3 ו־4 חדרים, בסן סימון רח' הורקניה. המשרד: רח' בן יהודה 2 בבנין סנסור טלפון 233588 — 221694, ירושלים.

● בחולון — נאות-שושנים, 3 חדרים + ארונות קיר + תנורים. טל. 870862 בשעות הערב.

● בחולון — חנקין 79, 3 חדרים, פינוי מיידי. טל 856451.

שונות

● „פרחי בית וגן" — פרחים, צמחים, ומתנות שונות. רח' בית וגן 30 טל. 534000, ירושלים.

● למד לנהוג בבית הספר לנהיגה „קולומבי" — לימוד נהיגה בכל סוגי המכוניות. טל. 234996 רח' אבן ישראל 8 הסיכוס ליד קולנוע … סניף קרית יובל: רח' אורגואי 3 ירושלים.

שרותים

● הבד ועד הבית! הכן לקראת החורף את מתקן ההסקה שלך. טיפול שוטף ואחזקה שנתית טל. 225850, ירושלים.

● שרותי מור!!! גבירתי נכנסת לדירה חדשה? תני לשרותי מור לדאוג לנקיון דירתך. אנו נבצע עבורך נקיון יסודי של ביתך חלונות, שמשות, אמבטיות, קערות, הרצפה וכו'. ליטוש והברקה רצפות בפוליש פוליאסטר, עבודה באחריות ובאמצעות מכונות חדישות. יעוץ חינם. טלפון 232008 — 223731 ירושלים.

הצעות עבודה

● למשרד רואה חשבון דרוש/ה מנהל/ת חשבונות עם נסיון בהנהלת חשבונות ממוחשבת, למשרה מלאה, ידע בהדפסה — עדיפות. סיכויי התקדמות טובים למתאים/ה, טלפון 233048

● למפעל בגדי ילדים, דרושות תופרות — מכונות, ומוכנים בכל חלקי הארץ, טלפון: 227968, 223470

עסקים

● 20%—17% ריבית. תקבל בערבויות בנקאיות וכוחות ציבור בוכרים. לפנות „אוצר להשקעות" טל. 02/286355 בשעות 12.00—10.00 לפנה"צ. 7—5 אחרי הצהרים ירושלים.

מכוניות

● רנו 4 אל 1971, שמורה היטב, 49,000 ק"מ, רדיו, גגון, ריפוד זבר, טסט במרץ, 17,900 לירות, טלפון בשעות היום — 233048 בערב ובשבת — 30365.

● סימקה 1000, 1970, יד שניה, במצב מצויין, 79,000 ק"מ + רדיו חדש וטסט במרץ, 14,500, טלפון בשעות היום — 233048 בשבת — 535971.

דירות מרוהטות

● שרות אינפורמציה לדירות מרוהטות ריקות, במבחר גדול, מעודכן יום-יום. „שאל" רחוב הלל 7, טלפון 326919

● להשכרה, דירה 2 חדרים + פינת אוכל + הול, מרוהטת + טלפון, קרית-יובל, טלפון: 533367 — בערב.

דירות למכירה

● למכירה דירת 3 חדרים עם הסקה מרכזית בקרית היובל 117,000 לירות טלפון 69842

● למכירה דירת 3 חדרים + הול + ארון קיר, שיכון שמואל-הנביא 3, טלפון 288841

שידוכים

● מכרינבאיאל דייר לכירה 178/31 ארופאי נאה, מעוניין בנתאימה מבולדה עד גיל 27 טלפון 02/263361 ירושלים.

● מכרינבאיאל מהנדס גרוש 42/176 ארופאי מסודר היטב מעוניין בנתאימה עד גיל 38 טלפון 02/263361 ירושלים.

● מכרינבאיאל אלמנה 34/163 אקדמאית אירופאית נאה ועשירה מעוניינת בנתאים עד גיל 45 טלפון 02/263361 ירושלים.

● מכרינבאיאל רווק 35 עורך דין ארופאי יליד הארץ נאה ומסודר היטב מעוניין בנתאימה עד גיל 29, טלפון 02/263361 ירושלים.

● מכרינבאיאל רווקה 22 בעבילה ארופאה ילידת הארץ מבוררתית בקבלת נדוניה גדולה … במשכיל עד גיל 30 טלפון 02/263361 ירושלים.

● מכרינבאיאל רווקה רופאה 28 נאה ועשירה בעלת דירה … 02/263361 ירושלים.

קבלנים

● האחים „דוח" בעבודות לקנה בגבעים בבית הכרם, בבית וגן ובהלביה. … דירות בכל חלקי העיר. לפנות ל־…

הלוח החדש חיפה

● 3 חדרים בירושלים קומה א' 70,000.— בניה בעוד שנה טל. 234232

● למכירה דירה בת 3 חדרים רח' הבסטילה ליפריבצק, טל. 527648

דירות למכירה

● ברמות רמז 3 — פ"א, קומה ג' פינתית, טל. 233009, 221543

● דירה בת 3 חדרים 36,000 ל"י + 11,000 משכנתא. למכירה מיידית. לפנות ירושלים 9/8 קרית אתא לאחר השעה 17.00

● בהזדמנות דירה 3 חדרים, … 529323

● 3 חדרים … טלפון: 640860

● 3½ … 140,000 … 538656

● דירה בת 3½ חדרים — פינת אוכל + ארונות קיר …

● דירה 3 חדרים … 21/2 …

● … 726423

● דירת 3 חדרים … 244501

● בכרמל 2½ חדרים … 564740

דירות להשכרה

● דירה בת 2 חדרים במרכז הדר-כרמל להשכרה טל. 88253, …

משרדים

● … במרכז הדר … טלפון 663591

עסקים

● … 661398 …

● למכירה … 527048

הלוואות

● … 2000 … 04־933992

מגרשים

● בקריית אתא למכירה … 17.00—20.00 245737

דירות מרוהטות

● 2½ חדר ל־11 חודש. צביעה חדשה. פריג'ידר, גז. בנוה-שאנן, נתיב-חן 17 א' ליטמן.

● בשכ"ח דירת 3 מרוהטת בקרית ספרינצק, כניסה מיידית. טל. 539041

● מחפשת שותפה לדירה מרוהטת בכרמל. לפנות טלפון 522410

● דירה מרוהטת 1½ חדר בשכ"ה בבן-דור ליד קרית הטכניון. טלפון 525183

● 3 + פ"א. מרוהטת ק"ב, סורנבית 6. כניסה מיידית. טלפון: 537877

● ברמז 3 + פינת עבודה מרוהטת לשנתיים. טל. 235039

● דרושה שותפה רצינית לדירת 2 חדרים בנוה-שאנן. טלפון: 922361

● בשכ"ה בהדר דירת 2 חדרים + ארונות. טל. 660619, בערב.

● דירה חדשה מרוהטת 2½ חדר לזוג בלי ילדים ל־22 חודשים. טל. 661676

● להשכיר חדר ומטבח בהדר. טלפון 669592, פרט לשבת.

● דירה מרוהטת בת 1½ חדרים בשכר דירה חודשי באחוזה. טלפון 241915

● דרושה שותפות לדירה יפה בכרמל. טלפון 80982

● חדר בכרמל לצעיר(ה) אשה בודדת טל. 81307 בין 22—18.

הצעות עבודה

● דרושה פקידה כתבנית למשרד עורכי דין, ליום עבודה מפוצל טל. 669295

● אני בת שנה ושמונה חודשים וגרה בקרית מוצקין. אמא שלי מורה. אני מחפשת מטפלת. טל. 726516 לילך.

● דרוש טכנאי אלקטרוניקה שלחידה בעל נסיון. לפנות טלפון: 254234

● דרושה בחורה למשק בית יום יום מ־10.30—14.30 טל. 89569

● דרושה אשה לניהול משק בית לחצי יום טל. 716774

● מטפלת לתינוקת ברמת-הדר, 300 ל"י. 8.00—13.00 טל. 80510

● דרושה מטפלת לילד, 5—4 ימים, 25 שעות בשבוע. רח' הגנקה 245970, אחוזה רוממה.

● דוגמניות — נפתח קורס נוסף לדוגמניות מסלול צילום ותיפוח … לפנות בכתב ת.ד. 856 חיפה טל. 723563

● גבניה בודדה מבקשת אשה שתגור אצלה טל. 235289

● דרושה פקידה בעלת נסיון. השולטת היטב בשפה העברית והאנגלית. לפנות טלפונית. 87867־04

חנויות

● להשכיר בשכ"ח חנות 27 מ"ר בבן-דור. המרכז. טל. 525183

● למסירה חנות ממתקים משגשגת. יחידה בסביבה. ת.ד. 400 חיפה.

● חנות בצלים — … מכירות. פרנסה טובה, להשכרה. טל. 225300

● למכירה משאית … מצרכים חיוניים. טל. …

מכוניות

● אופל רקורד 60 … 8,000 64 … 84118

● … 1963 … 10,500 … 4/6 …

● … 69/70 … 725291

● פיאט 500 … במצב מצויין …

● אלפא רומיאו … 72 35,000 ק"מ …

● וויליאנס 1964 מצב … 16—19 משעה 539079

● בהזדמנות סימקה …

● סוסיתא … 733497 …

● פיאט 850 1968 … 225874

● למכירה פולקסוגן …

שידוכים

● אקדמאית, … 4496 … 31343

משרדים

● … 9, טל. 244520

בלי גבול

● … 232768

בלי נגיע

● אקורדיון … 550 … 30289

● … 7773

מועצת פועלי חיפה

בהסתדרות קריתיים

● ביום ראשון 12.8.73 בשעה 20.30 בקולנוע „ציצף" בקריתיים האופרה הישראלית מציגה: „ליד גבוציה" אופרה מאת: יוהן שטראוס. ההצגה: אדיס ההפיליפ. המנצח: אריה לבנון. כוריאוגרפיה: פימה צ'ארקוב. כרטיסים במחיר 4—3 ל"י אפשר להשיג כל יום בבית ההסתדרות בקריתיים רח' ה. סולד 15, בין השעות 8.00—13.00 ו־17.00—20.00, ובערב המופע ליד הקופה בקולנוע ציצף.

● החוג לחברת הארץ בהדרכה מוסטר יהושע. מקיים טיול ביום שבת 11.8.73 לירדן ועין גדי, דרך בקעת הירדן, יריחו, עין פשחה, מערות קומראן, עין גדי. היציאה בשעה 6.30 בבוקר מבית ההסתדרות רח' ה. סולד 15, קריתיים.

● קבלת קהל במועצת משנה לפועלי קרית ים בימי א' — בשעות 17.00—1800 פועלי מתכת, חשמל ואלקטרוני־…

…קה. בימי ב' — בשעה 8 — פקידים כנהל רשות. בימי ב' — בשעה 9 — פועלי בנין. בימי ג' — בשעות 1800 פועלים הקלאיים. בימי ג' ד' … כ"ב מתקיימת קבלת קהל בבנין כל השבוע. … של מועצת משנה קריתיים.

● החוגים בבית העם: בימי א' ד' בשעה 17.00 קורס להנהלת … בימי א' … בשעה 20 קורס לקריאה ברהוטה. בימי א' בשעה 20.00 לשונות … בימי ג' בשעה 20.30 לאנגלית. בימי ה' בשעה 30 חוג לרקודי עם … כל פעולות החברה …

בהסתדרות קרית-טבעון

בהסתדרות קרית-טבעון השתלמות ערב למבוגרים:

● למד(י) מקצוע: בהתאם להסדר עם בית הפקיד בחיפה נקיים קורסים והשתלמויות במקצועות הבאים: קורס להנהלת חשבונות — משך הקורס 110 שעות פעמיים בשבוע 4 שעות בערב. קורס קריאה מהירה — 10 פגישות במה שעתיים כל אחת, מחיר הקורס —175 ל"י. פקידות כללית — משך הקורס 7 חודשים, פעמיים בשבוע. כתבנות — מספר הקורס 40 שעות, כל שיעור שעתיים בשעות הערב. בגמר הקורסים יעבדו התלמידים בבחינות ויקבלו תעודות הסמכה ע"י משרד העבודה. המעוניינים יפנו למזכירות ההסתדרות.

● קייטנה — גם השנה נקיים בחודש אוגוסט קייטנה במסגרת הנוער העובד בקן המשק, משך הקייטנה 21 יום והיא מיועדת לילדות וילדים בכתות ד'. המחיר לילד —20 ל"י. ההרשמה בבית ההסתדרות. במסגרת הקייטנה תתקיים בין היתר אליפות …

● בארגון אמהות עובדות ההרשמה לקורסים: קורס תפירה …, קורס לבלבלה, קורס לאפיה, למלאכה … ההרשמה בבית ההסתדרות.

● ועדת ההבדרות לגיל ולמועצת … כי פנקס החברים הגיע לציון … מתאריך 3 בית ההסתדרות.

● קבלת קהל ביום שני … 18.00—19.00 בבית ההסתדרות. …

● הספריה פתוחה … ההסתדרות כל יום בשעה 3.00 בערב. ספרי עיון לנוער ולמבוגר …

הלוח החדש דרושים דבר

משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער
מחוז ת״א

לאגף הנוער במחוז תל־אביב

דרושים

רכז לעניני תנועות הנוער במחוז
— חצי משרה
רכזי נוער עירוניים
במחלקות לנוער ברשויות המקומיות במחוז
מנהלי בתי נוער
— במשרה מלאה
מדריכים ראשיים
— במשרה מלאה ובחלקי משרה
מדריכי חבורות
— בחצאי משרה

דרישות התפקיד:
1. על המועמד להיות בוגר בית מדרש למדריכים או חבר תנועת נוער לשעבר רצוי עם נסיון בהדרכה ולאחר מילוי תפקיד בכיר בתנועה. כמועמד הדרוש בעל אוריינטציה יכולת לתאם פעולות בין הרשויות המקומיות ותנועות הנוער. העובד יועסק בחצי משרה, או לפי מצות.
2. על המועמדים להיות בוגרי האוניברסיטה בחוגי ההתנהגות, לאחר נסיון של מספר שנים בעבודה חינוכית עם נסיון בתפקידי ניהול ופקוח. העובד יועסק על ידי הרשות המקומית ודרגתו תקבע בהתאם לדירוג עובדי הוראה במשרד החינוך.
3. על המועמד להיות בוגר האוניברסיטה בחוגי ההתנהגות או בוגר סמינר למדריכי נוער עם ותק של 3 שנות עבודה לפחות. המועמד יועסק באחת הרשויות המקומיות במחוז ת״א הדרגה תיקבע בהתאם לתנאי השכר של עובדי הוראה ומנהלים, המקובל במשרד החינוך.
4. על המועמד להיות בוגר סמינר למורים או בוגר סמינר למדריכי נוער עם ותק של 3 שנים בעבודה חינוכית בעבודה חינוכית בלתי פורמלית. המועמד יועסק באחד מבתי הנוער במחוז, באחת הרשויות המקומיות והדרגה תקבע לפי תנאי השכר של עובדי הוראה.
5. על מדריכי החבורות להיות בעלי השכלה תיכונית, רצוי בוגרי המגמה למדריכים או סמינר. המדריכים צריכים להיות מסוגלים ליצור קשר עם יחידים וקבוצות (חבורה) ויכולת להתאים עצמם לצרכים שונים של עבודה עם חבורות רחוב, וחבורות בבתי הנוער. המדריכים יועסקו בחצי משרה, או לפי שעות בדרוג עובדי הוראה.

על המעוניינים לפנות בכתב לפקיד של אגף הנוער במחוז תל אביב, משרד החינוך והתרבות בית הדר רחוב תל״א מחוז עדות הים, השכלה ונסיון בעבודה עד לתאריך 21.8.73.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרה הבאה הפנויה
יחידת המנהל:

מזכיר הועדה המרכזת והסנט

התפקיד:
ניהול מזכירות הועדה המרכזת והסנט
לבצע את כל הפעולות הקשורות בכך
ולטפל בכל הצעות הקשורות בעדיפות בכך
של פר א. רגל, ראש אגף כח אדם ותיתן
עיון בה לעיני בה בהתאם לנוהל.

הכישורים הנדרשים:
השכלה אקדמית.
כושר מצויין בהתבטאות בכתב.
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
הדרגה המוצעת:

הדרגה תקבע בהתאם לכשירויות המועמד.

מועמדים המתאימים לדרישות המפורטות לעיל, יפנו בכתב בקשה לאגף כח אדם בטכניון. בפניה יפרטו תולדות חייהם, נסיון קודם ושמות ממליצים המכירים את עבודתם. הפניות יתקבלו עד יום 1.9.73 לאגף כח אדם, טכניון קרית הטכניון, חיפה. מיקוד 32000 ולציין מספר 199.

המוסד לביטוח לאומי
המשרד הראשי
בירושלים

מודיע על
משרה פנויה

תפקיד: **עוזר א׳ במחלקת המשק**
דרגה: יב—יג.

התפקיד:
אחראי ומבצע ספירות מלאי בסניפים, ניהול אחסון ואחזקת מחסנים, ניהול המשק והרכבים. מטפל בגביה בלאי, וכן בהזמנות לצורך הכנת תקציב. אחראי לקבלת הצעות ספקים לביצוע עבודות שרות בסניפי המוסד. מכין הצעות לחברות ביטוח בקשר לנזקים לרכוש המוסד.

דרישות התפקיד:
השכלה תיכונית;
נסיון של 4 שנים בעבודות משק ואפסנאות;
כושר הבעה בכתב ובע״פ;
ידיעת השפה האנגלית על בוריה.

את הבקשות יש להגיש על גבי טופס בקשה למשרה פנויה (1061) אל מחלקת כח אדם, המוסד לביטוח לאומי, שד׳ ויצמן 13, ירושלים, מיקוד 94402.

היום האחרון להגשת הבקשות הוא 20.8.73.

מדינת ישראל/משרד החקלאות
השירות לבקורת תוצרת חקלאית
ת.ד. 15080, יפו

אזהרה

לוח אתרוגים — מתנת, ואתרוגים בכיסם אישי המיועדים לארצות הברית

את האתרוגים יכולים לרכוש בכל חנות העוסקת במכירת אתרוגים, בתנאי שאתרוגים אלה עברו הסגר בדיקה בשרות הבקורת לתוצרת חקלאית במשרד החקלאות.

כל קונה ידאג שהמוכר יספק לו את האתרוג בקופסה כמעט בבנדרולה רשמית עם תעודת בריאות כחוק.

אתרוג שלא יעבור את התהליך הנ״ל ויגיע לארצות הברית יטפלו בו שלטונות ההסגר שם לפי ראות עיניהם והוא עלול להפסל ולהשמד.

כל אינפורמציה נוספת בנדון אפשר לקבל במשרדי שרות הבקורת, רחוב דרוד 6, יפו, טל. 821213, כל יום בשעות העבודה הרגילות.

נציבות שירות המדינה מודיעה על

משרות פנויות בשירות המדינה

א. תיאורי התפקידים והדרישות למשרות הפנויות מפורטים בחוברות המכרזים המצויים בלשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה, במשרדי הממשלה ובסניפי הדואר בארץ.

ב. **היום האחרון להגשת הבקשות: כ״ה באב תשל״ג (23.8.1973).**

מס׳ המכרז — תיאור המשרה

רופאים

*979ג׳ קצין בטח בריאות, באזור יהודה ושומרון, בית אל, משרד הבריאות — דרגה א׳ רופאים.
*980—981 מנהל מחלקה פסיכיאטרית, בבית החולים יהודה אברבנאל, בת ים, יחידת החולים איתנים, ירושלים, משרד הבריאות — דרגה א׳ רופאים.
982 רופא ראשי אזורי לאשפוז במיטות לחולים כרוניים, תל־אביב, משרד הבריאות — דרגה ב׳ רופאים.
*983 רופא לשכה, בלשכת הבריאות המחוזית, תל־אביב, משרד הבריאות — דרגה ד—ג רופאים.
984—997 רופאים (14 משרות):
984 פסיכיאטר, בבית החולים כפר שאול, ירושלים.
985 כירורג, בבית החולים אסף הרופא, צריפין.
986 אורתופד, בבית החולים אסף הרופא, צריפין.
987 כירורג, בבית החולים אסף הרופא, צריפין.
988 אורולוג, בבית החולים אסף הרופא, צריפין.
989—990 רופא ילדים, בבית החולים אסף הרופא, צריפין (2 משרות).
991 רופא נשים ויולדות, בבית החולים אסף הרופא, צריפין.
*992 רופא בבנק הדם, בבית החולים רמב״ם, חיפה.
*993 פסיכיאטר, בלשכת הבריאות נחות הצפון, עכו (1/2 משרה).
994 רופא אף אוזן וגרון, בלשכת הבריאות נחות הצפון, צפת.
*995 פסיכיאטר, בבית החולים יהודה אברבנאל, בת ים (2 חצאי משרה).
*996 פסיכיאטר, במרכז הרפואי על שם שיבא, תל־השומר.
*997 רופא פנימי, במרכז הרפואי על שם שיבא, תל־השומר.
משרד הבריאות — דרגה ו—ד של דירוג הרופאים.

רופאים וטרינריים

998 רופא וטרינרי — בכיר קטא, ביחידה לפיקוחים ובמשק, אשדוד, משרד החקלאות — דרגה ג רופאים וטרינריים.

ביוכימאים ומיקרוביולוגים

*999 ** מנהל ענף לאבחון וירולוגי ובקטריולוגי של עופות, רעננה, משרד החקלאות — דרגה ד—ג ביוכימאים ומיקרוביולוגים.
*1000 וירולוג אחראי, במעבדה לבריאות הציבור, המעבדה המרכזית לנגיפים, יפו, משרד הבריאות — דרגה ד׳ ביוכימאים ומיקרוביולוגים.
1001—1002 עובד מעבדה (2 משרות), במשרד הבריאות — דרגה ו—ה ביוכימאים ומיקרוביולוגים.
*1001 ** כימיה, בבית החולים הממשלתי, יפו.
*1002 ** היסטולוגיה, בבית החולים הממשלתי, יפו.

אחיות

*1003 מרכזת קורס לאחיות מעשיות, במרכז הרפואי על שם שיבא, תל־השומר, משרד הבריאות — דרגה יד אחיות.
*1004 אחראית שכונת ילדים (בריאות הנפש) בלשכת הבריאות מחוז הדרום, באר־שבע, משרד הבריאות — דרגה יד אחיות.
*1005 אחות כללית ערב או לילה, בבית החולים הממשלתי, נס־ציונה, משרד הבריאות — דרגה יד אחיות.

ריפוי בעיסוק

*1006 מרפא בעיסוק אחראי ב׳, בבית החולים שער מנשה, משרד הבריאות — דרגה יד אחיד.

סוציולוגיה

1007 מתכנן סוציולוגי, ביחידה לתכנון ובינוי, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה ד—ג אקדמאים.
*1008 סוציולוג, באגף הפרוגרמה, ירושלים, משרד השיכון — דרגה ד—ג אקדמאים.
*1009 מרכזת סוציאלית ארצית, ביחידה לפיתוחים בקליטה, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה ד—ג אקדמאים.

פסיכולוגים

*1010—1011 פסיכולוג אחראי (2 משרות), במעון צופיה כפר יבנה (1/2 משרה) ובמעון גיל עם, קרית אתא, משרד הסעד — דרגה ב׳ אקדמאים.

עבודה סוציאלית

1012 מפקח מחוזי (טיפול בזקן), תל־אביב והמרכז, משרד הסעד — דרגה טו אחיד.
1013 מפקח מחוזי (שיקום סוציאלי), בלשכה מחוזית חיפה והצפון, משרד הסעד — דרגה טו אחיד.
1014 עובד סוציאלי אחראי ב׳, בבית החולים הממשלתי, שער מנשה, משרד הבריאות — דרגה טו אחיד.
1015 סגן עובד סוציאלי אחראי (פסיכיאטריה), בבית החולים הממשלתי, שער מנשה, משרד הבריאות — דרגה יד אחיד.
*1016 עובד סוציאלי אחראי (פסיכיאטריה), בבית החולים כפר שאול, ירושלים, משרד הבריאות — דרגה יג—יד אחיד.
*1017 עובד סוציאלי (כרוניים) (1/2 משרה), בלשכת הבריאות רחובות, משרד הבריאות — דרגה יב אחיד.
1018—1019 עובד סוציאלי כשיר (2 משרות), בבית החולים פרדסיה, ופסיכיאטרית, בבית החולים שער מנשה, משרד הבריאות — דרגה יב—יג אחיד.
*1020—1021 עובד סוציאלי כשיר (2 משרות) בבית החולים לחולי נפש, באר יעקב, משרד הבריאות — דרגה יב—יג אחיד.
1022—*1033 עובד שיקום (12 משרות), באגף לשיקום תל־אביב (5 משרות), בחיפה (7 משרות), משרד הבטחון — דרגה יב—יג אחיד.
*1034 עובד סוציאלי ומקשר עם בתי חולים, באגף השיקום, תל־אביב, משרד הבטחון — דרגה יב—יג אחיד.
*1035 ** עובד סוציאלי (1/2 משרה), בבית הספר, בבואות ים, משרד החינוך והתרבות — דרגה יב—יג אחיד.

משפטים

*1036 מנהל לשכה מחוזית — סגן האפוטרופוס הכללי ומנהל הנכסים הרשמי, באגף האפוטרופוס הכללי, ירושלים, משרד המשפטים — דרגה ב— משפטנים.
1037 ג עוזר בכיר ליועץ המשפטי לממשלה, במשרד המשפטים, ירושלים — דרגה ב׳ משפטנים.
1038 ג סגן פרקליט מחוז, בפרקליטות מחוז ירושלים, משרד המשפטים — דרגה ב׳ משפטנים.
1039 ג ** עוזר ראשי ליועץ המשפטי, בלשכת היועץ המשפטי, ירושלים, משרד התחבורה — דרגה ד—ג משפטנים.
1040 ג עוזר ראשי לפרקליט המדינה, בפרקליטות המדינה, ירושלים, משרד המשפטים — דרגה ד—ג משפטנים.
1041 ג עוזר ראשי לפרקליט המחוז, בפרקליטות מחוז תל־אביב (פלילית), משרד המשפטים — דרגה ד—ג משפטנים.
*1042 עוזר ראשי ליועץ המשפטי, במינהל מקרקעי ישראל, ירושלים — דרגה ד—ג משפטנים.
1043 מפקח (פיקוח משפטי), במחלקה לאיגוד שיתופי, משרד העבודה — דרגה ד—ג משפטנים.
1044 ג עוזר משפטי, בבית המשפט העליון, הנהלת בתי המשפט — דרגה ד—ג משפטנים.
*1045 עוזר ליועץ המשפטי, ירושלים, משרד האוצר — דרגה ד׳ משפטנים.
*1046 עוזר ליועץ המשפטי, באגף המכס והבלו, תל־אביב, משרד האוצר — דרגה ה—ד משפטנים.
*1047 עוזר ליועץ המשפטי (תלונות), באגף המכס והבלו, ירושלים, משרד האוצר — דרגה ו—ה משפטנים.
1048 עוזר ליועץ המשפטי, במחוז הצפון, נצרת, מינהל מקרקעי ישראל — דרגה ו—ה משפטנים.
1049 עוזר ליועץ המשפטי, במחוז תל־אביב והמרכז, תל־אביב, מינהל מקרקעי ישראל — דרגה ו—ה משפטנים.

כלכלה

1050 ממונה על יחידת החברות, בלשכת החברות הממשלתיות, תל־אביב, משרד האוצר — דרגה ב—א אקדמאים.
*1051 ממונה על יחידות הכלכלה, בלשכת החברות הממשלתיות, תל־אביב, משרד האוצר — דרגה ב—א אקדמאים.
1052—1053 כלכלן בכיר (2 משרות), בלשכת החברות הממשלתיות, תל־אביב, משרד האוצר — דרגה ג—ב אקדמאים.
1054 עוזר בכיר לתעריפים ובקרה, באגף לכלכלן ראשי, ירושלים, משרד המסחר — דרגה ג—ב אקדמאים.
1055 מנהל מדור כלכלה, במחלקת כלכלת העבודה, משרד העבודה — דרגה ג׳ אקדמאים.
1056 כלכלן — מנהל ענף, בלשכת החברות, תל־אביב, משרד האוצר — דרגה ג׳ אקדמאים.
1057 כלכלן בכיר, ביחידה לתכנון כוח אדם, ירושלים, משרד העבודה — דרגה ד—ג אקדמאים.
1058—1059** עוזר לכלכלן (2 משרות), ירושלים, משרד האוצר — דרגה ה—ד אקדמאים.
1060 עוזר לכלכלן, באגף לתכנון, ירושלים, משרד לקליטת העליה — דרגה ה—ד אקדמאים.
1061 כלכלן, במחלקת כלכלה ותעשיה, ירושלים, משרד המסחר והתעשיה — דרגה ה—ד אקדמאים.

כלכלה וסטטיסטיקה

*1062 מתכנן סטטיסטיקאי, ביחידה לתכנון ובינוי, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה ד—ג אקדמאים.
*1063 ** עוזר לכלכלן סטטיסטיקאי, במשרד התחבורה, ירושלים, דרגה ה—ד אקדמאים.
*1064 ** עוזר ראשי, ברשות לתכנון כלכלי, ירושלים, משרד האוצר — דרגה ד—ג אקדמאים.
*1065 ** עוזר ראשי, בלשכת הממונה על השכר והסכמי עבודה, ירושלים, משרד האוצר — דרגה ד׳ אקדמאים.

רבנים

1066 רב נוער, בתל־אביב, משרד הדתות — דרגה ה—ד אקדמאים.

ניתוח עסקים

*1067—1069** מנתח עסקים בכיר (3 משרות), במרכז להכוון לעסקים, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ה—ד אקדמאים.

ארגון ושיטות

*1070** ממונה על או״ש, ביחידה לארגון ושיטות, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה ג׳ אקדמאים.

הדרכה

1071 רכז אמצעי הדרכה, באגף לכלכלן ראשי, ירושלים, משרד הפנים — דרגה ד׳ אקדמאים.
*1072 עוזר ראשי להכנון, ביצוע והדרכה, ירושלים, משרד התחבורה — דרגה טו אחיד.
1073 עוזר לענייני ילדים, במינהל הסטודנטים, ירושלים, משרד לקליטת העליה — דרגה ה—ד אקדמאים.

עיתונות, הסברה ופרסומים

1074 עורך פרסומים, ביחידה מידע ופרסום, ירושלים, משרד לקליטת העליה — דרגה ו—ה עיתונאים.
*1075 עוזר ראשי להוצאה לאור, בהוצאה פרסום ויחסי ציבור, ירושלים, משרד התיירות — דרגה טו אחיד.
1076 פרסומאי בכיר, בהוצאה הפרסום הממשלתית, תל־אביב, משרד האוצר — דרגה טו אחיד.
1077 עוזר לאירוח וליחסי ציבור, ביחידת הפרסומים ויחסי ציבור, ירושלים, משרד התיירות — דרגה יג אחיד.

מיכון

1078 מנהל מערכות בכיר, באגף תקציבים, ירושלים, משרד האוצר — דרגה ב׳ אקדמאים.
1079 עורך תכניות פרס, בהנהלת שירותי ההנדסה, תל־אביב, משרד התקשורת — דרגה ג—ב אקדמאים.
*1080** מנתח שיטות, באגף לחקר, תכנון והכשרה, ירושלים, משרד הסעד — דרגה ד—ג אקדמאים.

1081 מתאם עניני תקציב, במחלקה לנספים והשכלה, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה ב—א מינהל או ג—ב אקדמאים.
1082 ראש צוות תכנון, במחלקת העבודות הציבוריות, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ב—א מינהל.
1083 ג מתכנן מתכנת, באגף לצליה ולבדיקה, ירושלים, משרד הפנים — דרגה ד—ב מינהל.
1084—1088** מפעיל מחשב (5 משרות), באגף מרכזי ביוזל, תל־אביב, משרד התקשורת — דרגה ה—ג מינהל.

אמרכלות

1089 ג מנהל המחלקה לענייני עובדים, ירושלים, משרד העבודה — דרגה יז—יח אחיד.
*1090 בוחן הסכמה — סימון ונכונות, באגף הספנות והנמלים, חיפה, משרד התחבורה — דרגה טו אחיד.
1091 ג ** רכז כלכלה ופיקוח, בלשכת הבריאות המחוזית, רמלה, משרד הבריאות — דרגה טו אחיד.
1093 עוזר ראשי, ביחידה לחינוך קדם־אקדמאי, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה טו אחיד.
1094 מנהל מדור (תקן) במחלקה לענייני עובדים, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה יד—טו אחיד.
1095—1098 רכז נפה (4 משרות), במחוז תל־אביב והמרכז, תל־אביב (3 משרות) ובאר־שבע, מינהל מקרקעי ישראל — דרגה יד—טו אחיד.
1099 עוזר ראשי לרכש ההכלבים, ירושלים, משרד הבינוי — דרגה יד—טו אחיד.
1100 מנהל מדור במשרד הראשי, ירושלים, משרד העבודה — דרגה יד—טו אחיד.
1101 עוזר ראשי, באגף החשב הכללי, ירושלים, משרד האוצר — דרגה יד—טו אחיד.
1102 ג׳ עוזר ראשי למקומות בשטחים (אמרכלות), בנציגות המשרד ביהודה ושומרון, בית אל, משרד המשטרה — דרגה יד—טו אחיד.
1103 מפקח נפה, ביחידה לכוח אדם, חיפה, משרד העבודה — דרגה יד אחיד.
*1104 עוזר לאמרכלות, ירושלים, משרד הבריאות — דרגה יד אחיד.
1105 עוזר ראשי, ביחידה לבקורת שרותי תיירות, ירושלים, משרד התיירות — דרגה יד אחיד.
*1106** אחראי לבקרת עבודות חוץ, המכון לאמצעי הוראה, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה יד אחיד.
1107 עוזר לאמרכלות, במעון „גיל עם", קרית אתא, משרד הסעד — דרגה יג—יד אחיד.
1109 עוזר לאמרכלות, במחוז הדרום, באר־שבע, מינהל מקרקעי ישראל — דרגה יג—יד אחיד.
1110 אחראי לניהול אזור, במינהל התעופה האזרחית, שדה התעופה בן גוריון, ראש פינה, משרד התחבורה — דרגה יג—יד אחיד.
*1111 מנהל לשכה מרחבית א׳, ירושלים, משרד התיירות — דרגה יג אחיד.
1112 עוזר א׳ למנהל המחוז, בלשכה מחוז הצפון, נצרת, משרד החינוך והתרבות — דרגה יג אחיד.
*1113 מנהל משק ב׳, בבית החולים רוטשילד, רמות רמז, חיפה, משרד הבריאות — דרגה יג אחיד.
1114 עוזר ראשי לבקורת, הקניה ורמות בלאי, במחלקה לנכסים, בית דגן, תל־אביב, משרד החקלאות — דרגה יג אחיד.
1115—1116 עוזר לקליטת עולים בתעסוקה (2 משרות), באגף שירותי קליטה, ירושלים, משרד לקליטת העליה — דרגה ה—ד אקדמאים.
*1117 עוזר למזכיר המועצה להשכלה גבוהה, ביחידה לקשרי חוץ, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה ה—ד אקדמאים.
1118 מזכיר ראשי לענייני עובדים ומפרקים, בלשכת שירותי הדואר, ירושלים, משרד התקשורת — דרגה יב—יד אחיד.
1119 מנהל בנק, במחוז חיפה והצפון, טבריה, משרד לקליטת העליה — דרגה יב—יד אחיד.
*1120 מטפל בסטודנטים עולים, במינהל הסטודנטים, תל־אביב, משרד לקליטת העליה — דרגה יב—יד אחיד.
*1121 מטפל בדיור, במחוז הדרום, באר־שבע, משרד לקליטת העליה — דרגה יב—יד אחיד.
1122/ג עוזר לדובר, במשרד השיכון, ירושלים — דרגה יב—יג אחיד.
1123/ג עוזר לבקורת פנימית, במשרד העבודה, ירושלים — דרגה יב—יג אחיד.
1124/ג מבקר פנימי, במינהל מקרקעי ישראל, ירושלים — דרגה יב—יג אחיד.
1125 רכז ענף הקלאי ב׳ (מטעים), באגף לחינוך התיישבותי, אשל הנשיא, משרד החינוך והתרבות — דרגה יב—יג אחיד.

חשבונות

1126 מבקר, במשרד האוצר, אזור יהודה ושומרון — דרגה יד—טו אחיד.
*1127 מנהל מדור דו״חות והנהלת חשבונות, במחלקת הכספים, ירושלים, משרד ראש הממשלה — דרגה יד—טו אחיד.
*1128** עוזר, באגף החשב הכללי, ירושלים, משרד האוצר — דרגה יד אחיד.
1129 עוזר גזבר מחוזי, במחלקת עבודות ציבוריות, ירושלים, משרד העבודה — דרגה יג אחיד.
*1130 סגן מנהל מדור גזברות, במדור חוץ לארץ, ירושלים, משרד התיירות — דרגה יג אחיד.
1131 מבקר א׳, במחוז הדרום, אילת, משרד המסחר והתעשיה — דרגה יב—יג אחיד.

ציור

1132 צייר כלים וחרסים (1/2 משרה), באגף העתיקות והמוזיאונים, ירושלים, משרד החינוך והתרבות — דרגה יב—יג אחיד.

תברואה

*1133 מפקח אפידמיולוגי ראשי, בלשכת הבריאות מחוז הצפון, עפולה, משרד הבריאות — דרגה יג—יד אחיד.
*1134 תברואן נפתי למקצועות בינוניים, בלשכת הבריאות מחוז הצפון, קרית שמונה, משרד הבריאות — דרגה יב—יג אחיד.

* במשרות אלו מועסק עובד ארעי, אין לעובד כל זכות על המשרה.
** במשרות אלו הן בלתי צמיתות והעובדים יועסקו על פי חוזה מיוחד.
*** טפסים אפשר לקבל רק בלשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה. בקשות יש להפנות באמצעות הדואר בטופס 1061, אותו אפשר לקבל בלשכות המודיעין של עיריית תל־אביב, בכל בתי הדואר וסניפי הדואר ובלשכות המודיעין של משרדי הממשלה הגדולים, או בנציבות שירות המדינה בירושלים, הקריה, בניין משרד ראש הממשלה, חדר 429, בלשכת הדרום של נציבות שירות המדינה, תל־אביב, הקריה, רחוב ה׳ מס׳ 5, בחיפה, בבית הממשלה, בבאר־שבע, במשרדי מינהל המחוז, משרד הפנים, דרך הנביאים.

על המעוניינים לדעת, שבקשותיהם בצירוף המסמכים הדרושים וכל מסמך אחר שברצונם להגיש (בצירוף תרגום הנאמן לעברית, אם הם ערוכים בלועזית), יגיעו לנציבות שירות המדינה לא מאוחר מהתאריך האמור בצירוף של המסמכים הנדרשים, אחרת לא תובאה בחשבון.

המועצה המקומית רמת־השרון

מכרז פומבי מס׳ 16/73 (עובדים)

פסיכולוג לתחנה לייעוץ פסיכולוגי שליד המועצה

בהתאם לסעיף 13 לצו המועצות המקומיות (שירות עובדים) התשכ״ב—1962, מכריזה בזה המועצה המקומית רמת השרון על משרה פנויה כדלקמן:

תואר המשרה: פסיכולוג.
דרגת המשרה: ד—ג בדרוג.
היקף המשרה: 2/3 משרה.
תיאור התפקיד: פסיכולוג בתחנה בתי־הספר תיכון ויסודי.
כתנאים אישיים: תואר מ. א. בפסיכולוגיה חינוכית או קלינית א׳ בכלבלב ברפואה בלימודים לתואר שני בפסיכולוגיה באחת התמחויות הנ״ל. רצוי נסיון קודם בייעוץ חינוכי.
הדרגה תיקבע בהתאם לכישורים ולנסיון.
בקשות לפנות יש להגיש למזכירות המועצה עד יום 25.8.73 שעה 12.00.
טפסים להגשת הבקשות אפשר לקבל במשרדי המועצה (באין איש לפניה פנייה).

פנחס בוקר, ראש המועצה

לבית ספר תיכון חקלאי
פרדס־חנה

דרושים לעבודה מידית

1) מנהל חשבונות ראשי
2) רפתן מנוסה

נא לפנות בכתב או בטלפון למזכירות ביה״ס
063—78117.

רשות הנמלים — מנהלת הספנות והנמלים
נמל תל־אביב — נמל באר־שבע?

דרוש
קופאי(ת) / פקיד(ה)
לעבודה במסעדה במשמרות

על המועמד יהיה לגור בחיפה, להיות(ה) יכולת בקום במשרד למשמרות עבודה.
הכישורים הדרושים: — נסיון קודם בקופאי; ידיעה בהנהלת חשבונות; נסיון בהקלדה בעברית; ידיעת השפה האנגלית.

● על המעוניינים לפנות בכתב עד 17.8.73 אל רשות הנמלים הלאומית, ת.ד. 7028, הקריה, תל־אביב (בת.מיקוד 61070) ולפרט תולדות חיים, גיל, מצב משפחתי, נסיון קודם בעבודה, מקומות עבודה (תעודות, המלצות), השכלה וידיעת שפות.

למוסד צבורי בתל־אביב

דרושים
מנהל מטבח
מזכירה מנוסה
מנהלת מעון
מטפלת
עוזרת לגננת

לפנות לת.ד. 4255 תל־אביב 61041.

לקבוץ עין חרוד אחוד

דרושה מורה
לאולפן לעברית

מגורים במקום.

נא להתקשר למזכירות בשעות העבודה.
טל. 065־77700, 065־77622.

למפעל מתכת באזור חיפה

ד ר ו ש
מחסנאי ראשי

לניהול ופיקוח על מחסנים טכניים ומתכות, כולל ניהול צוות עובדי המחסן.

בעלי נסיון קודם, השכלה תיכונית ורקע טכני, המספיק כדי להבין מונחים טכניים בעברית ובאנגלית (רצוי גם גרמנית) יפנו ויפרטו קורות חיים ונסיון בעבודה אל ת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 487, מיקוד 31040.

— סודיות מובטחת —

דרושה גננת
לקבוץ גבעת השלושה
ליד פתח־תקוה

התנאים: רווקה או נשואה ללא ילדים. דיור במקום.
רצוי נסיון בעבודה.

לפנות למזכירות חנוך בקבוץ גבעת השלושה, טל. 911288

עירית קרית אתא
דרושים מועמדים לחצי משרה של
רופאי שיניים
לטיפול בשיניים של תלמידים במרפאות בתי הספר.

את ההצעות בצירוף תעודה המסמכה ותולדות חיים, יש להגיש במעטפה סגורה למזכיר העיריה בבנין העיריה, רחוב העצמאות 11, קרית אתא, לא יאוחר מיום א׳ כ״א באב תשל״ג (19.8.73) בשעה 12.00.

צ. הרץ, ראש העיריה

דרוש מדגר

בעל נסיון לנהול מדגרה מודרנית

המעוניינים יפנו לאגודה „בית יצחק שער־חפר"
דאר בית יצחק טלפון 053—23271/2

هكذا من الأصل

תא"ל צפורי – מפקד פו"ם; תא"ל מגן לתפקיד בכיר

תא"ל מרדכי ציפורי יתמנה, החל ביום א' 12 באוגוסט, למפקד המכללה הבין-זרועית לפיקוד ומטה, במקום תא"ל קלמן מגן, העומד להתמנות בקרוב לתפקיד בכיר אחר בצה"ל — על כך הודיע אתמול דובר צה"ל.

תא"ל מרדכי ציפורי (הנדון)

נולד ב-1924 בתל-אביב והתחנך בפתח-תקוה. בשלהי 1939 הצטרף לאצ"ל. בו נטל חלק פעיל במאבק נגד הבריטים. בשל פעילותו זו נעצר ונכלא מספר פעמים והוגלה לסודאן, לאריטריאה ולקניה.

בצה"ל — מאז קום המדינה. התחיל את שירותו כטוראי. סיים 6 קורסים ומילא שורה של תפקידים שונים, בעיקרם בתחומי פיקוד והדרכה. כבר בראשית שירו-

תא"ל קלמן מגן

תו עבר קורס לקצינים וסמלים בנושאי מרגמות כבדות וב-1950 סיים קורס קציני חי"ר. שימש כמפקד סוללה 120 מ"מ, כמ"פ פלוגה מסייעת, כמ"פ פלוגת מפקדה, וכמ"פ פלוגה רובאית.

ב-1955 היה מפקד פלוגה בבית-הספר לקצינים. נטל חלק פעיל בפעולות התגמול ומבצע „קדש" ובתום המלחמה עבר הסבה לחיל-השריון. ב-1957 סיים קורס מ"פים לשריון ופיקד על פלוגת טנקים. ב-1959 סיים את בית-הספר לפקוד ומטה של צה"ל והתמנה למפקד קורס קציני שריון. בין השנים 1962 — 1965 שימש כמג"ד שריון, כקצין הדרכה בשריון וכמדריך ראשי בבית הספר לפקוד ומטה.

ב-1967 פיקד על חטיבה משוריינת, אשר במלחמת ששת הימים לחמה במסגרת אוגדת האלוף שרון. פרץ בראש חטיבתו והוביל את האוגדה דרך מערכי אבו-עגילה — קוציימה — נחל לעבר מיצרי המיתלה.

ב-1968 התמנה לתפקיד מפקד בי"ס לשריון וב-1971 — לתפקיד סגן מפקד גייסות השריון.

נשוי ואב לשלושה בנים. שניים מהבנים משרתים בצה"ל. האחד קצין, והאחר חניך בפנימיה צבאית.

תא"ל קלמן מגן

נולד ב-1929 בווינה. עלה ארצה בשנת 1933 והתגורר בחיפה. מקום בו סיים את ביה"ס המקצועי ליד הטכניון. הצטרף לאצ"ל בשנת 1947 ובמלחמת-השחרור לחם במסגרת חטיבת „גבעתי", בחזית הדרום.

בין השנים 1950 — 1951 שרת כקצין קש"ר ב„גבעתי". לאחר-מכן התנדב לצנחנים ושרת כקצין הקשר הראשון של גדוד הצנחנים. כל המשך שירותו שימש כסגן מפקד פלוגה ולאחר-מכן — כמפקד פלוגה בחיל-הרגלים.

ב-1954 הועבר כמפקד פלוגה לחטיבת „גולני". נפצע בפעולת-גמול לסבכה וזכה בצל"ש הרמטכ"ל. ב-1955 יצא להשתלמות לימודים בתל-שנה. חזר ב-1956 לשרות והשתתף במבצע „קדש". לאחר שהצטרף ב-1957 לשריון ועבר קורס מפקדי פלוגות, מילא

תא"ל מרדכי ציפורי

בחיל זה תפקידי מפקד פלוגה, סגן מפקד גדוד וקצין הדרכה. ב-1961 יצא לפו"ם ומקץ שנה נתמנה למפקד קורס קציני שריון. תפקידיו הבאים היו: מפקד גדוד וסגן מפקד חטיבה בשריון.

ב-1965 נתמנה לקצין אג"ם של גייסות השריון, ובתפקיד זה שרת במלחמת ששת הימים תחת פיקודו של אלוף טל.

ב-1968 התמנה למפקד חטיבת שריון בסיני — במלחמת ההתשה. במאי 1969 נפצע שנית בביר הגפגפה, באיזור התעלה, מפגז נ.ס.

שפגע ביהל בן סיני. ולאחר חודש ימים חזר לשירות — לקו התעלה. בשנת 1970 התמנה לסגן מפקד הכוחות המשוריינים בסיני. בשנת 1971 יצא ללמודי היסטוריה כללית באוניברסיטת תל-אביב. בספט' 1972 התמנה למפקד המכללה הבין זרועית לפקוד ומטה.

נשוי אב לבת ובן.

מאסר למנסים לעבור ללבנון

שני צעירים מכפר יעבד, ליד ג'נין נידונו אתמול למאסר 9 חדשים על נסיון לעבור ללבנון.

הנידונים, אחמד אחמד וגהיל האפו מכפר יעבד, הובאו בפני שופט-השלום פ. גליק בנתניה. נציין, כי הוא מתחשב בגילם הצעיר, מאחר שהיו עלולים לפגוע בבטחון המדינה. השניים נעצרו לפני מספר חדשים ליד ראש-הנקרה בנסותם לעזוב את הארץ. במשפט הם טענו, כי ניסו לברוח בעקבות סכסוך עם הוריהם. (ע)

צלם ליבורנט
בעל נסיון עם רשיון רכב
מחפש עבודה
לפנות טל. 286141 עבור צלם

220 חברות יציגו מוצריהן ביריד חברון

היריד בחברון, המאורגן על-ידי מטה החקלאות במפקדת אזור יהודה ושומרון והעירייה, ייפתח ביום ב' (13.8) ויימשך עד יום ו'. בפתיחת היריד ישתתף שר-החקלאות חיים גבתי.

במרכז היריד תעמוד תצוגה חקלאית מגוונת של בעלי-חיים, מוצרים חקלאיים ואמצעי-מיכון.

לצד התצוגה החקלאית יציגו קציני מטה-אחרים מתחומי פעולתם. כ-70 חברות ישראליות יהיו מיוצגות ביריד ועוד כ-150 חברות מקומיות.

בשלשה ימי-היריד ייערכו מופעי ספורט ופולקלור. ביום ד' אחה"צ יהיה היריד פתוח לביקור בלעדי של נשים בהתאם לבקשתו של ראש עיריית חברון.

נדחתה הפגנת תושבי אליקים

ועד מושב אליקים נענה אתמול לבקשת המשטרה ודחה את ההפגנה של תושבי המושב, שנועדה להיערך לפני משרדי המועצה האזורית מגידו.

ועד המושב פנה למשטרה בבקשה לקבל רשות להפגין לפני משרדי המועצה ביום ד' הבא. הבקשה נענתה, כנראה, בחיוב, כיוון שנעשתה כחוק.

מנכ"ל הסוכנות היהודית מ. ריבלין חילק 44 מילגות בסך 30,000 ל"י ל-44 סטודנטים וסטודנטיות, יוצאי קוצ'ין, הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה בארץ. בתמונה: רבקה מרדכי מקבלת מילגה מידי ריבלין. גם אחותה ציפורה קיבלה מילגה דומה. שתיהן סטודנטיות באוניברסיטה העברית. (צילום: ק. וייס)

הסנקציות בטאבו משבשות עסקות מקרקעין גדולות

מאת סופר „דבר" בחיפה

עיסקות-קרקעות במיליוני ל"י, רישום משכנתאות ובעלות על דירות, שובשו עקב הסנקציות המופעלות זה שלושה שבועות על-ידי עובדי משרדי-הרישום של מקרקעין (טאבו). העובדים עוסקים רק בעבודות פנים-משרדיות ואינם מקבלים קהל.

יו"ר הוועד הארצי של העובדים רימון צדקה, המכהן גם כיו"ר ועד העובדים בחיפה, אמר אתמול, כי על הפעלת הסנקציות הוחלט בתגובה על אי-קיום הסכמים חתומים בידי מנכ"ל משרד המשפטים צ. טרלו. בהסכמים הובטחו, לדבריו, תשלום תוספת מאמץ לעובדים והנהגת שכר עידוד. לסנקציה קדם מו"מ עם המנהל על קיום ההסכם שנחתם עוד לפני שנתיים ויאבו הבטיח המנכ"ל תשובה סופית לנציגי העובדים על תביעותיהם ב-3 ביולי. אחר-כך דחה את מועד התשובה ל-15 בו. ואולם מאז לא ראה משרד המשפטים, ואף לא נציבות שירות המדינה, צורך לקיים אתם מגע. הוא הדגיש, כי תביעות העובדים לא נדחו למעשה על-ידי משרד המשפטים ואף לא נאמר להם כי תביעותיהם אינן צודקות.

לשכת עורכי-הדין בחיפה ביקשה, במברקים ששוגרו על-ידה השבוע אל שר-המשפטים ואל מנכ"ל משרדו, לפעול בדחיפות לחיסול הסכסוך הגורם סבל ונזקים כספיים מרובים לאלפי תושבים.

נזק חמור נגרם לגשר במיחלף קיסריה

התיקון יעלה כ-200,000 לירות

מאת סופר „דבר" בחיפה

נזק רציני נגרם אתמול לגשר שנבנה על ידי מע"צ במיחלף כביש חיפה — תל-אביב מדרום לקיסריה. מחפר הידראולי, שהובל במשאית וב-לא כבגובה מקל 5 מטר, פגע בגשר ושבר שלש קורות ראשיות.

המהנדס המחוזי של מע"צ בחיפה א. צייטלין, אמר לסופר „דבר", כי לפי אומדן ראשון יעלו תיקוני הנזקים למע"צ יותר מ-200,000 ל"י והעבודה תימשך, לפי הערכה, כ-6 חודשים. תנועת כלי-הרכב בכביש הוגבלה, עד תיקון הנזקים, לנתיב אחד בלבד מכיוון חיפה לתל-אביב. התנועה מכיוון תל-אביב לחיפה תימשך כרגיל בשני נתיבים.

מהנדס המחוז ביקש באמצעות העתון מכל נהגי המשאיות המובילים ציוד מיכאני, לבדוק לפני צאתם לדרך את גובה הציוד אם אינו עולה על המותר, כדי למנוע תאונות בגשרים שעוברים תחתיהם.

נכשל המשא-ומתן של המהנדסים עם הנהלת סו"ב

מאת סופר „דבר"

נסיון מחודש להגיע להסדר עם מהנדסי סו"ב על המה-השכר כפי שנקבעה על-ידי הסתדרות המהנדסים עוד בחודש מאי השנה — נכשל אתמול.

כידוע, החליטה הסתדרות המהנדסים שהסכם השכר בינה לבין נציבות שירות המדינה נוגע רק למהנדסים בשירות המדינה, וסו"ב אינה „צד" בהסכם זה. לאחר כשלון המו"מ אתמול נמסר מהסתדרות המהנדסים, כי יקיימו ביום א' הבא בשעה 10 בבוקר כנס ועדים בבית-הסתדרות המורים, כדי לדון ולהחליט על הצעדים למימוש החוזר של הסתדרות המהנדסים על השכר.

נפרצה קופת „עוף העמק"

מאת סופר „דבר" בנצרת

הקופה של מפעל „עוף העמק" ברמת-ישי נפרצה אור ליום אתמול והאלמונים הוציאו מתוכה 8,000 ל"י במזומנים וכ-80 אלף ל"י בשטרות. חקירת המשטרה העלתה, כי שניים עד שלושה אנשים השתתפו בפריצה והם הסתלקו ברכב מהמקום לאחר ביצועה. טרם נעצר איש.

ג'ורג' עבדאללה, נהג החשוד כמעורב בתאונת „פגע וברח", נעצר לחמישה ימים לחקירה בפקודת שופט השלום בחיפה.

הרב גורן הוזמן לדרום-אפריקה

הרב הראשי לישראל שלמה גורן, עומד לצאת בקרוב לדרום-אפריקה, לפי הזמנת הקהילה היהודית והאיחוד בתי-הכנסת בארץ זו ובשליחות המגבית היהודית המאוחדת.

הרב גורן ישתתף בוועידה השנתית של איחוד בתי-הכנסת ויופיע באירועים שונים מטעם המגבית. כן ייפגש עם הנשיא וראשי הממשל של דרום-אפריקה.

ביקורו של הרב גורן יימשך 12 יום. (ע)

נעצרו חשודים בשוד היהלומים בבני-ברק

שני צעירים, תושבי תל-אביב, נעצרו אתמול כחשודים בביצוע שוד היהלומים שלשום בבני-ברק.

כזכור, בוצע השוד על-ידי שלושה אנשים רעולי-פנים, אשר באיומי נשק פרצו לחדר מלטשה השייכת לבנימין חזה, ושדדו יהלומים בשווי כ-15,000 דולר. (ע)

לקראת הקונגרס העולמי הששי למדעי היהדות
יצא לאור
באוניברסיטה העברית
המכון לחקר המשפט העברי
מפתח השאלות והתשובות
המפתח ההיסטורי
שו"ת הריטב"א ; שו"ת „זכרון יהודה"
בעריכת פרופ' מנחם אלון
740 עמוד, כריכת בד. מחירו — 40 ל"י.
סטודנטים ובאי הקונגרס למדעי היהדות יקבלו את הספר במחיר — 30 ל"י בחנות „אקדמון" באוניברסיטה.
להשיג בכל חנות ספרים. הסוכן בתל-אביב: בית-עלים, רחוב קרל נטר 3.
ההפצה הראשית בידי
הוצאת ראובן מס, ירושלים

מפלגת העבודה הישראלית — מפלגת הפועלים המאוחדת
המערך
מחוז תל-אביב
פעולות הסברה מ-10.8.73 עד 16.8.73

ימי עיון
שבת 11.8.73
בשעה 09.00 — עובדות שכירות — מפ"ם — בנתניה — שמשון ברץ, ביילה נשרי, רבקה יעקובוביץ
בשעה 09.00 — עובדות שכירות — בנתניה חיה גרמפלר, חנה רוזנבאום
בשעה 09.00 — פלורנטין נוה שאנן — „מירמר" — ד"ר ארי אנקוריון, יעקב סופינסקי
בשעה 09.00 — פעילי עולי עיראק „חניתה" — דוד פתל, דוד כהן, אריה לוטן
בשעה 09.00 — עובדות בנקים — באשקלון — ברל פרימר, נחום שרון
בשעה 10.00 — אחיות — בירושלים — לולה קובלנר, ברל פרימר
בשעה 10.00 — צעירי עבר הירקון — בית שטרמן — מרדכי גיבוביץ, אליהו גזניק, אברהם לוי, משה פדה
יום ראשון 12.8.73
בשעה 09.00 — יוצאי תימן — בירושלים — שמשון ברץ, אברהם קובלנר, זכריה קלון
יום שני 13.8.73
בשעה 10.00 — עובדי ביה"ר רוזן ו„מבטחים" — חניתה — אברהם ביילין, מוני בליס, ליפאור שמשון, יהודה נכטמן
בשעה 09.00 — מס הכנסה 5 — בירושלים — מנחם לשם, ברוך רבינוב, מנחם הירדני
יום שלישי 14.8.73
בשעה 09.00 — עובדי תע"ש — בירושלים — יהושע לוי, נפתלי בן-משה י. לביא
בשעה 08.00 — העובדת השכירה — סיור — אורי אלפרט, נחמה לויתן, אורה נמיר, חיה גרמפלר, דב בן-מאיר
יום רביעי 15.8.73
בשעה 09.00 — עובדי תע"ש מ. — בירושלים — אורי אלפרט, ראובן ארזי
בשעה 09.00 — עובדי הועד הפועל — מירמר — יהודה כספי, יצחק ארצי, יוסף אביעד
יום חמישי 16.8.73
בשעה 09.00 — עובדי עיריה — בירושלים — משה שדה, אריה ניצן, יעקב חייבי

חוגי בית
יום שישי 10.8.73
בשעה 20.30 — יפו — י. ונה
בשעה 20.30 — יפו — רפי לוי
יום שבת 11.8.73
בשעה 11.00 — יפו — יעקב ונה
בשעה 11.00 — יפו — רפי לוי
בשעה 21.00 — אתי"ד — השר פ. ספיר
יום ראשון 12.8.73
בשעה 17.00 — גבעת העליה — אורה נמיר (חברות)
בשעה 19.00 — גבעת העליה — י. קלוגר
בשעה 19.00 — גבעת העליה — י. קצמן
בשעה 21.00 — אתי"ד — י. רבינוביץ
בשעה 21.00 — צעירים — י. רבין
בשעה 12.00 — עתי"א — א. ניצן
בשעה 20.00 — עובדת שכירה — ד. זכין
בשעה 20.00 — צעירים — ע. אמוראי
בשעה 20.30 — צעירים — ד. ראובן
בשעה 20.00 — צעירים — פ. קנטור
בשעה 20.00 — עולי פרס — סימן-טוב
בשעה 19.00 — יפו — א. עופר
יום שני 13.8.73
בשעה 19.00 — גבעת עליה — צבי ארצי
בשעה 19.00 — גבעת עליה — ה. פלד
בשעה 19.00 — גבעת עליה — מ. מילם
בשעה 19.00 — גבעת עליה — א. אורון
בשעה 19.00 — גבעת עליה — א. מסלון
בשעה 21.00 — אתי"ד ש. פרס
בשעה 19.30 — סניף קרית שלום — בנעני יצחק
בשעה 19.30 — סניף קרית שלום — בן שאול פנחס
בשעה 19.30 — סניף קרית שלום — רוזנבלום בצלאל
בשעה 19.15 — סניף קרית שלום — פ. קנטור
בשעה 19.30 — סניף נוה שאנן — ה. מאירי
בשעה 20.00 — צעירים — ד. בן-מאיר
בשעה 20.00 — צעירים — אבי רייך
בשעה 20.00 — סניף רמז — ברוך אוניה
בשעה 20.00 — סניף רמז — י. גוטהלף
בשעה 19.30 — עתי"א — יששכר כהן
בשעה 19.30 — גבעת עליה — ברל פרימר
יום שלישי 14.8.73
בשעה 17.00 — גבעת עליה לאה רבין (חברות)
בשעה 19.00 — גבעת עליה — א. עופר
בשעה 19.00 — גבעת עליה — ש זימלני
בשעה 19.00 — גבעת עליה — דב בן מאיר
בשעה 19.00 — יפו ש. קנטור
בשעה 21.00 — אתי"ד — י. רבינוביץ
בשעה 19.30 — סניף שכ' התקוה — ד. בש
בשעה 20.30 — צעירים — הרליץ אסתר
בשעה 20.00 — יוצאי תימן — ז. קלון
בשעה 19.30 — סניף נוה שאנן — ז. וייגר
בשעה 19.30 — עתי"א מ. קאופמן
בשעה 21.00 — צעירים — שפירר
בשעה 19.15 — קרית שלום — ה. ברנשטיין
שכ' ספירא — בר יוחאי 80 — איש-שלום חמודה
בשעה 20.00 — צעירים — יהזר כהן
בשעה 17.00 — רמז — אורה נמיר (חברות)
יום רביעי 15.8.73
בשעה 19.00 — גבעת עליה — א. מסלון
בשעה 19.00 — גבעת עליה — חיים כהן
בשעה 19.00 — גבעת עליה — לילי מנחם (חברות)
בשעה 19.00 — גבעת עליה — ח"כ א. אנקוריון
בשעה 19.00 — יפו — אברהם כהן
בשעה 21.00 — אתי"ד — א. ידיב
בשעה 20.30 — סניף א) — יוסף גבר
בשעה 20.30 — אנגלו-סכסים — מ. בר-זהר
בשעה 20.00 — סניף ב' — ה. צדוק
בשעה 20.00 — רמת אביב — אהרן אפרת
בשעה 20.30 — סטודנטים — שפיינר
בשעה 20.30 — עת"א — מ. ביבר
בשעה 20.00 — רמת-אביב — שלמה חזן
בשעה 20.00 — צעירים — נתן הקר
בשעה 19.30 — אגוד מקצועי — ס. קאופמן
בשעה 20.30 — צעירים — פ. כפיר
בשעה 19.00 — חברות — אורה נמיר
שכ' שפירא — הקונגרס 33 — גדעון נאמן
יום חמישי 16.8.73
בשעה 19.00 — גבעת עליה — א. הייבן
בשעה 19.00 — גבעת המיסים — פרופ' א. הראל
בשעה 21.00 — אתי"ד — י. רבינוביץ
בשעה 21.00 — אתי"ד — א. ידיב
בשעה 19.30 — אגוד מקצועי — נבים כבר
בשעה 20.00 — אגוד מקצועי — ש. קנבור
בשעה 20.00 — סניף רמת החייל — הלל שלמה
בשעה 19.30 — צעירים — גדעון נאור
בשעה 20.30 — צעירים — עדי יפה
בשעה 19.30 — עובדת צעירה — חיים כהן
בשעה 19.30 — עובדי העיריה — ח"כ ז. הרינג

אספות - סניפים
יום שבת 11.8.73
בשעה 10.45 — בצרון — רפאל בש
בשעה 11.00 — יד-אליהו — מאיר פלם, זאב בריגג, רבקה מליס, יעקב מגדלסון
בשעה 19.30 — סניף ב' — יוסי שריד
בשעה 19.30 — קרית שלום — אורה נמיר, לילי מנחם (חברות)

פעולות אגוד מקצועי
יום ראשון 12.8.73
בשעה 17.00 — המשקם — כנס כללי בית הבריו — אורי אלפרט, אליעזר מסלון, רוגיך פינקלשטיין
בשעה 19.00 — מתכת שביט — אסיפה במקום — אורי אלפרט, ב. זהר
בשעה 19.00 — מתכת „מוסך נוף" — אסיפה במקום — ב. בגדלי, י. גלעדי, ב. זהר
בשעה 19.00 — מזון „הכרמלב" — אסיפה במקום — אסיפה במקום — י. ביינברג, א. רובין
בשעה 18.00 — קואופ אור — אסיפה — נחמה לויתן, מול משולם
בשעה 18.00 — קופ"ח — מרכז — אסיפה — נתן הקר, זלפה אשר
יום שני 13.8.73
בשעה 19.00 — מתכת „מרבואלי" אסיפה במקום — ה. שחורי, ב. זהר
בשעה 19.00 — בארים — קאנטרי קלוב אסיפה במקום — א. כבל, ז. בגדד
בשעה 19.00 — מוסך פליקס מתכת — אסיפה במקום — ב. מגדל
בשעה 19.00 — מזון „ביהל" — אסיפה במקום — י. ביינברג, א. רובין
בשעה 17.00 — קואופ' ספיר — אסיפה במקום — נחמה לויתן, מול משולם
בשעה 18.00 — בית אגד — אסיפה במקום — היה גרמפלר, מול משולם
יום שלישי 14.8.73
בשעה 18.00 — שקם יפו — אסיפה במקום — עליזה תמיר
בשעה 19.00 — שקם אבן גבירול — אסיפה במקום — היה גרמפלר
בשעה 19.00 — כפיה „טבריה" — אסיפה במקום — ש. מגדלסון, י. ציפלביץ
בשעה 19.00 — עובדי „בוינבבי" — אסיפה במקום — א. כבל, ז. הרבינשטמן
בשעה 19.00 — הרודקס — אסיפה במקום — א. כבל, ב. זהר
בשעה 19.00 — „פרה" — אסיפה במקום — אורי אלפרט, ב. שחורי, י. ביינברג, רובין
בשעה 19.00 — „סלוה" — אסיפה במקום — ש. קנבור, ש. בינה
בשעה 19.00 — קצסטין — אסיפה במקום — ש. מגדלסון, א. ברוין
בשעה 17.00 — מרכז חקלאי — אסיפה במקום — עליזה תמיר, זלפה אשר
בשעה 17.00 — מרכז תנובה — אסיפה — רינה היהן, מול משולם
בשעה 18.00 — תנובה מחוז ת"א — אסיפה — מול משולם
בשעה 17.00 — קופ"ח מרכז שרותים — אסיפה — הנה רוזנבאום, מול משולם
יום רביעי 15.8.73
בשעה 19.00 — בפית אנגלי — אסיפה במקום — א. כבל, י. ציפלביץ
בשעה 19.00 — עובדי תנובה עץ — מסיבה חגיגית — בבית הבריו — אורי אלפרט, ה. שחורי, א. איזן, יהודה משל, ניכן בן-הדה, יעקב זהבסקי
בשעה 19.00 — „ורוליט" אסיפה במקום — פ. שחורי, רובין
בשעה 19.00 — „מוסכים מאוחדים" — אסיפה במקום ב. בגדד
בשעה 19.00 — הא הטכנאים — כנס הבדים בבית ברנר —
יום חמישי 16.8.73
בשעה 19.00 — הצורפים — אסיפה במקום — ה. שחורי, ב. מגדל
בשעה 19.00 — בהבה — אסיפה במקום — ש. בינה, צ. נתנזון

מועצת פועלי חיפה
המחלקה לתרבות ולחנוך

מתוך לוח ארועי השבוע:

ביה"ס לפעילים

שבת 11.8.73 — יום עיון לפעילי מוגנה דוד, תעשיה ופועלי בנין, כימיקלים ופוספטים.
ביום ראשון 12.8.73 — יום עיון לעובדת שכירה.
ביום שני ושלישי 13—14.8.73 — סמינר לפעילי נמל חיפה.
ביום רביעי וחמישי — 15—16.8.73 — סמינר לעובדי נמל חיפה.

ביום ראשון 12.8.73 בשעה 7 בערב באולם „בית...
מפגש הגיגי לפנסיונרים
בהשתתפות: הזוי אברהם המאירי מים מוכרזים
אמנות: החייט ואשת הסנדלר

בביתנו

ביום חמישי — 16.8.73 — ב-8.30 בערב — ריקודי עם בהדרכת משה אשכנזי. ב-8.30 בערב — מועדון לאקדמאים צעירים.

במקומות עבודה

„אנו מטיילים ברגל" — ביום ששי 10.8.73 — טיול הירות. יציאה בשעה 16.45 ליד קולנוע אורי"ן.
בשבת 11.8.73 — הרי מנשה. יציאה בשעה 9.30 ליד איסוף ב-9.35 מרכז הכרמל, ב-9.40 מרכז אחוזה.

בסניפים ובשכונות

(בשיתוף המחלקה לסניפים ולשכונות)
ביום ששי 10.8.73 — בהר הכרמל — ב-7.30 ב„אורנים" — ריקודי עם לנוער. בנוה שאנן — ב-9 בבית הפועלים — מועדון הסרט הטוב. בשבת 11.8.73 בקרית מוצקין — ב-8.30 בערב ב„ביתנו" — מופע „אנו אנו" (הפלמ"ח). (בשיתוף המועצה המקומית).
ביום שלישי 14.8.73 — בית אבות כרמל — ב-7 בערב ערב חברתי.
ביום חמישי 15.8.73 — בקרית מוצקין — ב-4.30 ב„ביתנו" — פינת נוער (בשיתוף המועצה המקומית).
בטירת הכרמל — ביום ששי 10.8.73 — ב-8 בבית ההסתדרות — ערב צעירים.
בקרית אתא — ביום ששי 10.8.73 — ב-8.30 ב„מועדי" — ערב צעירים.
ביום שני 13.8.73 — ב-8 בערב ב„מועדי" — מועדון הטוב.
ביום רביעי 15.8.73 — ב-8 בערב ב„מועדי" — שאלות ותשובות.
ברכסים — ביום ששי 10.8.73 — ב-8 בערב אשכול — ערב צעירים.

הצגות לפועלים

באולם „שביט"
ביום ששי 10.8.73 — בשואין נוסח ברודווי
ביום שני 13.8.73 — יהודים באין
ביום שלישי 14.8.73 — ב-11 לפנה"צ תיאטרון בובות
ביום רביעי 15.8.73 — ספורי מוני

באולם „אורה"
ביום ששי 10.8.73 — פאפא ליאון

באולם התיאטרון העירוני
ב-11—12—13—14.8.73 — לילי גם
ב-15—16.8.73 — לילי גם

באולם „ארמון"
ב-16.8.73 — פלורמאו

כרטיסים להשיג בבית הפועלים חדר 104 בימים א'—ה' בשעות 10—12 לפנה"צ ו-16—18 אחה"צ, פרט ליום ה', וב„אורנים" הר הכרמל.

עם עובד — תרבות וחינוך
הופיע
הספר שרבים מחכים לו
בקעת הירדן ומדבר שומרון
מאת צבי אילן
ספר ראשון על האיזור המעניין שבין ים המלח ובקעת בית שאן.
ספר עזר חשוב למדריך ולהלכן, וספר הדרכה נוח למטיילים.
392 עמודים, צילומים רבים, עשרות מפות, תרשימים ושרטוטים.
ספר נוסף בסידרת הספרים של המחבר, על איזורי הארץ.
הופיע
עיונים, כרך ה'
העורך אליהו בליצקי
תוכן עניינים:
א. החברה הישראלית — תהליכים ותמורות
ב. תרבות, חינוך והשכלה
ג. משק הפועלים — היבטים רעיוניים

קבוץ נוה אור
מעונון בגננת
לשנת הלימודים תשל"ג—תשל"ד
המעונינות מתבקשות להתקשר דחוף
אל: מזכירות קבוץ נוה אור, ד.נ. בית שאן טלפון 065-88361

במלאות שנה לפטירת בעלי, אבינו, סבנו וגיסנו
הבלתי נשכח
יהודה שור ז"ל
נעלה לקברו ביום ראשון, י"ד אב תשל"ג (12.8.73) בשעה 4.00 אחה"צ.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים על-יד ביתנו...
המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של אבינו וסבנו היקר
אבא אוגרנוביץ ז"ל
המשפחות גרבר ...

הויכוח על פיתוח ירושלים וההתיישבות בשטחים

התיישבות בלי סיפוח

מאת חגי אשד

כאשר יתכנסו היום שרי מפ־לגת העבודה יחד עם צמרת הנב־חרים שלה לפגישתם הכללית בלשכת ראש הממשלה בתל־אביב, יש סיכויים רבים, שהם יגיעו ל־סיכום משותף לגבי תכנית הפ־עולה בשטחים בארבע השנים הבאות או לפחות יתקרבו לכך מאוד. סיכויים אלה גברו מאז ה־פגישה הראשונה והשניה, ביחוד שבד בבד עם המשך הדיונים ב־צמרת כבר נעשו כמה צעדים מעשיים ונשמעו כמה הכרזות הל־קות, המכשירים יחד למסגרת מדי־נית־פרגמטית רחבה לגבי, גם אם לא שלמה עדיין.

שר האוצר פנחס ספיר כבר ביקר, כזכור, בקריית ארבע, הב־טיח לפעול לפיתוחה ולקליטה ואף הודיע על הענקת פטור ממס הכנסה למתיישבים מעבר לקו ה־ירוק. כן הודיע על הקצבת מיליארד ורבע ל"י בארבע השנים הבאות לפיתוח השטחים ולשיקום הפליטים.

ראש הממשלה גולדה מאיר סיי־רה יחד עם שר הבטחון משה דיין ברצועת עזה ובפיתחת רפיח. נוסף למשמעות ההפגנתית של עצם ביקורה אמרה ראש הממשלה ל־ראשי העיריות הערביים, שהודי־עו על הסכמתם לכלול את מח־נות הפליטים בשטח המוניציפאלי של עריהם, כי „בתכנית הממשלה לעשות בשנים הקרובות הרבה יותר כדי להביא למצב שכל אחד יחיה בתנאים בלתי משפילים". ואילו לגבי המרכז האזורי ב־פיתחת רפיח אמרה ראש הממ־שלה, כי הוא כבר נמצא בהקמה ולכן אין צורך בהחלטה על כך. היא הוסיפה, כי „כשמתחילים לב־נות לא צריך לגמור עם אותו המספר", וכוונתה הברורה היתה להגדלת המרכז האזורי אל מעבר למספר המיועד של 350 יחידות דיור עד 1975.

השר הממונה על ההתיישבות ישראל גלילי דיבר השבוע אף הוא על הצורך בהגברת פעילות ההתיישבות ושיקום הפליטים ואף טען, כי במשכת רכישת קרקעות מעבר לקו הירוק באורח ממלכ־תי, אם כי לא על־ידי פרטים. ומזכיר מפלגת העבודה אהרון יד־לין הכריז בכנס תנועת העבודה הציונית, כי הוא בעד הקמת עיר בפיתחת רפיח, שהיא „אזור שלא נזוז ממנו". ועוד אמר ידלין, כי הקמת עיר בפיתחת רפיח איננה על חשבון עיירות הפיתוח וכי „יש לשים סכר בפני אורבניזציה מופרזת המתרכזת סביב תל־אביב וגוש דן שהיא סכנה חמורה ופו־געת באיכות החיים". לתוספת מב־מה זאת נשמעו לאחרונה קולות מוהרים בראש וראשונה מפי שר החוץ אבא אבן, לספק, כי הוא דוברם של ארבעה שרים — פ. ספיר, י. אלון, וח. בר־לב. נוסף לאבן עצמו — הרואים סכנה של „טירפוד איזומי הפנימי של מצע המפלגה". הוא אמר, לכשל, כי „היסול מסכנת התוצ: בקשקטים קודם להקמת סביון חדש בנבי סמואל" והביע דברי לגלוג על ראיית „חזות הכל בפעולות התיישבות בשטחים, תוך שהעלה על גם את הדיב הקיים בתחומי „הקו הירוק" ותוך שהעלה את המלוקה של ארץ ישראל לפדרגה של אידיאל עיוני ולא הכרה בל־ימנה או של שלב מועיל ובלתי־נמנע בדרך להשגת רוב יהודי ברוב שטחה של ארץ ישראל.

נבי סמואל וימית־ בגזירה שווה

מאת דניאל בלוך

הזמנה סורית למזכיר או"ם

...זה של ממשלת סוריה היא להזמין את מזכיר או"ם ...קר, במסגרת סיורו הקרוב באיזור, גם בדמשק, וכוונו ד"ר קורט ואלדהיים להיענות להזמנה בלתי־צפויה זו. ...יה לא קיבלה, אמנם, מעולם את ההחלטה 242 של מועצת ...טחון; אך ד"ר ואלדהיים גם לא קבע, שהוא קושר את ...דו עם ההחלטה זו. כעדותו, זהו רק סיור ל„איסוף מידע", ...ב רוצים שליטי סוריה לומר דברים למזכיר הארגון שארצם ...ה בו — אדרבא, שיאמרו לו. השאלה היא, אם דבריהם ...לו לתרום משהו לשלב הענין בפעילותו המתוכננת של ... ואלדהיים: שבו ינסה ליישם את המידע שאסף לקידום ...דו־שלום באיזור.

...והי הפעם הראשונה שסוריה מזמינה נציג של או"ם ...קר בה בהקשר לסכסוך המזרח־תיכוני: היא לא קיבלה ...פריה את ד"ר יארינג אף לאחר שזה אימץ את הפירוש ...צדי להחלטה 242. אך יהיה זה אולי נמהר מדי להסיק ...זמנתה של דמשק, כי אכן שינתה היא את עמדתה היסודית. ...דאי שקשה להניח כי סוריה תקבל את החלטת 242 ...וזה — דהיינו לקידום בר"מ בין הצדדים וכינון גבולות ...חים ומוכרים.

אולם אם ההזמנה הסורית לד"ר ואלדהיים מרמזת על ...זה כלשהי לעבר נכונות לגשת לפרים לסיום מצב־ ...לחמה, ייכל מזכיר או"ם למסור למארחיו באזרח מהיכן ...ופציה זו פתוחה לפניהם אם בעזרת או"ם ואם בלעדיה. ...יוכל לומר להם, כי לדעת ישראל ניתן להגיע בכר"מ ...הסדר־שלום שיעניק לסוריה, במקום מקפצה־התוקפנות ...ובדה, תמורה רבה מאוד בכינון שלום שיעניק לה אפשרו... ...רחבות להתפנות למשימותיה האמיתיות.

אם יבוא ד"ר ואלדהיים לדמשק, יהיה עליו להבהיר ..., כי האלמנטים היסודיים של ההחלטה 242 הם עדיין ...סים היחיד שעליו אפשרית התקדמות להסדר לא רק בין ...ראל למצרים אלא גם ביתה לבין סוריה; וכל סטיה מן ...יוק שבין האלמנטים הללו תשים קץ להחלטה כולה ולכל ...קיד אפשרי של או"ם בהשגת הסדר באיזור. אם יבהיר ... בדמשק, עשוי הוא לתרום להתפתחות שלילית.

איינדה נסוג — לשם מה?

נשיאה הסוציאליסטי של צ'ילי ד"ר סאלוואדור איינדה ביצע נסיגה מרחיקה לכת ומפתיעה לכה, לא די בלבד שהוא קיבל את התפטרות הממשלה, דבר שסירב לעשותו אך לפני שבוע: הוא אף נענה, בניגוד לעמדתו עד כה, לדרישת הדמו־קראטים הנוצרים למנות את ראשי הצבא לשרים בממשלה מפתח. הוא הרחיק לכת אל מעבר לצ'ילי הדיקטטורה של האופוזיציה הקאתולית, בהסכימו להרכבה בממשלה „באופוזי־מול כבעת השרים השמאליים ייכנו בה לפחות שבעה שרים שאינם מזוהים עם „הליכוד השמאלי", שלוחה בהם יהיו ראשי החילות השונים וארבעה — איכים ידועים־במה. שלא הבכו במשטר איינדה, אפילו לא הודו גם עם מתנגדיה.

הימין בצ'ילי ודאי יתחזר באיינדה, כי היא נוהג ב־התאם לכלל הצרפתי המהיר reculer pour mieux sauter כלומר לסגת, כדי לקום ולהסתער ביתר שאת. ואין ספק כי זו היא כוונתו האמיתית של הנשיא הסוציאליסטי. אל המבוכה הכללית של התחבורה, שבמעט השיתקה את כלכלת צ'ילי, נוספה ביומיים האחרונים שביתתם של החנוונים ובעלי מקצ־עות מסויימים. למעשה הכריז המעמד הבינוני ברובו מלחמה על המשטר השמאלי. איינדה מבקש להרגיעו ולהשליט סדר במדינה, בטרם ייגש למימוש צעדים נוספים בהבניית הסדר הסו־ציאליסטית.

זו כן הסתם מטרת איינדה. אך אין כל ודאות שהוא יוכל להגשימה. לא אחת מסתיימת נסיגה איסטרטגית במבוסה כללית ובתבוסה. ספק אם יוכל איינדה לקויה להפיגה מצד מתנגדיו. הללו רוצים בנפילתו — או לפחות בשיתוקו, עד לבחירות הבאות לנשיאות, בשנת 1976. מאידך, השמאל הבחי־פבני, אשר התייחס עד כה בחשדנות מרובה באיבה־כמה אל הנשיא, עלול לראות בו כעתה בוגד שהפקיר את הזית בבניין הסוציאליזם בצ'ילי.

כשלונו של איינדה ישמח לא רק את הימין, בצ'ילי ביחוד; גם השמאל המהפכני הקיצוני יקדם את הכישלון בצהלה, כעדוה חדשה לכך, כי בניין סוציאליזם בדרך חוקית, ללא הדחקה לאליטות מהפכנית, אינו אפשרי. מי שיצטער על בעידת איינדה הוא השמאל בתנועה הסוציאליסטית הסוציאל־דמו־קרטית, המאמין בדמוקרטיה ובסוציאליזם כאחד.

ניקסון — עמוק מתחת למים

מאת נחום ברנע, סופר „דבר" בארה"ב

סאדאת בתפקיד מחנך

מאת מיכאל אסף

המוסד לביטוח לאומי

זכויות האלמן לקיצבת שאירים

בהתאם לתיקון מס' 10 ו־13 לחוק הביטוח הלאומי הורחבו זכויות האלמנים לקיצבת שאירים.

אלמן זכאי לקיצבת שאירים, אם היה נשוי לפחות שנה אחת, לפני פטירתה, לאשה, שהיתה מבוטחת לפחות 12 חדשים לפני פטירתה או 24 חדשים בתוך 5 השנים האחרונות שקדמו לפטירתה, ואם נתקיים בו אחד התנאים הבאים:

1. יש עמו ילד.

או 2. אינו מסוגל לפרנס את עצמו (בעת פטירת אשתו או תוך שנה מיום פטירתה).

או 3. הכנסתו השנתית השוטפת בעת פטירת אשתו היתה והינה כיום 6,000 ל"י או פחות.

אלמנים שלאור התנאים הנ"ל זכאים לקיצבת שאירים וטרם הגישו תביעותיהם למוסד לביטוח לאומי, מתבקשים לפנות בהקדם לסניף המוסד ולהגיש תביעה לקיצבת שאירים.

הזכות לקיצבה לאור התנאים הנ"ל הוענקה ביום 1.4.73 גם למי שנתאלמן לפני תא־ריך זה.

אלמנים מתקופות קודמות, שבעת התאלמנותם לא היו זכאים לקיצבת שאירים ומתקיימים בהם התנאים הנ"ל, מתבקשים להגיש תביעותיהם למוסד לביטוח לאומי.

המוסד לביטוח לאומי

هكذا من الاصل

גד יעקובי בשיחה עם צוות „דבר"

בחירות פנימיות מוקדמות יתרמו להבראה פוליטית

ישראל במקום הראשון בעולם בקצב רמת המינוע, ופיתוח התשתית מפגר אחריה; מענק לעולים במקום הנחות במכס; רצוי להקים יחידה לאסטרטגיה לאומית בארבעה תחומים חיוניים; הפעולות לשיפור התחבורה באזור ת"א נמצאות בשלב ביצוע

שאלה: אם תרשה לי להתחיל דווקא בדבר לא־חשוב — מדוע אנחנו צריכים להיות כל־כך חלוציים בעניין חגורת־הבטחון, במה איך לגויים שצד לא הנהיגו אותה.

יעקבי: זוהי שאלה לגברי ארכולוגיה אלא שאלה כרוכית בתחום חשוב מאד לדעתי. היא התחום של תאונות הדרכים, ש־היא מכת מדינה בכל הארצות המפותחות והמתוכננות, ובישראל היא פחות מאשר בארצות הללו, אם כי גם לא יותר. כל האגדה הזאת שאנחנו הגענו לשיא בין־לאומי בתחום זה, פשוט אין בה אמת. אנחנו בערך נמצאים באותו מקום שנמצאות אותן ארצות, ש־רמת המינוע שלהן דומה לשלנו.

בחגורות בטיחות לא נהיה חלו־צים או עם סגולה, משום שאר־בע מדינות סקנדינאוויה, וכן ברי־טניה עומדות להנהיג מינואר 1974, או כפברואר לכל המאוחר, חוק המחייב חגירת חגורה במושבים או במושב הקדמי של כל הרכב הפרטי. מדינת ויקטוריה באוסט־רליה הנהיגה את החובה הזאת כבר לפני שנתיים, התוצאות שם מרשימות ביותר. יש הפחתה מש־מעותית במספר ההרוגים בתאו־נות דרכים, והחוקרים מייחסים אותה בעיקר לחגורת הבטיחות.

ההערכה בכל העולם היא — וההערכה זאת יועצה לישראל או נבדקה לגבי ישראל ע"י המרכז לבטיחות בטכניון — שחגירת חגו־רת בטיחות מפחיתה את התגברות הפציעה הקשה והמוות בשיעור של 40—50 אחוז.

פירוש הדבר בישראל, שמספר ההרוגים יפחת, לפחות, במאה הרו־גים בשנה. במספר הפצועים קשה יפחת, לפחות, ב־3000 בשנה. אבל יש לכך גם השפעה פסיכולוגית, וההשפעה הפסיכולוגית היא, ש־ברגע שאדם חוגר חגורת בטיחות, הוא נכנס לאטמוספירה של זהי־רות, דבר שגם הוא הוכח במח־קרים שנערכו בויקטוריה שבא־וסטרליה. בסיכום כספי פי־רוש הדבר חסכון של 200—250 מיליון ל"י לשנה. מכל בקום ה־חסכון גם במחיר לבסק וגם ב־אספקט החברתי והאנושי מצדיק החלת מהלך זה.

שאלה: האם אין גם סוג מקרים של תאונות שבו חגורות־הבטחון עלולות להיות מלכודות־מוות?

יעקבי: ההערכה היא שב־2—3% מסוגי התאונות האפש־ריות, עלולה חגורת הבטיחות להז־יק, ואילו לגבי 97% היא עשויה להציל חיים. כששוקלים את התו־עלה לעומת הנזק, המסקנה היא לפי דעתנו ברורה באליה.

שאלה: מאז מונה להט לוע־מד לראשות עיריית ת"א, הציג כמה הצעות לפתרון בעיית התח־בורה בת"א. מדוע לא הצליח משרד התחבורה למצוא אותם ה־פתרונות שלהט הציע אותם עכ־שיו?

יעקבי: על חלק מההצעות של שלמה להט, אינני חולק — מה גם שהצגנו אותן לפניו, וחלק מהן גם נמצא היום בביצוע ע"י מש־רד התחבורה ועיריית ת"א. ולמ־רות שהוא דורש את הדבר, אנחנו חושבים להבין. אבל להצעות האחרות, שאנחנו חולקים עליהן, לפי דעתי כוח אי־הידיעה היה ה־כוח העיקרי שעובד כאן.

עד לפני ששלמה להט היה מועמד לעיריית ת"א, היו כבר אנשים שעסקו בענייני התחבורה בת"א. ואנחנו השקענו בשלוש השנים האחרונות את עיקר המא־מצים בהסיבה, בתכנון וגם בבי־צוע לאיחוד המטרופוליטני של ת"א.

בטווח הארוך אין ספק שהפת־רון היסודי לבעיות התחבורה ב־איזור זה, הוא בהקמת מערכת הסעה המונית, רכבתית — כפי־תחת על כוח החשמל, שחשיבותה לא רק בהרווחה התחבורתית: אלא גם בכך שהיא לא מזהמת. שנית, ששיעור ההסתברות לתאו־נות דרכים בה הוא אפס. המערכת הזאת נמצאת כיום בתכנון מש־רד התחבורה, בתיאום עם עיריית ת"א. לאחר שהממשלה אישרה את התכנון, ואני חושב, שהממשלה לא תהיה לה ברירה, אלא לקדם את הפרויקט הזה כדי שתוך חמש עד שבע שנים יסתיים שלב א' שלה.

התחום השני בטווח הארוך הוא בניית נתיב תחבורתי מהיר ה־חוצה את ת"א, אבל לא מפריע לחייה, בדומה של פרויקט נתי־בי איילון, הצפוי להסתיים בעוד 3—4 שנים. מגמתו העיקרית היא לבצע כניסת כלי רכב הנוספים מן הצפון אל הדרום אל תוך ת"א, ולאפשר כניסות ויציאות מ־ת"א נוחה, מהירה, תוך הת־בססות על מערכת של צמתים רב־מפלסיים, ללא מערכת רמזו־רים המסבכת את התנועה.

התחום השלישי הוא המעבר למיבנה רב־מפלסי, על־ידי צמתים רב־מפלסיים באותם מוקדים ה־מהווים היום את הסתימות העי־קריות של העיר.

ובכשיר לטווח הקצר: יש אפ־שרות לעשות כמה דברים ואנחנו עושים אותם. פיתוח כבישים, כלו־מר סלילת כבישים באזורים ה־מטרופוליטניים וכן בכבישים ה־בין־עירוניים, רק שוב ההדגמה: באיחוד ת"א עצמו ישקיעו ממ־שלת ישראל והעיריה ב־1973 — כשלושה רבעים מכך הממשלה לבד וזה — 70 מיליון ל"י בתחבורה, בפיתוח כבישים, צמתים, דרכים וכדומה. הרי זו כמעט הכפלת ה־סכום בשנתיים האחרונות. כל כלי רכב שמתווסף לצי הרכב של יש־ראל מחייב היה השקעה של 12½ אלף ל"י.

מאחר שבישראל יתווספו ב־1973 בערך 35—40 אלף כלי רכב, נגיע ל־380 אלף כלי רכב ביש־ראל, כשהם אגב פי 11 לעומת לפני 20 שנה. זהו גידול פי ארבעה גם יחסית לאוכלוסיה לגול־גולת. זאת אומרת, רמת המינוע עלתה פי 4 בעשרים שנה, גידול שאגב אין לו אח ודוגמא בעולם כולו.

פירוש הדבר שהשנה היינו צרי־כים להשקיע בכבישים ובדרכים בערך 450 מיליון ל"י לכל ה־פחות, בלי לסתום את הפיגורים של השנים הקודמות, שבהם ה־השקעה הזאת לא נעשתה באופן פרופורציונלי לגידול מספר כלי הרכב. אך נשקיע השנה „רק" 290 מיליון, כך יישאר גם השנה הפיגור על שליש בערך לעומת הצרכים.

שאלה: אתה מוכן להתנבא, מה יקרה תוך חמש שנים, אם שום דבר מבחינה סטרוקטורלית לא יתבצע?

יעקבי: תוך חמש שנים אני חושב שהמצב יקפא. בעוד חמש שנים נתיבי איילון כבר יפעלו. אני מניח שבחמש השנים הללו נצליח להקים רשות תחבורה מטרופוליטנית, שכן האבסורד ה־קיים היום של טיפול בטיפול ב־ענינים סביבתיים ותכנון אורבני, וכן בענייני תחבורה בין ת"א ו־האיזור המטרופוליטני, האיזור ה־עירוני המקיף אותה — הוא דבר בלתי־נסבל.

אני חושב שגם התחבורה הציבורית תשתפר במידה ניכרת כאן, החל מראשית השנה הבאה, כחית חייב, כידוע, כל אוטובוס חדש שנכנס לשירות לענות על תקנים חדשים, ואני מניח, שגבר־ליה לענות את כל סדרי ... זה האלה, שמוכר את ... תגרנה לקיום יותר ואפשר שי־מוש בזה יותר בתחבורה הציבו־רית המוטורית.

זה בעוד חמש שנים. בעוד חמש שנים גם יהיו במרחב זה, ל־דאבוני, עד 70—80 אלף כלי רכב, אבל בכל זאת יהיה המצב טוב יותר. בעוד שנתיים אני חושב שעדיין לא.

שאלה: בזמן האחרון פורסם, כי מכוניות שהיו מעורבות ב־תאונות קטלניות, קיבלו טיפול במוסכים בלתי מורשים. מה אתם עושים נגד מוסכים כאלה? דבר נוסף: פעמים רבות דיברת על כך שאחד הגורמים החשובים לתאונות הוא יוקר החלפים. כלו־מר, אנשים נמנעים מלהחליף חל־קים לא־אמינים בטוחה בגלל ה־יוקר שלהם. מה עשיתם להורדת מחירי החלפים ולפיקוח על מחי־רי העבודה במוסכים?

יעקבי: בענף המוסכים מוקד הבעיה הוא בשני התחומים: א) הענף לא גדל במקביל לגידול במספר כלי הרכב; ב) צי הרכב בישראל הוא מיושן יותר מאשר ברוב הארצות בעולם.

יש בענף המוסכים מספר מו־סכים בלתי מורשים. אנחנו הגשנו נגדם תביעות פליליות. בתי ה־משפט הוציאו צווי סגירה על חל־קם. המשטרה מתקשה לסגור או־תם. אנחנו לא מוותרים על אכיפת החוק.

יש שני נושאים בתחום המו־סכים, שאנו מטפלים בהם: העלאת רמת המיומנות המקצועית. כל מנהל מוסך מוכרח היום ל־קבל כתב הסמכה; והחל־טנו שבכל מוסך יהיה תעריפון שיקבע את המחיר המקסימלי של טיפולים שונים, של חלפים וכדומה. על התגבה הזאת החלטנו לפני החדש הזה והיא תונהג בהדרגה בכל המוסכים בארץ עד סוף השנה הנוכחית.

ואשר לשחרור החלפים, תכנת ומבשיכים להבוע הורדה של מחי־רי החלפים הבטיחותיים, בכלל זה צמיגים. עד כה הצלחנו להוריד את מס הקניה ל־10%, המכס עתה הוא 85% על חלפים, הוא יורד בעוד זמן קצר ל־75%, שבדעתנו היא שיש להוריד את מחיר ה־חלפים הבטיחותיים במידה ניכ־רית, עד כה ההצעה היא הח־קית ביותר.

בכלל, בתחום המיסוי על רכב יש צורך ברוויזיה כללית. לדעתי, יש שלושה כיוונים שצריך ללכת בהם: האחד, הגדלת תוצאות ה־שימוש ברכב, המיסים, קרי ה־דלק, שהוא בישראל זול בהשוואה לארצות אחרות. לעומת זאת, הו־זלת מחיר הרכב. על־ידי כך יהיה צי הרכב חדש יותר. למשק ה־לאומי הוא יעלה פחות, משום שהמחיר של שירות המוסכים הוא אדיר.

לעומת זאת, כתוצאה מכך ש־מחיר השימוש השוטף הוא נמוך, זה מעודד שימוש ברכב פרטי.

גד יעקובי משיב על שאלות צוות „דבר"

בשעה שאנחנו מעוניינים להגביל את השימוש ברכב הפרטי מבלי להגביל את אפשרות הרכישה.

שאלה: אבל אם הרכב הפר־טי יהיה יותר זול, גם יקנו אותו יותר.

יעקבי: הגיל הממוצע של ה־רכב יורד, ואף שמספר כלי הרכב יעלה רק בשיעור שולי, בסיכוי הרכב חלוקה ... לשנה, זאת יש לנו ענין בהגבלת השימוש בו, בעיקר בנסיעות לעבודה. כל העולם נוסע בכיוון הזה.

העלאת הקנסות על חניה היא חלק מהמדיניות הזאת. אנחנו הכפלנו פי שלושה את הקנסות על חניה, בנקודות המשבשים את התנועה. פירוש הדבר, בעצם, הע־לאת דמי השימוש ברכב.

יש גם לבצע רוויזיה בשיטת ההקלות לעולים, ולהמיר את ה־פטורים במענק כולל.

היום אנחנו כופים עליהם בעצם לקנות כלי רכב. כתוצאה מכך אנחנו כופים על חלק מהם לעשות מעשים שלא ייעשו כדי להצליח שם בעלי רשיונות רכב ורשיו־נות נהיגה.

אני לא רוצה להתחיל עוד יו־תר את עולי ברה"מ. אין לי שום ענין בכך. אני רק רוצה לומר, שכתוצאה ממדיניות המי־סוי הזאת יש עידוד מלאכותי ל־רכישת כלי רכב, תוך איבוס ה־תקווה.

שאלה: ההצעה לתת את ה־מענק הזה לא מחייבת, או לא מכוונת בשלב זה לחייב שאותו עולה יקנה שהיה לו מכונית, או שהיה רוצה להביא אותה. זאת אומרת, יהיה שוויון כלפי כולם.

יעקבי: שוויון כלפי כולם. אדם שבא מברה"מ יקבל מענק אקוויולנטי של 25 אלף ל"י, או 30 אלף ל"י, ויעשה בזה כמיטב רצונו. זה יהיה מעין „מענק עליה" שיחליף את השיטה הקיימת.

שאלה: נעבור לתחום הפולי־טי: ראשי רפ"י לשעבר תמיד הבריעו, שהם שואפים לביטול מש־טר החטיבות במפלגה. והנה ב־רגע שמשה דיין מציג תביעה כלשהי הנראית לו כחשובה — ולא ברור לגמרי אם תפיסתו ב־הכרח משותפת לכל חברי רפ"י — אז ישנם כינוסים על בסיס חטיבתי, כהנהג שפום הבינה־ לשעבר לא ערוכה כבתם. איך מת־יישבת ההלכה היפה עם הכנשה הנוגד?

יעקבי: היא מתיישבת באופן יוצא מהכלל, לפי דעתי. נכון: הוא שלפחות במה שנקרא הקבוצה ה־מרכזית של רפ"י לשעבר, הרוב באמת סבור שמשטר החטיבות ב־מפלגת העבודה הוא משטר שלי־לי אשר הפך את טעם ה־איחוד לתפל. לצערנו הרב, זהו המשטר הקיים במפלגת העבודה. ואני אינני מוכן לקבל את ה־גירסה של כמה מחברי הטוענים במפאי לשעבר, שהסיבה לכך היא רצונה של אחדות העבודה; לדבריהם, אם נבטל רק את ה־מחיצה החטיבתית בין מפאי ל־שעבר לרפ"י לשעבר, אנחנו נקר־ב גם נגדנו את גברי אחדות העבו־דה לשעבר — דבר שלא יגביר את האיחוד אלא ימעיט את האי־חוד, דבר שלא יגביר את ה־הבנה אלא ימעיט את ההבנה ו־כדומה. אינני מקבל את זה.

אני חושב שיש סיבות הרבה יותר כבדות בשקל, שנעוצות ב־אינטרסים פוליטיים של חזקה, של קיום. הקיימים בחטיבה הגדו־לה, אנחנו לא מוכנים בשום פנים, שמצד אחד יהיה מש־טר של חטיבות, ומצד שני לא יהיה פורום מוסמך של החטיבות ... האלטרנטיבה היא, שיהיה של קבוצה מצומצמת הקובעת ב־כל, מבלי שהוסמכה לכך, שיטה שמקובלת כאן במפלגת אחדות ... אחרות, לשיטה זאת אנחנו לא מוכנים להסתגל.

שאלה: במה אתה רואה את התחייבות של כמאי לשעבר?

יעקבי: במפאי־לשעבר יש קבוצה מרכזית שיש לה כל מיני כינויים בציבור, אשר מקיימת התייעצות והיא מהווה את מוקד הכוח הפוליטי המרכזי של מפאי לשעבר, בין שכל חלקיה של מפאי מסונים לה ובין שלא. אין פירוש הדבר שבכל נושא מהותי עמדתה שוה.

שאלה: כמה פעמים נערך ב־עבר כנס רפ"י כזה, והאם ברפ"י לשעבר לא קבעה עד שכעין ה־קבוצה המרכזית?

יעקבי: במשך שלוש ו־חצי השנים הראשונות לאחר ה־בחירות שעברו פעלה ברפ"י קבו־צה שהוסמכה לכך ע"י חברי ה־מרכז בהתכנסותם האחרונה, קבו־צה של 11 חברים, שנבחרו כו־לם בבחירות חשאיות ואישיות ל־תפקידיהם. הקבוצה הזאת קיבלה סמכות לעסוק בעניינים סידוריים. חבריה בממשלה, כמובן, התייחסו לכל נושא שעלה על סדר היום, לכך גם בכנסת, בהסתדרות וב־רשויות המקומיות. עד ה־בשתין יום יוכנת מדיניות ואח־רות. אבל לא כמעט רפ"י. הקבו־צה הזאת של ה־11 עסקה מאז רעידת המפלגה, מאז בחירת ה־מרכז, רק בנושאים סידוריים, ש־הם לא נושאים של קביעת חב־רות במוסדות ולא נושאים שקשו־רים בקביעת נציגויות חוץ.

יש הבדל מהותי ביותר בין קבוצה זו ובין הקבוצה המרכזית במפאי־לשעבר. ההבדל הוא ש־קודם כל חברי הכנסת מטעם רפ"י נבחרו בבחירות חשאיות ואישיות, לא ע"י ועדת מינויים, וגם חברי הוועדה המרכזת נבחרו כך.

שנית, כשאנחנו מתקרבים ערי־כ לבחירות, לא יקבעו ה־11 שום עמדה פוליטית מהותית, אלא אם כן יתייעצו עם חברי המרכז וכך גם באשר לבחירת חברי ה־כנסת הבאים מטעם רפ"י, הם לא ייקבעו ע"י ועדת מינויים.

אני חושב שהשיטה של ועדות מינויים היא אחד הפגמים החמו־רים של מפלגת העבודה ושל ה־מפלגות האחרות בישראל שהן אינן עדיפות על מפלגת העבו־דה ואף נופלות ממנה, חוץ מ־מפ"ם, אחדות העבודה ורפ"י, ש־בחרו את נציגיהם בבחירות חש־איות.

נוצר פה מעגל קסמים שהדרך היחידה לנתק אותו היא מעבר ל־בחירות אישיות, „פריימריס", בחירות מוקדמות במפלגה ללא הבדל חטיבתי, ומעבר לבחירות איזוריות יחסיות לכנסת, בחירות אישיות מפלגתיות להסתדרות ו־בחירות ישירות לראשי ערים.

אני חושב שהרפורמות הללו עשויות לשנות באורח מרחיק לכת את אורח החיים במפלגה, את טעם ההשתתפות בחיים הפוליטיים.

שאלה: האם עדיין הנך סבור שיש לערוך שינויים במיבנה ה־ממשלה לקראת התקופה הבאה?

יעקבי: לדעתי, יש להגיע ל־מבנה ההולם את צרכי העתיד מנותק ממבנה שהלם צרכים ש־חלפו. בין השאר רצוי, לדעתי, להרחיב את שדה פעולתם של מש־רדים על ידי צמצום מספרם. כך יש להקים משרד לתיכנון ולפיתוח סביבתי; משרד לרווחה סוציא־לית, שימזג בתוכו את נושאי ה־ביטוח הלאומי והסעד; ואולי גם למנות שר למדע, השכלה גבוהה וטכנולוגיה.

ניתן לקיים ממשלה שבה 12 משרדים בלבד במקום 18 עתה, שכל אחד מהם ממונה על תחום רחב יותר.

שאלה: האם אתה סבור ש־במדינה יש פחות מדי תכנון ובי־איזה תחומים היית חושב שהתכ־נון הסביבתי לקוי ביותר?

יעקבי: אני חושב שתכנון הסביבתי חסר. בנוסף ל־צורך בתכנון סביבתי יש להקים כלים ומסגרות שיוכלו למלא את־תו תוכן ושתי המסגרות העי־קריות הן הקמת משרד לתכ־נון ופיתוח סביבתי, ועיריות־גג שיעסקו בנושאים מטרופולי־טניים, ולא בערים בודדות, ש־למעשה איבדו כל משמעות.

שנית: אני חושב שמבנה ה־חברתי לקוי, כלומר הזנחת הכנ־רת ביניים במצב החברתי, ב־פערים הסוציאליים, במתיחויות, ועיצובה של מדיניות שמגמתה להת־מודד עם התהליכים הללו.

שלישית — בתחום הכלכלי הח־שיפור. אנחנו עוברים את תקו־פת הפיתון ואני חושב שאנו עוב־רים עכשיו תקופה קשה מאוד בתחום הכלכלי, ואנו עלולים ל־אבד את פירותיה בעוד שנה או שנתיים.

אבל בעיקר אני רואה חסרון בהיעדר הקשר בין האספקטים ה־אלה כולם. לכן אני כל כך בעד הקמת יחידה שתעסוק באסטר־טגיה לאומית תוך בחינת ארבעה ההיבטים האלה יחד. ההיבט המדי־ני, הכלכלי, הסביבתי והחברתי ומערכת יחסי הגומלין ביניהם. — לא תכנון מכתיב אלא תכנון שמהווה מוקד של חשיבה התוהה בנתונים את הדרג המדיני. והדרג המדיני הוא יחליט על בדיבותיו תוך היעזרות בכלי הזה.

שאלה: נמסר בעתון בשם ח. בר־לב שלדעתו ההתיישבות ה־עירונית בשטחים תהיה על חש־בון ערי הפיתוח. בעיקר התכוון לימית. מה דעתך על התגובה ה־זאת? באיזו מידה באמת כדאי להאיט או לבמוע עכשיו תכנית של התיישבות בשטחים ולתת עדי־פות לאזורי הפיתוח?

יעקבי: השאלה של עיירות הפיתוח היא שאלה מאוד אקוטית לישראל. עיירות הפיתוח שאנ־י מתכוון אליהן הן עיירות הפיתוח שלא הגיעו ל־10,000 נפש. ויש המפציסים ואומרים שלא הגיעו ל־5000 או ל־6000 נפש.

במקביל לאי־גידולן המספיק של עיירות פיתוח אלה, ישנן עיירות פיתוח שצמחו יפה מאד, והפכו לערים לכל דבר והן בוודאי לא היכולות להדאיג יותר את ההו־גים מן המפה הישראלית או המיבנה החברתי של ישראל.

בעשרים השנים שבין 1952, סוף העליה ההמונית ועד 1972 הת־ווספו לאזורי תל־אביב והמרכז כמיליון נפש. אני חושב שבהחלט יש לחדש את מדיניות פיזור ה־אוכלוסין, וביתר שאת.

אך מה פירוש מדיניות פיזור אוכלוסיה? מה פירוש החיזוק של אזורי הפיתוח? מה הם היום אזו־רי הפיתוח?

אזורי הפיתוח הם כל האזורים שישראל סבורה שהיא לא תיסוג מהם. זה ירושלים רבתי. אפילו בתורה שבעל־פה ובמצע המערך נאמר שעזה תישאר בשליטתנו. מוכרח להיות חיץ בין עזה לבין קו הגבול המצרי שלעתיד — ה־חיץ הזה הוא פיתחת רפיח. פית־חת רפיח לא תוכל להיות חיץ משמעותי, אם לא יהיה בה ישוב עירוני גדול. לעיר מוכרחים ל־תכנן מראש.

לכן אני אומר: לחזק את עיי־רות הפיתוח הקטנות, אבל בהח־לט לראות באזורי הפיתוח גם את האזורים שמעבר לקו הירוק, ש־הם חשובים אסטרטגית ומדינית לישראל, לטווח ארוך. ואיני רואה סתירה בין שני הדברים. אני בהח־לט רואה סתירה בהמשך הריכו־זיות של האוכלוסיה באזור תל־אביב לעומת הצורך בפיזור ה־אוכלוסיה לאזורי הפריפריה. ו־לצערי הרב ההתפתחות בעשר ה־שנים האחרונות היתה זאת, בני־גוד לתכניות מוסמכות של ממ־שלת ישראל.

שאלה: איך מדינה דמוקר־טית חפשית, שבה התושבים לכ־אורה יכולים לעשות כרצונם, יכולה לפזר אוכלוסיה?

יעקבי: קיימת האפשרות ה־כלכלית. מתן עדיפות כלכלית ל־אזורים הללו לעומת אזורים מר־כזיים.

אני נבהל מהפסקת כל סיוע ממשלתי לבניית שיכונים באזור תל־אביב. מי שרוצה לגור בתל־אביב, בכוחלה מכבודו — יקנה דירה במחיר הכלכלי שלה. אם הוא זוג צעיר, אז הוא יקריב קרבן וילך לגור לא בתל־אביב אלא באשדוד, ברמלה ובלוד.

אם הוא זוג צעיר שרוצה לגור בתל־אביב, ישלם את המחיר ה־כלכלי, משום שזהו האינטרס ה־לאומי — לפזר את האוכלוסיה.

שנית — בתחום יצירת מקורות תעסוקה. הממשלה עומדת להח־ליט, כנראה, בעקבות הבירורים עם דיין, שכל מפעל שיוקם על ידי ישראלי בשטחים, יקבל תנא־ים של אזור פיתוח א', אלא אם כן זה מפעל שמוקם בתוך הרצו־עה שהיא 3 ק"מ מקו הירוק, לאורך האזור המוגדר כאזור ה־מרכזי של ישראל.

מדוע היא עושה זאת? בסופו של דבר היא עושה זאת כדי שיוצרו שם מקורות תעסוקה עצמאיים וכדי שיווצר תהליך של אינטרסים שלובים בין יש־ראל לבין השטחים, דבר שאולי יגביר את האינטגרציה ויצור „האספקט אינטרסי" אצל תושבי השטחים, שלא להינתק מישראל. אני לא מדבר על ניתוק מדיני, אלא ניתוק והפרדה המולידים עוינות וקונפליקט.

זו הדרך האחת, הדרך השניה היא הפניה אדמיניסטרטיבית. ב־משך שנים רבות, בעיקר בשנות העליה ההמונית יישבו את אזו־רי הפיתוח ואת ההתיישבות ה־חקלאית בעולים שהופנו על־ידי המוסדות הלאומיים לאזו־רים הללו. אז אם תקום עיר ב־ימית, על שפת הים, עם בסיס כל־כלי טוב למדי, יקומו שם שיכו־נים בהיקף מספיק, ועולים יופנו לשם, בנוסף לעידוד של ישראלים והקים זוגות צעירים ללכת ל־שם, כתוצאה מתנאים כלכליים טו־בים יותר ובעתיד גדול בכיישוב עירוני.

אני, אגב, משוכנע שרבים מ־ילידי הארץ מוכנים היום ללכת לעיר כמו ימית. אני משוכנע ב־זה, כמו שאני משוכנע שרבים מ־ילידי הארץ מוכנים ללכת לאי־רה או לקרית ארבע.

שאלה: על משקל דבריו של דיין בכנס רפ"י לשעבר ובמקו־מות אחרים, אני שואל, באיזו קונסטלציה רעיונית או מצעית או פרסונלית אתה לא תוכל ללכת לבחירות הקרובות, תוך שותפות עם המערך?

יעקבי: אילו, למשל, היתה מפלגת העבודה נוקטת את תפי־סתה בשינוי שיטת הבחירות ל־כנסת ולרשויות המקומיות, לא הייתי יכול ללכת ברשימת המערך לכנסת.

אילו מפלגת העבודה היתה מא־מצת את התפיסות המדיניות ש־אינן גורסות, למשל, התנחלות עירונית באותם שטחים שבהם יש, לפי דעתי, להתנחל, ולא הי־תה גורסת מצב של קשר ושילוב כלכלי בינינו לבין ה־שטחים, והיתה גורסת ניתוק ו־הפרדה בין השטחים לבין יש־ראל — לא מבחינת הצירוף ה־מדיני, אני איני איש ארץ יש־ראל השלמה — לא הייתי יכול ללכת ברשימת המערך. אלה שתי דוגמאות דיכולות להיות אחרות. אך דומני שהן מספיקות.

א. אלקלעי נבחר לראשות מועצת טירת־הכרמל

אברהם אלקלעי איש סיעת גח"ל נבחר לראש המועצה המקומית טירת הכרמל. הוא בא במקומו של אליאס כרמל שנפטר לפני חדשיים כתוצאה מהתקף לב. כן נבחר פנחס סרור מגח"ל כסגנו. בחירתם של השניים באה הודות להסכם קואליציוני בין גח"ל ל־מפד"ל. איש המפד"ל משה פר־גן ימשיך בתפקידו כסגן ראש המועצה המקומית.

בין תפקיד לתפקיד

מאת מ. בראלי

מפלגת העבודה חייבת לקבוע בראש, לפני הבחירות, מיהו ה־מועמד שלה לראשות הממשלה. אין היא חייבת לקבוע בראש, לפני הבחירות מי המועמד שלה לתפ־קיד מזכיר ההסתדרות. מפלגת ה־עבודה מסוגלת לקבוע מראש את המועמד לראשות הממשלה ואין היא מסוגלת, בטבע הדברים, לק־בוע מראש מועמד לתפקיד מזכיר ההסתדרות.

בעוד שהתפקיד של ראש ממש־לה קבוע באופן, לא קבעה ההסתד־רות, בחוקתה, מעמד מיוחד למז־כיר הכללי שלה. אמנם אישיותו הבולטת של דוד בן־גוריון שהיה מזכיר ההסתדרות כמעט מראשי־תה יצר שהתרצה שלהה אותו לצי־כוד בראש ההסתדרות הציונית קב־צה, לכשמה, שיש להסתדרות מז־כיר כללי ושאז ועד היום היתה לגו לורה מגוונת של מזכירי הס־תדרות.

יצחק בן־אהרון היה האיש שאמר בפומבי שבצבא אין תפקיד ברור ומוגדר הקרוי „מזכיר ההסתדרות" ואין למצוא תואר זה כתם מסמכי־ות מיוחדות. יתכן ש־י. בן־אהרון הפריז. ידוע שזו דרכו בהופעותיו בפני הציבור — להודי עניין ולהו־ציא בהפריה, כדי שהכל יהיה ב־רור ובולט לעין כל. מכל מקום במציאות החוקית, פורמלית, יש הבדל מכריע בין ראש הממשלה בממ־שלה ומזכיר ההסתדרות בועדה המרכזת.

ההבדל אינו רק בחוק ובפורמ־ליסטיקה. ההבדל הוא גם במהותם של החיים הציבוריים בארץ. מכן שלכאורה קיימת הקבלה — ראש הממשלה עומדת בראש צוות של שרים, מזכיר ההסתדרות בראש צוות של חברי הוועדה המרכזת וגם יו"ר הנהלת הסוכנות הוא ראש צוות. המציאות היא שונה. במ־ציאות החיים בארץ יו"ר הנהלת הסוכנות, לצוד יותר ממנו מזכיר ההסתדרות, הם חלק מאותו מאגר כוח אדם שממנו נלקחים שרים לממשלה. י. בן־אהרון היה האיש שביטא זאת כשאמר שהוא „מוכן לרשות סידור העבודה" של התנו־עה ומוכן לאחר זאת קיבל „סידור עבודה" — לתפקיד מזכיר ההס־תדרות.

בכל תקופת עצמאותנו המדינית היתה לראשי הממשלה השפעה ני־כרת על קביעת מזכיר ההסתדרות. אם כי רק פעם אחת קבלה השפעה זו צורה של פיכות והגיעה להטי־בת לב בולטה של דעת הקהל. בלי השפעה מכרעת של ג. מאיר לא היה י. בן־אהרון, למשל, נתמנה למזכיר כללי בשלב אחרון בקר־לפני כשנתיים ומחצה הזה.

קביעת מזכיר כללי של ההסתד־רות היא חלק ממבצע שיבוץ בצ־מרת התנועה, זהו „מבצע מרכ־בה" לא פשוט שיש בו איזונים ובלמים הדדיים לא מעטים — הן בגלל הגיוון הארגוני של מפלגת העבודה והן בגלל גיוונו אופי ודעות של המנהיגים עצמם. כה־קבל על הדעת שבבוא הזמן לקבוע מזכיר ההסתדרות תשקול המפלגה את ההסתדרות של יותר מבני אי־שים.

זאת ועוד. ידוע כי יש חילוקי דעות בתוך המפלגה לגבי הדרכים הצורות של מאבקי העבודה, לגבי אופיו של שיתוף הפעולה בין ה־ממשלה וההסתדרות, ויש ביקורת בחלקים של המפלגה על צורה ביטוי קשות של י. בן־אהרון כלפי גורמים שונים (החל מדיונים עם־ כיסוכים וכלה בדימויים לבעל־חיים המהסבים לבוזיים). עם זאת כלל וכלל אין זה מן הנמנע שמפ־לגת העבודה תרצה בהמשך כהו־נתו של י. בן־אהרון כמזכיר ההס־תדרות. אין לשכוח שהצעצה איננה בהעלמת כיום באישים, כפי שהיתה לפני דור, בתקופת התסתדרותה לכ־ברש את לבו של העם היהודי.

אם תחליט המפלגה שהיא רוצה בהמשך כהונתו של י. בן־אהרון אל לה להתחייב על כך כלפי הצי־בור. במאבקים הפנימיים שיהיו בעתיד על דרך ועל סגנון בחיים הציבוריים וכן על שיתוף פעולה בין הממשלה וההסתדרות לא יתכן כלל שיהיה מצב ש־י. בן־אהרון יוכל לומר למוסדות המפלגה — אה מייצגים רק המפלגה ואני מיי־צג את כל ההסתדרות. „המערך" הי־שתתייצב לבחירות וגם אם תק מפלגת העבודה בסופו של ד־כי. בן־אהרון ייצג אותה בהנה ההסתדרות — מכונה יקבל את יו־הכוח שלו בעתיד, כמו שקיבל צבר, ואילו את יפוי הכוח בה בוד מבקש „המערך" כולו.

אין עם הבכה ציבורית על כשל העבודה לקבוע בראש מי י המזכיר הכללי של ההסתדה במלא התפקיד היה ויהיה ב להכרעות תנועתיות. אין בקבי אישיותו כדי לקבוע עי כדינ־סירוב — לא.

אמן, גם ראש הממשלה כ להכרעות תנועתיות ולא פעם י צה ממפאי קביעות מדיניות ך להודעה של ד. בן־גוריון, לכ־ההיו צד יותר בקרים שבהם ג שה המפלגה מתחלה שהוא ה שיחולים. עם זאת אין ספק י אישיותו ולדעותיו של ראש כב להיש משקל גדול בקביעת הח שבה מתנהלת הממשלה. זה גם במידה הרבה־הרבה יותר קשה בהסתדרות.

כימב איפא שמפלגת העבוד הדוהה את כל התביעות — ב־נים ובהוצק — לקבוע מראש יהיה המזכיר הכללי של ההסתד ולהסתפק בהודעה שהמפלגה הי לתפקיד זה אחד החשובים הוא בים בגלגלה ולא תנסה לאתר צבת תפקיד זה עם עניה ז היות של הבסקונה שלה. די כיד ההסתדרות יהיה כדין בממשלה מבחינה היערכות שנוגלה של המפלגה.

כשהעיר אינה מתוכננת לתחבורה...

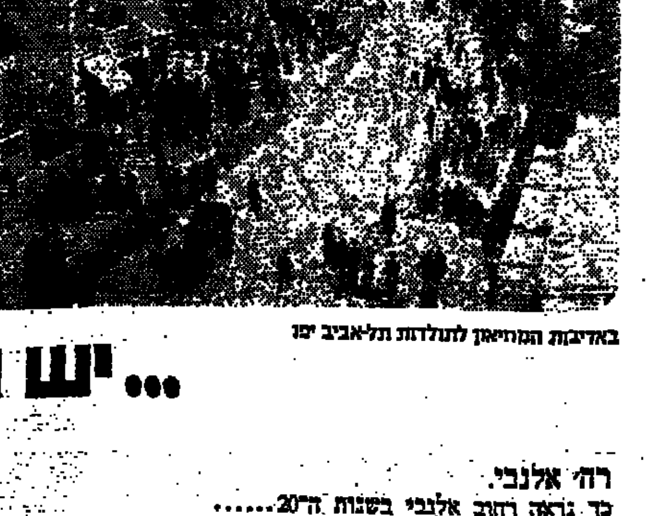

באדיבות המוזיאון לתולדות תל-אביב יפו

...יש לתכנן תחבורה לעיר!

רח׳ אלנבי.
כך נראה רחוב אלנבי בשנות ה־20......
הרהיטות משארו צורים כשהיו...

הנהלת קואופרטיב — המחלקה ליחסי צבור

שער לצה"ל

מחזור טירונים חדש מתגייס

כתב: שמשון עופר

צילם: בוריס כרמי

השער לצה"ל — אותו עוברים, לא בלי הרהור, כמעט כל בני ה־18 בישראל — פתוחה בפנה הצבאית בקריה, ראשי התיבות של בסיס קליטה ומיון — וכל אלה שעד ימלאו בו הם בשלב, כלומר מתבגרים לשירות בשתק. בתואר זה זוכה כל צעיר עוד שנה קודם־כן, בגיל 17, כאשר הוא מוזמן ראשונה ללשכת הגיוס. כבר בשלב ראשוני זה נערכים לו מבחנים פסיכוטכניים ובקרוב יוצגו הבדיקות הרפואיות הראשונות של המשלים, העתיד להתגייס לצה"ל בעבור שנה. המבחן הפסיכוטכני נועד לקביעת [illegible] ראשוני, כן נרשמים פרטים אישיים שונים, כגון השכלה, ידיעת עברית ועוד.

בגיל 17 יוצא בתוכן המועמד שירות לבדיקה רפואית לקביעת [illegible] הגופני והכללת רישום [illegible] האישיים [illegible] להתהוות ביטחוניים. עתה נמסר לו תאריך גיוס. לאלה מבין הצעירים [illegible] בעלי [illegible] ובחן אישיות ופסיכוטכניים [illegible] חלק [illegible] לגיוס [illegible] היום; אלה המועמדים [illegible] מקצועית ההתנדבות בחיילים. גבוהים נערים מבהונים ביחודים, אחר שבבדיקה הראשונית נמצאו מתאימים להיות בתפקידים אלה. בבבך יוצאים הם עוברים בדקים רפואיים ופסיכולוגיים בהתאם לדרישות חיל־האוויר או חיל־הים. למבדקים אלה נשלח כל מי שנמצא בעל נתונים מתאימים לכך, בלי לשאול את פי הנער.

עם הגיוס נשלחים המועמדים [illegible] אוויר או לסיבובות ההת־[illegible] בחיליהם ל"סדרת גיבוש" — המסכת 12 יום בחיל־האוויר ובבצע ימים בחיל־הים. בתקופה זו בוחנים הדגש על גיבוש חברתי, מבחן פסיכולוגי ובדיקת הכושר הגופני. לצורך זה מקדימים להם את גיוסם בכמה ימים, כך שאם תוך "סדרת הגיבוש" לא ימצאו מתאימים לאותם תפקידים, עדיין תישאר הדרך פתוחה לפניהם להתנדב לחיל או למקצוע (התנדבותי) אחר (אילולא הסדר זה עלול היה ליקרות, שצעיר הרוצה להתקבל לקורס טיס אי־לקטגוני הימי, ונמצא כי כבר כלאה, למשל, מכסת המתנדבים לצנחנים לכך יוצא "מקופח" דווקא בשום שהוא בעל נתונים לשירות בתפקיד שבו הסטאנדארטים גבוהים). עד כאן עדיין לא מדובר בהתנדבות ־ רק מי שהצליח לעבור את סדרת הגיבוש בצורה נאותה, פונים אליו בהצעה שיתנדב לשירות בתפקידים הביחודיים בחילות האוויר או הים. הנסיון מראה, כי כל הצעירים שעמדו במבדקים וב"גיבוש", אף שלא חשבו קודם־לכן להתנדב לקורס טיס, למשל, מוכנים עתה לקבל עליהם את האתגר. הצעיר הישראלי נענה בדרך־כלל בחיוב לפניה "מה איכפת לך לנסות?" ומשהצליח — ודאי לא יעמוד בפני הפיתוי: "אם כבר הצלחת בכל המבחנים — אז לא תמשיך?"

ארבעה מועדי גיוס עיקריים נהוגים בצה"ל: פברואר, מאי, אוגוסט ונובמבר. בכל אחד מהם מגיעים, אי־פוא, המתגייסים לאחר שכבר עברו שורה של מבדקים ראשוניים ובחלקם אף מוקדם ולגבי מועמדים אפשריים לטייסים או הקומנדו הימי (צוללים).

בבוקר יום הגיוס מגיעים בזה אחר זה לבסיס אוטובוסים מלשכות הגיוס בדרכי הארץ. הצעירים, לבושים בבגדי צבעים, יורדים מהאוטובוס, מתכנסים באחד הביתנים ומכל צעיר — שרק לפני זמן לא רב יחסית עבר כאן תהליך דומה — מקדם את פני הבאים ב"בוקר טוב לכולם", הכל משיבים ספונטאנית "בוקר טוב" פרט לאחד — [illegible] — המצא לנכון להשיב "לילה טוב". הסמל הצעיר בתפלה פנה והמשיך: "ברוך הבא לצה"ל; בשם מיפקדת הבסיס אני מאחל לכם גיוס קל ונעים". אחרי הקדמה זו מסביר הסמל את תהליך החייל באשר יעברו המתגייסים באותו מהגה. כמה עשרות עיניים תלויות במוצא פיו, מיהר במסק את דבריו. "אני מבקש לא לדאוג — דואגים לכם", מרגיע הסמל בנוסח צבאי קצר ומפסקי. הוא מסיים את דבריו בשאלה המסורתית "יש שאלות?" איש אינו שואל.

עשרות הצעירים, שנכנסו לפני שעה קלה בעד פתחו של הביתן, יוצאים כעת עתה בפתח האחר. המתגייסים בסהודרים בטור ארוך. המהפכל כנחה, בדרכם לתחנותיהם הבאות, שבהן הם מקבלים מספר אישי שילווה אותם מרגע זה ואילך לא רק בשלוש שנות השירות הסדיר שלהם אלא גם ב־34 שנות השירות במילואים... מצטלמים בלהיות שלט עם המספר האישי [illegible], עוברים פעם נוספת צילום ריאה (הביקור הראשון נעשה עוד בלשכת הגיוס), מקבלים חיסונים ועוברים בדיקות של מחלות מידבקות ובדיקת שיניים.

והיה בדי כך נכנה לתהליכים תופעה, שלפחות לגבי המסתכל מן הצד היא נראית אבסורדיסטית. לאורך המסלול הזה נלווים אל המתגייסים החדשים, העושים את צעדיהם הראשונים בתוך בסיס צבאי, נציגי חילות שונים המשדלים אם כי כנראה ביתיהם כמתאים לכך להצטרף לשורותיהם. קשה להבין, מדוע בצה"ל של שנות ה־70 הדבר אינו נעשה בצורה מסודרת ומכובדת יותר. אך המציאות היא, שרב־סמלים, סמלים או קצינים ניגשים אל הצעירים ומדברים על ליבם להצטרף ליחידה שאותה הם מייצגים. החיזור שיש בו לא פעם מהכובס הקומי. בביקורי בבסיס ביום גיוס ראיתי רב־שוראי מן הצנחנים מדבר על לבו של צעיר חסון, מלווה אותו צעד אחר צעד ומצייר לפניו את מעללי הצנחנים [illegible] ובצד הפיתוי ללב בירות. הנה נטש אותו לרגע וכבר ניצב לצידו קצין חיל־הים, שפתח במלים: "כל מה שיש בצנחנים — יש גם אצלנו, פלוס הים". הקצין הוסיף עוד כהנה וכהנה עד שסיים את דבריו ואז חזר וניגש אל אותו צעיר נציג הצנחנים ואמר: "כל הכבוד לקומנדו הימי, אבל אצלנו..."

כל אותה עת נתונים המתגייסים כבר לכבין מסגרת צבאית — הליכה הפסית בטור עורפי בפיקוד של סמל, הפונה מדי פעם אל המשתדלים ומבקש מהם: אל הפריעו לי. טבעי הוא, כי המתגייס ובן־שיחו (נציג חיל זה או אחר) ייעצרו מדי פעם בלכתם תוך כדי חילופי דברים על היחידה המסויימת וכאן מתערב הסמל הממונה על מחלקת המתגייסים ופונה אל הצעיר שכרגע מנסה מישהו לשכנע אותו להצטרף דווקא לחיל זה ולא לאחר, ומורה לו: אתה הקשיב לי. הסמל או הקצין המשדלים את המתגייס דבקים לעומת זאת במשימתם ואומרים לאותו סמל: אתה תמשיך בעניינים שלך... הסמל הולך לדרכו, לאחר שהשמיע בשפה רפה את מחאתו: "אתה מפריע לי".

סיכומו של דבר: בראשית דרכו בצה"ל נתקל המתגייס בריב [illegible]. בפרשת דירוגי הפיקוד (סמל הנוער בקצין: "אתה מפריע לי") ובתחרות על רכישת אהדתו של המתגייס החדש בצורה שאינה אלא גורמת לו מבוכה. כפי שאמר לי צעיר, שזכה תוך פחות משעה ל"חיזורים" של נציגי שתי סיירות, הצנחנים והקומנדו הימי: קודם הייתי בדילמה; עכשיו אני בדילמה עוד יותר גדולה.

אמת, בעבר הלא רחוק היה מסע השידול אף נרחב יותר עד כי בשיחה עמי הגדיר בקי בנושא את מה שהתרחש כאן עד לפני זמן קצר כ"ציד נפשות". לצורך ההפעולה לכבן החילות והיחידות הסיירים נהג היה להביא לבסיס. כרב כל איש מארבעת חילי הגיוס, ציוד [illegible] כלים כבדים אלה, ארבע [illegible] ויוצא בהם.

יש גם [illegible] על חיל מסויים.

השאלה המטרידה בכל זאת היא, האם הנוהג [illegible] ויצירת ההדמיה המלילית בעיני המתגייסים [illegible] החיילים [illegible] לחיל זה או אחר. [illegible] באים היום הצעירים לצבא בדעה [illegible] היכן ברצונם לשרת (על סמך [illegible] מחברים וקרובי משפחה או בהתאם לקריטריונים ולהעדפות המקובלות [illegible]).

שאר שלבי התהליך החייל הם [illegible] המתגייסים [illegible] את המדים למתגייסים. [illegible] בגובה 1.55 עד 2 [illegible]

[illegible] נאמר: "[illegible] לישראל [illegible] טוב".

[illegible] צה"ל. לכאן מובאים 15 החיילים [illegible] לצה"ל.

"הנני נשבע (מתחייב) [illegible] לשמור אמונים למדינת ישראל, לחוקיה ולשלטונותיה המוסמכים, לקבל על עצמי ללא תנאי [illegible] של צבא־הגנה־לישראל, לציית לכל הפקודות [illegible] על־ידי המפקדים המוסמכים [illegible] ואף להקריב את חיי להגנת המולדת וחירות ישראל".

על נושא זה הוזהם המתגייס בבסיס הקליטה ואולי טקס ההשבעה הרשמי נערך בשלב מאוחר יותר במסגרת החיילת בתום הטירונות. עם החתימה על נוסח השבועה [illegible] המתגייס גם על טופס ההצהרה על [illegible] הוא [illegible] (פורמאלית) חייל לכל דבר. כיוון שכך, הוא בא מיד על שכרו — בצורת מקדמה בסך 20 ל"י (שאותה מנכים אחר־כך בתשלומים החדשיים במשכורתו).

20 לירות אלה נועדו לאפשר לחייל הטרי לרכוש צרכים שונים בשקם. על חשיבותו של מוסד זה תעיד העובדה, כי בחודש של גיוס מגיע המחזור הכספי של השקם בבסיס ל־80—90 אלף ל"י — "הכל מגוזזים" מוסיף השקמיסט בגאווה.

לאחר שמוסדרות גם בעיות הסעד של המתגייס לצה"ל תם שלב הקליטה (החיול בלשון הצבא) ועמו תם היום הראשון בבסיס הצבאי. בערב שומעים הצעירים הרצאה של מפקד הבסיס, המקדמם בברכה והמסביר להם את יסודות המשטר והמשמעת בצה"ל. ערב זה מסתיים בטקס הצטרפות לצה"ל, הנערך ליד אנדרטה לזכר חללי גוש דן והכולל מסדר שבמהלכו קוראים לפני החיילים הטריים פרק תנ"ך וכן [illegible] גבורה מאת [illegible] של מפקד הבסיס. הטקס מסתיים בשירת "התקוה". [illegible] לנים הצעירים, בלילם הראשון במסגרת הצבאית, באהלים, שבכל אחד מהם מצויות [illegible] מיטות.

למחרת במכבת תרועת החצוצרה על ההשכמה בשעה 5 בבוקר, [illegible] ברכת "בוקר טוב". לאחר [illegible] וארוחת בוקר מגיע תורו של שלב המיון.

המתנדבים לשרת ביחידות הנדסה נשאלים בראיון אישי באיזו יחידה הם מעוניינים. המגמה היא להתחשב [illegible], אך במידה רבה יותר נקבעת הצבתו בהתאם לצרכי צה"ל באותה תקופה. בשלב זה של הראיון האישי גם נשאל כל צעיר אם רצונו לעבור בדיקה רפואית נוספת. כי המבקש להתנדב לשירות ביחידות הצנחנים או באחת הסיירות, מופנה למרכז ההתנדבות בבסיס. כאן הם עוברים בדיקות ביחידה על־ידי רופא ופסיכולוג [illegible] את [illegible] אם המתנדב מתאים לאותן יחידות. מבחן נוסף לקראת ההתנדבות ליחידה המובחרת הוא מסע [illegible] אחר [illegible]. כל הנתונים במבדקים אלה מועברים לוועדת קבלה. כאן יושב מפקד גדוד צנחנים, למשל, ולידו קצינים בדרגה גבוהה יותר הבודקים את המועמד על סמך הנתונים שבידיהם. [illegible] בעיקר על [illegible] של הצעיר להרכב באותה יחידה, מבקשים עתה [illegible] להתות על [illegible] בלה. כלל גדול הוא, כי לא [illegible] הם הצעירים [illegible] על [illegible] הראשונה בביה, [illegible] להופיע לעיני כל [illegible], בלהוביה את דמיונם. צעיר [illegible] למשל, את הסכמתו — בעת הראיון הקצר בוועדת הקבלה — לשרת בתפקיד מינהלי לא־קרבי בצנחנים נפסל, מתוך הנחה, כי אין הוא רוצה להיות צנחן על כל המשתמע ומתחייב מכך, אלא [illegible] בלבד. שאלה נוספת [illegible], שלדעת המראיינים מאפשרת [illegible] לתהות על קנקנו של המרואיין, היא אם הרבה לטייל בארץ ואם הוא מכיר את נופיה. [illegible] "מי שרק מצוין בספל הצנחנים, יישבר במוקדם או במאוחר תוך כדי האימונים שהם קיים אצלנו" — אומרים הצנחנים.

מי שלא התקבל על־ידי הוועדה יכול עדיין לנסות את כוחו בשתי ועדות קבלה של יחידות התנדבותית אחרות.

קיימות עוד מגמות שונות, כמו בוגרי בתי־ספר תיכוניים המסווגים בדרך־כלל לתפקידים במקצועותיהם, או בחורים דתיים המופנים לביזק הרבנות הצבאית כדי לקבוע מתוכם את סגל האחראים לכשרות ואת משגיחי הדת.

רוב המתגייסים עוזבים את הבסיס לאחר שהייה של יומיים. אך יש גם כאלה השוהים בו זמן רב יותר — כגון לבדיקות מקצועיות, עיוניות ומעשיות לנערים שעבדו קודם גיוסם כשוליות במקצועות טכניים והמצבים. בהתאם [illegible] את המבחן, [illegible]. [illegible] השהייה של המתגייסים בבסיס הקליטה והמיון הוא, כתוצאה מכך, שש ימים.

נוהל מיוחד נהוג לגבי בנות המין היפה. בזמן הראשון בבסיס הן אמנם עוברות תהליך דומה לזה של המתגייסים מבין זכר. אך הן נשארות בערב [illegible] ואין הן לנות בבסיס זה. עוד בערב היום הראשון להתגייסותן הן [illegible] לבסיס השירותיות.

אגב, פריווילגיה נוספת היא המענק שמקבלות החיילות בסך 63 ל"י, לרכישת בגדים "התוגים". דבר זה הנהג לפני כשנה וחצי, לאחר שהתברר, כי הבנות אינן משתמשות בבגדים התחתונים שהן מקבלות עם התגייסותן אלא מחזירות אותם בעת השחרור. המענק נועד לאפשר להן להתאים לעצמן לבוש זה מרצונן.

שהות קצרה יחסית שוהה בבסיס גם הסגל הממסר. אלה הם רב־סמלים וסמלים, המגיעים לבסיס ערב [illegible] הגיוס. הם באים מכל יחידות השדה של צה"ל, כמו "גולני", "שריון" תותחנים, הנדסה וצנחנים ונשארים בבסיס חודש ימים. (מאליו יובן, כי הם [illegible] של יחידותיהם והם עיקר [illegible]). לעומת זאת מורכב סגל הבסיס בדרגים הגבוהים יותר מגרעין קבוע של מפקדים ובעלי תפקידים שונים.

אך כל השוהים בבסיס זה, בין ששהייתם בו יום ובין ארוכה יותר חוזרים אליו במוקדם או במאוחר: כי שער הכניסה לצה"ל הוא גם שער היציאה, [illegible] בתום השירות.

שער לצה"ל

זהירות — זריקה אוטומטית

אחרי לצנחנים — מציע נציג החיל לאחד המתגייסים

זרח הופך לחיל; החולצות הצבעוניות הוסרו ועתה באים המדים במקומן

"אצלנו בים..." מסביר נציג החיל

צועד שנפצע בהצילו את חבריו – הועלה לסג"מ

צועד בקורס קציני הנדסה קרבית, שנפצע בעת שהציל את חבריו, הועלה לדרגת סגן־משנה בטקס שנערך בבית־החולים הממשלתי בבאר־שבע. בסיפור ההצלה, המתפרסם השבוע "במחנה" נכתב: "הצועד היה עם חבריו באימון הקמת גשר צבאי. בעת ההקמה הבחין אברהם גרוסמן באחד מחלקי הגשר העומד להתמוטט על קבוצת צועדים. אברהם דחף אל גוש הברזל הכבד ניסה לעכב נפילתו ובו בזמן הזהיר את חבריו מפני ההתמוטטות. הצעירים הספיקו להתרחק בעוד מועד, אך חלק הגשר הכבד התמוטט ונפל על רגלו של אברהם. הוא פונה לבית־החולים בעוד חבריו ממשיכים בקורס ומסיימים אותו.

בשבוע שעבר הגיעו אל בית־החולים מפקדיו, [illegible] והעניק בטקס קצר שנערך בבית־החולים לו דרגת סגן. [illegible] של אברהם גרוסמן [illegible] עד לסיום הבדיקות [illegible] כסגן.

בעצרת עובדי המדינה בחיפה

בן־אהרן: שכר העובד בשירות הציבורי עפ"י ממוצע השכר במשק

"בתוקה האופית של מדינה [illegible] ודיבונית מבוססים גם על שירותים [illegible] וציבוריים המאויישים בידי עובדים שיש להם חלק ונהלה בקידום ובטפל המשק הכלכלי־לאומי. ובכאן: שכרו של עובד המדינה והציבור חייב להקבע להבא ע"פ קנה מידה של השכר הממוצע במשק" — אמר המזכיר הכללי של ההסתדרות יצחק בן־אהרן בעצרת עובדי המדינה [illegible] שהתקיימה בסוף השבוע בבית מפלגת "העבודה" בחיפה.

בן־אהרן הבהיר, כי שוב לא ייתכן לקבוע את שכר עובדי המדינה והציבור רק על־פי הסכמי הקציבים, שהם תלויים בכמים הנתונים בידי כוחות פוליטיים. צודק ונכון יותר, הביע המזכ"ל, לקבוע את רמת השכר של עובדי הציבור על־פי הדירוג הממוצע במשק בכללו, כמו שקבל עתה בכמה מהמדינות המתקדמות באירופה המערבית (הולנד, אוסטריה ועוד).

"אין ספק, אמר בן־אהרן, כי כעת נתקן את ההסדרים [illegible] לגבי שכר עובדי המדינה, ובנוראה כבר לקראת הסכמי השכר החדשים לשנים 1974—1975, ישופרו לאין ערוך גם יחסי העבודה במשק הכלכלי הציבורי והעובדים [illegible], שהם [illegible] לבעשה ולבנגינת המשק הלאומי ומוסיפים להגדלת התפוקה הלאומית בכללה.

להלן כלל בן־אהרן את הצבעת גח"ל לבוררות חובה וציין כי רק האידיאולוגים שלהם (של גח"ל) עשו מנושא זה דגל, שכן אפילו המעסיקים [illegible] בבוררות חובה [illegible] יכיר ובלתי אמצעי עם עובדיהם.

את "המאי" אני מזכיר...

בעת סיור שנערך בן־אהרן, יחד עם א. מולק מזכיר מועצת פועלי חיפה [illegible] במספנות־ישראל, הזכיר בן־אהרן למנכ"ל החברה ישראל ליבר־מובסקי כי בזמנו, בעת [illegible] ההסתדרות במפלגת ישראל, ביקרו אותו רבים על עמדתו התקיפה לבנות את המספנות הללו. "אני מזכיר את המאי" ביום, אמר בן־אהרן, שכן אני היא שהצבעתי לממשלה לבנות את [illegible] המספנות. היו כאלה שפסלו את הרעיון, אילו ביקרו [illegible] על ספינות חיל הים [illegible] במספנות הללו, היו נוכחים לדעת שבעד "המאיבי" כאלה מגיע אפילו צל"ש..."

כן השתתף בן־אהרן בעצרת פעילים בקריית־חיים ובכנס צעירים בגדרימון על הכרמל.

קיסר: הצעירים ישתתפו במוקדות העשייה של ההסתדרות

תגובות הנוער החלוצית לא יתנו להחליש את כוח המערך בהסתדרות ולביצוי אופיה בתנועת הפועלת לא רק בתחום האיגוד המקצועי אלא במסגרת [illegible] כוללה. מפלגת העבודה החליטה על רפורמה בהסתדרות שאחת ממטרותיה היא לאפשר לצעירים להתהלב ולהיות יותר מעורבים במוסדות הנבחרים של האיגוד המקצועי, חברת העובדים ומפעלי [illegible] ההדדית [illegible], אמר חבר הוועדה המרכזית ישראל קיסר בכנס מדריכים וצעירים בתל־אביב.

בהסתדרות היוצאת לבחירות ישבו [illegible] שחלקן לא הצדיקו את עצמן ולא את בוחריהן [illegible] וגרמו רק להחלשתה של ההסתדרות [illegible] על נושאים כוללים [illegible] אינם מענינים של הרוב רבים של ציבור העובדים. ההערכה האמיתית היא בין אלה הרואים את ההסתדרות בתנועה [illegible], כשבמרכזה ציבור העובדים [illegible] הזכות להופיע במאבק המקצועי, [illegible] על מרות ההסתדרות, לבין אלה שבראשם סיעת גח"ל הרוצה לראות בהסתדרות רק איגוד מקצועי. [illegible] לבוררות חובה שפירושה בפועל [illegible] של ציבור העובדים ואיסור שביתות ומסירת ההכרעות לגופים חיצוניים — [illegible].

הנוער העובד מהווה עורף [illegible] של ההסתדרות ובארבע השנים האחרונות הצטרפו על ידי הנוער העובד להסתדרות כ־40 אלף נערים ונערות שזו להם הפעם הראשונה שילכו לבחירות. ההסתדרות עשתה כל שביכולתה לאפשר לצעירים אלה להתהלב בחיים ובפעולתה על ידי הקמת מפעלים לצעירים, עזרה בפתרון בעיות דיור ובבעיות איגוד המקצועי.

מ. ברעם: לולא יוזמת ההסתדרות לא היתה קמה קריה תעשיה מפוארת

ללא סיוע ויוזמה של ההסתדרות בירושלים לבנין התעשיה בעיר הן הפרטית והן הציבורית לא היתה קמה קריה תעשיה מפוארת כפי שהיא כיום. בעלי הון וקבלנים [illegible] ראו את [illegible] העיר כקריה ממשלתית וכאכסניה ללימוד תורה בלבד, אמר יו"ר הנהלה הקואליציה משה ברעם בעת סיור במפעלי תעשיה גדולים בירושלים.

4 אזורי תעשיה אוכלסו ועתה אוכלס גם אזור חמישי בעטרות.

ברעם נתבקש על־ידי הנהלות המפעלים ונציגי העובדים לסייע בגיוס הון ומגשמת תכניות הרחבה.

לבנימין וולפוביץ
ראש המועצה המקומית רעננה
ורעיתו
שפע ברכות לנשואי בתכם
יונה עם בח"ל
המועצה המקומית
רעננה ועובדיה

"משגב"
חברה להשקעות בע"מ

הודעה על אסיפה כללית שנתית

ניתנת בזה הודעה שהאסיפה הכללית השנתית של החברה תתכנס ביום 20.8.73 בשעה 15.00 במשרדה הרשום של החברה בתל־אביב, דרך פ"ת 142.

על סדר היום:

1. קבלת המאזנים דו"חות רווח והפסד יחד עם דו"חות המנהלים ורואי־החשבון של החברה לשנה המסתיימת ב־31 במרץ 1972.
2. בחירת מנהלים בהתאם לתקנות ההתאגדות של החברה.
3. בחירת רואי־החשבון של החברה.
4. שונות.

בפקודת ההנהלה
יוסף הררי
מנהל

האלף־בית של שביתת הדירוגיים בצי הסוחר

מאת יוסף מיכלסקי

איגוד הימאים הדירוגיים הכריז יום א' השבוע על השבתת אניות, בהן שיבדים ישראלים, בנמלי ה־[illegible] לאחר שחברות הספנות דחו [illegible] תביעתו לתוספת שכר של 86 [illegible] וקבלת העקרון של שמירת הפער האבסולוטי בין שכר הדירוגיים לשכר הקצינים. השובתים לא הסכימו לקבל הצעת חברות הספנות לתוספת של 40 אחוז, שיעור דומה שניתן לקצינים בחוזה החדש לשנים 1973—74 [illegible] הכבות שוות לכסף ולא באחוזים להשבות הקצונה.

השביתה היא חוקית, משום שהדירוגיים הכריזו על סכסוך עבודה עוד ב־22 ביולי. כאשר הגיבו חברות הספנות בחריפות, ניתקו [illegible] המו"מ, הודיעו על אי־תשלום [illegible] שביתה, סגרו את המטבחים באניות, החלו להפנות אניות ל[illegible] זרים ולהתכונן להחלפת [illegible] ישראלים בעובדים זרים, הרחיבו הדירוגיים את השביתה על כל [illegible] אניות באשר הן, למעט מיכליות [illegible] שאין בנמלי הארץ, [illegible] הימאים לשביתה סלקטיבית. [illegible] שיחרור אניות של חברות קטנות [illegible] שהשבתתן עלולה [illegible] אותן, מיכליות העובדות בקו בין [illegible] לבין אילת (כדי למנוע [illegible] באזרות הנפט [illegible]) ואת אניות הנוסעים.

לדעת חוגי הספנות שיחרור חלק של אניות משביתה לא נעשה רק מתוך התחשבות בטובת המשק: כך, למשל, ברור שהדירוגיים באניות־הנוסעים לא יסכימו להפסיד אף הפלגה אחת, משום שהכנסותיהם מסחר חפצים בין־באים עולות פי כמה על שכרם הרשמי. אניות של חברות קטנות, שבהן אין כמעט צוות ישראלי, עתידות לשמש מקום קליטה לדירוגיים במקרה שיפוטרו מעבודה אצל חברות גדולות אם תימשך השביתה זמן רב. יהיו הישגי האיגוד אשר יהיו, לחצו על החברות הגדולות לא נחלש.

השביתה אמורה להקיף לפצלה כ־50 אניות ובהן כ־1000 דירוגיים. אולם בשעת כתיבת הרשימה חלק מהאניות עושות דרכן בלב־ים וישבתו לאחר הגעתן לנמלים השונים. בהרחיבם את השביתה אל מחוץ לגבולות המדינה עברו הדירוגיים תקדים מסוכן: זו הפעם הראשונה בתולדות צי הסוחר מושבתות אניותיו בחו"ל על רקע תביעות שכר.

נראה שהדירוגיים הוסתנו מצעדי תגמול של חברות הספנות ובראשן של "צים" שהיא המעסיק הגדול של יורדי ים. דוברים התלונן על כך, שמעסיקי הימאים הפסיקו את המו"מ ורמז שאילו המשיכו במגעים היו הדירוגיים ממתנים תגאיהם. מדוע המשיכו מעסיקים לנהל מו"מ עם רופאים או עם פועלי הנמלים בעת שביתתם ומחרימים את הימאים? — שאל. הוא הזכיר, שימאים לא ערכו שביתה כללית 22 שנים ומאבקם המקצועי לגיטימי.

אך יש לזכור, שמאז הפילוג באיגוד הימאים בסוף 1972 הושבתו אניות הצי שש פעמים על־ידי האיגודים המפולגים, בין השאר מסיבות שלא נגעו כלל לחברות הספנות. החברות נאלצו לכסות את נזקי הסנקציות. כאן דיברו שני האיגודים בשפת איומים בלבד וכל תביעתם אולטימטום בצידה ובעקבותיו שיבושים בעבודת האניות. ויתורי החברות הרבים כחולשת המעסיקים ושימשו הצדקה לקו תקיף. מרירות רבה הצטברה אצל החברות והן הגיעו למסקנה שאין מנוס ממאבק. מה גם שהדירוגיים שגו כאשר תימרנו את חברות הספנות ללא מוצא בתבעם קביעת העקרון של שמירת הפער האבסולוטי.

עקרון זה אינו מקובל, כי ככל שרמת השכר גבוהה יותר, נודעת מלכתחילה לתוספת יחסית שווה משמעות רבה יותר. תביעה זו אבסורדית, גם משום שהפער בשכר שתי קבוצות העובדים קטן מאוד. הדירוגיים ידעו, ואישרו זאת לפני חודשיים בשיחה עם החבר המאמר, כדי לכבוש את תביעתם על חברות הספנות לאשר הפלאה העילה בהרבה על מה שאושר לקצינים. כן ידעו, שאיגוד הקצינים הודיע בצורה אולטימאטיבית לחברות הספנות, שלא יתן לערער את הפער החדש (לאחר חתימת ההסכם על תוספת של 40 אחוז) ויעלה תביעות מחודשות, אם ייכנעו החברות לדירוגיים.

לחברות הספנות לא נותרה ברירה אלא לשבור את מעגל הקסמים, להתנגד לדירוגיים ובהודעות זו לשדר גם תיקשורת לקצינים, שעמם לא סוכמו עדיין סעיפים שונים בנוגע על תנאי העבודה במיכליות, דמי לימוד ועוד.

בתנאים הקיימים, של לחץ ולחץ נגדי מצד שני איגודים, הגיעו החברות לכלל מסקנה שכניעה נוספת לתביעות העובדים תזמין רק לחץ נוסף ולא תתרום לרגיעה ביחסי העבודה בצי, ובחרו בעימות. אף־כי שביתה כללית וממושכת תגרום נזקים כבדים להן ולמשק (לפי הערכת מנהל "צים" 200—400 אלף דולר ביום נזק ישיר ונזק עקיף שקשה להעריכו). אך יהיו אלה נזקים, שהחברות גם יוכלו לצמצם בהן: חלק גדול מתנועת המטענים מובל באניות זרות, בהן חכורות על־ידי "צים" וקיימת אפשרות להגדיל היקפן. השביתה לא תגרום למחסור בארץ, ביחוד שלגבי הובלת מטענים חיוניים ראשית הממשלה להוציא צווי ריתוק.

כל הסימנים מעידים, שהחברות התכוונו לאפשרות של התמרדדות חריפה מאז הפילוג באיגוד הימאים ובחירת נציגות חדשה במקום של שני האיגודים: כל עוד פעל האיגוד המשותף נהגו להגיש תביעות שכר במשותף והעובדים חילקו את התוספות ביניהם לפי יחס מוסכם. האיגוד המשותף בלם גם תופעות של קיטוב גובר בין הסיבות השונות. אחרי הפילוג נלכדו חברות הספנות ובמיוחד "צים" בין שני האיגודים המתחרים זה בזה.

נשאלת השאלה, האם באמת בקופחים יורדי ים ישראלים בשכרם ובמיוחד הדירוגים השובתים ומה עתידו ולאן פניו של צי הסוחר אחרי השביתה?

לפי מחקר מדעי תנאי השכר של הימאים הישראלים אינם נופלים מהמקובל בציים המתקדמים באירופה, ויחסית טוב יותר מצבם של הדירוגיים ממצב הקצינים. מלח כשיר השתכר בדצמבר 1972 (לפני קבלת התוספת של 40 אחוז לפי ההסכם החדש) בקווי הפלגה מקובלים 2100 ל"י ברוטו בחודש, בקווי המכוליות 2600 ל"י ובמיכליות 2900 ל"י. רב־מלחים השתכר 2600 ל"י, 3000 ל"י ו־4000 ל"י בהתאם לקו ולאניה שבהם הוא עובד. מזה מנכים רק 10—20 אחוז מס הכנסה. יצוין, שפיתוח צי הסוחר התבסס בשנים האחרונות על רכישת אניות מכולות ומיכליות, ההולך ועולה מספר העובדים בכלי שיט אלה.

בציי הדירוגיים מרעננים, שעיקר שכרם מקורו בתמורה בעד שעות עבודה נוספות ועבודות מיוחדות, שבדרך כלל נעשות על־ידי עובדי חוץ (כגון ניקוי מתכנים וצבע). לדבריהם, נוח הרבה יותר לחברות להשתמש בדירוגיים מאשר להעסיק עובדי חוץ.

למטבע זה גם צד שני: לא מעטות מהעבודות המיוחדות מתבטלות עם הכנסת אניות חדישות לשירות. למשל, תפקיד של שאבן במיכלית אשר בעבר נאלץ לרדת אל תוך המיכלים ולנקות אותם. בעוד שבכלי שיט חדיש הוא עושה עבודתו על־ידי לחיצה על כפתור מערכת ניקוי אוטומטית. לדירוגיים היה נוח (במידה מסויימת היה נוח בעבר גם לחברות) לבסס שכרם על עבודות נוספות ומיוחדות ותמיד לחצו להרחבת מסגרות אלה.

קשה לחזות, כיצד תסתיים השביתה. ברור שלחברות אסור להיכנע או להסכים לפשרה הקרובה לכניעה. ואשר לדרכו של הצי בעתיד, כבר עתה ניתן להבחין במגמת התפתחותו: רוב גדול של האניות שנרכשו בשנים האחרונות, לרבות אניות מכולות וספינות מדגם "קלייד" (אניות גדולות העובדות בקו לאפריקה) מהלכות בדגלים זרים. החברות ינצלו את השביתה למכירת אניות קונבנציונאליות בלתי־רווחיות בדגל ישראלי, בהן תקני צוותים גדולים, ויתבססו יותר ויותר על תפעול מיכליות גדולות שבהן צוותים קטנים המכניסות לרווחים. הן יצמצמו מן הסתם עד למינימום את מספר הספינות מסוגים שונים והדבר ניתן לביצוע, משום שאפשר לספק את צרכי הארץ בשליש מתפוסת הצי הקיים (אחרי שביתת הימאים ביאפאן בשנה שעברה צומצם שם הצי ב־25 אחוז). יצומצם בשיעור ניכר מאוד מספר יורדי־הים הישראליים המועסקים בפועל באניות והצמצום הזה יפגע בראש ובראשונה בדירוגיים משום שלרובם הגדול אין הכישורים וההשכלה הנדרשים באניות חדישות ומשום שבאניות כאלה מבוטלים הפקידים רבים של ימאים דירוגיים.

هكذا من الأصل

מכתב גלוי למשה שמיר

מאת פרופ' א. הראל

כבוד היקר!

בצער רב קראתי את הידיעה ה־אקטיבית בעיתונות שהתנועה למען ארץ־ישראל השלמה החליטה להתאחד בכנ"ם עם מפלגות הימין על הקמת חזית נגד מערך מפלגות הפועלים.

האשליות הישנות בלבוש חדש

מאת יהודה גוטהלף

קרן השפע ופינת השפל

מאת אריה ל. אבנרי

מרחב תכנון מקומי, עכו

מישלב בית ספר בוקר **לאקסטרנים**

תל־אביב
בפיקוח משרד החינוך והתרבות

החלה ההרשמה
לכיתות בוקר
לשנת הלימודים תשל"ד

לכיתות: י"א (כולל מוקדמות)
י"ב (בגרות)

שפרלינגה מהדרין

התייעצות פדגוגית והרשמה:
מישלב, תל־אביב, רח' ויצמן 53, טל' 263185
8—1 לפני־הצהרים, 5—7 אחרי־הצהרים

כן החלה ההרשמה
לכיתות בוקר בחיפה

פרטים והרשמה:
מישלב, חיפה, רחוב שבתאי לוי 26,
טל' 04-520797
8—11 לפני־הצהרים, 4—7 אחרי־הצהרים

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י / המרכז לתרבות ולחינוך

יד יצחק בן־צבי — המחלקה לחינוך ולהדרכה — עיריית תל־אביב, המחלקה לתרבות

החלה ההרשמה
לשלשת ימי עיון וסיור
בנושא
יפו לתקופותיה

שיתקיימו בימים שלישי — חמישי, י"ד — ט"ז אלול תשל"ג (11—13.9.73) ביפו.

הכנס נערך בשיתוף עם התנועה הקיבוצית.

*

• פרטים והרשמה ביד יצחק בן־צבי, ת. ד. 7660 ירושלים. טל': 02-392023.

חברה למרכזי תרבות וספורט
(לנוער ולמבוגרים) בע"מ

לתשומת לב האקדמאים
במדעי החברה והרוח!

הכשרת עובדים
במרכזים קהילתיים:

באמצעות חברתנו מופעלים כיום 27 מרכזים קהילתיים (מתנ"סים) ברחבי הארץ.

בתהליכי בניה מצויים עתה 18 מרכזים נוספים. בשנים הבאות תורחב רשת זו עד כדי הכפלתה.

היקף זה פותח אפשרויות תעסוקה מעניינות ומיוחדות בתחומים של פיתוח קהילתי, חינוך בלתי פורמלי ויצירת מוקד למיפגש הברתי חיובי בקהילות. אקדמאים בעלי תארים שונים המעוניינים ברכישת מקצוע חדש ומעניין, יוכלו להכשיר עצמם לקראת מילוי תפקידים בכירים במערכת זו. במסגרת זו הקורס המיועד להכשרת מנהלים ועובדים בכירים במרכזים קהילתיים הנערך מטעם ביה"ס לחינוך והיה"ס לעבודה סוציאלית באוניברסיטה העברית בירושלים. ההרשמה למחזור ג' נמשכת. המעוניינים מתבקשים לפנות למזכירות הקורס ע"ש בורק, בנין ביה"ס לעבודה סוציאלית ע"ש ברוואלד, באוניברסיטה העברית בירושלים (טל': 525147, ירושלים).

משרד החינוך והתרבות — אגף הנוער — עיריית תל־אביב־יפו, האגף להרבצה, לנוער ולספורט — הלשכה להדרכה ולבה אדם

המדרשה למדריכי נוער
ממשיכה ברישום מועמדים
לשנת הלימודים תשל"ד
(מחזור כ"ז)

מתקבלים:
א. בעלי השכלה תיכונית.
ב. במקרים מיוחדים: בוגרי 11 שנות לימוד בעלי נסיון בהדרכה.

משך הלימודים:
16 חודשים.—(30 שעות שבועיות — לימודי בוקר).

מלגות:
תנתנה לתלמידים המצטיינים ע"י משרד החינוך והתרבות.

עבודה בשכר:
בתקופת הלימודים יועסקו התלמידים בעבודה חלקית בשכר.

תעודה:
לבוגרי המדרשה אשר יעמדו בכל הבחינות המחייבות, יוענק התואר „מדריך מוסמך" אם השכלתם היא בגרות חלקית (3 בחינות) לפחות. בהשכלה של מדריך מוסמך שווה לזו של מורה מוסמך.

רישום ופרטים:
מדרשה למדריכי נוער — רח' הפטמן 6 תל־אביב (מול בית מפעל הפיס על יד הקריה) בשעות 8—13 לפנה"צ כלפון 255345.

אוניברסיטת חיפה
החוג להסטוריה של עם ישראל

מודיע כי תלמידים
שעדיין חייבים בחינת גמר
יוכלו להבחן באוקטובר 1973

לאור ביטול בחינות הגמר, לא התקיימנה בחינות נוספות לאחר מועד זה. תלמידים שלא סיימו חובותיהם עד אז, עלולים להפסיד זכות לימודיהם.

ההרשמה תסתיים ב־15.8.73.

משרד החינוך והתרבות — אגף הנוער — הלשכה להדרכה ולבה אדם

המכון להכשרת מדריכים
בנגב

המכון מכשיר מדריכים מקצועיים ובעלי השכלה תיכונית ובלתי פורמלית.

משך הלימודים:
שנתיים, 3 פעמים בשבוע והשתלמויות.

תנאי הקבלה:
מתקבלים מועמדים בעלי השכלה תיכונית מלאה. במקרים מיוחדים יתקבלו בעלי השכלה של כיתה י' בעלי נסיון בעבודה עם נוער.

תנאי הלימוד:
לתלמידים נזקקים תינתן הלוואה מיוחדת, שתהפך למענק.

עבודה תוך כדי לימודים:
כל התלמידים משובצים עם קבלתם למכון לעבודה חלקית בשכר במוסדות החינוך הבלתי פורמלי.

פרטים והרשמה:
1. המכון להכשרת מדריכים בנגב, בית יציב, ת. ד. 86 באר־שבע.
2. אגף הנוער במשרד החינוך והתרבות, באר־שבע טלפון 057/5711.

משרד החינוך והתרבות — המזכירות הפדגוגית — המחלקה לבחינות

הודעה חשובה
להנהלות בתיה"ס
התיכוניים, העיוניים והחקלאיים

הנהלת הסוכנות היהודית ל
קרן החינוך לישראל
מיסודה של המגבית היהודית המאוחדת

מכרז בניה ק/156

לבנית בית ספר מקיף
ע"ש דנציגר באילת

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן : הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבניית בית ספר מקיף ע"ש דנציגר באילת.
2. הבנין המתוכנן הוא בשטח של כ־1700 מ"ר מרובע.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום א' 12.8.73 בבנין הסוכנות, רחוב קפלן 17, תל־אביב, בחדר מס' 206 בשעות העבודה, תמורת תשלום של 400 ל"י, אשר לא תוחזרנה.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום ב' 21.8.1973 בשעה 10.00, במשרד מהנדס העיר באילת.
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות בכתובת המצויינת בסעיף 3 לעיל, עד ליום ד' 19.9.1973, שעה 12.00.
6. תנאי התשלום במזומנים כפי שיקבע בחוזה.
7. ההשתתפות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט, והרשאים בהתאם לחוק לבצע את העבודה המוצעת, בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה.
8. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

משא — מוסף ל„דבר", גליון מס' 32 (88)
יום ו', י"ב באב תשל"ג, 10 באוגוסט 1973
עורכים: אברהם־שאנן, יצחק בצלאל

* סידרה חדשה: מסעי סופרים בארץ־ישראל — תאקרי.
* וואלאס סטיבנס: צרור שירים; סיפור — אמנון נבות.
* מהתלות דוסטוייבסקי — מאת יורם ברונובסקי.
* גדעון עפרת: תיאטרון מהו? תרגיל ב־6 הגדרות.
* אוריאל אופק: על ספרים לילדים ולנוער.

המקרא · במהדורה חדשה

מאת פרופ' שלמה מורג

...עצמו, שבדרכו בקביעת הניקוד והטעמים ובעניין הערות המסורה הלך לפי „הספרים המוגהים המבוארים אשר עשה המלמד אהרן בן משה בן־אשר נוחו בגן עדן והוא מוגה באר היטב". כתב־היד הוא קדום כיחס, וזמן כתיבתו קרוב הוא ביחס (פחות ממאה שנה) לתקופת פעילותו של אהרן בן משה בן־אשר.

גם בדרום הגינה

מאת ישראל המאירי

אמנות קונצפטואלית כנה

מאת אריאלה הראל

תערוכות

אור קורן

אמני ירושלים ברישום

מאת ניצה פלקסר

ישראלים מבית ומחוץ

מימין לשמאל: יוסי צבעוני, פנינה זלצמן, דוד בר־אילן

דוד בר־אילן

יוסי צבעוני

פנינה זלצמן

האנושי במוצארט

[illegible] של דוסטויבסקי

מאת יורם ברונובסקי

פ. מ. דוסטויבסקי: הבעל הנצחי, תרגום: מ. ז. וולפובסקי, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשל"ג.

יש משום חוק בנוי שנראה כמקריות גמורה: בתקופת פריחה ספרותית כלשהי קמים שני יוצרים שהם משכמם ומעלה מכל בני הדור — ושניהם יוצרים כבכול ניגוד קוטבי ביניהם. ייתכן שהרושם הזה יותר משהוא נובע ממציאות ברורה הוא תוצאת התרגל או הצורך האנושי להשוב בקאטגוריות של ניגודים, והתהנגדויות הללו הן לעתים מסולפות למדיי ומטשטשות את מעמדם של היוצרים יותר משהן מבהירות אותו. קיימת, למשל, מסורת ענפה של הניגוד „גתה — שילר" או של „באלזאק — סטאנדאל" (אצלנו נוצרה ההנגדה „ביאליק — טשרניחובסקי") — אך דומה שאין עוד ניגוד נודע ורב־משמעות כזה של „טולסטוי — דוסטויבסקי". בספרות המסועפת שצמחה מסביב לניגוד זה הוא נראה לעתים כמאבק בין מחויות־יסוד, משהו כמו הרת הדואליסטית של המאניכאיים, כששני הסופרים הרוסיים נקראים לגלם את „הרוח" ואת „הגוף", את „הטוב" ואת „הרע" וכו'. אם איני טועה התחיל בהעמדת הניגוד הזה דימיטרי מרז'קובסקי בספרו „טולסטוי ודוסטויבסקי", ממנו שאב השראה תומאס מאן, שאהב גם הוא להנגיד את שני הרוסים הגדולים ולעמת אותם עם צמד הניגודים „גתה — שילר", כאשר דוסטויבסקי ושילר הם נציגי „הרוח" וגתה וטולסטוי הם נציגי „הגוף" (במסה „גתה וטולסטוי"). אכן, הוקדשו לניגוד הזה עבודות רבות (אחת האחרונות היא ספרו של ג'ורג' סטיינר „טולסטוי או דוסטויבסקי"), וספירתן עשויה להציג פרשה מאלפת בתולדות האידיאות המודרניות.

כאן ברצוני להידרש רק לסעיף אחד של ההנגדה, זה שבו משמש טולסטוי כדוגמה של „סופר גדול טוב" ואילו דוסטויבסקי הוא „סופר גדול רע" — הכוונה, כמובן, לטיב מלאכת־הסופרים של השניים. דוסטויבסקי — מהלכת הדעה — כתב „רע", כשם שבאלזאק כתב „רע" (בעוד סטאנדאל כתב „טוב"?) ; ברשלנות, בחיפזון (כמעט כמו בורר), בלי סגנון ודרך־ארץ ובלי שים לב לאמנות הסיפור. על־פי־רוב אומרים חסידי דוסטויבסקי, כי אלה בסופו של דבר קטנות — גדולתו של דוסטויבסקי היא ודאית דווקא משום שלמרות „הכתיבה הרעה" יצירותיו הן כה כובשות־לב וכה מדהימות בכוחן... מובן שזו העמדה הקיצונית בתמימותה. חוקרים חריפים (כמו מיכאיל באחטין בספרו „בעיות בפואטיקה של דוסטויבסקי") עמדו מכבר על התחבולות האמנותיות הדקות־מינ־דק הנקוטות בידי דוסטויבסקי ושמו ללעג את הדעה שדוסטויבסקי היה לא רק „נביא" או „פילוסוף" (כפי שניסו להציגו כה רבים) אלא — ובעיקר — סופר רב־תושיה.

ובכל זאת, ברור שדוסטויבסקי לא שקל כל מלה — או אף כל סיפור — ואפשר לומר במידה לא קטנה של צדק שאין להבחין ביצירתו הכוללת איזה מערך התפתחותי כופתי — מיצירה „טובה" ל„טובה יותר" עד ל„גאונית". הוא יכול היה להגיע ל„שיא" — ולפתע, ביצירה העוקבת, להתדרדר... יכול היה ? דומת שהמקרה המסויים שבו אעסוק מפריך את המושכל הזה, גורם לשער שבעצם דוסטויבסקי מעולם לא טעה טעות אמנותית — שגם ב„רשלנותו" וב„התדרדרותו" הוא ידע להמציא פלאים מנקודת־תראות של אמנות הסיפור, כי הרי זו דרכה של לביאה (אם להשיא על דוסטויבסקי את המשל שהמשיל פעם דב סדן על עגנון) להמליט מייד גורי־אריות ולא קודם חתולים ואחר־כך גורי אריות.

„הבעל הנצחי" נכתב בשנת 1870 שנתיים אחר „האידיוט", ארבע שנים אחרי „החטא ועונשו", וזהו בלי ספק דוסטויבסקי המאוחר (גם אם רק כעבור תשע שנים יופיע „האחים קאראמאזוב"), זה של העשור האחרון לחייו. בדרך כלל נחשבת הנובלה „הבעל הניצחי" ליצירה מינורית, רבים ראו בה אחד מפרקי ההתדרדרות. ותומאס מאן מספק כאן דוגמה מאלפת : במסתו „דוסטויבסקי — במתינות" הוא מבלבל את הכרונולוגיה של סיפורי דוסטויבסקי וקובע ש„הבעל הניצחי" הופיע בשנת 1848, כלומר כמעט בראשית דרכו הספרותית של מחברו (והוא בסך־הכל בבחינת „הכנה ליצירות הגדולות", יצירה בלתי־בשלה. טעות מאלפת ; כי אמנם „הבעל הניצחי" עשוי להיראות כנובלה קטנה, מינורית בהשוואה ל„פוליפוניות" (אם לנקוט במטבע של מיכאיל באחטין) הגדולות של דוסטויבסקי — אך לא פחות משהיא „הכנה" לקראתן היא סינתזה שלהן, היא מעין תמצית של כמה מן הסגולות העמוקות ורבות־הכוח ביותר של המספר הרוסי. איני יודע אם יש עוד ספר אחר שלו, שאני נהנה לחזור ולקרוא אותו מדי פעם כמו „הבעל הניצחי", ה„פוליפוניות" הן גדולות מכדי שארצה או אוכל לחזור ולעיין בהן — הן תובעות קריאה טוטאלית וסוחפת, אי־אפשר לקרוא סתם־כך עמוד של „האחים קאראמאזוב". דוסטויבסקי בוודאי איננו מתברם של „קטעי ארגמן". אך את „הבעל הניצחי" אני קורא עכשיו בפעם השלישית, הפעם בתרגומו העברי של מ. ז. וולפובסקי. שעוד הוסיף כמה טעמים משונים לנובלה זו — וסבורני שעוד אשוב לקרוא את הספרון הזה לא פעם. ובוודאי תמיד תתלווה לרתיעה הראשונה שלי (בסופו של דבר אינני אוהב „סופרים מרושלים") שורת של קריאות־התפעלות : איזה כושר המצאה אינסופי, על כל עמוד ועמוד, איזו תרווה, פראית כמעט, של יסורים, איזו פרוורטיות רוננת !

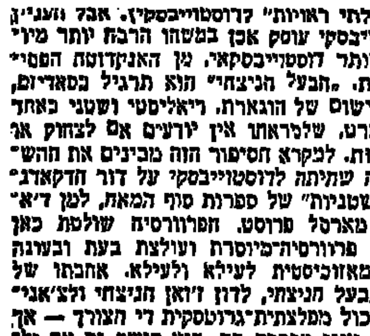

פ. דוסטויבסקי

כאן אני נוגע, כמדומה, בלב לבה של אי־ההבנה שיכולה להיווצר סביב לסיפור הזה — ואולי בייחוד אצלנו בארץ. סופרים כמו דוסטויבסקי או קאפקא מקובלים כאן כ„טראגיים", כמבטאים את „אימת התהויה", את הקדרות, החלכאות... במקרה של דוסטויבסקי זו בוודאי המסורת הברנרית של קריאתו, מסורת הדור שלקח מאוד ברצינות את „יגון העולם". בחיבוריו רבים של ישראלים על היוצרים הללו וכשיחות לא מעטות יכולתי לעמוד על הקו הזה של „רצינות" שבה לוקחים את דוסטויבסקי או את קאפקא. כמעט שאין חושדים אצלנו במה שנראה כה ודאי וכה על־פני־השטח בכתבי שני הסופרים הללו : בהומור שלהם, באירוניה האינסופית הנקוטה בידם, בהיות יצירות רבות שלהם — ושמא, במובן העמוק, כל יצירתם — כחתלה גדולה. גם אם מאקאברית ושטנית לעתים קרובות.

מעטות היצירות שתן כה בבירור בדיחה מאקאברית כמו „הבעל הניצחי". במובן החיצוני זו טראגיקומדיה פשוטה ושמא אף בנאלית, עם תזה ידועה היטב. אפשר לסכם אותה בעזרת אימרה, שקראתי בספר אנגלי או שמעתי מפי דובר אנגלית (כי היא זכורה לי בניסוח אנגלי), המחלקת את הגברים לשני טיפוסים : „הטיפוס המחזר" (the courting type) ו„הטיפוס המתחתן" (the marrying type). לכאורה זהו מוסר־ההשכל של הנובלה הזאת : לעולם יהיו גברים רפוסים, מושפלים מרצון, „בעלים נצחיים", ולעולם יהיו אותם מחזרים רבי חן וערמה שיצמיחו קרניים ל„טיפוסים המתחתנים". זהו הנושא — ומוסר ההשכל — של אלפי קומדיות או פארסות. הבעל המרומה, בעל הקרניים בטבע מהותו, הוא אחד מגיבוריה הראשיים של הקומדיה, די לעיין בכל מחזה כמעט של מולייר...

רותיו הן „בלתי ראויות" לדוסטויבסקי). אבל הענין הוא שדוסטויבסקי עוסק אכן במשהו הרבה יותר מיוחד, הרבה יותר דוסטויבסקאי, מן האנקדוטה הפסיכולוגית הזאת. „הבעל הניצחי" הוא תרגיל בסאדיזם, משהו כמו רישום של הוגארת. ריאליסטי ושטני כאחד בכל פרט ופרט, שלמראהו אין יודעים אם לצחוק או לצעוק בפלצות. למקרא הסיפור הזה מבינים את ההשפעה העצומה שהיתה לדוסטויבסקי על דור הדקאדנסים, על „חשטניות" של ספרות סוף המאה, למן ד'אנונציו ועד מארסל פרוסט. הפרוורסיה שולטת כאן בכל — וזו פרוורסיה־מיוסרת ועולצת בעת ובעונה אחת סאדו־מאזוכיסטית לעילא ולעילא. אחבתו של טרוסוצקי, הבעל הניצחי, לדון ז'ואן הניצחי ולצ'אניינוב היא כביכול מפלצתית־גרוטסקית די הצורך — אך דוסטויבסקי איננו מסתפק בה. הוא קושר גם את ולצ'אנינוב בחבלי קסם מבוות אל טרוסוצקי, ועושה אותו תלוי בו לא פחות משטרוסוצקי כרוך אחריו. למין שיא טראגיקומי מגיע הספר בפרשת ארושיו של טרוסוצקי לנאדיה, הנערה בת השש־עשרה, כשהבעל הניצחי נכין לו מראש את המאהב לאשתו־לעתיד. מוטיב זה של נישואי גבר זקן (ונלוו בדרך־כלל) לנערה צעירה ופורחת חוא אצל דוסטויבסקי אובססיבי לחלוטין. הוא מופיע בצורה מסוימת ברומאן הראשון שלו „אנשים עניים" (היחסים בין היתומה וארוארה והאדון ביקוב), חוזר בנובלה „ניטוצ'קה נייזבאנובה" ומגיע לשיאים בפרשת טוידריגאילוב ב„החטא ועונשו" ובאותו פרק גניז של „השדים" שהתפרסם בשם „וידויו של סטאברוגין" וכו' מספר סטאברוגין כי אנס פעם ילדה קטנה. (תדים ליחסים כאלו אפשר למצוא בעצם בכל ספר של דוסטויבסקי : יחסי קאראמאזוב וגרושנקה וכו'). זהו אחד המוטיבים הסאדיסטיים העיקריים של דוסטויבסקי. ב„הבעל הניצחי" מופיעים בצירוף עוד כמה וכמה. דמות האשה, אשתו של הבעל הניצחי, היא במובהק דמות האשה הפאטאלית, „הגברת היפה ללא רחמים", המפלצת הבולעת גברים. שאף היא אחת הגיבורות הראשיות של ספרות הדקאדנס (גילום אחר שלה אצל דוסטויבסקי : גרושנקה ב„האחים קאראמאזוב").

יקצר כאן המצע לניתוח מפורט של כל המוטיבים הסאדיסטיים ב„הבעל הניצחי" („יסורי תילדים" המגולמים בילדה ליזה וכו'). — הנובלה הזאת היא בהחלט מעט המחזיק את המרובה. היא רחוקה בטובן מלהיות „בלתי בשלה", אפשר אולי להרחיק לכת ולומר שהיא עשויה להסתבר כמרכזית במובן זה שאפשר לצאת ממנה לתפיסתו של כל דוסטויבסקי. לישראלים היא תגלה, כאמור, ביתר ברירות את הצד הקומי־שטני של גאונותו של דוסטויבסקי. אין תימה שהיא ניתרגמה במאוחר, כאשר רובו של דוסטויבסקי מצוי כבר בעברית — אך ייתכן שהיא תאפשר מבט רטרוספקטיבי שונה על דוסטויבסקי „הפוליפוני".

סיפורים לירֵיים

מאת תמר ברלב

גם בדרום הגינה

למי, למי, למי?

גם עוזי תפרזי כותב יומן

קטי — יומנה של נערה

התיאטרון מהו?

חשבון חדש
מאת: משה הרשקו

חשבון חדש לכיתה א'
ציוד עזר אישי — קופסה
(מהדורה חדשה משוכללת)
רצועת מאה
חשבון חדש לכיתה ב'
(מהדורה מתוקנת ומורחבת)
חשבון חדש לכיתה ג'
חישובים בעל־פה לכיתה ג'
חשבון חדש לכיתה ד'
אמצעי עזר ללימוד שברים לכיתה ד'
חשבון חדש לכיתה ה'
חשבון חדש לכיתה ו'
(מהדורה מתוקנת ומורחבת)
מדריכים למורה לכל הכיתות

הוצאת דביר

הוצאת הקיבוץ המאוחד
רח' סוטין 27, תל־אביב, טל' 246194

הופיעו:
אורי שטנדל,
עמנואל הראובני/
המיעוטים בישראל

עזרה : בני לוין.
בשיתוף עם לשכת היועץ לענייני ערבים במשרד ראש הממשלה.

עמנואל הראובני/
ישובי המיעוטים בישראל

בשיתוף עם לשכת היועץ לענייני ערבים במשרד ראש הממשלה.

צבא הגנה לישראל
הוצאת „מערכות"

הופיע
בדרך לצה"ל
הדפסה שניה
מאת אלוף (מיל') יוסף אבידר
מחיר — 12.— ל"י
להשיג בחנויות ספרים שק"ם ובבית ההוצאה לאור, רח' ב' 29, תל־אביב, הקריה.
המפיץ הראשי: „ספרים לעם", רח' יבנה 7, תל־אביב.
משרד הבטחון - ההוצאה לאור

משרד הבטחון — ההוצאה לאור
והחברה היהודית העולמית לתנ"ך

יצא לאור
עיונים בספר „...
חלק ג'
דברי חוג העיון בתנ"ך בבית נשיא המדינה
המחיר 16.50 ל"י
מחיר חלק א' 17.50 ל"י
מחיר חלק ב' 16.80 ל"י
להשיג בחנויות ספרים שק"ם ובבית ההוצאה לאור, רח' ב' 29, הקריה, תל־אביב.
המפיץ הראשי : „ספרים לעם", רח' יבנה 7, תל־אביב.

שיגרה וחידוש ביהדות זמננו

מאת מירי ברוך

אוניברסיטת תל-אביב

בית הספר למדעי היהדות — המכון לחקר התפוצות

זה עתה הופיע

גלעד

מאסף לתולדות יהדות פולין א'

המערכת: משה מישקינסקי (העורך), אריה טרטקובר, מתתיהו מינץ, שלמה סימונסון

תוכן:

בנימין כהן
הוויכוח בתורת שופט היהודים בפולין הישנה

יהודה רוזנטל
ר' יעקב מבלזיץ וספרו הוויכוחי

ליב פוקס
הרקע החברתי והכלכלי להדפסת שני תרגומי תנ"ך ביידיש באמסטרדם, סמוך לשנת 1680

דב אברון
הברירה בקהילת פוזנא במאות הי"ז—הי"ח

סאבינה לווין
בתי הספר האלמנטאריים הראשונים לילדים בני דת משה בוורשה בשנים 1818—1830

בינה גארנצארסקה
בעיות מצבו החומרי והחברתי של האוכלוסיה היהודית בוורשה בשנים 1862—1914

עזריאל שוחט
פרשת הפוגרום בפינסק בחמישה באפריל 1919

פאול קורזץ
חסכם ממשלת ו' גראבסקי עם חוגיות הפארלאמנטרית היהודית (בנספח: נוסח החסכם, מקור ותרגום)

עמנואל מלצר
הדיפלומאטיה הפולנית ובעיית ההגירה היהודית בשנים 1935—1939

רומאן ברטש
פזורת יהודי פולין במלחמת העולם השניה — התהוותה ויחס הממשלה הפולנית אליה

משה מישקינסקי
ציון לישראל היילפרין ז"ל

תעודות

אסתר מארק
ארבע תעודות מאושוויץ—בירקנאו: „און גרויל פון רציחה" (עם הקדמה בעברית וביידיש)

ביבליוגראפיה

זלמן קראקסון
מאמרים על יהודי פולין שנתפרסמו בעברית, ביידיש ובפולנית בשנת 1971

הפצה: ספרית פועלים, תל-אביב. נמצא למכירה בחנויות הספרים.

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים — ירושלים | המרכז הלאומי לחקר מדעי — פאריס

יצא לאור

קולט סיראט, צרפת, ומלכה בית-אריה, ישראל

אוצר כתבי-יד עבריים מימי הביניים בציוני תאריך עד שנת ה"ש

חלק ראשון: כתבי-יד בספריות ישראל וצרפת בתבנית גדולה

כרך לוחות:

תצלומים של 179 כתבי-יד (205 גליונות + 8 עמ'), 30×40 ס"מ. בקופסה בכריכה בד.

כרך תיאורים

(בעברית ובצרפתית): תיאורים של 179 כתבי-יד (355 עמ') + מבוא ומפתחות (לב + 31 עמ'), 22×28 ס"מ.

בקופסה בכריכה בד.

התפצה בידי CNRS, פאריס.

הופיע

פתחים ג' (25)

יחס היהדות לנכרים ולדתותיהם
יחס הנצרות ליהדות ולישראל
יחס האיסלאם ליהדות

מאמרים * ביקורת ספרים * סקירות

להשיג בקיוסקים או ת.ד. 7295, ירושלים

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ

תל-אביב, רח' יוסף הנשיא 13, טל. 283339

ספרים חדשים

מדריך לציפורי ישראל

מאת ראובן צבער

408 מיני העופות שנצפו אי פעם בארץ עד לזמן האחרון. 368 עמודים ועוד 8 לוחות צבעוניים.

המחיר — 25 ל"י

הפוליטיקאים

מאת ד"ר שבח וייס, מרצה בכיר באוניברסיטת חיפה

המחיר — 15 ל"י

מדריך לתייר מסביב לעולם

המחיר — 24 ל"י

מילון עברי שימושי מאלף עד ת"ו

מאת מאיר גוזן

640 עמודים, כפולי טורים.

המחיר — 35 ל"י

מילון חדש ספרדי-עברי

מאת א. קונורי

35000 מילים ומשמעותן בכיסוי פנים.

המחיר — 34 ל"י

מבוא לפסיכותרפיה

תולדות, אסכולות, שיטות, מקרים מוחשיים.

מאת פרופ. גיון קונדרוו, טוויין, ערך ד"ר ג. קלמן

המחיר — 15 ל"י

להשיג: אצל מוכרי ספרים בארץ או על ידי משלוח צ'ק להוצאה והספרים יישלחו בדואר.

אימת הערבים ושנאת ישראל

ג. תאקרי ב־1833 (רישום מאת דניאל מקלוז)

המקורות:

— William M. Thackeray, Notes of a Journey from Cornhill to Grand Cairo, 1846.
— Gordon N. Ray, Thackeray — The Uses of Adversity (1811—1846), Oxford University Press, London, 1955.

אספקלריה

„שאלות בפראקטיקה" ליעקובסון

„הבודד" — רומאן חדש לינוסקו

י. יונסקו

סיפור מאת
אמנון נבות

[illegible]

חיפוש אחר יוסף, והפחד מפני נוודים

[illegible]

[illegible]

המפגש

[illegible]

נוודים

[illegible]

חידת הסופר 85

[illegible]

ספרים חדשים

[illegible]

פתחי שירה

מדבר

דום

[illegible]

תיאטרון מהו? - תרגיל בשש הגדרות

מאת גדעון עפרת

הלכתי אל אנשים שונים — נבונים, משכילים, בני גילים שונים — וביקשתי מהם להגדיר: התיאטרון — מהו? קיבלתי שורה ארוכה של הגדרות, חלקן מקבילות, אך רובן שונות במידת מסויימת זו מזו. להלן שש מהגדרות אלו:

1) מקום שבו צופים אנשים בהצגת מחזות.
2) כל פעולה שיש בה משום הארה על החיים.
3) מוסד בו לובשת קבוצת אנשים מסכות על מנת לחסיר מסכות מקבוצה אחרת של אנשים.
4) מקום בו קבוצת אנשים מייצגת יצירה ספרותית.
5) מפגש בין צופה לשחקן.
6) מוסד „לבטיחות וגהות" של התיפקוד החברתי באמצעות מערכת תיפקודית.

יש אמת רבה בכל אחת מהגדרות הללו, ברם החולשה של רובן היא, שאין הן תואמות חלק מסויים, לעיתים נכבד ביותר, של יצירות אמנות המוכרות כיצירות תיאטרון. למשל, לפי הגדרה 4, חשמה דגש על הצגת יצירות ספרותיות, כל האסכולה החשובה של מישחקי התיאטרון (תיאטרון האימפרוביזאציות של „העיר השנייה" משיקאגו) אינה נכללת בתחום התיאטרון.

הגדרה רחבה יותר כהגדרה 4, חשמת את הדגש על הצגת מחזות בפני קהל (ונניח, שהמלה „מחזות" מציינת כל ייצוג בימתי מסוג כלשהו, ספרותי ולא ספרותי), מוציאה מתחום התיאטרון נתחים שגונים מתולדות התיאטרון הרומי, למשל. (ובמתכוון אינני מתייחס לתופעה כמו ההפנינג, אשר המתנגד הפוטנציאלי היה מסרב לראותו כתיאטרון) — כמו משחקי הלודארים ולהקות המימוס, שאין בהם ייצוג כלשהו: הלודאר המסכן היה הוא עצמו, וכמוהו אותה שפחה או זונה מסכנה שהופיעה בקטעי סטריפטיז, ובהקשר זה, מה בדבר מופעי הסטריפטיז, אשר תיאורטיקן חשוב כאריק בנטלי רואה אותם כארכיטיפ למושג התיאטרון?

הגדרה 2 מדגישה את רעיון ההארה על החיים, ואני תמה אם אינני יכול לייחס איכות של „הערה על החיים" לכל דבר שבעולם. למשל, תקתוקי הנוכחי במכונת-כתיבה עשוי להוות מין הערה אישית על החיים (למשל, כל הקשה תסמל עבורי אמירת „לאו" לאספקט מסויים של החיים, שאני בוחל בו).

[illegible] ההצגות הדתיות המוקדמות מן המאה העשירית („קווֶם קווֶריטיס" — הצגות הכמרים בכנסייה בחג-המולד) היוו הערה על החיים. לא שאינני סבור שאין בברית-החדשה משום החערה על החיים, אלא שאינני רואה בהצגת עלייתו של ישו מקברו משום הערה על החיים.

הגדרות 3 ו-6 שמות דגש על המסכה ועל התיפקוד, ובכך נופלות הן קרבן למלכודות של הגדרה 1, ואפילו הגדרתו של גרוטובסקי — הגדרה 5 — לוקה בכך שמגבילה היא את העשייה התיאטרונית לשחקנים בלבד (יצויין, בהתאם, כי תיאטרונו של גרוטובסקי, עם כל שייכותו המרובה לתיאטרון החדש ועם כל נסיונותיו הרבים בכיוון אחדות התיאטרון והחיים, הינו ביסודו תיאטרון קונוונציונאלי: השחקנים הם שחקנים אולטרה-מקצועיים, מרבית ההצגות מבוססות על מחזות-קלאסיים, ואפילו הסדרן המוביל אותך ברוב הוד והדר אל מקום מושבך, לבוש חליפה שחורה ועניבה...).

לעומת ההגדרות הנ"ל, יסרבו, אל נכון, לא מעט אנשים לקבל הגדרות כמו אלו של ג'והן קייג' כהגדרות לתיאטרון: אכן, הגדרתו של קייג' — דברים שרואים ושומעים — אינה מוציאה מן האקסטנסיה של מושג התיאטרון שום תופעה המוכרת כתיאטרון במקום או בזמן כלשהם, ברם חולשתה בכך, יטענו רבים, שהיא כוללת הרבה תופעות שאינן נחשבות לתיאטרון. וכך חוזרים אנו אל שורש הבעיה: תיאטרון מהו?

האמנות — מושג ללא גבולות סופיים

כדאי לעצור רגע ולראות כי מושג האמנות הוא מה שמרידריך וייסמן כינה — מושג בעל טקסטורה פתוחה. מושג פתוח הוא מושג שהאקסטנסיה שלו, שדה התופעות שהמושג חל עליהן, מצוי בהתרחבות מתמדת. גבולותיו אינם נסגרים לעולם, קצוותיו מטושטשים ואין אפשרות לדעת באורח חד-משמעי מהן כל התופעות, שמושג זה חל, או יחול בעתיד, עליהן. צורה לוגית זו של מושג התיאטרון היא המסבירה את העובדה, שאין ביכולתנו להגדיר את התיאטרון באמצעות הצבעה על מהות אחת הכרחית ונצחית שתהא נכונה לגבי כל התופעות התיאטרוניות בכל הזמנים ובכל המקומות. שכן, אם נסתמך על מחקריו המאוחרים של ויטגנשטיין, נוכל להביא את המערכת הפורמלית הבאה:

אם א, ב, ג, ד, ה — הן צורות תיאטרוניות שונות ו-א, ב, ג, ד, ה — הן תכונות של צורות תיאטרוניות אלו, אזי נוכל לקבל את התמונה האפשרית הבאה, שהיא, ככל הנראה, תמונת ההיסטוריה של התיאטרון.

א	ב	ג	ד	ה
ד,ג,ב,א	ה,ג,ב,א	ה,ד,ב,א	ה,ד,ג,א	ה,ד,ג,ב

לפנינו קבוצה של צורות תיאטרוניות ללא שום תכונה אחת שהיא משותפת לכולן, אף כי לכל הצורות הללו אנו קוראים — „צורות תיאטרוניות".

מציאות לוגית זו של מושג התיאטרון פירושה, בין השאר, שהגדרה חד-משמעית של התיאטרון שתהיה [illegible]

תיאטרון או חיים? — צופים מתערטלים מתוך אקסטאזה בהצגת „גן-עדן עכשיו" של ה„ליווינג תיאטר", לפני צאתם בתהלוכת עירום ברחוב

(סוף בעמוד 7)

וואלאס סטיבנס

יש-עשרה דרכים להביט בקיבלי

[illegible]

8

אני יודע חגיים נעלים
וקצבים צלולים, בלתי מתחמקים,
[illegible]

[illegible]

הַחָתוּל שָׁכוּחַ בַּלְּבָנָה;
וְלָחוּשׁ כִּי הָאוֹר הוּא אוֹר־אַרְנָב
בּוֹ הַכֹּל מִתְכַּוֵּן אֵלֶיךָ
וְאֵין צֹרֶךְ לְהַסְבִּיר דָּבָר;
אוֹ אֵין דָּבָר לַחְשֹׁב עָלָיו. הוּא בָּא
מֵעַצְמוֹ;
וּמִזְרָח חָשׁ מַעֲרָבָה וּמַעֲרָב חָשׁ מַטָּה
אֵין דָּבָר. הַדֶּשֶׁא מָלֵא
וּמָלֵא אֶת עַצְמוֹתֶיךָ. הָעֵצִים סָבִיב בִּשְׁבִילְךָ,
כָּל מֶרְחַב הַלַּיְלָה בִּשְׁבִילְךָ,
עַצְמוּת נוֹגַעַת עַד קַצְוֵי כֹּל.
אַתָּה נַעֲשֶׂה עַצְמוּת הַמְמַלְּאָה אַרְבַּע פִּנּוֹת
לַיִל.
הֶחָתוּל הָאָדֹם נֶחְבָּא בְּאוֹר־אַרְנָב
אַתָּה מִתְקַשֵּׁת מַעְלָה, מִתְקַשֵּׁת רָם
אַתָּה מִתְקַשֵּׁת מַעְלָה וָמַעְלָה, שָׁחֹר
כְּאֶבֶן —
אַתָּה יוֹשֵׁב וְרֹאשְׁךָ כְּמַגְלָף בֶּחָלָל
וְהֶחָתוּל הַקָּטָן, יָרֹק, מְשַׁמֵּשׁ בַּדֶּשֶׁא.

מטפורות של מגניפיקו

עֶשְׂרִים אֲנָשִׁים הַחוֹצִים גֶּשֶׁר
אֶל תּוֹךְ כְּפָר,
הֵם עֶשְׂרִים אֲנָשִׁים הַחוֹצִים עֶשְׂרִים גְּשָׁרִים
אֶל תּוֹךְ עֶשְׂרִים כְּפָרִים,
אוֹ אִישׁ אֶחָד
הַחוֹצֶה גֶּשֶׁר יָחִיד אֶל תּוֹךְ כְּפָר.
זֶהוּ שִׁיר יָשָׁן
שֶׁאֵינוֹ מֵעִיד עַל עַצְמוֹ...
עֶשְׂרִים אֲנָשִׁים הַחוֹצִים גֶּשֶׁר
אֶל תּוֹךְ כְּפָר
הֵם
עֶשְׂרִים אֲנָשִׁים הַחוֹצִים גֶּשֶׁר
אֶל תּוֹךְ כְּפָר.
מַגְפֵי הָאֲנָשִׁים הוֹלְמִים
עַל קוֹרוֹת הַגֶּשֶׁר.
הַקִּיר הַלָּבָן הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַכְּפָר
עוֹלֶה בְּעַד עֲצֵי פְּרִי.
בְּמָה הִרְהַרְתִּי?
כָּךְ חוֹמֶקֶת מַשְׁמָעוּת.
הַקִּיר הַלָּבָן הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַכְּפָר...
עֲצֵי הַפְּרִי...

תרגומי שירה

הביסקוס על החופים הישנים

אֲנִי אוֹמֵר עַכְשָׁו, פֶרְנַנְדוֹ, שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם
נָדַד מִשְׂכָּל כְּמוֹ שֶׁהָעָשׁ נוֹדֵד
אֶל בֵּין פְּרִיחוֹת מֵעֵבֶר לַחוֹלוֹת.
וְכָל רַעַשׁ שֶׁל תְּנוּעַת גַּלִּים
עֲלֵי עִשְׂבֵי הַיָּם וַאֲבָנִים כְּמוּסוֹת
לֹא בָּא עֲדֵי הָאֹזֶן הַיּוֹתֵר גַּרְפִּית.
אָז אָרַע שֶׁהָעָשׁ הַנִּפְלָץ
שֶׁשָּׁכַב כָּנוּס אֶל פְּנֵי הַיָּם
הָעֵצֶל בְּכָחֹל וְאַרְגָּמָן
וְשֶׁנִּמְנַם לְאֹרֶךְ הַחוֹפִים הָאַבְנִיִּים
אָטוּם אֶל לְמוּלֵי הַמַּיִם,
קָם מִזֶּה לְבַקֵּשׁ אֶת הָאָדֹם הַלּוֹהֵב
מִתּוֹ אַבְקָה צְהֻבָּה — אָדֹם כְּאָדֹם
כְּמוֹ הַדֶּגֶל מֵעַל לְקָפֶה הַיָּשָׁן —
וְנָדַד שָׁם כָּל אַחַר־הַצָּהֳרַיִם, הַסְּכָל.

תירגמה מאנגלית: רחל גיורא

וואלאס סטיבנס, שנולד ב-1879 ו-מת ב-1955, היה מהמשוררים ה-בולטים בארה"ב בדור האחרון. הוא היה עורך-דין ב-מקצועו ומעולם לא זנח את מקצועו; התחיל ל-פרסם שירים ב-גיל שלושים וח-מש וזכה לפרס-פוליצר לשירה. שירתו היא הגותית, ואפילו מ-תאפיסית, בתוכ-נה ואימגאניס-טית בצורתה; שירתו עוסקת הרבה ביחסים בין הדמיון למציאות ובגבולותיה של השירה. לשונו נעה בין הביטוי הפשוט והיומיומי לבין המבע הסר-חפשר. הוא נודע בשיריו הארוכים; השיר הארוך לדידו הוא הצורה האפשרית השלמות של ביטוי שירי.
ר' ג'

24 שעות · 24 שעות · 24 שעות · 24 שעות

מבחר

רדיו

יום שישי

* 17.05 — „שידור ישיר" — מיקרופון פתוח אל צבור אורח [illegible] 1945 [illegible]
* 18.05 — „השבוע" [illegible]
* 21.06 — „עוד פעם אחת — מאוצר הזמר העברי" [illegible]
* 22.05 — „שירים כלבבי" — עם פרופ' רובינשטיין (ב).

שבת

— „שירי אברהם שלונסקי" — הקלטות וביצועים חדשים של שירים מקוריים והרגומים [illegible]
* 11.06 — „המסך עולה" [illegible]
* 18.05 — „במה גדי" — עם גדי יגיל (ב).
* 18.05 — „ברשות הדיבור" — [illegible]
* 21.06 — „הימים שלא נשי־" [illegible]

קולנוע

ירושלים:

* „[illegible]" [illegible]

תל־אביב:

* „הנבל שבא לפעמיו" (גאי) [illegible]

טלויזיה

[illegible]

תיאטרון ובידור

* „[illegible]" [illegible]

המבחר נכתב על ידי מבקרי הקולנוע והתיאטרון ה־ קבועים.

זמני הדלקת הנרות פרשת ואתחנן

	ירושלים	ת"א	חיפה
ערב שבת	5.51	6.09	6.03
מוצאי שבת	7.07	7.05	7.10

בתי־מרקחת

ירושלים

יום שישי — 10.8

[illegible] 222911, [illegible] .83543

שבת

[illegible] .34084 [illegible] .535626

תל־אביב

יום שישי 10.8

[illegible] 223721 [illegible] 183 .242673

שבת בשעות היום 11.8

[illegible] 282650 [illegible] 91 [illegible] .225305 [illegible] .223488

מוצאי שבת 11.8

[illegible] 286740 [illegible] 91 [illegible] .225305 [illegible] 183 .242673

רמת־גן

[illegible] .52

[illegible] .39

חולון

[illegible]

הוצאת יריעות אחרונות · הוצאת ויידנפלד וניקולסון ירושלים

מול החומה הסגורה

הופיע !!

ירושלים החצויה והמאוחדת

מירון בנבנשתי

העמודים: 24 • 350 עמודים • 23·16 ס"מ

המאבק על ירושלים התגלגל בדור האחרון, לידי שני עמים, שעירי השלום היא מכורתם.

ההיסטוריון **מירון בנבנשתי** — מתאר בתיאור מרתק את השתלשלות המאבק הזה ואת המציאות שנוצרה בעיר, **החצויה והמאוחדת**, במטרה להעריך את הבעיות העומדות בפניה, מצד אחד, ואת מידת איחודה וסיכוייו בעתיד, מצד שני. המחבר מביא תיאורים מכלי ראשון של מעשים, הצלחות וכשלונות שנתלוו עם כיבוש העיר ואיחודה, הלכי הרוח בשני חלקיה, והוא מנתח בסיכום את עתידה של ירושלים כעיר מאוחדת ושוויון לשתי האוכלוסיות.

הספר **„מול החומה הסגורה"** — הוא תרומה חשובה למאמצים לקראת מציאת דרך להסדר פוליטי ולחיים באחווה בעיר אחת של שני

להשיג בכל חנויות הספרים בארץ או ישירות „ידיעות אחרונות", ת.ד. 14125, [illegible] .61140 [illegible]

צים ZIM

אניות משא צפויות להגיע

לנמל חיפה

10.8	K. PROGRESS
10.8	עבדה
10.8	SALLY ISLE
11.8	LEDA

לנמל אשדוד

12.8	SALZBURG
12.8	SALLY ISLE
11.8	NIA

לנמל אילת

12.8	MARITA

ניתן לשינוי ללא הודעה מוקדמת

צים חברת השיט הישראלית

הסוכנים הכלליים

מ. דיזנגוף ושות' בע"מ

ישראל

כ"ה שנים למדינת ישראל · מרכז ההסברה

„כה לחי"

הצגה מוסיקלית הציון 25 שנים למדינה

בהשתתפות:

[illegible]

מועדי ההופעות - כ"ה לחי

12.8	בית ארלוזורוב	19.30
13.8	אור יהודה	
14.8	בית ארלוזורוב	20.30 (הצגה חגיגית)
18.8	ראש העין	

צעדת שלושת הימים תשל"ג

17.9.73 - 19.9.73

רבבות צועדים, מהארץ ומחו"ל, יצעדו השנה באיזור הררי מרהיב ביהודה ושומרון.

...ואתה - האם כבר נרשמת?

טפסי הרשמה ניתן לקבל בכל בתי הדואר בארץ.

ופקדת הצעדה, ד. צ. 1010

אוניברסיטת חיפה

מודיעה

על פתיחת הרשמה

ללימודי מחשבת ישראל

ההרשמה החלה ביום א' כ"ט בתמוז תשל"ג (29.7.73) ותסתיים ביום א' כ"ח באב תשל"ג (29.8.73).

טפסי הרשמה ודפי הסברה ניתן לקבל במזכירות ההרשמה באוניברסיטת חיפה.

לשכת ההוצאה לפועל בחיפה

תיק הוצל"פ 10343/73

[illegible]

ההצעה: [illegible] 140.000.— ל"י [illegible] 120.000.— ל"י.

הרשם [illegible]

המוציא לפועל חיפה

בבית המשפט המחוזי בחיפה

תיק עזבונות [illegible]

[illegible] 8.11.72 [illegible]

הודעה

[illegible]

א. ה. [illegible], שופט

בולים

בולים הומוריסטיים ל„ירושלים 73"

:את א. לינדבאום

[illegible]

גלגל המזלות בבורונדי

בורונדי הנפיקה סידרת־ענק של 24 בולים בגלאות 500 שנה ל־ [illegible]

לא רק קוסמונאוטית...

[illegible]

בגיברלטר — מדים

[illegible]

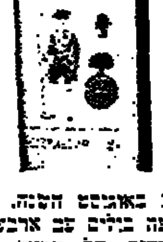

מונגוליה לכבוד „קומקון"

[illegible]

במאלזיה — ביטוח לאומי

[illegible]

הנרי טננר — בארה"ב

[illegible]

המורי — באוסטרליה

[illegible]

שחמט

:עריכת אליהו שחף

ליובייביץ, פורטיש ופולוגייבסקי בראש

[illegible]

„יאבסקי אלוף העולם לנוער

[illegible]

„אברו" — 2

[illegible]

תחרות אי.בי.אם. 1973

הגנה הודית של המלך

ספאסקי	קאבאלק
[illegible]	[illegible]

מעזבונו של ליאוניד שטיין

הגנה הודית של המלך

קוזנצוב	שטיין
[illegible]	[illegible]

גרהארד לאצל.

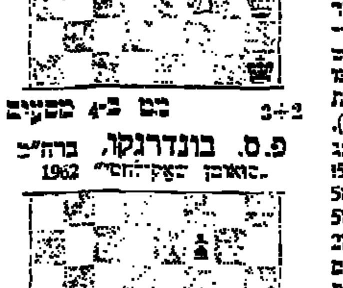

בעם ב־4 מסעים

פ.ס. בונדרנקו, ברה"מ 1962

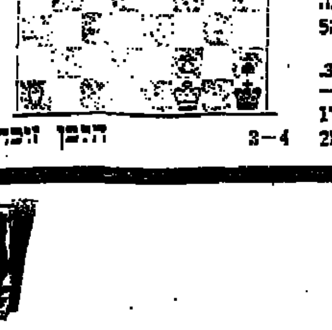

הלבן זוכה 3—4

מפלגת העבודה הישראלית — מפלגת הפועלים המאוחדת

ה מ ע ר ך

אסיפות וכינוסים

יום שישי, י״ב אב תשל״ג — 10.8.73

מגדל־העמק, מפלגת־העבודה (עולי בריה״מ) — שעה 19.30, בני מרשק, אלדורטי
עילוט — בשעה 18.00 — מחמוד ארחים.
צובה — בשעה 21.00 — יצחק בן־אהרון.

יום שבת, י״ג אב תשל״ג — 11.8.73

בית־ברל, (עולי בריה״מ — יוצאי ליטא) — שעה 16.00 — יצחק רבין, י. רוברמן, ב. מרשק, י. אולננסקי

חיפה, קרית־טבעון, במפלגת העבודה — בשעה 18.30 — יוסף אלמוגי, י. קלנברג, ר. אהרוני

נצרת, (פעילים איזורי) — בשעה 11.00 — מ. אברמוביץ, מ. ארהיים, י. תמים
נס־ציונה, (דוברי־צרפתית) — בשעה 11.00 — מנחם אור
עפולה, במפלגת העבודה (יוצאי פרס — בשעה 10.00 — יצחק רחימי
פתח־תקוה, מועדון ע״ש זרובבל (יוצאי־רומניה) — בשעה 19.30 — יצחק קורן
עין־ההורש — בשעה 21.00 — חייקה גרוסמן
תל־אביב, במועדון מפ״ם, (דוברי־אידיש) — בשעה 19.30 — משה ולדמן, בן־עמי יוסף
תל־אביב, בצרון — בשעה 10.45 — רפאל בש
תל־אביב, יד־אליהו — בשעה 11.00 — מ. פלס, ז. ברינג, ר. מלים, י. מנדלסון
תל־אביב, סניף ב׳, — בשעה 19.30 — יוסי שריד
תל־אביב, קרית־שלום — בשעה 19.30 — אורה נמיר, לילי מנהם

יום ראשון, י״ד אב תשל״ג — 12.8.73

אילת, בהסתדרות — בשעה 20.30 — יצחק בן־אהרון
אור־יהודה, בהסתדרות (ערב ראיונות) — בשעה 20.00 — דב פלג, אהרון הראלי נסים שמאי
גריפאת ג׳אמים — בשעה 18.00 — מחמוד ארחיים
גבולות — בשעה 21.00 — רפל בנקלר
חיפה, במועדון נתיב רמז — בשעה 19.30 — משה ורמזן, משה גושן
חיפה, בבית־ליפא (ערב שאלות ותשובות) — בשעה 20.00 — משה שחל, מרמור ברוך
ירושלים, במפלגת־העבודה — בשעה 19.30 — צבי רוזן, יעקב ננה
פתח־תקוה, בגני־תקוה, בהסתדרות (פנסיונרים) — בשעה 19.00 — נסים מוגזה, שולה כהן
קרית שמונה, בבית שפרינצק — בשעה 18.30 — דוד כהן
רמת השרון, במפלגת העבודה — בשעה 20.30 — ישראל גרנית
רמלה, במועדון מפ״ם — בשעה 18.00 — א. שביל, ו. יצהקי, פ. זינגר
תל־אביב, נוה שרת (דוברי אידיש) — בשעה 19.30 — יצחק שושני
תל־אביב, במרכז מפ״ם (בי״ס ערב) — בשעה 19.30 — פנחס בן־שאול

המטה הצעיר

יום שישי, י״ב אב תשל״ג — 10.8.73

אופקים, בחוף אשקלון (בוגרי נוער עובד) — בשעה 08.00 — דליה אסולין
אור עקיבא, במועצת הפועלים (בוגרי נוער עובד) — בשעה 20.30 — מקסים אלפסי
בית שאן, בחוף האילנות (בוגרי נוער עובד) — בשעה 15.00 — חיים פינגרהוף
דימונה, במפלגת העבודה (בוגרי נוער עובד) — בשעה 20.00 — ערמון לרדה, ויקי קציר
הרצליה, (חוג בית — בוגרי נוער עובד) — בשעה 21.00 — ישראל הן, אורי סבג
חיפה, קרית אתא אולם „מועדי״ (בוגרי נוער עובד) — בשעה 21.00 — ירון זהר, אבי מורדו
חיפה, טירת הכרמל, בהסתדרות (בוגרי נוער עובד) — בשעה 20.00 — שלום אברהם
ירושלים, (חוג בית) — בשעה 19.00 — אבי עיני
ירושלים, (כנס) — בשעה 19.30 — י. בן־אהרון, מ. תלמי, א. אפרת
צפת, בקיבוץ גינוסר (יום עיון — בוגרי נוער עובד) — בשעה 15.00 — עמוס בינ׳אוי
תל אביב, (חוג בית — סטודנטים) — בשעה 21.00 — ויקטור שם־טוב

יום שבת, י״ג אב תשל״ג — 11.8.73

חיפה, עוספיה, במועדון ההסתדרות (בוגרי נוער עובד) — בשעה 19.00 — אוסמה מנצור
חיפה, בית הנוער העובד (יוצאי גרעיני נח״ל) — בשעה 20.00 — יעקב סייג
חיפה, עוספיה, בהסתדרות — בשעה 19.00 — נחום אילן
חיפה, בקיבוץ המעפיל (יום עיון) — בשעה 09.30 — רפאל מהלר
חיפה, עוספיה, בהסתדרות (בוגרי נוער עובד) — בשעה 19.00 — אבי מורדו, ראובן קרוב
ירושלים, מעלה החמישה (יום עיון — בוגרי נוער עובד) — בשעה 21.00 — א. חביב, י. פרץ, ז. לבל
כפר־סבא, שכון עליה בהסתדרות (בוגרי נוער עובד) — בשעה 18.30 — ארטון מאיר
רעננה, שכון עובדים (חוג בית — בוגרי נוער עובד) — בשעה 17.00 — פ. פרידה, ד. יטוב, צ. הג׳בי, ב. קוכמן
תל־אביב, בית דב הוז (בוגרי נוער עובד) — בשעה 07.00 — אבי פלד

יום ראשון, י״ד אב תשל״ג — 12.8.73

אבן יהודה, (חוג בית) — בשעה 20.00 — איתן הירש
אור יהודה, (חוג בית — בוגרי נוער עובד) — בשעה 20.00 — י. קזז, י. רגב, ר. יהודיוב
דימונה, (חוג בית) — בשעה 20.30 — משה אלמוזנינו
הרצליה, (חוג בית — בוגרי נוער עובד) — בשעה 19.30 — שמחה לנגר, ישראל הן
הרצליה, (חוג בית — בוגרי נוער עובד) — בשעה 20.30 — ישראל הן
חיפה, נשר — בשעה 19.00 — עדי יפה
חיפה, הדר גולומב — בשעה 19.30 — דוד עמי
חיפה, קרית שפרינצק (חוג בית — בוגרי נוער עובד) — בשעה 20.00 — נחום אילן
חיפה, טירת הכרמל בהסתדרות — בשעה 19.00 — שלמה אברהם
חיפה, עתלית — בשעה 18.30 — ירח טל, לוקרי רוברט
חיפה, במועדון בלפור — בשעה 18.30 — ישראל ערד
חיפה, במועדון בלפור — בשעה 19.30 — ישראל ערד
ירושלים, (חוג בית) — בשעה 20.30 — קרנמן
ירושלים, (חוג בית) — בשעה 20.30 — עמוס דנבי
ירושלים, אולם „איטתורי״ (סטודנטים) — בשעה 20.00 — לובה אליאב
ירושלים, במפלגת העבודה — בשעה 20.00 — חיים קמחי, אריה הס
ירושלם, הגבעה הצרפתית (חוג בית — בוגרי נוער עובד) — בשעה 20.00 — משה סיני
עפולה, גבעת המורה (בוגרי נוער עובד) — בשעה 19.00 — דן בראון, שאול חסב
פתח־תקוה, (חוג בית) — בשעה 20.00 — משה בוגוסלבייץ
קרית מלאכי, במפלגת העבודה (בוגרי נוער עובד) — בשעה 19.00 — משה סבן, יפת מדר
רחובות, בקרית עקרון (חוג בית — בוגרי נוער עובד) — בשעה 20.00 — צברי שלום, דוד אהרון
רעננה, בית הנוער העובד — בשעה 20.00 — ש. עזרי, צבי קוכמן
רעננה, בר אילן — בשעה 17.00 — צבי קוכמן
תל־אביב, (חוג בית) — בשעה 21.00 — יצחק רבין
תל־אביב, (חוג בית) — בשעה 20.00 — עדי אמוראי
תל־אביב, (חוג בית) — בשעה 20.00 — ד. ראובן
תל־אביב, (חוג בית) — בשעה 20.00 — פ. קנמור

אמת
המערך / מפלגת העבודה הישראלית - מפ״ם

מטה החברות

יום שישי, י״ב אב תשל״ג — 10.8.73

פתח־תקוה (חוג־בית) — בשעה 20.30 — רבקה בוגוסלבייץ
קיראון — בשעה 21.00 — אליהו קרפ

יום שבת, י״ג אב תשל״ג — 11.8.73

חדרה במשמר־העמק (יום־עיון) — בשעה 10.00 — חנקה בגדרלי
ערד, מועצת הפועלים — בשעה 17.00 — לריסה סילניצקיה
פתח־תקוה בצפון (יום עיון) — בשעה 10.00 — חיים בוילי

יום ראשון, י״ד אב תשל״ג — 12.8.73

אור עקיבא (4 חוגי בית) — בשעה 19.30 — ל. סילניצקיה, ה. באר, פ. שמואל, מ. בר־און
חולון, בית־המערך — בשעה 20.00 — לאה רבין
חיפה, גבעת־נשר — בשעה 19.30 — ישראל קלרטג, ה. בורנברמן
ירושלים, מפלגת־העבודה — בשעה 17.00 — אפקה כרמון, בלה לביא
ירושלים, קטמון (חוג־בית) — בשעה 20.00 — י. מנצור־הי, תקוה בך
נתניה, בבית ליגת נשים (פעילות ההישבות) — בשעה 16.30 — מרדכי ביבי
נתניה, שכון דורה (חוג־בית) — בשעה 20.00 — יוסף יבנאי
נתניה (חוג־בית) — בשעה 20.00 — א. בר־מנחם, שרה נהרי
קרית־אונו בעכו (יום עיון) — בשעה 10.00 — ב. רחל
קיראון, במפלגת העבודה — בשעה 20.30 — אליהו קרפ
ראשון־לציון, בעכו (יום עיון) — בשעה 10.00 — לאה אסקורוס
רמת־גן, הברכה — משעה 09.00, בירושלים (סיור) — חיה סלוצקי
רמת־גן, רמת־השקמה — משעה 09.00, בירושלים (סיורים) — רחל און
רמת־גן, נחלת־גנים — משעה 09.00, בירושלים (סיורים) — אלווירה קולודיצקי
רמת־גן ונבעת שמואל, ב„עין חמד״ (יום עיון) — בשעה 10.00 — גאולה הבקין, חנה גזית
תל־אביב, „צוותא״ — בשעה 13.00 — אהרון ידלין
תל־מונד, אולם התרבות — בשעה 19.30 — בבה אידלסון
תל־אביב, גבעת עליה — בשעה 17.00 — אורה נמיר

מושבים

יום שישי, י״ב אב תשל״ג — 10.8.73

צפורי — בשעה 20.30 — ה. ראם, ש. שורש, ר. פורת

יום שבת, י״ג אב תשל״ג — 11.8.73

כפר־ברוך, (כנס פעילים) — בשעה 20.30 — ע. בלוך, ע. כרמי, ר. עשת
תל־עדשים, (כנס פעילים) — בשעה 10.30 — עוזי פיינרמן

יום ראשון, י״ד אב תשל״ג — 12.8.73

כפר ויתקין, (כנס פעילים) — בשעה 20.30 — עוזי פיינרמן
מועצה אזורית באר־טוביה, (כנס פעילים) — בשעה 20.30 — א. זילברברג
פיתחת רפיח, חבל בשור, — בשעה 10.00 — בן־ציון חלפון

מטה האגוד המקצועי

יום שישי, י״ב אב תשל״ג — 10.8.73

רחובות, (חברות עובדות בי״ח קפלן) — בשעה 16.00 — עליזה תמיר
תל־אביב, (חברות פועלות שכירה) — בשעה 19.30 — י. בקר

יום שבת, י״ג אב תשל״ג — 11.8.73

אשקלון, (יום עיון — עובדי בנק לאומי) — בשעה 10.00 — נחום שרון
ירושלים, במועצת הפועלים (יום עיון — חברות — אחיות) — בשעה 10.00 — לולה קובטוב
ירושלים, ביער ירושלים, (יום עיון — עובדי טכסטיל — ופץ) — משעה 10.00 — דוד איילון, דוד סילוק
ירושלים, ביער ירושלים, (עובדי טכסטיל — יום עיון) — משעה 10.00 — יהודה יהדין
נתניה, (יום עיון — עובדת שכירה) — משעה 10.00 — ב. נשרי, ה. קסטלר
נתניה, (יום עיון — חברות — עובדות נקיון) — בשעה 10.00 — היה גרסטלר, הנה רוזנבאום
נתניה, (יום עיון — חברות — עובדות בנקים) — בשעה 10.00 — ה. גרסטלר, מ. פינס, ה. רוזנבאום, ז. אשר
נתניה, (יום עיון — עובדי שרותים) — בשעה 10.00 — מאיר פינס
נתניה, (יום עיון) — בשעה 10.00 — אליעזר צור
צפת, באוהלו (יום עיון — פועלי־מוזן) — בשעה 08.00 — י. בר־אבא
צפת, באוהלו, (יום עיון — עובדי צה״ל) — בשעה 10.00 — י. ברין, ב. קציר
רחובות, בגבעת ברנר, (יום עיון — עובדי מזון) — בשעה 10.00 — א. בר־חיים
רחובות ורמת השרון, במרכז הנופש, (יום עיון לפעילים) — בשעה 10.00 — שמואל גולדשמידט
רחובות ורמת השרון, ביער ירושלים, (חברות — יום עיון — עובדת שכירה) — בשעה 10.00 — עליזה תמיר
תל־אביב, בנתניה, (יום עיון — חברות — עובדות שכירות) — משעה 09.00 — ש. ברין, ב. נשרי, ר. יעקובוביץ
תל־אביב, בנתניה (יום עיון חברות עובדות שכירות) — בשעה 09.00 — היה גרסטלר, הנה רוזנבאום
תל־אביב, באשקלון, (יום עיון — חברות — עובדות בנקים) — בשעה 09.00 — פרימר, שרון, מ. משולם
תל־אביב, בירושלים, (יום עיון — חברות — אחיות). בשעה 10.00 — לולה קובטוב, ברל פרימר

יום ראשון, י״ד אב תשל״ג — 12.8.73

בית־שמש, (ערב שאלות ותשובות) — בשעה 19.30 — מגד, ז. בר־אבא, רוזנבאום כהן
בני־ברק, במפלגת העבודה (עובדי פרומין) — בשעה 12.30 — נחום כהן, דוד זכות
גבעתיים, (חוג בית, עובדי אגד דן) — בשעה 20.30 — קובה קריוזמן, שכבור
הרצליה, (יום עיון — פועלים הקלאיים) — בשעה 10.00 — נחמיה מיכאלי
הצור — בשעה 19.00 — א. בר־חיים
חיפה, קריית מוצקין, ההסתדרות — בשעה 20.30 — אורי אגמי, שמואל ברגין
חיפה, נוה שאנן, במפלגת העבודה, (תרושת הסתדרותית) — בשעה 19.00 — אורי אגמי, חיים אלוני
חיפה, מועדון פועלי בנין (פנסיונרים) — בשעה 18.00 — ד. רוסמן, ז. ברוצקי, א. אגמון, י. גולומב
חיפה, במפלגת העבודה — בשעה 19.30 — משה ורשבן, משה גרשון
חיפה, קריית שפרינצק, (חברות — עובדות שכירה) — בשעה 09.00 — משה ורשבן, יצחק מסיקה
ירושלים, ביער ירושלים, (יום עיון — עובדי מסחר התעשיה) — בשעה 10.00 — ד. רוזן, ע. זוסמן, ה. שמעוני, ה. בוסון
ירושלים, מפלגת העבודה, (עובדי החשב הכללי) — בשעה 17.00 — דוד איילון, היה בוסון
ירושלים, מפלגת העבודה, (חברות — עובדות מ.ש.ב.) — בשעה 17.00 — צבי רוזן, תקוה בק
ירושלים, מפלגת העבודה, (עובדי מפעלים) — בשעה 18.00 — ד. איילון, נ. שמורב, ב. לביא
ירושלים, מפלגת העבודה (עובדי הסוכנות היהודית) — בשעה 18.00 — ראובן, מ. אגמון, ב. לביא
ירושלים, מפלגת העבודה, (פועלי בניין) — בשעה 18.30 — ד. איילון, משולם, ש. אפרתי
ירושלים, מפלגת העבודה (עובדים מ.ש.ב.) — בשעה 20.00 — צבי רוזן, תקוה בק
ירושלים, (חוג בית) — בשעה 19.00 — י. מנסור, תקוה בק
ירושלים, מפלגת העבודה, (חברות — עובדות מ.ש.ב.) — בשעה 17.00 — צבי רוזן, תקוה בק
ערד, (חברות) — בשעה 20.00 — פנינה עינתי, היה גרסטלר
ערד, (חברות — פועלות תעשיה) — בשעה 18.00 — פנינה עינתי, היה גרסטלר
עכו, (ערב שאלות ותשובות) — בשעה 19.00 — אסטבר, זילברמן, בן־ציון, אופק
פתח־תקוה, עמישב, (עובדי „אביא״ — חוג בית) — בשעה 19.30 — פנחס האלשמע, דוד קיבקס
קריית־שמונה, (עובדי „נוסף הגליל״) — בשעה 10.00 — הקבורי, ויעקובי
קריית־שמונה, (ערב עיון — ופועלי סריגה) אולם גיל — בשעה 18.00 — ובקובייץ יעקב
רחובות, (מפגש רעים) — בשעה 18.00 — לאה רבין, טובה צוקר
תל־אביב, (חוג בית) — בשעה 20.00 — זהבה מזרחי
תל־אביב, (חוג בית — עובדי הל־אביב) — בשעה 12.00 — בר ציון
תל־אביב, קריית שלום, (חוג בית — חברות — עובדת שכירה) — בשעה 20.00 — ד. זנין
תל־אביב, (עובדי המשקים) — בשעה 17.00 — א. אהפרם, א. מבלקן, ר. פינקלשטיין
תל־אביב, (עובדי מתכת שביט) במחת, מפלגת העבודה — בשעה 19.00 — א. אלפרס, ב. זהר
תל־אביב, (עובדי מתכת מוסך נוע) במחוז מפלגת העבודה — בשעה 19.00 — מ. מנדלי, י. ברגר, ד. זהר
תל־אביב, (עובדי מזון) במחוז מפלגת העבודה — בשעה 19.00 — י. ליינגבר, א. רובין
תל־אביב, (עובדי קאופרטיב אור) — בשעה 18.00 — נחמה לוית, גזל משולם
תל־אביב, (עובדי קופת חולים ברכה) — בשעה 18.00 — נתן זוק, זהבה אשר

חוגי בית

יום שישי, י״ב אב תשל״ג — 10.8.73

בת־ים, — בשעה 20.30 — אהוד קנמון
בת־ים — בשעה 20.00 — יעקב בק
חיפה, קרית־ים — בשעה 20.00 — ב. שגל
חיפה, נוה שאנן (עולים) — בשעה 21.00 — אורי אגמי, יעקב קלמן
חיפה, קרית־ים — בשעה 19.00 — ב. שגל
כרמיאל, (עולים אמלי״ם) — בשעה 20.00 — שמעון חיטוב
נצרת, — בשעה 9.30 — ע. ע. זועבי
פתח־תקוה, עין־גנים — בשעה 20.00 — דוד מבצ׳ניק
פתח־תקוה — בשעה 20.00 — רבקה בוגוסוביץ
תל־אביב־יפו — בשעה 20.30 — י. ונה
תל־אביב־יפו — בשעה 20.30 — רפי לוי

יום שבת, י״ג אב תשל״ג — 11.8.73

רמת־גן, ארלוזורוב — בשעה 19.00 — ישעיהו אוסטרידן
תל־אביב, אתי״ר — בשעה 21.00 — פנחס ספיר
תל־אביב־יפו — בשעה 11.00 — יעקב ונה
תל־אביב־יפו — בשעה 11.00 — רפי לוי

יום ראשון, י״ד אב תשל״ג — 12.8.73

בת־ים — בשעה 20.00 — יעקב בק
בת־ים — בשעה 20.30 — יהיאל גוימן
בני־ברק, (עולי אירן) — בשעה 20.00 — ששון סימן טוב
בית־שאן — בשעה 19.00 — ישראל מש
חולון — בשעה 20.00 — שלמה פרג
חיפה, שושנת הכרמל — בשעה 21.00 — עדי יפה
חיפה — בשעה 20.00 — ורטמן משה
חיפה, קרית שפרינצק — בשעה 20.00 — פ. ווכמנשטיין
חיפה, טירת הכרמל — בשעה 19.30 — אוני ארבילי
חיפה, מושבה גרמנית (עולים אקדמאים) — בשעה 20.00 — א. סכנין
חיפה, — בשעה 19.00 — לובלינג אשר, י. ברנסה
חיפה, ק. פרוסטיג — בשעה 20.00 — גרפונקל דב
חיפה, קרית ביאליק, קורדני — בשעה 20.00 — אלי נחמיאס
חיפה, קרית־ים — בשעה 20.00 — עמיר אירן
חיפה, רכסים — בשעה 19.30 — פרומן יהודה, רוסנברג מרדכי
חיפה, קרית חרושת — בשעה 20.00 — ב. רז, י. פינוסוני
חיפה, קרית־חיים — בשעה 19.30 — א. אברמובסקי
חיפה, טירת הכרמל — בשעה 19.00 — סג׳מן חיים
חיפה, חליסה — בשעה 19.00 — משה מסמן
ירושלים, קרית ארבע חברון — בשעה 20.00 — שלמה־לוריא
ירושלים, דהיה אל בתר — בשעה 11.00 — פ. קולק, ע. אוזלאי
ירושלים — בשעה 18.50 — דוד כהן
ירושלים, (כת אדם) — בשעה 19.00 — גרשי שמטוב
נתניה — בשעה 20.00 — א. בר־מנחם, נ. אהרי
נתניה, שכון דורה — בשעה 20.00 — א. יבנאי, י. אונגר
נתניה — בשעה 20.00 — נ. שהר
פתח־תקוה — בשעה 20.00 — בונוסלביץ
פתח־תקוה, (יוצאי בריה״מ) — בשעה 20.00 — בני מהרשק, דב קצוביץ
פתח־תקוה, (עולי בריה״מ) — בשעה 19.00 — בני מהרשק
קרית־שמונה — בשעה 19.00 — דוקפורי, יעקובי והכהן
רמת־גן, קרית בורוכוב — בשעה 19.00 — גרשון רובלין
רעננה, (עולי אירן) — בשעה 19.00 — ציון רוקני
תל־אביב, (עולי אמלי״ס) — בשעה 20.00 — דב בר־מאיר
תל־אביב, גבעת העליה — בשעה 19.00 — י. קלוגר
תל־אביב, גבעת העליה — בשעה 19.00 — י. קצמן
תל־אביב, אתי״ר — בשעה 12.00 — י. רבינוביץ
תל־אביב־יפו — בשעה 19.00 — א. עופר
תל־אביב־יפו — בשעה 19.00 — אלי פפו

יום שני, ט״ו אב תשל״ג — 13.8.73

אילת — בשעה 19.00 — יצחק בן־אהרון
אום אל פחם — בשעה 18.00 — מוחמד וותד
אשדוד — בשעה 20.00 — ישראל קיסרי
בית־שאן — בשעה 19.00 — דוד זילברט
בת־ים — בשעה 20.00 — אהוד קנמון
בת־ים — בשעה 20.00 — אושרי חיים
בת־ים — בשעה 20.30 — יוסף דנציגר
דימונה, (יוצאי תימן) — בשעה 19.00 — ציון רוקני
הוד השרון — בשעה 19.00 — מ. ינוביץ, י. גינונסקי
הוד השרון — בשעה 19.30 — ארזי, רהבי
הוד השרון, נוה נאמן — בשעה 19.30 — נזרי, שמעוני
הרצליה, שכונת ברנר (רוסים) — בשעה 19.00 — אשר כהנא
הרצליה, שביב — בשעה 19.00 — שלמה בן־עמי
חדרה, גבעת אולגה — בשעה 20.00 — מרדכי שנהבי, מרים חפרי
חדרה, שכון עמל — בשעה 20.00 — קופינס י.
חולון, קרית שרת (עולי בריה״מ) — בשעה 19.30 — ישראל בן־עזר
חולון — בשעה 20.00 — דוד גיל
חיפה, מתנה דוד — בשעה 19.30 — ב. שקו
חיפה, טירת הכרמל — בשעה 17.00 — י. אוניקובסקי
חיפה, טירת הכרמל — בשעה 19.00 — אלי נחמיאס
חיפה, קרית שפרינצק — בשעה 20.30 — ברוך שייגרוס
חיפה — בשעה 20.00 — אשר לובלינג
חיפה — בשעה 20.00 — מ. סכנין
חיפה, מתנה־דוד (עולים) — בשעה 19.30 — יחזקאל יחזקאל
חיפה — בשעה 20.00 — אבהר כהן
חיפה קרית־חיים מערבית — בשעה 19.30 — שיינגרוס ברוך
חיפה, נוה שאנן — בשעה 20.30 — שובר משה
חיפה — בשעה 20.00 — קמחי ראובן
חיפה, טירת הכרמל (עולי גרוזיה) — בשעה 19.00 — מיכאל קריחלי
כפר־סבא, שכון התמח — בשעה 20.00 — זאב הרינג
נתניה — בשעה 20.00 — א. בר מנחם
נתניה, קרית נורדאו — בשעה 20.00 — נ. שחר, י. קובי
עפולה — בשעה 19.30 — חיים ארשרי
פתח־תקוה, גני תקוה — בשעה 20.00 — ניסן פיקוטינסקי
פתח־תקוה, שכון עממי (עולים מבריה״מ) — בשעה 20.00 — זאב ראובני, יעקב שפיץ
קרית עקרון, מרכז הקריה — בשעה 19.30 — יחיא אהרוני
קרית־גת — בשעה 19.30 — אליעזר ברושי
ראש העין — בשעה 19.30 — ש. אביזמר, ס. מזרחי, י. ונה
ראש העין, שכון 11 — בשעה 19.00 — מננה חיים
ראש העין, שכון 11 — בשעה 19.00 — סעדיה מזרחי
ראש העין — בשעה 19.00 — שלום יוסף
ראש העין, שכון 11 — בשעה 19.00 — הזי עובדיה
ראש העין, שכון ב׳ — בשעה 19.00 — נחשון אהרון
ראש העין, שכון ג — בשעה 19.00 — פרי שלום
ראש העין, שכון ד׳ — בשעה 19.00 — כהן יואל
ראש העין, שכון ה׳ — בשעה 19.00 — אהרון יהיא
ראש העין, שכון ו׳ — בשעה 19.00 — נגר אבשלום
רמלה — בשעה 19.30 — ריגר מנחם
רמלה, שכונת השתלים — בשעה 19.30 — יצחק יצחקי
רמת־גן, גפן — בשעה 19.00 — צבי דינשטיין
רמת־גן, אפעל — בשעה 19.00 — שפוקפיש
רמת־גן, נוה יהושע — בשעה 19.00 — רפאל כץ
רמת־גן, תל־בנימין — בשעה 19.00 — מרדכי ביבי
רמת־גן, רמת־יצחק — בשעה 19.00 — מניה אדמתי
ראשון־לציון, גבעתיים — בשעה 21.30 — אהרון אפרת
ראשון־לציון, שכון המזרח — 19.30 — יגר מנחם
רעננה, שכון המורה — בשעה 19.30 — הזקיהו מנד
רעננה, קרית שרת — בשעה 19.00 — מ. פסיג
רעננה, קרית שרת — בשעה 20.00 — י. ספוצ׳ינסקי
תל־אביב, אחד־העם — בשעה 20.00 — ש. דורון
תל־אביב, אתי״ר — בשעה 21.00 — שמעון פרס
תל־אביב, גבעת־עליה — בשעה 19.00 — צבי ארצי
תל־אביב, גבעת עליה — בשעה 19.00 — א. ספלון
תל־אביב, גבעת־עליה — בשעה 19.00 — מ. מילים
תל־אביב, גבעת־עליה — בשעה 19.00 — א. אורון
תל־אביב, גבעת־עליה — בשעה 19.00 — ה. פלד
תל־אביב, גבעת־עליה — בשעה 19.00 — ברל פרימר
תל־אביב, קריית־שלום — בשעה 19.30 — כנעני יצחק
תל־אביב, סניף קריית שלום — בשעה 19.30 — פנחס בן־שאול
תל־אביב, סניף קריית־שלום — בשעה 19.30 — רוזנבלום בצלאל
תל־אביב — בשעה 19.15 — פ. קנמור
תל־אביב, נוה שאנן — בשעה 19.30 — ה. מאיר
תל־אביב, רמז — בשעה 20.00 — ברוך אזניה
תל־אביב, רמז — בשעה 20.00 — י. גופהקה

מטה ליוצאי רומניה

יום שישי, י״ב אב תשל״ג — 10.8.73

נצרת עילית, (חוג בית) — בשעה 20.00 — מנחם אריאב
נצרת עילית, (חוג בית) — בשעה 20.00 — קלמי קור
נצרת עילית, (חוג בית) — בשעה 20.00 — מנדל אברהם

יום שבת, י״ג אב תשל״ג — 11.8.73

נצרת עילית, (חוג בית) — בשעה 18.00 — יצחק קורן
פתח־תקוה, בית־זרובבל — בשעה 19.00 — י. הלפרין

יום ראשון, י״ד אב תשל״ג — 12.8.73

נצרת עילית, (חוג בית) — בשעה 19.30 — יצחק קורן, סוסנר קומן
רמת־גן, נוה־יהושע (חוג בית) — בשעה 20.00 — מנחם אריאב
רחובות, שכ׳ ארמיה (חוג בית) — בשעה 19.30 — יצחק קורן
תל־אביב, (חוג בית) — בשעה 19.30 — קלמן ביאזר, גולדשטיין זרזן
תל־אביב, (חוג בית) — בשעה 19.30 — מוני אגמון, פלתיאל מבל

ימי עיון

יום שבת, י״ג אב תשל״ג — 11.8.73

באר־טוביה, (דוברי־אידיש) — בשעה 10.00 — א. לידובסקי
חיפה, בקבוץ המעפיל, (דוברי־אידיש) — בשעה 09.30 — ר. מאוזר
כפר־סבא, בקבוץ נגבה (יוצאי־פרס) — משעה 10.00 — חיים פרור, משה מהראהבתי
פתח־תקוה, בקבוץ היוגב (רכת ורבר) — משעה 09.00 — חיים זכאי
תל־אביב, במדבר (סניפי פלורנטין ונוה שאנן) — משעה 09.00 — אורי אנקורידן, יעקב סופינסקי
תל־אביב, בהניה (עולי עירק) — משעה 09.00 — ד. פתל, ד. כהן, א. לוזון

יום ראשון, י״ד אב תשל״ג — 12.8.73

תל־אביב, בירושלים, במועצת הפועלים (יוצאי תימן) — בשעה 09.00 — שמשון ברש, אברהם קובנוב

שבח איתן

שילוב אידיאלי של ביטוח-חיים
והשקעה נושאת רווחים

מחצית השקעתך היא ב„שבח"
תכנית ביטוח-חיים הטובה ביותר בישראל. תשלומיך נשארים קבועים ואינם משתנים ואילו ערך הביטוח נשמר ע"י רווחי הצמדה.

מחצית השקעתך היא ב„איתן"
קרן נאמנות שמירב השקעותיה באגרות חוב צמודות, בנאמנות בנק הפועלים. קרן איתן – היא הרווחית ביותר בין קרנות הנאמנות הצמודות.

התוצאה: שבח - איתן. השילוב הטוב ביותר שניתן להשיג בתכנית ביטוח-חיים והשקעה כספית.

פרטים אצל סוכני „הסנה", בכל סניפי בנק הפועלים ובנק יפת. ואצל סוכני „תורן"- סוכנויות ביטוח בע"מ

هكذا من الأصل

שידורי הטלוויזיה

קפקא

9.05 "מכתב לאבי" (צה"ל)

בומבה צור

7.05 "סתקאות בכובע" (צה"ל)

נועם שריף

10.05 אנתולוגיה לשירה

קירק דוגלס

9.00 סרט (טלוויזיה)

מריליין מונרו

11.05 שיחה של י. לבני (צה"ל)

יום א' – 12.8

5.34 חבורת ברייידי — "דו"רה־מי ממון".
6.30 קיצור החדשות. (ערבית).
6.32 שומרי היער — "מטילי הזהב" (ערבית).
7.00 סרט תעודה — "טבע באסיה": "קרנף תקרן האחת ההודי" (ערבית).
7.30 חדשות ויומן חשבוע (ערבית).
8.00 "גיליה": "טובים השניים".
8.30 מבט לחדשות.
8.50 מלחמה ושלום: "על חיים ו־מוות".
9.35 תעודה — "אחרוני הויקינגים".
10.30 חדשות.

לימודית

3.30 עיר מחפשי הזהב (סרט).
3.52 הדולפין המופלא מאופונגי (סרט).
4.02 מסיפורי שפת הנחל.
4.16 טיול בספרי אגדה.
4.30 אנגלית ו'.
4.49 טבע ה', ו', ז'.

יום ב' – 13.8

5.30 חדשות.
5.32 עלילות פומפון.
5.40 תרבות — "המטריאליזם ה־חרואי".
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 ספורט (ערבית).
7.17 זרקור (ערבית).
7.27 סקירת תכניות (ערבית).
7.30 חדשות ועניני היום (ערבית).
8.00 עלים ועלימה.
8.30 מבט לחדשות.
8.50 "חקירה" — "האם אנו מחנכים את ילדינו לשנוא את הערבים?".
10.00 צלילי לילה — סריקי נגינה בביצוע החמישיה הישראלית לכלי־נשיפה מעין.
10.35 חדשות.

לימודית

1.30 אנגלית ה'.
1.53 הנדסה ה', ו'
4.16 משימה אפשרית.
4.31 אנגלית ז'.
4.52 סרט.
5.03 צרפתית.

יום ג' – 14.8

5.30 חדשות.
5.33 משדר שירות.
5.42 סיפורי עיר הכובעים — "התור־תה".
5.55 "טאקטוק" — סדרה על ילד אסקימואי שחי בקוטב הצפוני.
6.10 ספורט.
6.32 פולקלור — "חזריעה". (ערבית).
7.00 למשפחה (ערבית).
7.30 חדשות ועניני היום (ערבית).
8.00 תעודה — "אישים במשבר" "המדינה נגד האופטמן".
8.30 מבט לחדשות.
8.50 ארסן לופן.
9.40 מוקד.
10.30 חדשות.

לימודית

3.30 דף מספר.
3.41 כאלה אנחנו.
3.58 אנגלית ט'.
4.39 "זמנים שבאלה".

יום ד' – 15.8

5.30 חדשות.
5.33 סרט של וולט דיסני — "קולות וצלילים".
6.00 שירים.
6.02 בילבי.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 סידרה על מלחמת העולם הראשונה (ערבית).
6.55 הכר את ישראל — "נפגש ה־רופאים" (ערבית).
7.30 חדשות (ערבית).
8.00 קלעים.
8.30 מבט לחדשות.
9.00 סרט קולנוע — "גבעת הזעם והנקם". בהשתתפות: קירק דוגלאס, אנטוני קווין, אריל הליקן רוזה רודן.
10.30 חדשות.

לימודית

3.30 מה, אסור לשאול?
4.00 מסיפורי שפת הנחל.
4.15 טיול בספרי אגדה.
4.27 אנגלית ו'.
4.46 מדעים ז', ח', ט'.
5.06 טכנולוגיה.

יום ה' – 16.8

5.30 חדשות.
5.32 קרקס.
5.40 דקטרי — "ג'ודי ותנשר".
6.32 סרטים מצויירים (ערבית).
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.45 יש לי שאלה (ערבית).
7.30 חדשות (ערבית).
8.00 משחק השבוע.
8.30 מבט לחדשות.
8.50 הוואי חמש אפס.
9.40 מורשה — על אנשי כוללים.
10.30 חדשות.

לימודית

1.30 אנגלית ה'.
1.52 אנגלית ז'.
4.13 משימה אפשרית.
4.28 סרט.
4.48 שרטוט.
5.06 השבוע לפני 25 שנה.

שידורי הרדיו

יום א' – 12.8

8.05 "קונצרט בוקר" — שוברט: פתיחה "רוזמונדה"; באך: קונצ'רטו בלה־מינור לחליל, כינור ו־צ'מבלו; פרוקופייב: שש תמונות מתוך "רומיאו ויוליה"; הרטל: חמישיה לחצוצרה, 2 אבובים ו־2 בסונים; דביוסי: "פינת הילדים"; בר־קריני: חמישה במי־מינור לגיטרה ולכלי־קשת; ברהמס: שלושה שירים: סימפוניה מס. 4 במי־מינור.
11.15 שעור באנגלית.
11.30 שידורים לתלמידים בחופשה.
12.05 (הקל) "במקצב יוצר".
12.05 (צה"ל) רדיוספורט.
12.30 (הקל) "בחצי היום"
2.10 לאם ולילד.
2.10 (הקל) "כאן אהוד מנור".
3.05 "צלילי עשרה" — "חיי מוצארט".
3.05 (הקל) "לי ולך" — שיר וברכה.
3.05 (צה"ל) נא לצלצל — משאל טלפוני בנושא: אנחנו והזמן הפנוי.
3.53 (הקל) "הדרך".
4.06 ספר חדש — סקירה.
4.07 (הקל) "ראשון תביב".
4.10 פרקי ספרות.
4.30 "מוסיקת ויוזה" — לואיס רוקן: "יודי"; רודיה טסייה: "לסרוניך".
5.00 "מוסיקה ליום ראשון" — קינדרמן: קנטטה; גונו: מיסה סולמניס.
5.05 (צה"ל) ד"ש עם שיר.
5.40 (צה"ל) יומן צה"ל.
6.05 "על אנשים ומספרים".
6.05 (צה"ל) ברשות היחיד — עם יו"ר הכנסת ישראל ישעיהו.
6.25 בשבילי הספרות.
6.45 (הקל) היום בספורט.
7.00 חדשות "היום הזה".
7.05 (צה"ל) משלנו — מצעד הפזמונים העבריים.
8.06 "מבד אל בד".
8.45 "מאולמי הקונצרטים שלנו" — שוברט: סונטינה מס. 1 ברה־מג'ור לכנור ופסנתר; ברמוק: סונטה ל־כנור־יחיד; מרדכי סתר: סויטה לכנור; ברהמס: סונטה ברה־מינור, אופוס 108.
9.05 (צה"ל) בימת רדיו: "מכתב ל־אבי" מאת פרנץ קפקא.
9.06 (הקל) כרם, ויין במקורות ה־יהודיות.
10.05 (הקל) "טוב לי לשיר".
10.05 (צה"ל) הלילה — עם אריה סלע.
10.06 "המסך עולה" — "עדיין לא נמאסו עליכם רוחותי ביתכם" — מאת מיכאל סונצקי.
11.05 "מוסיקה קאמרית" — היידן: רביעיה במי־במול מג'ור; שופן: שלישיה בסול־מינור לפסנתר, כינור וצ'לו אופוס 8.
11.05 (הקל) "אדום עתיק".
12.05 (צה"ל) שיחת חצות.

תשבץ מס' 578

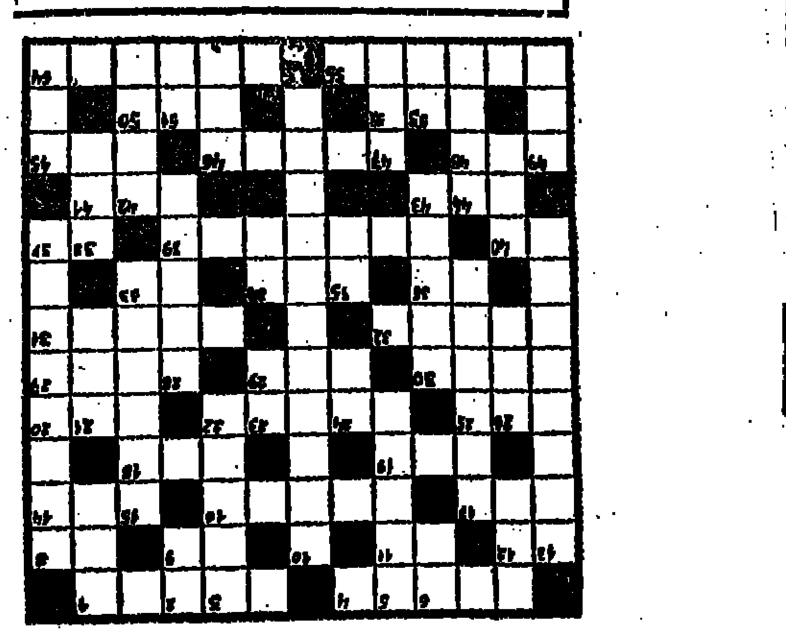

מאוזן: 1) ... 4) מעשה המחרשה. 8) נהר באירופה. 9) מלת סרוב. 11) שליח מהיר. 12) פי הר געש. 14) רפיה. 16) נהר בארץ ישראל. 17) עסיס. 18) פל־צור. 19) כצבע האפר. 20) כאב. 22) דפיקה. 25) נוכל שקספירי. 27) הרחקה. 29) מרוחק מן הישוב. 30) קיבוץ בארץ. 31) איבר בגוף החי. 32) נהר בהודו סין. 33) גב־עה. 34) אלוף בספורט. 36) פרוסה. 37) סוד. 39) מלכו־תו של הדרעזר אשר דוד הכה אותה מכה רבה בלכתו להציב ידו בנהר פרת. 40) מקום מרעה. 41) היכן? 43) מחזור. 45) אבן טובה. 46) שמה הערבי של חמת־גדר. 48) פטפוט. 50) מן הגפיים ... אצילות המחשבה.

מאונך: 1) פרוד. 2) כלי קיבול. 3) אינטרביה. 5) דרגה במהלך המשפט. 6) עוף. 7) אשפה לחצים. 8) נשקו של שמגר בן ענת. 10) בטוי שפירושו: ישב בחיבוק ידים. 13) כאשר היו כל אדום עבדים לדוד באה עיר זו תחת ממשלת ישראל. 15) מלאכות. 17) ממש. 21) משועבד. 23) בית הצפור. 24) כפוף. 26) צבע. 28) תפירת טלאי. 30) הנחת דבר במצבו ללא כל שנוי. 34) נישא. 35) מלת זרוז. 38) חיה. 40) פעולה חשבונית. 42) קנטון בשוייץ. 44) מלתחה. 45) תקופה מסויימת. 46) מלת חנאי. 47) הן. 49) טבלה.

פתרון תשבץ מס' 577

מאוזן: 1) משפט. 5) טשקנט. 10) הולם. 12) מזור. 14) מס. 16) מפנה. 18) פס. 19) צפיה. 21) התבצקות. 22) נול. 23) שטר. 24) כך. 25) חלמון. 27) חיק. 30) הכר. 31) מספלת. 33) מה. 35) זעף. 36) חמט. 38) בורודין. 39) כתור. 40) יד. 41) גיסא. 43) תו. 44) סידה. 46) תפוח. 48) פלמוס. 49) קסטל.

מאונך: 2) שה. 3) פורמה. 4) חלף. 6) שם. 7) קזנצקיס. 8) גר. 9) קמצן. 11) מנהט. 13) מסחנן. 15) ספות. 17) התר. 18) פוך. 20) יללה. 23) שור. 26) מכלולים. 27) חסף. 28) קלחת. ... תמות. 34) הוד. 35) זיג. 37) טרוד. 39) כאוס. 42) טפק. 44) סל. 45) דה. 47) חט.

הזוכים בפתרון תשבץ מס' 576

מנחם טפר — קיבוץ אייל / שושנה לנדאו — גבעתיים / ראובן אקנר — תל־אביב / שלמה רמרז — חולדה / בלה טל — גדרת / זהר רפאל — קיבוץ עין־כרמל / שלום סגל — גבע כרמל / שני סליבניק — קיבוץ נחשולים / אריה קרנץ — גבעת־שמואל / משה קינברג — חיפה.

אברהם סלמן

ה ש ב ו ע

גליון "דבר השבוע" מס' 32, מוסף יום שישי של "דבר", י"ב באב תשל"ג, 10 באוגוסט 1973

היהודי שיאחד את הנצרות — מאת יוסי ביילין — עמ' 5
על חיות ואנשים — מאת רות בונדי — עמ' 8
הנפט נגד ישראל (ג) כוחו העולה של הנפט — מאת א. אביטל — עמ' 10
דיוקנו של עולה כאדם ממורמר — מאת דוד בן־צור — עמ' 12
אגם של מי פלסטיק — מאת יורם קניוק — עמ' 13
הזינוק המפליא אל העושר — מאת עלי מוהר — עמ' 15
ימים של אש (ב') — מאת דוד עברי — עמ' 16
הקדוש מאסיזי ונוער־הפרחים — מאת רחל אורן — עמ' 18
צבא הרפאים של הגנרל פאטון — מאת אריה חשביה — עמ' 22
תחבורה בעולם הערבי: מגמל ועד בכלל — מאת יוסף רז — עמ' 26

מדורים

החיים המתוקים של פדריקו פליני — עמ' 30
תשבץ — עמ' 2
העולם צוחק — עמ' 33
מדור קולנוע — עמ' 36
שידורי רדיו וטלוויזיה — עמ' 38

תמונת השער

המיתקפה של הכוחות הקומוניסטיים בקאמבודיה גוברת. פליטים נוהרים מן הכפרים אל פנום־פן הבירה.

המערכת

העורך: אהד זמורה; חברי המערכת: הרצל ארליך, רות בונדי, שמואל ברנע, עדית זרטל, בוריס קרמי, נחום פונדק, יורם קניוק.

במה ניכר צבעי טוב ?

הצבעי הטוב משתמש רק במוצרים טובים - בצבעים של טמבור
כי טמבור הוא ערובה לטיב הצבע
כי טמבור מעדכן את הצבעים בחידושי הטכנולוגיה בנושאי צבעים וצביעה
כי טמבור הוא מפעל הצבעים המתקדם והגדול ביותר בארץ

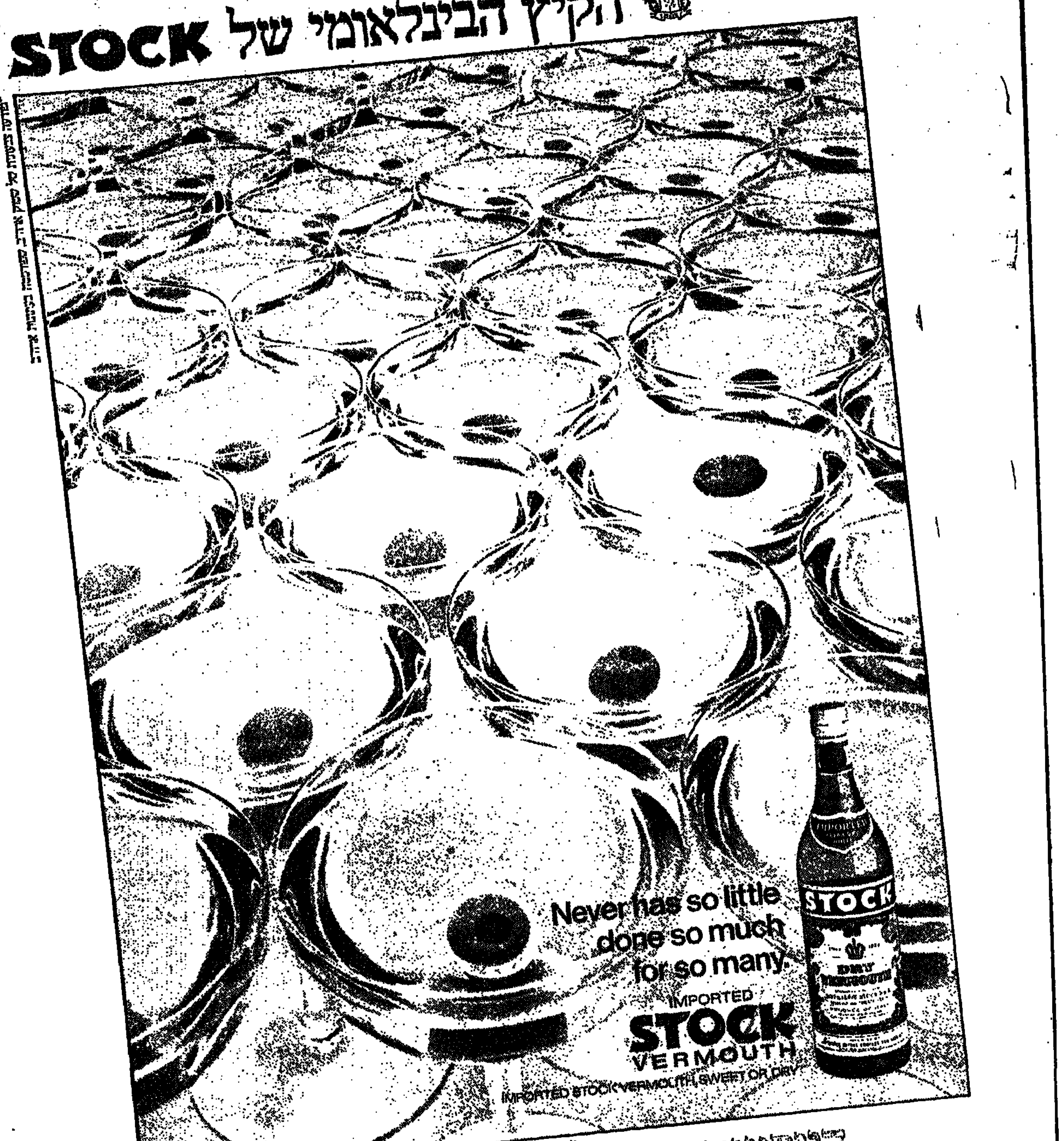

הוורמוט האיטלקי של STOCK גם בארה"ב:
*"מעולם לא נעשה כה הרבה, על-ידי כה מעט, לרבים כל כך"

וורמוט איטלקי של שטוק-המשקה האלגנטי לקיץ בעולם כולו. וורמוט דריי-הבסיס המצוין לקוקטיילים מרעננים. על הקרח או עם סודה. אתה יכול לבחור בין ורמוט BIANCO (לבן), וורמוט ROSSO (אדום) או DRY (יבש).

© פרסום אל-רון בע"מ

ורמוט, ברנדי וליקרים STOCK משקאות בינלאומיים המיוצרים גם בישראל.

שידורי הטלוויזיה

פאול בן-חיים
הקלטות שרות-השידור (9.05)

בנציון אורגד
צלילים מלוא חפניים (5.06)

יום ו' - 10.8

5.32 משפחת פרטרידג'.
3.25 לקראת שבת.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 סרט עלילתי (ערבית).
7.45 חדשות (ערבית).
8.00 סקירת תכניות (ערבית).
8.05 שיר שבת.
8.10 תשבוע יומן אירועים.
9.00 בידור.
9.50 סרט טלוויזיה.
10.35 חדשות.

לימודית

4.00 סיפור שאהבתי.
4.15 חמדו לשון.
4.35 רונו שיר.

יום שבת - 11.8

6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.02 ד"ש עם שיר (ערבית).
6.30 חידושים והמצאות (ערבית).
6.45 דרמה (ערבית).
8.00 המבדיל בין קודש לחול.
8.30 מבט לחדשות.
9.00 איירונסייד.
9.50 מבט ספורט.
10.30 חדשות.

שידורי הרדיו

יום ו' - 10.8

8.05 „קולגיום מוסיקום" — בוקריני: סויטת מחולות; מיכאל היידן: דיברטימנטי ברה-מג'ור; שוברט: „הרועה על הסלע"; ראבל: מבוא ואלגרו לנבל, רביעיית כלי-קשת, חליל וקלרנית.
9.05 מהקלטות רשות-השידור: פאול בן-חיים: רפסודיה לפסנתר ולתזמורת; צ'ו וון צ'ונג: „הכל ברוח האביב"; שומאן: סימפוניה מס. 3; רוסיני: מבוא, נושא ווריאציות לקלרנית ותזמורת; לאלו: סימפוניה ספרדית לכנור ולתזמורת; הונגר: „פסיפיק 231".
11.05 (צה"ל) חמים וטעים.
11.15 שעור באנגלית.
11.15 (צה"ל) פסגת המצעד הלועזי.
11.30 שידורים לתלמידים בחופשה.
11.30 (צה"ל) אורח לצהריים.
12.05 תכנית לחגה הלאומי של אקוואדור.
2.10 לאס ולילך.
3.05 „היום לפני 25 שנה".
3.05 (צה"ל) הפטרת השבוע.
3.08 (צה"ל) ישנים וטובים.
3.10 „קבלת שבת".
4.05 (צה"ל) מצעד המרגנית.
4.06 המזרח התיכון.
4.07 (הקל) „מי מפחד ממוסיקה קלאסית".
4.30 „מוסיקה קלאסית כבקשתך" — באך: סונטה מס. 3 במי-מג'ור לכנור ולצ'מבלו; ליסט: סימפוניית „פאוסט".
4.30 (הקל) „על קצה המזלג".
5.05 (הקל) „שידור ישיר" — הפעם: הירושימה.
5.05 (צה"ל) האיש הזה הוא מסוכן.
6.05 (הקל) „תשואות ראשונות".
6.05 (צה"ל) השבוע.
6.30 שבועון לספרות.
6.45 (צה"ל) מסורת, מסורת.
7.05 „הטור השבועי".
7.05 (צה"ל) „יום השישי הקצר".
8.05 (צה"ל) בילוי.
8.05 „בוגרים".
9.00 (צה"ל) סוכריות מפולפלות.
9.05 [illegible]
9.06 (הקל) „עוד שעה אחת" — [illegible]
10.05 (הקל) „אני עושה לי מנגינה" [illegible]
10.05 (צה"ל) שירים עבריים.
11.05 [illegible]
11.05 (הקל) „זה קרוב ללבי".
11.05 (צה"ל) [illegible]
11.35 „צלילים שאהבנו".
12.05 (צה"ל) שיחת חצות.
12.10 (הקל) „לילה של כוכבים".

יום שבת - 11.8

8.05 „שחרית לשבת" — לולי: „גם הוא באצילים", סויטה; צ'ימרוזה: קונצ'רטו בסול-מג'ור ל-2 חלילים ולתזמורת; פרוקופייב: „יום קיץ", סויטה אופוס 65.
9.35 „יצירות שאהבתם" — חידון מוסיקלי.
10.05 יומן השבוע.
11.05 (צה"ל) סנדוויץ.
11.06 „המסך עולה" — „כרטיס הימינוי החדש" — מאת קריסטר ארל, וקלאס לונדברג.
12.05 „ארץ הנגב".
12.05 (צה"ל) האבות המייסדים.
1.05 „קונצרט ליל-שבת" — מוצארט: קונצ'רטו בסול-מג'ור לפסנתר ולתזמורת, ק. 453; שוברט: סימפוניה מס. 8.
1.05 (הקל) „בימות ובדים".
1.05 (צה"ל) שאלות אישיות.
1.40 (הקל) פרקי חזנות.
2.53 (הקל) „זכרונות ארץ-ישראל".
3.05 (צה"ל) קול-בו-חלום.
5.05 (הקל) „פגישה מחודשת" — עם בנה מושקורי.
5.05 (צה"ל) נסיון אישי.
5.06 „צלילים מלוא חפניים" — עם המלחין בנציון אורגד.
6.05 רסיטל עם עפרה ירושלמי (פסנתר) — שוברט: סונטה בדו-מינור, ק. 98.
6.05 (הקל) „הנושא בטיפול".
6.05 (צה"ל) במזל גדי.
6.30 (הקל) ממגרש הספורט.
6.40 שירים ביידיש.
7.05 (צה"ל) [illegible]
7.05 יומן השבוע.
7.05 (הקל) [illegible]
8.05 (צה"ל) עם זמר אחד.
8.06 (הקל) [illegible]
8.40 [illegible]
9.05 (צה"ל) [illegible]
9.06 (הקל) [illegible]
9.35 (צה"ל) מוסיקה מתוך סרטים ו[illegible]
10.05 (הקל) [illegible]
10.05 (צה"ל) תוג ושיר.
10.06 תכנית תעודית — „בדרך לארץ".
11.05 [illegible]
11.05 (הקל) „מוצאי ספורט".
11.05 (צה"ל) [illegible]
11.20 (הקל) „הלילה טוב לריקוד".

מטען רגשות מהשואה

מאת אלי קינן

בתערוכת-יחיד ראשונה, הציג השבוע מנחם חליף 25 ציורים סוריאליסטיים בגלריה „שו" הגעתי. אחד הסמלים בציוריו של מנחם חליף, גרפיקאי ופירסומאי בן 41, הביא אותי לשוחח עם הצייר על ה־שואה הבא: איך נעשה גרפיקאי ופירסומאי צייר? האמנתי ל־ ..."מאז 1953, כשלמדתי לצייר ב„בצלאל", הציו לי בטחם רבים כגרפיקאי. אם לצייר או לא. עד מלחמת ששת הימים לא ציירתי כמעט. מפני ששני הי־ שוברים שעסקתי בהם היו קרי־ בים מדי מבחינת אחת. ויחד עם זה גם רחוקים מאוד. אם תצליח לצייר את הריאליות שלך בגרפיקה ובפירסום — אתה עלול לקבל שקר אחד גדול. פירסום הוא דבר מתוחכם מאוד, דורש הרבה אינטואיציה ומחי־ שבה, אבל אם תשתמש בכך לצייר — יתקבל ציור קר. לכן לא ציירתי.

זאת. טבעי הוא שאדם שעבר מלחמה בצורה חריפה, כמוני, יגלה התנגדות למלחמה. אני מתכוון למלחמת העולם, ולא למלחמת ששת הימים. במלחמת ששת הימים לא השתתפתי, אבל בתקופה שקדמה לה פחדתי נו־ רא. האווירה דיכאה אותי, הי־ תה לי הרגשה: 'הגיע זמני'.

*

במלחמת העולם הייתי ילד, בן 10—13. מגיל 9 הייתי במצב מלחמה: עברתי הפצצות, הפגזות, יריות וזוועות בלי סוף. פחדתי מאוד, אבל היתה לי משום מה כל הזמן תקוות עצומה שאצא מזה חי. אולי משום שהייתי אז ילד תמים. לעומת זאת, אמרתי ל־ עצמי במלחמת ששת הימים: 'זהו זה, עכשיו תתן את הדין'." אני לא נמצא ביחידה קרבית, אבל הלכתי וניסיתי להתגייס. לא היו צריכים אותי, לא גייסו אותי. אבל זה נתן לי הרגשה שהשתתפתי."

— את מלחמת העולם עברת ביוגוסלביה?

„הייתי באזור צפוני של יוגוסלביה, אזור בצ'קה, שנכבש על-ידי ההונגרים ב־41. בשנת 1944 לקחו אותי למחנה הריכוז 'שטרסהוף' שבאוסטריה. הייתי בן אחד-עשרה וחצי, ולמזלי נשארתי יחד עם אמי ואבי. אחותי גדולה ממני ב־12 שנה, היא הופרדה מאתנו, עברה את דכאו, ברגן-בלזן, אושוויץ ובירקנאו. היא עברה את כל המחנות. הסיפורים שלה סימרו את עורי, וראיתי שאין להשוות את זה בכלל למה שעבר עלי. אולי זאת הסיבה שאני יכול לצייר. הדברים שאני מטפל בהם הם יותר זוועות של נפש, מאשר זוועות של גוף. תקופת של שנה שעברתי בעבודות-כפייה ב־ אוסטריה, הבהירה לי את שאלת החרות האישית ואת דרכי הדי־ כוי הנפשי. לא היינו נתונים בסכנת-מוות, כמו אלה שהיו ב־ אושוויץ, ולכן יצאתי מכל זה, איכשהו, שפוי.

„גם אנחנו היינו צריכים להגיע לאושוויץ. הרכבת שנסענו בה, בעלת 100 קרונות, הגיעה לתח־ נה שהותקפה מהאוויר. הגרמנים נאלצו להעביר את מחצית ה־ קרונות למסלול אחר; ופתאום ראיתי את אבי ברכבת השנייה. פנו אז ברמקול ואמרו שכל החקלאים יכולים לרדת ולעבוד בתעשייה. אבי היה נפח; לקחו אותו מן הנפחיה בבגדי עבודה. הוא הכיר את האוסטרים, והח־ ליט שמוטב להישאר באוסטריה. אמר שהוא חקלאי, ירד והת־ גנב לקרון שלנו, כדי לקחת גם אותנו. כל הילדים וכל בני העיר שלי המשיכו לאושוויץ.

„החזירו אותנו למחנה שטרס־ הוף, שם היה אז מחסור במים. אבי ביקש מים, ונענה כי 'עוד מעט יהיו מים, יהיה גז, ויעשו לכם מקלחת'. רק הרבה יותר מאוחר הבנתי את המשמעות האמיתית של משפטים אלה. כל הזמן היה לנו יותר אוכל מאשר לאחרים, כי עבדנו בחק־ לאות בחווה של נסיך ליכטנ־ שטיין, והיינו קרובים למזון. גנב־ נו עצים להסקה, תבואה, תפוחי־ אדמה, ומנהלי העבודה העלימו עין מזה. עבדו אתנו 150 יהו־ דים בכפר הזה. באפריל 1945, כאשר השומרים ברחו היו רבים באפיסת-כוחות. הם נשארו שוכ־ בים במיטות הדו-קומתיות. אנחנו השתלטנו על בונקר של הסגל הגרמני, וגרנו שם. ב־4 בבוקר הופיע הרוסי הראשון עם מקלע רוסי גדול. הוא שאל אם יש גרמנים, ואם יש מה לשתות. אבי ענה לו ברוסית ונתן לו מימייה עם יין-שרף שמצאנו ב־ רכבת הפגועה. הרוסי גמר אותה בלגימה אחת.

„אבי היה יודע להבחין במעין חוש שישי ביהודים שבין הקצי־ נים הרוסים. ככה הצלחנו לקבל מהם עגלה עם סוס, והגענו לבוקרשט. משם נסענו ליוגוסל־ ביה ונשארנו עד 1948. לא נתנו אז לעלות משם לישראל, אם כי העלייה מהונגריה עברה דרך שלנו ביוגוסלביה. ב־48 הוציא אבי את הפספורט הרוסי; אמי קיבלה איזה לסה-פאסה, ועברנו להונגריה. מבודפשט הצלחנו לק־ בל אשרות-יציאה ועלינו עם פס־ פורט רוסי לישראל.

*

אנשים רבים מסתכלים בציורים שלי, ופונים אלי בשאלות. לפי השאלות האלה אני רואה שאנשים רבים קברו אצל עצמם את כל הבעיות האלה, ומוצאים בתמונות שלי את ה־ ביטוי הנכון. תמיד פחדתי שרע־ יונות כאלה, כשמעלים אותם ב־ ציור, יהיו באנאליים. זה ביטוי לרגש החבוי בך, ופחדתי שציור על רעב' יהיה באנאלי.

„תקופה ארוכה מאוד הרגשתי את עצמי כפליט, התביישתי ב־ עבר ה'סבוני' שלי, ולא רציתי לדבר הונגרית עם אמא שלי ברי־ חוב. היתה בתוכי מלחמה עצו־ מה ורצון לשנות את התדמית שלי, מפליט — לישראלי. הלחץ העצום שהיה כאן לפני מלחמת ששת הימים, שיחרר אצלי איזה שסתום שאיפשר לי לדבר ולצייר. זה שיחרר אותי. הודקפ־ תי, והתחלתי להעלות את זה על הבד."

„במלחמת ששת הימים הת־ עורר כל מה שהיה חבוי בי מבחינה רגשית. התחלתי גם ל־ השתחרר ולהתרחק מהעבודות ה־ מעשיות כגרפיקאי, ונותר לי זמן לחשוב יותר על ציור. אינני יודע אם אני מסכים עם ההג־ דרה שזהו ציור סוריאליסטי, כי אני לא נוהה אחרי אופנות. גם כשהיתה אופנה של אבסטראקט או האופנה הפיגוראטיבית, לא נהרתי עם כולם אחריהן. מצאתי לעצמי ביטוי נכון בסגנון זה שנוח לי יותר להגדיר אותו כסימבוליסטי, כי הדרך הזאת מאפשרת לי לבטא את הרגשות והמחשבות שלי.

„ניסיתי לפני כן לצייר את הדברים האלה בצורה אחרת, אבל זה בלתי אפשרי. אם אתה מנ־ סה לצייר בסגנון אבסטראקטי — המחאה האנטי-מלחמתית הופכת לזוועה אחת גדולה; זה נהיה כמו דם, עם תוספות בלתי אפשריות. לכן בחרתי בדרך ה־

מנחם חליף, גרפיקאי ופירסומאי, פליט השואה, שהפך לצייר — „כל הזמן רציתי לצייר, אך רק מלחמת ששת הימים שיחררה אותי והכשירה אותי לכך"

מדריך השבוע - ארועי תרבות ובידור

מבחר סרטים

„עיר ושמח גיהנום" („אלנבי") — קלינט איסטבוד בכמאי, מפיק ושחקן ראשי מנסה להמצאת בצורה קיצונית זו את הדמיות העלינה הקונבלית של להטעיל את ה־מערב הפרוע. עמם כבר הסרט הקודם, עבר, הסרט המשובל של הבמאים את ה־טבעו המשובל. גם אם בעיניו, שונה וסוחף, אך רק בסיום מתגלת משחו מקורי משל איסטבוד. ה־ראוי לציין מיוחד, סר הכל מע־רבון ביצרית מאוד, שיש בו ית־רונות ביימי החום המוגבר.

„מי אשם" („פאריז") — דרא־מה סוציאו־פסיכולוגית כבדה על גורלה המר של נערה, שנקלעת בין התשכרות המאוכזבת של הור־ריה הבורגנים לבין הסא־דיזם המטומטם של הפסיכיאטריה הממסדית. הדברים המשכנעים — משחקם של השחקנים שנק־רא „לא לשחק", ובראשם סנדי דקלין.

● סיזאר ורוזי („צפון") — סיזאר אוהב את רוזאלי האוהבת את סיזאר, אך אינה בוחלת בי דויד. משולש קלאסי המקבל בביצועו של הבמאי הצרפתי קלוד סוטה הזרות למשחק נדיר של איב מונטאן — ממדים של קולנוע מעולה. סיפור פשוט ו־

מנסה להעמיק בתחום סוציאו־פסיכולוגי, הוא נשאר שטחי עד כדי גיחוך. הארדיאה נשארת מלא — עולם של חוקים, החולים את החלשים ומתחסדים להיות „נאר־ריים". תוספת — הופעה סולידית של אנה זיגארד ועירים מלא של אלן דילון.

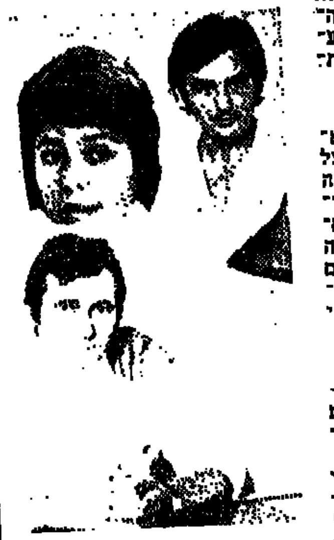

זמנים מודרניים („גת") סרטו של צ'אפלין, המגחך על החברה המכוכנת, המחסלת את האישיות הפרטית של האדם. ה־רעיון ‎„צ'אפליני" מובהקת גרוטסקה משעשעת, מבריקה, מבוססת על כוח־המצבות דק. אך שמה, צ'אפלין אינו זקוק להעמקה, לפילוסופיה או פסי־כולוגיה, די לו ב־באלט של פאנטומימה על הנושא הנדון מ־בחוץ. החספה החברתית של צ'אפלין היא פרימיטיבית למדי, אך כוחו האמנותי הוא כה רב, עד שאנו אינו מרגישים כלל כיצד אנו עצמנו בסרט את ה־חסר. שבלל אינו בסרט. זהו סרט אופטימי מאוד — גם אם האופטימיות זו אין יסוד. לא ב־חומר עצמו ולא בטראגיקומדיה דקה הקשורה כאן ומתכריך בהט־קסותיו של צ'אפלין.

יפה נהפך ליצירה מרגשת. מי שאוהב קולנוע ואוהב את ה־אהבה יאהב את הסרט הזה. עם רומי שניידר וסאמי פריי.

„קזבלן" (חוד, סינרמה) — הגרסה הקולנועית של המחזמר הישראלי שעבר גילגולים מאז מלחמת השחרור (אפי מוסנזון ב„אחד" לפני יותר מ־20 שנה) ועד למלחמת ששת הימים כיום. מחזמר קולנוע „יונייאמריקאי" על רקע של יפו שאינה קיימת — תוסס ודינאמי, מנותק מהמ־ציאות, שיש בו הופעה מצויינת של יהורם גאון, אריה אליאס מלבב, דב זלצר מהנה ושלמה צפריר (הצייר) מקרב זאת לאגדה של ממש.

הגנב שבא לסעוד („פאר") — הסרט מנסה להיות „שכל", דראמה מרתקת וקומדיה משודרת ומאסירה סוציאלית. מה שהוא נהיה הוא סרט שטחי, חלקלק, לעתים מבריק, שהוא מעין סאראסראה על ארסן לופן, תבנימהדיהמודרני, סיטואציות מ־עניינות. מתח מתמיד ומשחק מעולה, בייחוד של ריאן או'ניל וורן אוטס.

● הטנגו האחרון בפריס („סטודיו") — פאולין קל הש־וותה את הסרט ל„פולחן האביב" של סטראווינסקי מבחינת חשי־בותו ההיסטורית: ללא הגזמות אפשר לומר, כי זה סרט מיו־

חד במינו ומעוצב להפליא על אכזריותם של החיים ועל הבדי־דות, האהבה והמין. מרלון ברנדו מוכיח שוב כי הוא שחקן ממדר־גה ראשונה, אבל הסך־הכל קשה ומייאש.

● חלף עם הרוח („אורלי") — סרט אמריקאי ענק, אולי ענק־הענקים, שנוצר ב־1939, ר־תפקידיי אויישו על־פי מישאל־עם. אפוסיאה, שכנראה פורצת את כל תחומי הדורות והגילים — משום שהיא חוזרת שוב ו־

שוב. וגם אם מבחינת ההכנ־סות נטו, עד כה, הקדים או־תה „צלילי המוסיקה" הרי הז־סרט האחרון חזה „נגמר", ו־אילו „חלף עם הרוח" היא נצ־חי. כרטיס־ביקור מובהק של הוליבוד הישנה, סרט לטעם הק־קהל. גם אם הוא ריאקציוני, מלודראמטי ושווף — סרט, ש־גם מי שלא יסכים לכל מה ש־הוא מציג — יראה אותו כ־תעודה היסטורית — אמריקאית וקולנועית־הוליבודית.

● סוד הקסם של הבורג־נות („תכלת") — יצירה מוש־למת של לואיס בוניואל. התקפה חזיתית על החברה בורגנית, ־ אדיש, צבוע, אכזרית, מחפשת גוחיות, מותרות וולילה. הסוחרים מרמים, הדיפלומטים מבריחים, הצבא רוצח, המשטרה מענה, ו־הכנסיה מתחסדת ועוזרת לחזקים. ואמנם צל המוות מרחף מעל לכל החברה הזו. אך עדיין מוק־רם, עדיין אין לה תחליף. הקסם הסמוי שלה משרת אותה היטב־היטב.

„טיפול בחלם" (לימור) — טרט־מתח „מחשמל", הראוי מב־חינה חיצונית להיצ'קוק, אך ה־

תל־אביב

אורלי — טל 50 ...
חלף עם הרוח
4—8

אופיר — טל. 613321
שבוע 4
המשכנע בע״מ

אסתר — טל. 225610
שבוע 4
גבר עם כבוד

אלנבי — טל. 57820
שבוע 6
עיר ושמח גיהנום

בן־יהודה — טל. 228409
שבוע 0
דקמרון 69

גורדון — טל. 244373
שבוע 12
הפרוגרייבי עם הנעל השחורה

גת — טל. 267888
שבוע 8
זמנים מודרנים

חוד — טל. 226226
שבוע 6
קזבלן

המרכז — טל. 32121
הסינים באים
במוצ״ש 7.15 9.30
10—12—2—4—7.15—9.30

זמיר — טל. 57455
תאווה דנקמה

חן — טל. 282288
שבוע 2
4.30, 7.15, 9.30
הבלש האמיץ שוורין
בומבה צור, יוסף שילוח, ציפי שביט, סרט ישראלי מצחיק באמת

לימור — 260773
שבוע 7
טיפול בחלם

מוגרבי — טל. 58331
שבוע 2
4.30, 7.15, 9.30
קוראים לי שמיר
אורי זוהר, סול סמית, יונה אליאן

מקסים — טל. 227457
שבוע 7
הארטיסטים בחופשה

מתמיד — טל. 612676
שבוע 2
איש ושמו נמר
וונג יו (אלוף הקרטה)
10, 12, 2, 4, 7.30, 9.30

סטודיו — טל. 55817
שבוע 10
הטנגו האחרון בפריז

עדן — טל. 57450
סרט חדש —
הגנב הנוצץ

סינרמה — טל. 39802
שבוע 6
קזבלן

פריז — טל. 236605
שבוע 5
מי אשם
10—12—2—4—7.15—9.30

פאר — טל. 443795
שבוע 4
ריאן או׳ניל
הגנב שבא לסעוד

צפון — טל. 445035
שבוע 13
סיזאר ורוזי

דקל —
שבוע 3
מרלון ברנדו — ג׳יין פונדה
הרדיפה

תכלת
שבוע 9
סוד הקסם הבורגני

תמר — טל. 613012
10—12—2—4—7.15—9.30
הצגת בכורה:
הסנדלר העליז
אריק סאו, גדעון זינגר, יעקב בן סירא

תל־אביב — טל. 281181
שבוע 2
עושה הצרות
בבימויו של רוברט הוסין
״מת־אביב״ —
7.15 — 9.30
חזק יותר חברים

״בית״ אין —
ב־7.15:
החיפושית הצהובה
ב־9.30:
פרשת ביירות

יפו

צליל — טל. 823010
מעשיות קנטרברי

נגה — טל. 825096
אונס פארק
4, 7.15, 9.15
הצגת שחרית משעה 10.00
2 סרטים בכרטיס אחד

בת־ים

רמת יוסף טל. 867840
7.15—9.30
אהבה היא רק מילה

חולון

ארמון — טל. 842431
7.15 — 9.30
אורי זוהר
קוראים לי שמיר
ב־4: חסמבה

מגדל — טל. 341839
שבוע 3
7.15—9.30
רוצח בעונת הקיץ
ב־4.00: קינג קונג נגד ד״ר נו

רמת־גן והגבעתיים

אואזיס — טל. 739592
שבוע 2
הבלש האמיץ שוורין
בומבה צור, יוסף שילוח

ארמון — טל. 720706
7.15—9.30
סרטו של רוברט מולט
עם שרה מיילס וג׳ון מיגו׳
ליידי קרוליין לאמב
ב־4.00: במבי

אורדע — טל. 721720
7.15—9.30
הצגת בכורה
קוראים לי שמיר

גל־אור — טל. 740357
שבוע 4
7.15—9.30
המשכנע בע״מ

חדר — טל. 723822
שבוע 6
יהורם גאון
קזבלן

לילי — טל. 744238
שבוע 6
הצגת הקולנוע האחרונה

רמה — טל. 721900
שבוע 6
קזבלן
7.15—9.30

רמת־גן — טל. 724504
שבוע 4
7.15 — 9.30
קבארט

שביט — טל. 36766
מסמכי המאפיה
צ׳רלס ברונסון
7.15—9.30

נתניה

אסתר — טל. 22257
7 — 9.15
ראובן בר־יותם
המשכנע בע״מ

סטודיו — טל. 23904
סבור:
הספירה לאהור
עתיד
הכמהים לאהבה

שרון — טל. 22909
שבוע 6
יהורם גאון
קזבלן
ב־4.15 האשה האלמונית

פתח־תקווה

אורון — טל. 912202
ב־8.15:
כל מה שרצית לדעת על המין

הדר — טל. 911546
7.15 — 9.15
חרמון האחרון

היכל — טל. 917374
שבוע 6
יהורם גאון
קזבלן

שלום — טל. 917430
שבוע 2
4.30, 7.15, 9.30
קוראים לי שמיר

ירושלים

מוצ״ש 7—9
ימי חול 4—7—9

אדיסון — טל 24056
אנשי המדרה
4, 7.15, 9.15

אורגיל
שבוע 1
הבלונדיני עם הנעל השחורה
4—7—9

אוריון — טל. 22914
קוראים לי שמיר
4—6.15—9

אורנע — טל. 224733
חיים בחופש
4 7 9

ארנון — טל. 24829
זמנים מודרנים
צ׳ארלי צ׳אפלין
4—7—9

הבירה — טל. 232366
שבוע 2
הבלש האמיץ שוורין
4—7—9

חן — טל. 222955
שבוע 4
ראובן בר־יותם
המשכנע בע״מ
9—7—4

ירושלים — טל. 35067
שבוע 2
קוראים לי טריניטי
7—9

סמדר — טל. 33743
הצגת הקולנוע האחרונה
7—9

עדן — טל. 223829
שבוע 6
יהורם גאון
קזבלן

רון — טל. 234704
ארבעה זבובים על קטיפה אפורה
4 — 7 — 9

כפר־סבא

עמל — טל. 923219
הרפתקה בפוסידון
7 — 9.15

חן — טל. 923254
בן הצייד
7, 9.15

הוד־השרון

בית הפועלים
7 — 9.15
האגרוף הבלתי מנוצח

הרצליה

דגניה
7 — 9
אהבה נוסח קופנהגן

חיפה

אורה — טל 64017
שבוע 4
המשכנע בע״מ

אוריון — טל. 523939
גיהנום במגדל הזכוכית

אורלי — טל 81868
שבוע 12
סיזאר ורוזי

אמפיתיאטרון — טל. 64018
הארטיסטים בצבא

ארמון — טל 64848
שבוע 12
גיר קיד

חן — טל. 66272
שבוע 4
הטנגו האחרון בפריס

מירון —
תשוקת הנאהבים

עצמון — טל. 63003
שבוע 6
קזבלן

פאר — טל. 62232
שבוע 2
הבלש האמיץ שוורין

רון — טל. 922666
שבוע 2
הואלס הגדול

שביט, הר הכרמל —
7.00 — 9.15
ירידה בוקצ׳יו

בית ג׳יימס דה רוטשילד
הגביר האדום

עממי
איזה מין גימנסיה

קרית שמונה

שניר — טל. 40172
המקצוען

חרמון — טל. 40030
ג׳ינג׳ר נגד מרטנה

קרית טבעון

יובל אור —
6.15 — 8.45
התמוטטות החשק

זהר — טל. 931121
6.30 — 9.00
מסמכי המאפיה

חדרה

חוף — טל. 22202
7.15 — 9.30
המרדה בשדות

הסינמטק הישראלי
עירית ת״א יפו אוניברסיטת ת״א הארכיון הישראלי לסרטים (חיפה)
מוצ״ש 11.8 בשעה 19.00
נוטורדם — פרנז׳ו
תנאהבים — לואי מאל
בשעה 21.30
המזח — קריס מרקר
חור בלבנה — אורי זוהר
סרטים אלה יוצגו גם ביום שני והשישי בסדר שונה בשעה 18.30 ו־21.00
(פרטים בעיתונות ובעיתונים)
כרטיסים והרשמות חברים במקום החל מ־18.30
אוטובוסים: 12, 18, 19, 20, 21, 22, 55, 61, 62, 66
בית עובד העיריה רח׳ פומברדיתא 4 תל אביב טל. 241231

דורות גדלו בדירות שנבנו על ידי שיכון עובדים. למעלה מ־40 שנה בונה שיכון עובדים שכונות מגורים, בתים ודירות בכל חלקי הארץ. מראשית פעולתה בענף הבינוי, צועדת שיכון עובדים, בראש במילוי משימות חשובות: שיכון לעולים, איכלוס איזורי פיתוח ודיור לזוגות צעירים הם מעיקרי פעולתה של החברה. שיכון עובדים ראשונה תמיד לסגל שיטות חדישות ומתקדמות בתכנון, בבינוי ובשימוש בחומרים חדישים.

רכוש דירה בשיכון עובדים. תקבל דירה נאה בסביבה מתוכננת בנויה היטב. דירה לדורות.

משרדי שיכון עובדים:
ירושלים, רח׳ הלל 8, טל. 233395 * תל־אביב, רח׳ לה גרדיה 58, טל. 30721 * חיפה, רח׳ החלוץ 43, טל. 660915 * באר־שבע, רח׳ מצדה בנין ״מרכז הנגב״ טל. 3542 * אשדוד, רח׳ רוגוזין 12, טל. 31890 * אילת, בנין סולל בונה, טל. 3828 * חדרה, משכנות פאר טל. 26270 * טבריה, מרכז בעלי מלאכה * כפר־סבא, רח׳ ויצמן 66, טל. 927541 * רחובות, רח׳ הרצל 208 טל. 950839.

חני בנימון אילן

מדריך השבוע - ארועי תרבות ובידור

מצוי לא דווקא רצוי

(„קוראים לי שמיל"; אורי־ון, ים; מוגרבי, ת"א)

בעיני רוח, כמו בעיני חומר, מתגלה העליונות של תוצרת הארץ בדרך כלל כשהעושים מנסים להיות בלתי־תלויים בדוגמאות המצויות בחוץ, כשהם מפעילים את הכשרונות, הדמיון ואת המשאבים הטבעיים העומדים לרשותם. כשעושים בארץ משהו המבוסס על פאטנט מהחוץ — עדיפה התוצרת המקורית. כל זה חל גם על הקולנוע.

חכמות אינה עדיין הכל. כיום מוקרנים בתל־אביב 4 סרטים ישראליים טריים וחדשים. אז מה? כשאתה שומע ש„קובלין" זה כמו „סיפור הפרברים" או „קוראים לי שמיל" זה כמו „טריניטי", גם אם אתה מתעצל, הרי אתה מוכיח, כי התוצרת שלך נחותה. מעידן של סרטים חלוציים כנים וכושלים בנוסח נתן אקסלרוד או סאשה אלכסנדר, נכנסנו לעידן החיקוי — מבעד לגל של הסתה גזעית, שעדיין לא נגמר — וכל חיקוי הוא בהכרח נחות.

„קוראים לי שמיל" אינו עומד בשום מישור במבחן ביחס לאב־הטיפוס שלו, „טריניטי" האיטלקי. הצרה היא שיש לנו קהל שלא איכפת לו. הוא צמא לסרטים מסדרת „טריניטי" ודומיהם וגם ראה אותם; הוא יודע שמשהו „חורק" כאן — אבל יחד עם זאת הוא מקבל את התמורה הצדדית שלו: את הפרצופים של השחקנים שלו, שהוא מכיר; את השפה שבה הוא משתמש בעצמו; את השירים שלו והזמרים שלו והנוף שלו. לכן הוא מוכן לסלוח הרבה מאוד. ומכיוון שהחבר'ה בסרט משכילים לאחד למענו את הסידות ההומוריסטיים של „טריניטי" עם האלימות־החברה־בניות שהוא עצמו חלק ממנה — הרי התגובה הספונטאנית היא התפעלות, אקסטאזה, הזדהות עם הסרט. כך שמוכח במעגל סגור כי ג'ורג' (הקורא לעצמו הפעם גם בהקטנה „ג'ורג'י") עובדיה יודע בדיוק מה שהוא עושה, ואילו אני או שכמותי, איננו שפויים בדעתנו.

במקום לחזור לוויכוח־סרק נצחי על הנושא, אזכיר לעובדיה ולמעריציו כמה עובדות אקטואליות: „טאנגו אחרון בפאריס", סרטו המעולה של ברנארדו ברטולוצ'י, „רץ" בדלת הסמוכה ל„מוגרבי" בקולנוע „סטודיו", זה השבוע ה־18 — והאולם עדיין מלא וגדוש. לכאורה, הקהל המבקר בשני הסרטים הוא קהל זהה; כל אלה שראיתי אתמול צוחקים וזועקים אצל עובדיה ביקרו או יבקרו גם ב„טאנגו", ואין הם רואים הבדל בין הסרטים — בשבילם האגרוף של פול סמית שווה לא פחות ולא יותר מאשר חבילת החמאה של מארלון בראנדו. זה וזה עשוי בשביל „החבר'ה". אבל ההבדל קיים — „קוראים לי שמיל" לעולם לא ילך כמו „טאנגו", ולא בגלל הארוטיקה הנעדרת מהראשון (עובדיה נמנע מכל הדגמה בוטה בתחום זה, כנראה משום שהוא חושש שהסרט יוגבל עד גיל 16). הסיבה היא שהקהל של „טאנגו" כולל את הקהל של „שמיל", אך ל„טאנגו" קהל משלו שלא יצפה בסרטו של עובדיה. כשלונם של סרטים ישראליים מקוריים בקופות הקולנוע בישראל עדיין אינו הוכחה לקטנותם, כשם שהצלחה של סרטים ישראליים מקוריים אינה דווקא הוכחה לגדלותם.

ג'ו ושמיל

ה„מקוריות" של עובדיה והתסריטאי שלו — מיודענו יגאל לב — מתבטאת מיד בכך שהסרט הישראלי נקרא על שמו של שמיל, שהוא דווקא החיקוי של באמבינו, הוא באד ספנסר, בעוד ש„טריניטי" נקרא על שמו של הרזה, טרנס היל. יש עוד כמה דברים עירוניים — בסרטי טריניטי מתחרים השניים באכילה, ואילו כאן רק שמיל זולל וזולל. בעצם, התאורים של השניים תאמו למינימום הבלתי־דרוש. אבל הדראמאטי כנראה — שמיל זולל ומרביץ מכות (אומרים שיש לו לביזהב) ואילו ג'ו הוא תלקלק ומחייך ורק מסית את שמיל. אם כי גם הוא יודע לעתים להכניס ראסיה. ועוד שהסרט יוכל להיות מאוד; כמו שזכור לכולנו, בסדרת „טריניטי" כמו בכל סדרה אחרת, אין לגיבורים קשר רומאנטי עמוק — וזאת כדי לא לסבך את הגיבור בנישואים, דבר שיקשה להתחיל את הסרט הבא בתור.

דומה כי לב ועובדיה אינם מתכוונים להמשיך בסדרה, כי ב„קוראים לי שמיל" בשאר כל אחד מתנשים עם אהובת לבו. יתכן שנקודה אחרונה זו היא חלק מהתנאים־לעבור של הדשישוף המזרחי המאפיין את הסרט. בעצם, כל המנטאליות הארוטית־רומאנטית לקוחה מחרוצאים הזולים של תחילת המאה באירופה, משום שלמורת האמיתי הבלתי מזויף, יש חוקים מאוד נוקשים בתחום זה, אך הם אינם דומים כלל למה שנראה על המסך. אנו רואים כאן מנטאליות מזרחית מעוותת, כשהחשבה היא כביכול „מערבית" — יוזף בהתחלה ועד הסוף.

ובכן, זה מתחיל בפרולוג של פאסטוראלה — קיבוץ על כל הסממנים המקובלים — פלוס הדגמת כוח: המתנדבים ג'ו ושמיל (איזה מתנדבים? מאין באו ולאן הם הולכים? זאת ואת כל השאר לא נדע לעולם) הם בחורים טובים, אך הם עושים צרות — „מפרקים" את המשק, ואפילו משכיבים את השור... ולכן הם מגורשים לעיר־הגיהנום, תל־אביב. כאן הם עושים חיים כשורה — אוכלים הרבה ככל האפשר ומפרקים עצמית למי שהם יכולים — עד שהם פוגשים את מירה ליבוביץ, בתו של ליבוביץ התעשיין. אלא שמתברר כי הוא לא יהיה תעשיין ו/או מיליונר זמן רב, משום שמנהל עסקיו דני האפלולי, הנראה כמו זורו מתהלך כמו בלמונדו, ומרביץ מבטים כמו מפיסטו — הורס אותו. אותו איש כנופיה ואגרוף, הרבאי, הנגוול, רוצה לא רק את המפעל של ליבוביץ, אלא גם את בתו היפה מירה. אולם מי מחסל את תכניותיו הזדוניות של המיפשע? הצמד החבוב שמילג'ו וכעובן, מורה את הכנופיה על פלעי חוליותיה, ואת מה שנשאר ממנה הוא מוסר לידי משטרת ישראל. נשארים רק ארבעה — שמיל ורחל (שברחה למצור מהקיבוץ) וג'ו ומירה, היורשים של המיליונים של ליבוביץ — כל זה על הרקע הזהבהב של „בוא אחרי השמש לישראל".

מיותר להלוטין לנתח את התוכן; מה שנחוץ כאן הוא נימוק כסאולי לבשוה, ובכך, הבעיה המפעניינת ביותר היא יחסם של הגברים בסרט לארוטיקה, לאהבה ולגיבוראון, מה שנוגע לביישור הפעולה הוא ברור. אין מה להסביר על מהותם והלך מחשבתם של הגיבורים. אבל יש מה להסביר לגבי מהותם והלך מחשבתם של הצמד עובדיה־לב. כאמור, הסרט נוצר לקהל, לכל הקהל, והוא רוצה לטפל בעניני אהבה ומין ב־1973 בלי להתעלם מקיומם, אך גם כבלי לפגוע חוליה במוסר הצנזורה הישראלית. המפגש הראשון עם הצביעות הדו־מישורית של המין הוא כשהמצלמה מלטפת, בדרך של ניצוץ מתחיל, את אחוריהן של נערות קוטפות תפוזים. יש יהן תחתונים, אך המצלמה מתעקשת להביא אלינו כמה קפולי בשר מהן לתחום התחתונים. ההמשך בא אחר־כך, כיבאנו מתקרבים לסצינה המרכזית של הסרט: חשבנו שאם נאבק בבדיקה, כי בירת זדנים היו זמן רב חברים. „כי רק לאחרונה סר חינו בעיניה (אנב, נעליא כיצד בחורה כבו מירה יכולה להתעניין באחד כמו דני), הרי אפשר להניח שביניהם אלה נערה כמו מירה עם חבר'ה והמוסטאנג שלה, אינה בדיוק בת של שייך ערבי. המסגרת מהעולם החיצוני, והנה, מתברר שדני חושף אותה. מכיוון שהיא „אינה רוצה להיות שלו", שתי בציות מתעוררות כאן, ראשית, לא סביר שהיא „לא היתה שלו", ושנית — צריך להבין שנגב זה מעוניין בנערה יותר מאשר במיליונים הגנובים — ולב עצמו מכיר היטב־היטב את ה„דנים" מבית־המשפט ואת ה„רומאנטיקה" של הטיפוסים הללו. שבשבילם אשה היא כלי בלבד — וזה נרמז גם כאן קודם־לכן, ובכן, מירה מסרבת, דני חוטף, חבריהם שומרים — ודני מחכה — הוא מנסה להצליח באמצעי־שכנוע, אך אינו מצליח, רק ברגע שעובדיה נותן את האות כי חיל־הפרשים בדמותו של שמילג'ו מגיע לחלץ את הקורבן — תוקף דני את מירה בסגנון תיאטרון דראמאטי של ג'קסון הול מיוזור בשנת 1889, ובסגנון צילום של ראשית הקולנוע, מהתקופה שלפני מליאס. ממש פאתטי איך שדני זועק, קורע את שמלתה וחושף את החזיה המגושמת (אותה הזית־צביעות מ„נורית") ונוהם ונושף, וכשלגיבורה המוכה אין כבר כוח — מופיעה העזרה. סיפטמר מאמת גם הסצנה במועדון־הלילה, שבה אסור חלילה שיהיה סקס, אך גם צריך להיות — שיראו משהו, אך בעצם שלא יראו מאומה. ב„טאנגו אחרון בפאריס" אין איש טוען שהמיליות המיטרי אינו משקף את הדראמה העמוקה של דורנו. ב„קוראים לי שמיל" הוא הניגוד הכוזל של „טאנגו" (ההשוואה היא רק במישור מוסרי) משום שהוא צביעות לשמה. התנהגותם של גיבורי הסרט לקוחה מספרות זולה, חקיינית, בלתי מהימנה ועתיקת־ימים גם יחד, ועצוב מאוד שקהל מוזהב מ־שום־מה עם כה שהוא רואה.

במות־חובבים

עובדיה שיתף כאן כוכבים מן המניין וכוכבים שלא מן המניין — הוא התיז על הניסף אבק כוכבים בנוסח הישראלי. בין השחקנים של שני במאים ישראליים מן המניין — אורי זוהר (ג'ו), אחד הטובים והאינטליגנטיים בין השחקנים, ופול סמית (שמיל), מי שניסה לחקות במידה רבת את עובדיה ב„דאקו והצאצאיות" — אך הוא מאוכזב מדי, חסרה לו הזריזות הקלה המאפיינת את עובדיה. ולכן גם הקהל אינו מקבל את המסיכה שאינה שונה, לכעסה, מזו של עובדיה.

ב„קוראים לי שמיל" אין סגנון ואין דראמה. אין דראמה משום שכל קטע עומד בפני עצמו; ואין סגנון משום שעובדיה אינו יודע מה זה. אפילו המכות התכופות אינן אמינות. גם ב„טריניטי" זה נוגום, אך הגוזמה היא תוצאה של סגנון רצוף וקולע ושל הומור קליל ומרחח, המזכיר לך ומזכיר לך שאין זו כציאות אלא סרט.

כאן עובדיה נופל בין שני הכיסאות: הוא ניתק את עצמו מהמציאות הריאלית של הקטטות, ואיש לא יאמין כי זהו הפיליה המצרי של הכנופיות האלימות בישראל, אולם יחד עם זאת לא הגיע אל התחום של האבסורד המרחף והמשעשע. במסגרת מעין זו אי־אפשר לבוא בטענות לשחקנים. אין זה הוגן, כי מה יכול היה כבר השחקן לעשות? אתה יכול רק לטעון נגד השתתפות של שחקן זה או אחר, שהסכים להשתתף בהילולה טיפשית זו. אני אישית איני בא בטענות לאורי זוהר על שהשתתף בסרט, נראה כי הוא משתעשע, על כל פנים הוא היחיד שמקבל את הדבר בקלות, ללא התרגשות. הוא מדבר בדגשים הנכונים. הוא עושה את התנועות הנכונות; הוא אינו בונה דמות (איך אפשר?) אך הוא הניקויקן האמיתי היחיד בשטח. תמיד אהבתי את פול סמית, ואם אין מטילים עליו משימות מסוכנות או כצורים עליו לדבר, כל עוד הוא מחייך, מתנועע ומרביץ — הוא מצוין, וחבל שעליו לעשות גם דברים אחרים. את השאר פשוט אין כל צורך להוכיר — רבותם תוצאה בדיוק את הרמה של הסרט. ונישת הלך (ליבוביץ) שוב בוכיה את העובדה המפתיעה כי לא כל כך שטוב לבמה הוא בדיוק טוב לקולנוע. הייתי רוצה להאמין שנושאי הצבך בסיף הסרט מרעזים על כך שלא תהיה כאן סידרה. אך קשה לי להאמין. התלהבותו של הקהל המריע עלולה להביא להמשך, עם הנשים אי בלעדיהן.

יון פילם · אריה פילם מציגים:

*אורי זוהר *יונה אליאן

*פול סמית

בסרט הבידור הישראלי של הבמאי

ג'ורג' עובדיה

(ג'ורג'י)

בהשתתפות:

*רחל פורמן

*משה סולו

(פישקה)

*יעקב שפירא

*זישא אולד

*לולה יעקבוביץ

*יהודית קורנפלד

עם:

*ג'ו גברי

ושרים:

*ששי קשת

*בועז שרעבי

סבבה של צחוק, בידור והנאה מושלמת לכל המשפחה

קוראים לי שמיל

במאי: ג'ורג' עובדיה · תסריט ודיאלוג: יגאל לב · צלם: מאוריציו קוצוני · מוסיקה: ...

תל־אביב	ירושלים	באר־שבע	בת־ים	רמת־גן
„מוגרבי"	„אוריון"	„אורן"	„עצמאות"	„אורדע" ממוצ"ש 11.8
חולון „ארמון" ממוצ"ש 11.8	הרצליה „היכל"	פ"ת „שלום"	אשקלון „מאור" ממוצ"ש 11.8	ראשל"צ „ראשון"

בצבעים · מסך רחב

האח דניאל מסטלה מאריס

היהודי...

מאת יוסי ביילין

צילם בורים כרמי

[illegible caption]

שני נזירים עטויי גלימות וחגורי חבלים לבנים, משוחחים בצרפתית בנחת. אוטובוס תיירים עוצר ליד השער, ועשרות צעירים במכנסי ג'ינס קצרים, שערות ארוכות ומצולצלות, יוצאים ומנסים כדי לראות את יופיו של המנזר ולקבל תמונה ברורה [illegible] שאינו יהודי, אחר שמילא את התנאים הדרושים. כאן עלה בהירארכיה הכנסייתית והפך לאב דניאל.

המציל על גבי הסוס

סיפורו של האח דניאל, הוא האב דניאל, הוא שמואל־אוסוולד רופאייזן, מסופר בצורה מרתקת בספרו של הלל זיידל „אדם במבחן", שיצא לאור לפני שנים מעטות וזכה לא מכבר למהדורתו הרביעית. זיידל, אשר רופאייזן היה חבר נעוריו שלו, ואשר ביתו פתוח בפני האח דניאל עד היום, מספר כי רופאייזן נולד ב־1922 בפולין. הוריו נספו בשואה, והוא ואחיו ברחו לווילנה והצטרפו שם לקיבוץ עקיבא. אחיו עלה לארץ ישראל ב־1941, והוא נתפס על ידי הגסטפו. כשנתפס נשאל למקצועו. החליט כי מוטב לו לומר שהוא סנדלר, כיוון שיהיה זה מקצוע נדרש. הגרמנים העסיקו אותו זמן מה במקצוע. וכשאזל מלאי העורות, שחררוהו. הוא מצא עבודה ומסתור בביתו של איכר פולני, עד שנפל פחד על האיש והוא החליט להרחיק את היהודי מביתו. אוסוולד נדד לעיירה טורץ, שליד מיר. הציג עצמו כבן לאב גרמני ולאם פולנייה, והתקבל לעבודה כשמש בבית הספר המקומי בהשתתפות המשטרה השכונה נעזרת בו בתרגומים מגרמנית לפולנית.

אחד ממורי בית הספר הלשין עליו שהוא יהודי בפני המפקד המחוזי של המשטרה. רופאייזן נקרא בבהילות אל המפקד, והצליח לשכנע אותו, בתעודות שהיו בידו, כי אינו יהודי. סמיון סרפינוביץ, המפקד, התרשם מן הבחור הצעיר השולט בשפות ולקח אותו עמו לעיר מיר, כדי שילמדו גרמנית. רופאייזן התחבב עליו, והוא הזמינו לגור בביתו, והפך אותו למתורגמן ראשי ולמזכיר המשטרה, ואף הכליין עליו בפני מפקד הז'נדרמריה הגרמנית במיר כדי שיהיה מתורגמן בז'נדרמריה. באחד הימים הוחלט כי המתורגמנים לא יפעלו מעתה ואילך כאזרחים, אלא כקציני ס.ס. בדרגת סגן, וכך הפך שמואל לקצין במדי ס.ס., כשהוא רוכב על סוס צמוד, וחמוש בנשק. בשלהי 1942 יצר קשרים עם יהודי הגטו של מיר אם כי לא כולם השתכנעו שהוא אמנם יהודי ולא משתף פעולה. רופאייזן ידע מראש על האקציות ומסר על כך לידידיו בגטו. הוא נהג להתגנב אל חדרו של ויינהולד היין, מפקד הז'נדרמריה, לפתוח במפתח מיוחד את ארון הנשק, ליטול ממנו נשק מסוגים שונים ולהעבירו באופניו אל שער הגטו בלילה. בשלב מסוים נתעוררו בקרב היהודים חשדות לגבי כוונותיו של רופאייזן, הם לא יכלו להבין מדוע מעביר אליהם קצין הס.ס. נשק ללא תמורה, ומצד שני לא רצו ידידיו של רופאייזן לגלות את מקורו היהודי מחשש הלשנה. סוכם שהאיש יקבל מעתה דברי ערך כתמורה על הנשק שהביא, וכך יבינו הכל שמטרתו אינה אלא בצע כסף. הוא הסכים לכך, ונהג להשליך את החפצים אל הנהר שחצה את מיר, מיד לאחר שקבלם.

הבריחה אל הנזירות

ב־י' באוגוסט, 1942, צוותת רופאייזן לשיחה שבעקבותיה נודע לו כי שבוע לאחר מכן עומדים לחסל את הגטו. התוכנית היתה סודית ביותר. אך הוא הצליח לאסוף פרטים אודותיה, מסר על כך מייד לאנשיו בגטו ותכנן תוכנית להצלת היהודים. אנשי היודנראט עצמם חשבו שניתן יהיה לבטל את רוע הגזירה על ידי שלמונים. הם הופיעו בפני מפקד הז'נדרמריה ואמרו שנודע להם על אקציות בסביבה, וכי גם הם חוששים לנפשם. הם הביאו עמם שעוני זהב

ותכשיטים יקרים. והציעו לו להסתפק בכך. המפקד חודה שהסוף קרב ובא על הגטו, וכי אי אפשר למנוע זאת. הפגישה נסתיימה בבקשתו של אחד ממנהיגי הקהילה כי היהודים יומתו מוות הומאניטרי.

תוכניתו של רופאייזן להצלת הגטו היתה להוציא את המיליציה הביאלורוסית והז'נדרמריה הגרמנית אל מחוץ לעיר לרדוף, כביכול, אחר פרטיזנים, על מנת שבשעות אלו יוכלו היהודים לעזוב את הגטו ולברוח אל היערות. כקצין, יכול היה להורות על כך. הפעולה נמשכה בין יום ראשון ליום שני, ובלילה היה סיפק בידי היהודים לברוח, אלא שרבים העדיפו להשאר בגטו, ורק 300 צעירים, חלקם חמושים, אזרו עוז וברחו. למחרת, כשנודע לו הדבר, החליט להצטרף אל הבורחים. כשהחל לאסוף את תעודותיו, הגיע אל המשטרה אחד מיהודי הגטו שעבד באורוות המשטרה, וסיפר למפקד הז'נדרמריה שרופאייזן הוא יהודי, וכי גם סיפק נשק ליהודי הגטו. המפקד לא נטה להאמין לכך, כיוון שרופאייזן היה איש אמונו הקרוב ביותר. כששאלו אותו אם אמנם נכון הדבר, חודה רופאייזן בכל. הוא ביקש אקדח כדי לשים קץ לחייו במקום שיעשו זאת הגרמנים, ומבוקשו ניתן לו. מעשה זה תמוה לא מעט, כיוון שברור כי אילו לא היה מודה, היו מעדיפים את עדותו על פני זו של פועל האורווה. לאחר שכתב מכתב פרידה לאחיו, נותר במשרד תחת משמר אולם אחר הצהריים גילה ששומרו אינו בחדר ואז החליט לברוח. בריחתו נתגלתה והכדורים שרקו סביבו, אולם אליו לא הגיעו, והוא הצליח להסתתר באורוות בבית מכיריו בעיר. המכירים לא יכלו להסתירו זמן רב, והם נתנו בידו מכתב המלצה אל קרובם באחוות כמוכה. בלילה הגיע אל האחוות, אולם המכתב לא שכנע את הקרוב והוא השיב את פניו ריקם. רופאייזן העייף עלה על עגלה שנקרתה בדרכו על מנת להגיע עמה לאחד מכפרי הסביבה, אולם בדרך נרדם. וכשהתעורר מצא עצמו עומד בשער בית הנזירות במיר. מיד קפץ ונכנס למנזר — היה זה המקום היחיד שבו יכול היה למצוא מסתור.

כאן לא נפרד מעולם הנזירות. לאחר האימים שעברו עליו, הפחד הבלתי פוסק, המאמצים למען היהודים ולבסוף — ההלשנה מפיו של יהודי, מצא כאן שלווה וביטחון לנפשו. ארבע נזירות המנזר הסתירוהו בחדר האמבטיה שלהן. והוא סיפר להן על המקרים השונים שבהם הציל יהודים על ידי שניצל את מעמדו כקצין ס.ס. את זמנו בילה בקריאת הברית החדשה, השווה אותה לברית הישנה, והחליט להוציא ישן מפני חדש. החיפושים אחר רופאייזן לא פסקו, וגם לא פסחו על בית הנזירות; אנשי הס.ס. הגיעו לחדר האמבטיה, אך אותו לא גילו. ברגע מסויים הבין שהקרקע בוערת תחת רגליו, והתחפש לנזירה ויצא אל היערות כדי להצטרף לפרטיזנים. בתחילה התייחסו אליו הפרטיזנים בחוסר אמון, אך אחר כך קיבלוהו ליחידה קרבית. והוא השתתף במבצעים כמו פיצוץ מחסני תחמושת גרמניים, הרס גשרים וחבלה ברכבות, שבוצעו בעורף הנאצי. כשהגיע הצבא האדום לאזור, והיה זה במאי 1944, גוייס רופאייזן לצבא האדום. ואחר כך — לנ.ק.ו.ו.ד. כדי לבלוש אחר משתפי הפעולה עם הנאצים. מיר היתה העיירה היחידה באזור, אשר בה חוסלו כל משתפי הפעולה.

ב־1945 הגיע לכנסייה של וילנה על מנת להיטבל בה. הכנסייה דחתה אותו. הוא לא ויתר. עולם הנצרות היה עכשיו עולמו. הוא יצא לקרקוב שבגליציה והתקבל על ידי מנזר הכרמליתים בעיירה קשוביצה. שם הוטבל על ידי אבי המנזר בשמו החדש — האח דניאל בן מרים, כיוון שבדומה לדניאל, נכנס לגוב האריות וניצל ממנו.

יהודי נוצרי

הסיפור עשוי היה להסתיים כאן. שמואל רופאייזן אינו היהודי היחיד שהמיר את דתו, וסביר להניח שיש יהודים מומרים במנזרים שונים באירופה, שמהם עלו בהיררכיה הכנסייתית והפכו כמרים ואף יותר מזה. אולם רופאייזן לא ויתר על לאומיותו היהודית, והמשיך לראות עצמו בן לעם היהודי אשר בחר בנצרות כדתו: כשם שיש צרפתים נוצרים ואיטלקים נוצרים, כך, סבור הוא, יש גם יהודים נוצרים, והוא אחד מהם. בשנים הראשונות לשהותו במנזר הפולני, נטה להסתגר, להתעמק בספרות הקודש ולא להיפגש עם נציגי העולם החיצוני אך נראה שהשמירה על זהותו היהודית לא חיזקה את מעמדו בתוך המנזר, והוא לא חש עצמו בנוח. ההחלטה לעלות לישראל גמלה בליבו אחר קום המדינה. הוא קיבל את ברכת הכנסייה על כך, והגיש בקשה לשלטונות פולין כיהודי הרוצה לעלות לישראל. בקשתו אושרה כשם שאושרו בקשותיהם של יהודים אחרים. וכשעלה ביקש אזרחות יהודית מכוח חוק השבות.

דמותו של נזיר כרמליתי, עוטה גלימה, המבקש אזרחות ישראלית מכוח חוק השבות, הפילה תדהמה על מי שאמורים היו להעניק לו אזרחות, ובאופן טבעי נתקל בסירוב. לרופאייזן היה זה עיקרון הוא נלחם בכל כוחו על זכותו כיהודי לאזרחות, וטען שהוא עדיין יהודי בלאומיותו, למרות שזכה באהדה בשל מעשי ההצלה שלו. לא היתה נכונות להכיר בו כביהודי. היו גם שהתקיפו אותו כמי ששיתף פעולה עם הנאצים, וזיידל נחלץ להגנתו אז כעתה. המאבק הציבורי לא הועיל, והאח דניאל פנה לבג"צ. ברוב של ארבעה נגד אחד (השופט חיים כהן) החליט בית הדין כי אין מקום לצוות על שר הפנים להעניק לנזיר אזרחות ישראלית מכוח חוק השבות. וזאת למרות שלפי מבחן ההלכה הגיעה לו זכות זו, שכן מבחינה הלכתית אין התנצרותו תופסת. המושג „יהודי" התפרש לצורך זה על ידי בית המשפט „במובן שהוא שגור בימינו בפי העם", בשעה שחיים כהן טען שיש לקבל כיהודי כל מי שמצהיר בתום לב ובכנות שהוא יהודי. זיידל לחם למענו, כי ראה בו יהודי מרגע שאיבד את האזרחות הפולנית ונותר חסר אזרחות ללא דרך נסיגה. הוא סבור שרופאייזן הינו יהודי הפועל בקרב נוצרים. והוא מאמין שבאחד הימים ישוב האח דניאל בנפשו ליהדותו, בעוד שעתה הוא יהודי בגופו. הוא דוחה את הטענות בדבר פעילותו המיסיונרית של ידידו. זיידל מספר כי רופאייזן נלחם בירידה מן הארץ, שהוא עצמו אינו מנצל את הזכות שמאפשרת לו הכנסייה לנסוע לחו"ל אחת לשלוש שנים, וכי נאבק בצירות הברזילאית אשר אפשרה ליהודים מומרים לצאת מן הארץ וציידה אותם בדרכונים.

מאז בא ארצה, מעורר האח דניאל בחיים שמחוץ למנזר. הוא מרבה לבקר את ידידיו, ועושה זאת, בשנים האחרונות, ללא גלימה, ונמצא בקשר הדוק עם אחיו שבבוסתן־הגליל. יש הנוטים להאשים עד היום את האח דניאל בשיתוף פעולה עם הנאצים, אך זיידל דוחה זאת בתוקף. הוא אומר כי סיפור חייו של רופאייזן, המופיע בספרו, אושר על ידי ניצולי גטו מיר, וכי טענה זו אינה אלא עלילה.

נוצרים במחתרת

האח דניאל נכנס אל חדר האורחים של מנזרו לבוש חולצה משובצת ומכנסיים ארוכים. בשנים האחרונות טיפח זקן קטן, ולעיניו משקפים. הוא סימפטי מאוד, חייכני, וקשה מאוד לנחש שהוא נזיר, גם בשל העברית הרהוטה שבפיו. בעצם, הוא אומר, תפקידו עתה הינו תפקיד של כומר, והוא האב דניאל. אלא שאין הוא מחבב את התואר „אב", והוא מעדיף להמשיך ולהיקרא אח. גם משמו החדש, דניאל, אינו מתלהב. כיום כבר אין חושבים בכנסייה שאפשר לשנות אנשים בעזרת „קונצים חיצוניים", ומותירים לנזירים הצעירים את שמותיהם האמיתיים. אבל בזמנו מצאו לנכון למצוא לכל אחד שם חדש כדי להפכו, כביכול, לאדם חדש. בבית, אצל אחיו בקיבוץ, קוראים לו עדיין פשוט אוסוולד.

האח דניאל ממונה מטעם הכנסייה הלטינית על הטיפול בכל הנוצרים הלא־ערביים שבצפון המדינה, מדובר למעשה בעיקר בנשים נוצריות של בעלים יהודיים, נשים שאינן מבקשות להתגייר, ואשר הכנסייה מעוניינת לשמור על המשך אחיזתן בנצרות. בין האנשים שבטיפולו יש גם משפחות שלמות של איטלקים, יוגוסלבים, ואחרים, שהגיעו לארץ ישראל לפני כמה דורות, נקלטו באזורי ישוב ערביים, והם שומרים עדיין על נצרותם. אולם הללו מהווים מיעוט. רוב האנשים הם בני הזוג הקתוליים שבין 15 אלף הזוגות המעורבים של יהודים וקתולים, החיים, לדברי האח דניאל, במחתרת.

העיקרון המנחה אותו הוא טיפול בבן הזוג הנוצרי ללא קשר עם הצד היהודי. הוא מגיע אל הזוגות לאחר שהצד הנוצרי פונה אליו, ומשתדל להעניק לנוצרי גיבוי רוחני וכלכלי. אם ההורים אינם מביעים רצון כי יטפל בילדים — אין הוא עושה זאת, למרות שלדעתו צריכים הילדים להכיר גם את הנצרות, ואין הם חייבים להכריע לצד זה או אחר.

לדעתו אין דת יכולה להוות [illegible] מצב כזה בגלל הירושה התורכית והמצב הקואליציוני. זכותו של האדם, בין השאר, היא גם שלא להשתייך לשום דת, וכאן זה בלתי אפשרי. בדרך כלל מבקשת האם להטביל את הילד, אך האב אינו מוכן לכך, ואז אין האח דניאל מטביל: כדי להטביל — דרושה לו הסכמה בעל פה של הצד הנוצרי והסכמה בכתב של הצד היהודי. הוא משתדל להוות מעין „משרד קליטה" לנוצרי שבמשפחה ולהביאו לתפילות משותפות.

אין אפליה בין נוצרים ליהודים, אומר האח דניאל, אלא שהישראלים אינם סובלניים דיים, וקשה להם לקלוט ישראלים שאינם יהודים. הם היו רוצים שכל אדם כזה יתגייר. ועל רקע זה נוצרות בעיות קשות מאוד. רק השבוע הגיע אליו יהודי מתל־אביב אשר אשתו, נוצרייה מרומניה הרשומה בתעודת הזהות כיהודיה, סובלת מיחס רע של שכנותיה שגילו את דתה האמיתית, ובשל כך היא מבקשת לשוב לרומניה. האח דניאל הסביר לבעל אובד־העצות, כי על האשה להיות גאה במה שהיא, כפי שהוא עצמו היה גאה שעה שכינוהו „יהודי" במנזר שלו בפולין, ולא מתוך אהדה.

לטיפולו בזוגות המעורבים יעד כפול — מיידי ורחוק. היעד המיידי הוא לחזק את הנוצרים מבחינה רוחנית וחומרית; הוא מבקר בבתים לעיתים קרובות, מייעץ, עוזר, ואם יש צורך חיוני במיוחד, הוא גם משיג לבני הזוג הלוואה לשיכון. אך בדרך כלל הוא מעדיף שהסוכנות או משרד הקליטה יעסקו בצדדים החומריים. הכוונה היא שבאמצעות התמיכה הרוחנית והחומרית ירגישו עצמם הנוצרים בטוחים ובעלי זכויות שוות גם כשהם במדינה יהודית. שהרי המדינה היהודית היא דמוקרטית ואיננה גטו. צרה היא שישנה כאן היסטריה של גיור, בצה"ל מצויים שני אולפנים לגיור, ומצב זה הוא בלתי נסבל, ממש כאילו אמרו שכדי להיות אדם מן השורה עליך להיות יהודי. הכנסייה הקתולית, לעומת זאת, היא כנסייה אוניברסלית, שהגיעה למסקנה ששיתוף פעולה הדוק בין השלטונות האזרחיים לכנסייה מזיק לשתי הרשויות כאחת. גם היהדות צריכה ללמוד מנסיונה של הנצרות ולהפריד בין הדת למדינה. כאשר באים אליו אנשים הרוצים להירשם כיהודים, למרות שלפי ההלכה היהודית אינם כאלה, וגם חוק השבות — שהוא חוק ליברלי מאוד לדעת האח דניאל — אינו חל עליהם, הוא ממליץ שפשוט לא יגידו לפקיד משרד־הפנים

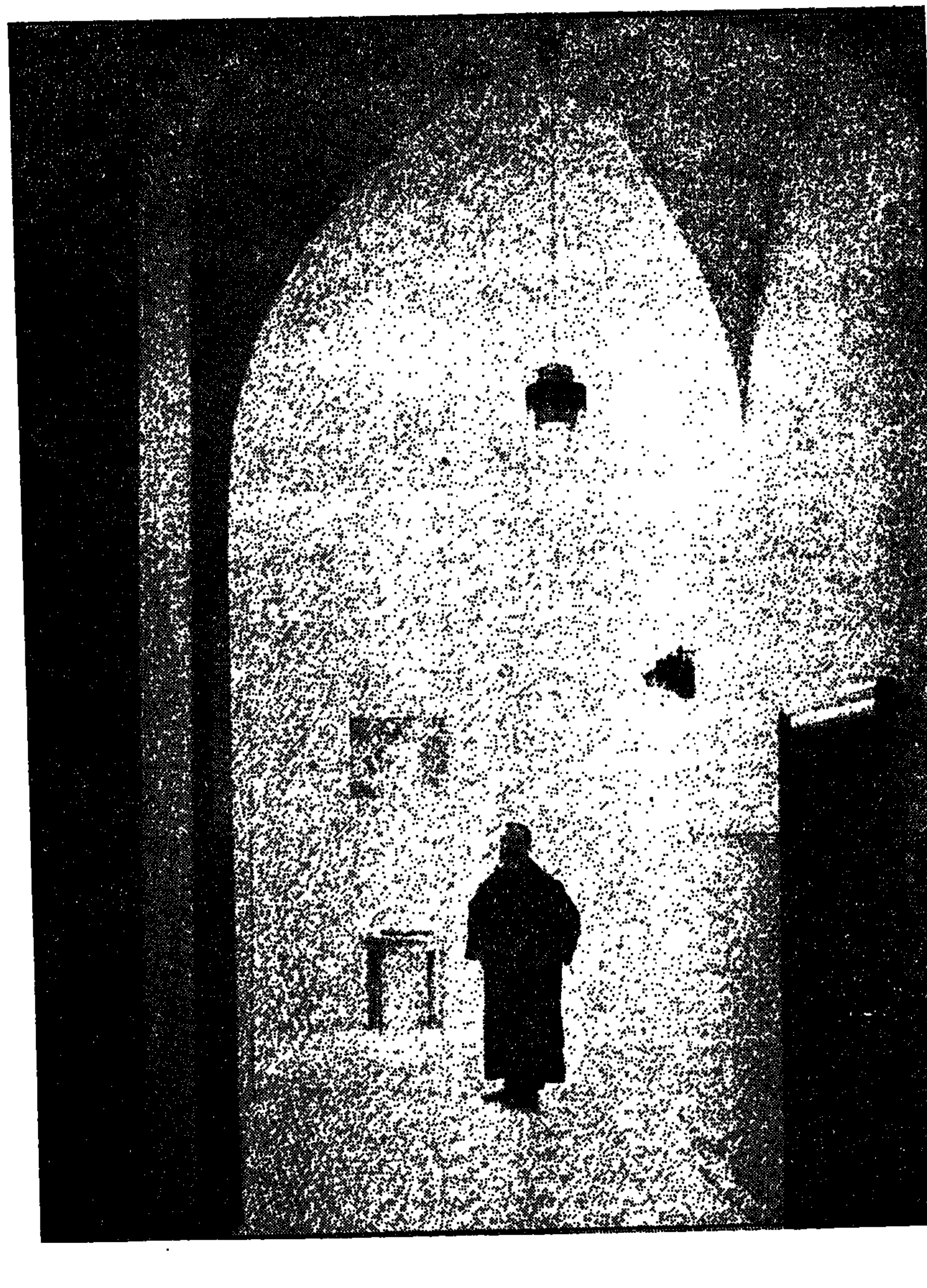

מדריך השבוע - ארועי תרבות ובידור

תיאטרון

• „רק אתמול" (הבימה) — מחזהו החדש של הרולד פינטר על יחס מוזר בתוך משולש פינטרי. ביים ליאונרד שך, משתתפים מרים זהר, אביבה מרקס ומישא אשרוב.

• „בוסמן ולנה" (הבימה) — מחזהו של סופר דרום אפריקאי, מועלה בבימויה של הילגה קאוטהאוזן, בהשתתפות שולמית אדר, זכריה טובי והיינץ ברנרד. הערב ומוצ"ש בהבימרתף.

• „חתולה על גג פח לוהט" (הבימה) — את מחזהו הידוע של טנסי ויליאמס ביים מייקל מיצ'ם, בהשתתפות דליה פרידלנד, אלי כהן, שמעון פינקל, שושנה דואר, יעל דרויאנוב, רולף ברין ואחרים. התפאורה תוכננה בידי יוסף קארל. העברית — תרצה אתר. ביום ג' וד' ת"א באולם הגדול.

• „נשי וינדזור העליזות" (הבימה) — הקומדיה של שקספיר בתרגום חדש (עליזה ברוך) ובבימויו של אברהם אסיאו. במוצ"ש א' וב' ת"א באולם הגדול.

• „אנשים קשים" — על „במה ב'" של התיאטרון העירוני החיפאי עולה מחזהו של יוסף בר־יוסף, מעין קומדיה שבמרכזה שלושה אנשים: אח ואחות המתגוררים בלונדון וגרוש ירושלמי. [illegible]

• סמאמום קוו ואווים (תיאטרון עירוני) — [illegible]

• „לידי גמ"ן" (התיאטרון העירוני החיפאי) — [illegible]

• הצגות בחאן הירושלמי — [illegible]

• „בשן ובעין" (בימת הקיבוץ) — הלהקה המרכזית של בימת הקיבוץ מציגה את הקומדיה של תורנתון ווילדר. בנוסח עברי של עדה בן־נחום ויוסף נצר. בבימויו של זה האחרון, עם מוסיקה ופזמונים של חיים בר־ינ' ותפאורה של יוסף קארל.

• „איפה אריק ישראל" (עידן) — עדה בן נחום ומאיר מרגלית כתבו קומדיה על מלחמות אידיאולוגיות — ואחרות — המתרחשות במשפחה הישראלית, שמרגלית מגלם בה תפקיד של קשיש תמהוני החי בארץ ישראל הקטנה גם כיום. ביים דן קדר, עם תפאורה של דוד שריר.

• „קול קרא והלכתי" (בימתקול) — הצגה המעלה את דמותה של חנה סנש, דרך הגשת כתביה וסיפורים עליה.

• „שיגעון אלמנות" — גדעון שמר מגיש מונודרמה מאת ש"ים עליכם. עברית — אריה אהרוני. הערב בחיפה.

• „אנו אנו הפלמ"ח" (התיאטרון) — מחזה מוסיקלי על סיפור של הפלמ"ח, מאת חיים חפר ועקיבא גורביץ. בבימויו של שמואל בונים. עם עודד תאומי, גדעון זינגר, דני גולן, תמי גל ואחרים. תפאורות דני קראוון, עיבוד וניהול מוסיקלי בני נגרי. הערב אוניברסיטת חיפה, מוצ"ש קרית מוצקין; יום ג' אשקלון, רחל.

• „אל תקרא לי שחור" (התיאטרון הצעיר), מוצג הערב בבאר שבע; מוצ"ש ירושלים, מיטשל; ב' וה' ת"א, בית החייל; יום ב' צפת; יום ד' בית־שאן.

• „מתשי"ח באהבה", תכנית יחיד של אריק לביא. הערב כפר המכבי; יום ד' גבעתיים, „הדר".

• „בי"ח לחי" — הצגה מוסיקלית (בהפקת מרכז ההסברה) לציון 25 שנות המדינה. כתב יעקב בן־הרצל, ביים דני ליטאי, משתתפים אופירה גלוסקא, דני גסינג, נירה גל, זמירה אדם, יעקב בן־הרצל, אורי לוי, רוני עמית, איציק בן־מלך, נדי אורון, נעמי בכר.

• „סאסא יאון" (תיאטרון „ברון") — קומדיה מוסיקלית מהווי עדות המזרח, עם זאב רווח בתפקיד הראשי. הערב זפה, אורה; מוצ"ש ויום ה' יפו, אלהמברה.

שלמה וישינסקי ב„שעיר אחד לעזאזל"

בימות מוסיקליות

• האופרה הישראלית מציגה השבוע את ההצגות הבאות: „פלדרמאוס" — במוצאי שבת וביום ד' בתל־אביב, ביום ה' בחיפה; „לילה בוונציה" יום א' קרית ים; „הנזל וגרטל", מחולות רוסיים־רומניים, יום ג' בתל־אביב.

• להקת המחול „בת־דור" מגישה תוכנית מיצירות הכוריאוגרפים מנואל אלום, דומי סופר־רייטר, פול סנסרו, אלוין איילי (בכוויה), וולטר גור, לאר ליבוביץ ומישל דיסקומבי.

• „נישואין נוסח גירושין" (התיאטרון העממי) — נישואין וגירושין נוסח נסים אלוני. יוסי בנאי ורבקה מיכאלי. הערב חיפה, שביט; מוצ"ש ת"א, בית הסתדרות המורים; יום א' כרמיאל; יום ג' קרית שמונה; יום ד' עין השופט; יום ה' נתניה, אסתר.

• פסטיבל חגשש החיוור (תיאטרון עממי) — מבחר מתכניות השלישיה — הערב נהריה, הוד; מוצ"ש ת"א, בוז־דור; יום ג' שער הנגב; יום ה' נס־ציונה.

• להקת כוורת בסיפורי פוגי (התיאטרון העממי) — אורטוריה „סופ". בביצוע קבוצת זמרים צעירים — הערב גבעתיים, הדר; מוצ"ש ת"א, היכל התרבות; יום א' נהריה, הוד; יום ג' יפו, אלהמברה; יום ד' חיפה, שביט; יום ה' אשקלון, רחל.

• שלמה קרליבך, הרבי המרקד, נמצא בארץ לתקופה קצרה ומופיע ביום ג' בנס־ציונה; ביום ד' „צוותא" ת"א; יום ה' ירושלים בנייני האומה.

• קורס הקיץ למוסיקה עממית בהדרכת רמי שבילוג, בתכנית שלישיות ורביעיות מאת בטהובן, בראהמס, דביוסי ומרטיני, יופיע הערב באולם בית רוטשילד, חיפה; בשבת ב־11 שחרית מוסיקלית ב„צוותא" תל אביב; יום ב' בחאן הירושלמי.

• במועדון „צוותא" תל־אביב — אפשר יהיה לראות השבוע את המופיעים הבאים:

• „טוב למות בעד עצמנו" — מחזה עם פזמוני אילן רונן ובבימויו. • „קשת בענן" — שירי עמים. • יעקובי ולידנטל.

• אריק איינשטיין, שלום חנוך, הצ'רצ'ילים בתכניתם החדשה „שנינו ביחד וכל אחד לחוד".

• „אלפא ביתא" עם מרים זהר ומישה אשרוב. • „סטאטוס קוו ואדיס" — רוויו תיעודי בעקבות „ההסדר" לשולמית אלוני. • ערב זמר חסידי עם הרב המרקד שלמה קרליבך.

• מוזיאון השעווה — הבילוי המושלם לכל המשפחה. 100 דמויות. 35 סצינות. מעוצבות בשעווה עם תאורה ועפקטי קול ואורות. [illegible] באמצע השבוע מ־10 בבוקר עד 11.30 בלילה, במוצ"ש מ־5.00 — 12.00.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

האופרטה המבדרת של יוהן שטראוס לכבוד סיום העונה ה־26 באופרה הישראלית

DIE FLEDERMAUS

פלדרמאוס

תל-אביב: 11.8 • 15.5 • חיפה 16.8

הצגת גאלה בתל-אביב לכבוד סיום העונה מוצ"ש 18.8

בהצגות משתתף צוות ענק של סולני אופרה ישראליים

ההצגה: אדיס דה-פיליפ

תרגום לעברית: אהרון אשמן • בנוסח אמנות לעם • קרית ים 13.8

לילה בוונציה

ת"א: 14.8 הנזל וגרטל מחולות רוסיים

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

יוחאן הירושלמי
„עיר אחת"
הצגתו השלישית של להקת יוחאן
מוצ"ש 11.8.73 בשעה 8.30 בערב וכמו כן בתאריכים: 14., 18., 21., 25., 26. באוגוסט

תיאטרוני ישראל

התיאטרון הלאומי הבימה

נשי וינדזור העליזות — קומדיה

תל־אביב האולם הגדול		
מוצ"ש	11.8	ב־8.30
יום א'	12.8	ב־8.30
יום ב'	13.8	ב־8.30
מוצ"ש	18.8	ב־8.30
יום א'	19.8	ב־8.30
יום ב'	20.8	ב־8.30

חתולה על גג פח לוהט

תל־אביב האולם הגדול		
יום ג'	14.8	ב־8.30
יום ד'	15.8	ב־8.30
יום ג'	21.8	ב־8.30
יום ד'	22.8	ב־8.30

בוסמן ולנה — הבימרתף

יום ו'	10.8	ב־9.30
מוצ"ש	11.8	ב־9.00

יל. מקומות 283742, ת"א

התיאטרון הקאמרי

פתיחת שנת תשל"ד
כפות בעיניכם מאת ויליאם שקספיר
נוסח עברי: אברהם עוז; בימוי: פיטר ג'יימס; תפאורה: אריה נבון; מוסיקה: אלכס כגן; תלבושות: עדינה רייך
תל־אביב מוצ"ש 1.9; יום א' 2.9
שעיר אחד לעזאזל מאת נסים אלוני — תל־אביב מוצ"ש 8.9
יעקבי ולידנטל מאת חנוך לוין (שם זמני) — יום ה' 6.9, מוצ"ש 8.9 ב־8.00—10.30 צוותא
מאורע מוצלח מאת מ. מרדוק — יום א' 9.9 צוותא

התיאטרון העירוני חיפה

שבועיים אחרונים לסוף העונה
לילי הם — מחזה מוסיקלי: מוצ"ש 11.8 חיפה; יום א' 12.8 חיפה
אנשים קשים — „הקהל יצא מרוצה מן ההצגה" דייר ת. בגמור „הארץ": מוצ"ש 8.9 חיפה; יום א' 9.9 חיפה; יום ב' 10.9 חיפה
מסע ... אהרונים מאת א"ב יהושע: יום א' 19.8 חיפה; יום ב' 20.8 חיפה

הזמנת לך מקום? רכוש מנויים לעונת תשל"ד! מכירת המנויים נמשכת

פרסום בבקין

פרסם ב„דבר" ו„בדבר־השבוע"

"ידידים טובים שכאלה"

"ידידים טובים שכאלה", סרטו האחרון של אוטו פרמינגר, שיוצג בקרוב בתל־אביב, הוא מירקחת אופיינית לאיש שיצר בשנים האחרונות סרטים כמו „אקסודוס", „לאן נעלמת באני לייק?" ו„אמור לי שהנך אוהב אותי, ג'וני מון" — מירקחת שיש בה הרבה כשרון וכושר קולנועי מעולה, ולא־פחות מזה קיטש והיסחפות לטעם הפשוט ביותר, מה שלא עושה אותה חסרת־ענין.

ג'ולי מסינגר (בגילומה של דייאן קאנון) היא עקרת־בית אמידה המתגוררת בדירה מודרנית לעילא המשקיפה על „סנטראל־פרק". בעלה, ריצ'ארד (השחקן המטפס עדיין לורנס לאקינבל) הוא העורך הגראפי המצליח של כתב־עת אמנותי. בזמנו הפנוי הוא כותב ספרי־ילדים מצויירים, שאחד מהם היה לבסט־סלר.

ריצ'ארד נזקק לניתוח זעיר, להסרת שומה מצוארו. הוא נמצא בטיפולו של רופא וידיד המשפחה ד"ר ספקטור (ג'יימס קוקו, מי ששיחק את מוכר־הדגים טוב־הלב ב„ג'וני מון"), רופא ממוצע ביותר, אבל מה שמכנים „ידיד טוב". שרשרת של טעויות ורשלנויות בבית־החולים, מסבכת את מצבו של ריצ'ארד ומסכנת את חייו. הוא מאבד את ההכרה, מועבר בדחיפות ליחידה לטיפול נמרץ, ויש להחליף את כל דמו. כל הקרובים וידידי המשפחה נאספים בחדר־ההמתנה של בנק־הדם בבית־החולים, ובעוד הבחור גוסס, וחייו שנראו מלאי־אושר ואהבה של האשה הולכים ונהרסים, עורכים הידידים הטובים נשפיה היסטרית ומגוחכת של שמחה ועליצות, שבמהלכה הם עורכים תגליות מעניינות על עצמם ועל חייהם.

אוטו פרמינגר, על דרך הגודש החביב עליו, מכניס את כל הססיות האפשריות לסרטו. מסתבר, שהבעל הנאהב היה אחד הנואפים הגדולים של ניו־יורק, הצלם הידיד, המתחזה כנער־שעשועים, אינו אלא אימפוטנט. הרופא השמן הטוב והמיטיב מעוניין יותר ב„חולות" מאשר בחולים. ואילו האשה עצמה קיימה בעבר יחסי אהבה עם נשים אחרות.

מותו הטפשי של הבעל, יש בו משום שחרור לאשה, והתחלה של חיים חדשים עם שני הילדים שנשארו, ועם קצת פחות ידידים.

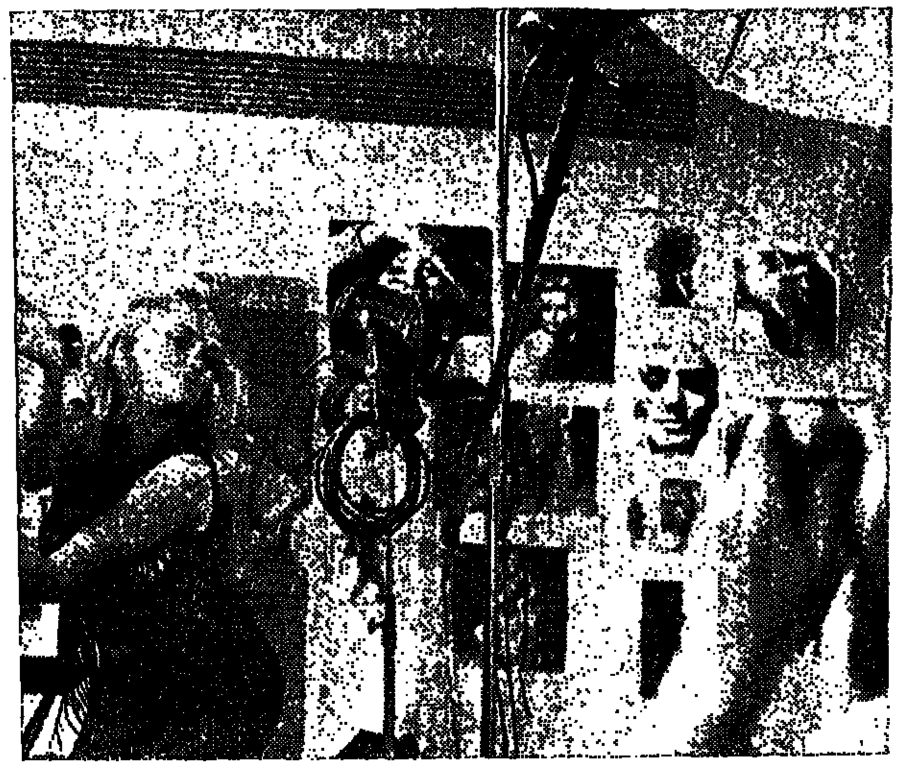

דייאן קאנון מול המצלמה — גודש כבכל סרטיו של פרמינגר

השבוע בפסטיבל הישראלי

10.8 — 17.8

שלישיית יובל

יונתן זק, פסנתר — אורי פיאנקה, כינור — שמחה הלד, צ'לו

התכנית: היידן: שלישיה ברה מינור, מס' 23 (הובוקן)
ראוול: שלישיה בלה מינור
שוברט: שלישיה במי במול מז'ור, אופ. 99

חורב, 10 באוגוסט, עין הוד באמפיתיאטרון, בשעה 21.00

הבלט המלכותי - קובנט גרדן

בחסות השגריר הבריטי

11, 12 באוגוסט, קיסריה הגן הלאומי, התיאטרון הרומי, בשעה 20.30

במוצאי שבת ב־21.00, ביום ראשון ב־20.30

כל הכרטיסים נמכרו

באלט פולקלורי ממקסיקו

הלהקה הלאומית של מכסיקו שקצרה שבחים בעולם

וצונות של מוסיקה, תנועה, ריקוד, קצב, ברק, תפאורה ותלבושות נדירים

מנהלת כללית וכוריאוגרפית: עמליה הרנאנדז

בהשתתפות 75 רקדנים, זמרים ונגנים

14 באוגוסט, ירושלים, בנייני האומה — שתי הופעות ב־18.00 וב־21.15

15 באוגוסט, תל־אביב, היכל התרבות, בשעה 20.30 — **למופע זה כל הכרטיסים נמכרו**

16 באוגוסט, תל־אביב, היכל התרבות — שתי הופעות ב־18.00 וב־21.15

17 באוגוסט, תל־אביב, היכל התרבות — הצגה יומית בשעה 15.00

18, 19 באוגוסט, הגן הלאומי, קיסריה, אמפי־תיאטרון הרומי, בשעה 20.30

למופעים בקיסריה כל הכרטיסים נמכרו

יוג'ין איסטומין, פסנתר **אייזק שטרן**, כינור **לאונרד רוז**, צ'לו **אלכסנדר שניידר**, ויולה

התכנית: בראהמס: שלישיה בדו מינור, אופ. 101
בטהובן: [illegible], אופ. 16
בטהובן: [illegible], אופ. 70, מס' 2
מוצארט: [illegible], 478

15 באוגוסט, הגן הלאומי קיסריה, התיאטרון הרומי

18 באוגוסט, ירושלים, בנייני האומה

ערב ביאליק

תמליל: יעקב שבתאי
במאי: גרשון פלוטקין
מנהל מוסיקלי: גיורא פידמן
תפאורה: אריה נבון

משתתפים: חנה מרון, יוסף ידין, מיכל טל, חנן יובל, גיורא פיידמן, טדי קלינג, יוסף פלטה

11 באוגוסט, ירושלים, תיאטרון ירושלים

14 באוגוסט, חיפה, התיאטרון העירוני

רסיטלים בפסטיבל

צבי צייטלין, כינור — **פנינה זלצמן**, פסנתר

התכנית: בראהמס: סונאטה בסול מז'ור, אופ. 78
אורגד: בלדה
באך: סונאטה מס' 2 בלה מינור
סטראווינסקי: דיוורטימנטו

12 באוגוסט, תל־אביב, מוזיאון תל־אביב, אולם ריקנטי, בשעה 17.00

אלכסנדר וולקוב, פסנתר

התכנית: בטהובן: 6 באגאטלות, אופ. 126
א. ארליך: סונאטה — בכורה עולמית
פרוקופייב: סונאטה מס' 7
בראהמס: סונאטה בפה מינור, אופ. 5

12 באוגוסט, ירושלים, החאן הירושלמי

רפאל זומר, צ'לו
יונתן זק, פסנתר

התכנית: בטהובן: סונאטה בסול מינור, אופ. 5, מס' 2
בראהמס: סונאטה במי מינור, אופ. 38
מרטינו: ואריאציות על נושא של רוסיני
גריג: סונאטה בלה מינור, אופ. 36

16 באוגוסט, תל־אביב, מוזיאון תל־אביב, אולם ריקנטי, בשעה 18.30

טאניה רמניק, צ'לו
אלכסנדר בראגינסקי, פסנתר

התכנית: באך: סונאטה מס' 2 ברה מינור + פרליוד ופוגה בלה מינור
הינדמית: סונאטה אופ. 11, מס' 3
פרוקופייב: סונאטה בדו מז'ור, אופ. 73
שומאן: 3 פנטסיות

16 באוגוסט, ירושלים, החאן הירושלמי

ברכה עדן — אלכסנדר תמיר, פסנתרים

סולנים: **צילה גרוסמאיר**, סופראן — **בוני גלסגו**, מצו סופראן — **מנשה חדז'ס** — טנור, **ג'רום בארי** — באריטון

התכנית: מוצארט: פנטסיה מס' 1 בפה מינור, ק. 594
שומאן: שירי אהבה ספרדיים, 138
מוצארט: פנטסיה מס' 2 בפה מינור, ק. 608
בראהמס: שירי אהבה — וולסים, אופ. 52א'

17 באוגוסט, עין הוד, באמפיתיאטרון, בשעה 21.00

כרטיסים להשיג במשרדים ובערבי המופעים בקופה

הקופה בקיסריה פתוחה בין השעות 9.30—12.30, 15.30—18.00

תחבורה לקיסריה מובטחת על ידי אגד־תיור
תל־אביב, רח' הירקון מול הילטון, בין השעות 18.15—19.00
חיפה, ככר סולל בונה, בין השעות 18.15—19.15
נתניה, תחנת אגד, בין השעות 18.45—19.15

כרטיסים לקונצרטים בעין הוד להשיג בגלריה בעין הוד בתל־אביב, אוניון, דיזנגוף 118, בחיפה יקופת חיפה, רחוב ברוואלד 11

מן הגמל ועד בבלל

(המשך מעמוד 27)

רופה, וצפוי גידול ביצוא הזה (אך צפוי גם גידול בתחרות).

שכנתה המזרחית של תוניסיה, לוב, הניחה שני קווי־מסילה קצרים מבנגאזי, בסך הכל — 160 ק"מ. אבל אוכלוסיית לוב מונה שני מיליון נפש בלבד והנפט הלובי מוזרם כולו בצינורות, לכן אין צורך בהרחבת רשת המסילה.

מצב דומה שורר בסעודיה, אבל עיר הבירה והמירכז המסחרי שלה, ריאד, נמצאת בלב היבשה. ולכן יש תנועה ניכרת ברכבת שבינה לבין הנמל דאמאן שבמפרץ הפרסי.

בראש המפרץ משמש הנמל העיראקי בצרה מפגש לרשת מסילות המקשרת את אירופה עם אסיה. הרשת הטראנס־אסיאנית, הנתמכת על־ידי או"ם, שאותה מקווים להאריך מאירופה ועד לבורמה — עדיין מקוטעת מאוד. הדרך מתורכיה לחאלב שבסוריה, דרך מוצול ובגדאד, עדיין אינה תחליף נוח לתנועה הימית מן המזרח הרחוק מסביב לכף־התקווה־הטובה. מדינות המפרץ הן הנהנות העיקריות מרשת זו.

בשנת 1972 הביעה לבנון את תקוותה להניח מסילה בת 800 ק"מ מביירות לבגדאד, דרך דמשק. יש סיכויים גם לרכבת חג'אז העתיקה: לפני עשר שנים הסכימו סוריה, ירדן וסעודיה להשקיע 8.1 מיליון ליש"ט בשיקום המסילה הזאת, אך העבודה הושלמה רק עד לגבול סעודיה. אשתקד הציעה גרמניה המערבית לממן את חיבור הקו הראשי עם נמל עקבה הירדני שבים־סוף.

כיום משבשים יחסי ירדן־סוריה את התוכנית להנחת מסילה מביירות או מנמלי סוריה אל ים־סוף.

*

מערכת הכבישים בעולם הערבי מפגרת עדיין עד מאוד. בזמנו היתה הסיבה העיקרית לכך נעוצה במהות השטח: מדבריות והרים. רק במלחמת העולם הראשונה החלו הערבים מעריכים את המכונית, כתחליף לגמל. כיום אומרים שהקאדילאק דחק את רגלי הגמל בעולם הערבי. אין זה כך. אכן, שייח'ים עשירים רכשו קאדילאקים לעשרות, והיו דוהרים בהם במדבר וצדים איילות. אבל מספר השייח'ים העניים רב ממספר העשירים. המכונית הפכה לסמל־מעמד בעולם הערבי. אבל נדרשו שנים רבות עד שמספר המכוניות הערביות הגיע לאלפים.

מלחמת העולם השנייה גרמה לסלילת דרכים רבות, ואחרי המלחמה באו הנפט והלאומיות הערבית ונתנו דחיפה נוספת לשיפור מערכת הדרכים הסלולות. נסללו כבישים בין המרכזים העיקריים במדינות הערביות המתקדמות יותר. כיום אפשר לנסוע במכונית לאורכו ולרוחבו של העולם הערבי, בדרכים שהן טובות בדרך כלל, ולעתים מצוינות. תוך ימים מעטים אפשר לסייר במכונית בארצות עשירות, באתרים היסטוריים כמו ירדן, לבנון וסוריה. ואפשר לעבור לבטח במדינות כסעודיה ונסיכויות המפרץ הפרסי. כהוכחה לכך, שהמזרח התיכון פתוח לתיירות־מכוניות, יצא לאור ספרון מטעם התאחדות המכוניות, ובו פרטים על כבישים, בתי־מלון ושירותים בעולם הערבי.

תכנון הכבישים בעולם הערבי מלווה את התכנון העירוני. כיום רואים מכוניות בכל מדינה ערבית, ומתכנני הערים מתחשבים בזאת. כוויית היא דוגמה ומופת לתכנון נבון: רחובותיה רחבים ורבי־נתיבים. זהו ניגוד בולט למבוך הנורא של ביירות. אבל חלק הארי של כוויית נבנה זמן רב לאחר שפלשה המכונית לעולם הערבי, ואילו רוב ביירות נבנת זמן רב לפני כן.

אבל כבישים טובים אינם מעידים על נהגים טובים, והערבים נחשבים כנהגים הגרועים בעולם. הלבנונים טוענים שאת הקולר יש לתלות בצרפתים, שלימדו את הלבנונים לנהוג. אך איזה תירוץ יש למדינות ערביות אחרות? הערבים הבינו את הבעיה והחליטו לאחרונה להקים מוסד כל־ערבי לתיאום תקנוני התנועה בדרכים בכל העולם הערבי.

هكذا من الاصل

שאינם יהודים, וכך הוא יוצר, בניגוד לרצונו, כת של אנוסים נוצרים במדינה היהודית.

לא אחת מגיעים אליו אנשים צעירים, בעלי נטייה ציונית, שקשרם אל היהדות נובע מסבא או סבתא, ואשר אינם רוצים להתגייר. הוא סבור שאנשים כאלה צריכים להירשם כבני הלאום היהודי, ממש כשם שמי שנישא לבן זוג יהודי ועלה עמו לישראל, צריך להירשם כיהודי בלאומיותו ולהישאר נוצרי בדתו. אי אפשר, הוא אומר, ללחוץ על גיור „צ'יק צ'ק", ומי שמרגיש עצמו נוצרי ורוצה בקשר עם כהן דת, צריך לקבל קשר זה שלא במחתרת; כאשר עליו ללכת לביקור אצל נוצרי כזה הוא מעדיף ללכת שלא בגלימת הנזירים שלו, כדי שלא להביך את האיש שנמצא בטיפולו, ועובדה זו פוגעת בו כבישראלי, לכרות שאינו מייחס חשיבות לגלימה.

יעדו הרחוק של רופאייזן הוא יצירת עדה הדוברת עברית והמתפללת עברית מקרב הנוצרים בני הזוגות המעורבים והנוצרים האחרים המצויים בצפון הארץ. גם כיום הוא מנהל תפילה בעברית. לאחר שהכנסייה הלטינית התירה את התפילה בשפות העמים השונים; כיום רשומים בכרטיסייתו 600 נוצרים קתולים בצפון המדינה, הרוצים בקשר עם הכנסייה, אולם בימי ראשון מתפללים עמו רק בין 40 ל־80 איש, ובחגים כ־120.

יחסו למיסיון שלילי מאוד. בשמונת השנים האחרונות, שבהן הוא מכהן בתפקידו הנוכחי, הטביל לנצרות רק אדם אחד. היתה זו יהודייה, אשת נוצרי, שקיבלה הכנה ארוכה ורצתה להתנצר, אולם הוא מתחרט גם על הטבלה יחידה זו, משום שכוונת בני הזוג לרדת מן הארץ לאחר התנצרותה של האשה, הוסתרה ממנו; אילו ידע — לא היה מטביל. הוא פוסל את המאמצים לקנות נפשות ולהוריד אנשים מן הארץ, כיוון שהדבר פוגע בכבודו של האדם שמנסים להשפיע עליו: מגוחך להיכנס לבית, להביא ספרים ולהתחיל בוויכוח דתי, אין זו קונגו שבה עדיין לא שמעו על קיומו של אלוהים אחד, וכך אי אפשר לרכוש נפשות.

■ אהדה טבעית לישו

סדר יומו של האח דניאל גדוש מאוד: הוא מגיע אל המנזר רק כדי לאכול ולישון, ממש כמו קיבוצניק עובד חוץ. בבוקר עליו למלא את התחייבויותיו כלפי הכינור, והוא משובץ בתורנויות שונות כמו עבודת נקיון ודברים כיוצאים באלה. שעת הקימה היא חמש, ובשש הוא יוצא לנהל את תפילת הבוקר באחת מן הכנסיות או הקאפלות שבסביבה אשר אין בהן כמרים. בשמונה וחצי הוא יורד לכנסיית העדה הלטינית שברחוב המגינים, ובה הוא מקבל את הקהל המגיע אליו. הקתולים הגרים בסביבה יודעים את שעותיו ובאים לשאול לעצתו או לקבל את עזרתו. כשאין קהל הוא קורא בעיקר ספרים תיאולוגיים העוסקים בגבולות התיאולוגיה היהודית והנוצרית בבית השני. שעות אלה הוא מקדיש גם לקריאת העיתונות הישראלית, כדי שלא להימצא מחוץ לעניינים. באחת־עשרה הוא יוצא בחזרה למנזר במכוניתו. ואחר ארוחת הצהריים הוא מנסה לחטוף תנומה קלה. שלאחריה הוא יוצא לביקורים בבתיהן של משפחות מטופלות או בבתי ידידים. הוא מרבה להיפגש עם יהודי גטו מיר שניצלו על ידו, ועם אנשים אחרים, ואף פעם אינו מצליח לעמוד בקצב ההזמנות הרבות שהוא מקבל. בין פגישותיו מצויות גם פגישות עם רבנים. אחד מהם, שהוא יושב ראש ארגון רבנים אורתודוכסי בארה"ב, נפגש עמו פעמים רבות, ונושאי השיחה אינם מביאים אותם לוויכוחים נרים. השאלה היחידה המצויה ביניהם במחלוקת — כך אומר האח דניאל — היא אם כבר נגאל העולם על ידי המשיח אם לאו. הביתה, למנזר הוא חוזר מאוחר מאוד, וכמעט שאינו מספיק להחליף מילים עם חבריו כאן, שחלקם שוהה במנזר תקופה קצרה וחוזר למולדת — להודו, לאמריקה הדרומית ולמקומות שונים בעולם; אין במנזר שפה אחת, ולכן גם אין הוא חש עצמו מיוחד ביהדותו. בימי שבת אין הוא יורד לכנסייה הלטינית, והוא מקדיש את רובו של היום לביקורים, כיוון שזה היום היחיד שבו מצאים אנשים בבתיהם גם בבוקר.

האם סדר יום כזה אינו הופך אותו מנזיר לאיש ציבור? האח דניאל אינו רואה סתירה בין שני הדברים, אדרבא. נזיר הוא, קודם כל, איש ציבור. נזירותו עוזרת לו להתמסר לבעיותיהם של אנשים כיוון שאין לו התחייבויות משפחתיות ולכן אין זמנו מוגבל. הוא גם נוהג להרצות בפני ציבור על נושאים שונים, הוא מופיע בקיבוצים בעצרות־שואה ומדבר על השואה, ובימים של סתם הוא מרצה על נושאים דתיים העומדים על הפרק בכנסייה. עד צאלים הגיע בהרצאותיו. בטבעון קיים חוג של יהודים יוצאי גרמניה ופולין, וגם בפניהם הוא מופיע במפגשים אינטלקטואליים.

אני מנסה לתהות על יחסו לדת לפני שברח למנזר שבמיר. והוא מוכן לדבר על נושא זה ללא עכבות כלשהן. לדבריו היה יהודי מסורתי אך לא דתי, ובבתי הוריו שמרו על כשרות וביקרו בחגים בבית הכנסת. את חינוכו קיבל בבית ספר ממלכתי פולני, אך את הנצרות לא הכיר. עם זאת, היתה לו אהדה טבעית לאישיותו של ישו, ואהדה זו נמשכה גם בתקופה שבה היה בתנועת הנוער. יהוא מדגיש כי העריך את דעותיו של הצלוב, מבלי שהיה לדברים צביון דתי.

חלומו הגדול כיום הוא להביא לאיחודה המחודש של הנצרות בארץ ישראל. הנצרות, הוא אומר נוצרה כאן, בקרב העם היהודי בשפה העברית ובתנאים דומים; היהדות הלתית נפוצה בעולם והפכה נצרות, והתקופה שבה נוצרה הנצרות דכתה לזו של היום כיוון שגם אז היו ביהדות פלגים שונים — צדוקים, פרושים, איסיים ואחרים — שהנצרות היתה אחד מהם. הנצרות גם ראתה עצמה חלק מן היהדות, וכך נראתה בעיני הציבור היהודי במשך כ־20 שנה. כיום יש בעם היהודי יהדות אורתודוכסית, שמרנית ורפורמית, והנצרות, כמו לפני אלפיים שנה, מהווה כאן מיעוט. נוצר מצב שהוא כעין „חזרה למקום הפשע" (אין זו לשונו של האח דניאל). וזו הזדמנות שלא היתה מעולם לאחד את פלגיה השונים של הנצרות, פלגים אשר מזה כחמש־עשרה שנים הם מבקשים לישוב ולהתאחד. כדי לגרום לאחדות הנוצרית המיוחלת יש, לדעתו, למצוא ביהדות את היסודות האוניברסליים שלה. כיוון שהנצרות נוצרה כזרם אוניברסלי בתוך היהדות. תפילתו היא שיגיע יום אשר בו גם היהודים ימצאו דרכם אל הנצרות, אך אין הוא סבור כי הדבר מעשי. ולא יהיה זה אסון, לדבריו, אם הדבר לא יתגשם, כיוון שהוא מכבד את חופש הפרט מעל לכל. אולם הדו־שיח בין היהדות לנצרות יתרום לאיחודה של הנצרות עצמה, ולאחר מלחמת ששת הימים נפתח פתח חדש למגעים. ישראל הפכה פטרונם של המקומות המקודשים לנצרות, ולממשלת ישראל יחס חדש לנצרות. היא עומדת יפה באחריות שהוטלה עליה. ועל רקע זה, ובעקבות הפגישה בין גולדה מאיר והאפיפיור, יש לקוות לדו־שיח פתוח בין שני הצדדים, השווים ביניהם. דו־שיח כזה אינו יכול להתנהל בין ברוקלין לרומא אלא רק בין ירושלים לרומא. כיוון שנציגיה של ישראל משוחררים יותר מתסביכי העבר.

■ אין חזרה לציון בלי ציון

האח דניאל אינו מקבל בכל מקרה את הקו הכנסייה הרשמי. לפני חמש־עשרה שנה, הוא אומר, היה עליו למלא פיו מים. היום הוא רשאי לדבר בחופשיות, ואף לבקר. [illegible] אחד הנושאים שבהם הוא חולק על הקו הרשמי, הוא ירושלים. [illegible] ירושלים „עיר הקודש" בפי הנוצרים, למרות שהמושג „הולי לנד" מקובל בפיהם מאוד. [illegible] והנצרות לא תפסיד דבר אם ירושלים תהיה בידי מוסלמים או יהודים. כיהודי הוא רואה בירושלים את לב המולדת. אין חזרה לציון בלי ציון עצמה, [illegible] ירושלים להישאר בידיים יהודיות מבלי שהנצרות תתערב בכך.

האח דניאל נחפז. עליו להגיע ללווית ראש העדה בעכו. [illegible] ורואה באיש, מראש, סוטה — אם תרצה ואם לא תרצה. האח דניאל הוא איש נבון, יהודי נבון, ודבריו נאמרים בנועם. הוא מאמין במה שהוא עושה, ועושה זאת בהתלהבות, למרות שאין ספק כי הוא יושב על הגדר, וכי אין לו בית, לכרות שהוא מרגיש, כביכול, „בבית" בחברה היהודית ובחברה הנוצרית. גם אם לא יודה בכך, בכל מקום הוא מנוכר. אנחנו, שלא ראינו את השואה במו עינינו, איננו רשאים לשפוט את מי שעבר אותה, ואם הוא עבר מה שעבר והגיע למסקנה שעליו לחיות כנזיר נוצרי, עלינו לקבלו כמות שהוא, ולהתייחס אליו כפי שהוא מבקש להתייחס אליו.

כיום אין טעם לשאול אם עברו אמנם היה כפי שמתארו ויידל בספרו, או אם שיתף פעולה עם הנאצים. ברור שאדם אשר לבש מדי ס.ס. סביר שיעורר שמועות על שיתוף פעולה, אולם להאשמות כאלה אין כל בסיס עובדתי, ולכן נכון יהיה לדחותן השאלה העומדת על הפרק היא כיצד יש להתייחס לפעילותו כיום, כנזיר קתולי אשר משימתו המרכזית היא, למעשה, למנוע את גיורן של נשים נוצריות העולות ארצה עם בעליהן היהודיים. פעילותו אינה מיסיונרית, אך גם אין היא בלתי מזיקה. מנקודת הראות שלו — הצדק עמו, וזכותו לשמור על נצרותן של אותן נשים, אולם ספק אם הוא מועיל במעשיו לשלום־הבית באותן משפחות שהוא מבקר אצלן, וספק אם הוא פותר בעיות; סביר יותר להניח שהוא יוצר בעיות או מעודד את קיומן. רצונו הוא שיהיה בישראל סטאטוס חוקי גם למי שאינו בן דת כלשהי, וזכותו להילחם על כך בדרכים ציבוריות כאזרח המדינה. אולם כל עוד המצב איננו כזה, הוא עלול לגרום בעיות מסובכות מאוד לילדיהם של בני הזוגות המעורבים, אשר הוא מבקש לדחות את גיורם, ודווקא משום שהוא בעל כושר שכנוע, איש שיחה פתוח הבקיא בשפותיהם של העולים החדשים ממזרח־אירופה, ויהודי לשעבר (או אף בהווה, כפי שהוא מגדיר עצמו). דומני שהפיתרון לבעיה שיוצר האח דניאל אינו לאסור על פעילותו, כיוון שפעילות זו היא לגיטימית, אלא ליצור מגע עם המשפחות שהוא מבקר אצלן, כדי להראות להן גם את הצד השני של המטבע.

על חיות ואנשים

מאת רות בונדי

חיות־הבר בסביבתן הטבעית זכו לאטראקציה הגדולה בעסקי תיירות מאז גילויה של פומפיי, למושכות יותר משרידי האקרופוליס ומועדוני ה־לילה של פיגאל (סוף־סוף, מה יכולים עוד להראות בפאריס ואין לאדם במו־לדתו?). עברו הזמנים הברבריים, כאשר חיות הפרא שנפלו בשבי הוחזקו בכלו־בים צרים מאחורי סורגים עבים, והמ־בקרים ביריד ובגני החיות העירוניים עמדו חדורי יראת כבוד מול האריה, מלך החיות הנורא, והנמר ההודי הטורף, פחד להביט. כיום, בתקופה הנאורה הזאת שיש לנו תענוג והכבוד לחיות בה, התהפ־כו היוצרות: החיות נשארות בחופש, ואת בני האדם, המבקשים לצפות בהן, מחזיקים בכלובים ממונעים בדמות מכו־נית, וכלובים יציבים בצורת אכסניות, אבל תמיד מאחורי זכוכית, מגינה המפ־רידה בין האדם (בפנים) והחיה (בחוץ).

השמורות המוגנות הן עדות נאמנה לכניעתן המוחלטת של חיות הבר אחרי שנפלה ההכרעה הסופית בהתמודדות: המנצח יכול להרשות לעצמו מידת מת של רוחב לב. כל עוד דיברו על חיות הבר בשבי, היה זה סימן שאי־שם קיימת גם ממלכתן החופשית. אז הרגו אותן, והתאכזרו אליהן, והחזיקו אותן במעצר — אבל בחופשי הן היו חופשיות באמת. כיום גם החופש הוא מדומה, על־תנאי, בחסד, וסביבתן הטבעית אינה טבעית עוד. יש בה כבישים, ואור־חשמל ואכס־ניות דה־לוקס וריח של בנזין, ותיירים עם טלה־אוביקטיבים, ומשקפות שדה, חצופים, עוקבים, מתבוננים, מציצים. ה־חיות הן ביניהן לבין עצמן, אבל האח הגדול משגיח תמיד.

בעקבות חיות הפרא

גם כיום קוראים למסע בעק־בות חיות הפרא סאפארי, כמו בימי הצייד הלבן האמיץ, ואף אם פירוש המלה בסואהילי הוא פשוט „מסע", הרי מש־מעותה הידרדרה עמוק עמוק (אם אפילו בפארק הלאומי של רמת־גן מכינים סאפארי!). הסאפארי של ימינו הוא חילול שמו של ארנסט המינגווי, זכר צייד לברכה, לעג לעולמם של גברים, ששתו הרבה ואהבו נשים יפות ודיברו במש־פטים קצרים ומקוטעים והלכו למדוד את אומץ לבם פנים אל פנים עם המוות, כאשר מדברים כיום על סאפארי, הכוונה לסאפארי של צלמים. („אנו נביא אתכם אל החיות וכל שעליכם לעשות הוא לכוון את העדשה ולירות למטרה", כדב־רי הפרסומת מטעם חברות הנסיעות של מזרח אפריקה.) אבל חילת המלה עדיין קיימת: אנשים עדיין מופיעים לבושים לפי מיטב המסורת בחליפת סאפארי, כפי שלבש אותה הצייד הבריטי בימי הזוהר של האימפריה, רק שעתה היא עשו־יה סיבים מלאכותיים, למען הנוחיות, ואפשר להשיג אותה גם בצבעי פאסטל עדינים, למען הגיוון; עדיין נועלים נע־לי סאפארי רכות („אין כמו באטא, הנעל לצייד המקצועי".) המחווה היחידה לזמ־נים המודרניים הוא כובע החקי הרך בעל השוליים הצרות במקום קסדת ה־שעם המסורתית של הסאהיב, שנשארה כיום רק נחלתם של תיירים מיפאן. את מקום הרובה תפסה המצלמה, נשק המ־סוכן רק למי שאוחז בו: הוא עלול לאבד את כושר הראייה.

נעלי הסאפארי הן ציוד חיוני להליכה דרך הצמחייה הסביבה למרחק של מא־תיים מטרים לפחות ממגרש החנייה ל־אכסניית התצפית, בליווי צייד מקצועי עם רובה טעון, והמצלמות הן נשק הגנה הכרחי נגד אימת הזמן הבלתי מהול בפעילות, נגד החכרה להביט ולזכור. על פני אפריקה פזורות אכסניות מהודרות, עם חדרים מרווחים, רובם עם חדרי אמ־בטיה פרטיים, ובהן סועדים נוסעי ה־סאפארי האמיצים את לבם בעגל קורדון בלו וסלט וינגרט, שעה שבחוץ יורדת החשכה וחיות־הבר מתכוננות להופעת הלילה. כדי להעניק לצייד הצילומים הגדול מנוחה אחרי יום מייגע של לחיצה על ההדק, החלפת סילמים, מדידת טיב האור, הרכבת פילטרים וסחיבת מסרטה אחת ושתי מצלמות, אחת לשחור־לבן, אחת לצבע, מקיים אחד הילידים במלון תצפית קבועה, וברגע שמופיעה באופק חית פוטוגנית הוא עובר בפרוזדורים וקורא לכוננות מיידית. על מנת לא להבהיל את החיות אסור לצלם בפלאש, אבל לנוחיות הצופים מותקן על גג ה־אכסניה זרקור בעל עוצמה רבה כירח מלאכותי, מתוך תקווה, כי החיות לא ירגישו בהבדל ויילל מולו כאילו היתה זו הלבנה במלוא זוהרה.

כמו רשימת כבסים

בשעה הראשונה, באכסניה ה־ראשונה של הסאפארי הראשון, מסו־גלת גם אנטילופת מים בודדת לעורר התרגשות כללית ולהביא לידי הפעלת כל סוללת המצלמות, אך תוך זמן קצר מאוד נעשים מפונקים מרוב שפע. אנטי־לופות מים מרגשות באותה מידה כעדר פרות באחו, וחזיר יבלות כבר לא שווה את מחיר נייר הצילום. הרי מי שראה עשרים חזירי יבלות, ראה את כולם, וצרכיו בחזירי יבלות סופקו לחמישים השנים הבאות. בכל אופן לגבי הנוסע המצוי, שלא ידע לפני בואו לאפריקה על חזיר יבלות יותר מאשר ידע על קאראקאלה לפני שביקר במרחצו במס־גרת סיור מאורגן ברומא. ווואולוגים בין כה וכה אינם יוצאים עם ההמון הנב־ער.

יש חיות שלא תולך לחן אצל הצלמים, לא משנה כמה הן נדירות או חזקות. הבופאלו הזקן השחור יכול לעמוד בת־נוחה המאיימת ביותר, אך הצלמים יע־דיפו תמיד זברות, מעמדם של נמיות, תנים, צבועים, תתולי־בר, בתחתית ה־סולם, אלה רק למקצוענים. אפילו חזירי־היערות הענק לא זוכה לתשומת־לב, אולי מפני שלא יודעים, כי בחייו הפר־טיים הוא נקרא הוליכרוס מיינרצהאגני, לכבודו של קולונל ריצ'ארד מיינרצ־האגן, אחד מאנשי הצבא הבריטי המע־טים, שהאמין בנצחון הצבאי של יהודים על ערבים עוד בימי הזוהר של לורנס איש־ערב. בעצם היה מגיע למיינרצהאגן שם של רחוב בישראל, אבל אם לא נתנו, גם שמו של חזיר־היערות הענק זו דרך של הנצחה.

היו זמנים, שבהם היה הצייד הלבן רושם לעת ערב, לאור הנר המהבהב, שעה שמרחוק נשמעת שאגת האריה ומקרוב זמזום האנופלס, את אשר ראה היום, כדי לבשר על כך לעולם התרבותי אחרי שובו מלב אפריקה השחורה. כיום מקבל כל ניטע סאפארי פינקס עם רשימה מודפסת של כל החיות שהוא עלול להי־תקל בהן בעת מסעו, וליד כל שם משבצת. כל שעל צייד הסאפארי היגע לעשות הוא לסמן את המתאים, כמו בר־שימת הלבנים שנמסרים למכבסה:

אריה
זברה
ג'יראפה
בת־יענה
קודו? (השאלה איך הוא נראה)

כמובן שבכל סאפארי יש אנשים. בעי־קר בין התיירים האנגליים, המצוידים במשקפות של גורלים ומנפנפים בשמות זואולוגיים כמו בדגל האימפריה, שראו קודו או גאראנוק או אוריבי, כרגע, שם, ברקע, בין העצים, ועל כן, למען הפרס־טיז'ה האישית ותפארתה של ישראל, מו־תר לרמות קצת בסימון: אמנם סוס־יאור לא ראיתי, אבל ראיתי את המקום שבו היה חייב להימצא לפי התכנון. בין כה וכה, מה שלא תראה ומה שלא תסמן, תמיד יימצא מי שראה יותר. פי שניים פילים, פי חמישה ג'יראפות, אריה מזנק על אנטילופה, צ'יטה זוחלת בין השי־חים: אתה בטריטופס והוא גם באמבוסלי, אתה מדבר על נגורו־נגורו והוא בשלו על סרנגטי. אם למען היוקרה — לא מנצחים אף פעם, אם למען הצילומים — אין מי שירצה לראות אותם בבית, אז מוטב כבר להביט למען ההנאה בזה הרגע.

הרפתקה בטוחה

לפעמים עולה חשש נוראי, כי החיות מופיעות במקום התצפית לפי לוח זמנים שנקבע מראש: בין ארבע ל־חמש בופאלו (מצד שמאל) ומשפחת יעלת השיחים (מצד ימין), בין חמש ל־שש קטנות באבונים, אחר כך הפסקה ל־צורכי ארוחת ערב. בשעה תשע באים הקרנפים, בחצות הצגת הגאלה של ה־פילים. על אף כל המיסחור, על אף אחיזות העיניים של טבע בבתוליו — הופעת עדר של פילים היא חוויה מרג־שת. לפתע יוצאים מתוך החשכה אל העי־גול המואר שליד האגם עשרים וארבעה פילים (ספורים ומנויים בידי הצייד ה־משגיח באופן אישי), וצבעם לא אפור, אלא חום אדמדם, כצבע האדמה סביב, כמעט ונראים ורודים — וזאת אחרי קאמפארי אחד ושתי כוסות יין בלבד. הם נעמדו צפופים זה לזה, בנפרד מן היעלים והבופאלו, ושלושת הפילים הקט־נים מוסתרים כמעט בין גושי הרגליים. הם היו שקטים מאוד ונראו קצת אבו־דים ופגיעים מאוד, על אף גדלם. הגשם הטרופי הקצר צייר כתמים כהים על העור הבהיר, והתפזר באור הזרקור בטי־פות נוצצות. והפילים עמדו כמעט מבלי לנוע. רק אחד הזכרים הגדולים הרים את החדק, השמיע נאקה והשתתק. לפנות בוקר נעלמו בתוך הסבך, והרחבה ליד האגם נשארה שוממה. משמרת הלילה הסתיימה. בבוקר, בשעת היציאה מן ה־אכסניה, סיפר לנו הנהג שחלק מעדר הפילים יצא את גבולות השמורה ורמס גידולי בננות בכפר הסמוך. אך עובדי הפארק והמשטרה כבר יצאו להחזיר את הפילים למקומם. פן ישכחו שהחופש שלהם הוא על־תנאי, רק כל עוד הם שומרים על כללי התנהגות נאותה.

בפני תנועת הראש התקיפה של קרנף זקן נסוגים גם הפילים. ורק אנחנו, הגיבורים האמיצים, נמצאים במרחק מט־רים ספורים מקרנפים ופילים ובופאלו ונהנים מן המראה הנדיר ואין בלבנו שמץ של פחד: נוסעים לשמורת האריות. נעצרים שני צעדים מלביאה, ולא נחר־דים. האימה מן המפגש עם חיות הבר נעלמה, עכשיו הן שעשוע, מוצג, חוויה, בילוי לכל המשפחה.

יש עדיין אנשים היוצאים לסאפארי של ציד, עם נושאי נשק, טבחים, משר־תים אישיים, צייד מורה דרך, עם אור־הלים מרווחים ומזוזני גומאוויר וקשר־אלחוט עם העולם, וצדים על פי רשיון אנטילופות וזברות ובופאלו, ובמקרים נדירים גם אריות ונמרים וקרנפים, וכל התענוג הזה תמורת תשלום סמלי של אלף לירות ליום לאיש, בסיטונות, לשני אנשים, לחודש שלם — מינימום הזמן המומלץ על ידי מביני דבר — אפשר להסתדר אפילו בשבע מאות לירות ליום לאיש. כמובן בלי מחיר הנשק, התחמושת, רשיון־הציד, צורכי הצילום, המשקאות החריפים, כרטיסי הטיסה, עיבוד עורות השלל, ודמי המשלוח מעבר לים ודמי שתייה הגונים לכל הפמליה, ושי נאות לצייד המקצועי. בכל אופן, סאפארי של צייד לא נועד למי שמחשב מחיר פיתוח של כל צילום בצבע (1.40 ל"י). אבל בסופו של דבר, גם סאפארי לצורכי ציד הוא רק שעשוע, אין זה מאבק לא על החיים ולא על הרכוש, לא מחפשים בשר למחייה ולא עור ללבוש. לא רוצים להכניע פחד בפני אלים ולא מבקשים התמודדות עם הגורל. הרפתקה נעימה במסגרת כללי הגהות והבטיחות.

בכל חי למינהו

ברגע שמתחילים לחוס על חיות, לשמור עליהן, לרחם עליהן, סימן שהן איבדו את כוחן, שאין בהן יותר לא סכנה ולא מיטרד. החיבה היא מודד נאמן למעמדה של חיה: איש לא מחבב עכבר שדה בבית, כשהוא מכרסם נייר, מפצח גרעינים, מעיר ישנים, אלא רק כשהוא מאולף, בכלוב, מתמוגגים מהעיניים החכמות והחוטם הקטן החמוד. הזבובים, היתושים, המקקים, הקרציות, הכינים, הפשפשים, התולעים, העש, כולם עדיין מיטרד כולם עדיין מסכנים את הרכוש, על כולם אנחנו מרססים רעלים ללא רחמנות, זו עדיין מלחמה. כיום רק לעכברושים ולחרקים יש עוד סיכויים בהתמודדות עם האדם, כל השאר על־תקן רחמנות.

יש סוגי חיות שהיחס אליהן אמביוואל־נטי, תלוי באיזה מישור נפגשים, מה מידת התנגשות האינטרסים. ציפורים הן יצורים נוגים, צבעוניים, מלבבים, משמ־חים את הלב בשירתם. כל עוד הן לא מסיגות־גבול, כל עוד אינן מזהמות את המרפסת ואת הכביסה התלויה בשמש ל־ייבוש בחריונים. כל עוד הן לא עושות שמות בגידולים, כל עוד אינן הורסות את הפרחים, כל עוד אינן מטנפות פסלים ובנייני אומה. הפלאמנגו הוורודים של אגם נקורו בקנייה הם מן המראות היפים בעולם, כאשר הם מתרוממים כמו ענן של שחר, אבל ברגע שהיו מתיישבים על הכנרת ומורידים כל יום חמישים טון זבל למימיה כפי שהם עושים בנאקורו, היה צבעם הוורוד מרטיט הרבה פחות (סך הכל זה קארוטין, כמו בגזר).

קופים הם משעשעים, מבדחים, מצ־חיקים, כאשר מביטים עליהם כצופה מן הצד. אבל הצחוק קופא ברגע שבאבון סוחב פילטר של מצלמה, שנשכחה על המעקה, מתנדף עם צעיף משי, שהיה מונח על כיסא. רק אנשים מעטים מאוד, קדושים או קנאים, מסוגלים להיפגש עם החיות לפי תנאיהן הן, וגם אז רק עד גבול מסוים. אפילו הגברת ג'יין וון אויק־גודול, שחיכתה חצי שנה לבדה ביער עד שזכתה למלה טובה מצד השימפאנזה, מתחה בנקודה מסוימת את הקו, עם כל האהבה הגדולה לשימפאנזים. אבל רכוש זה רכוש. הבאבונים סביב „טריטופס", האכסניה המפורסמת של

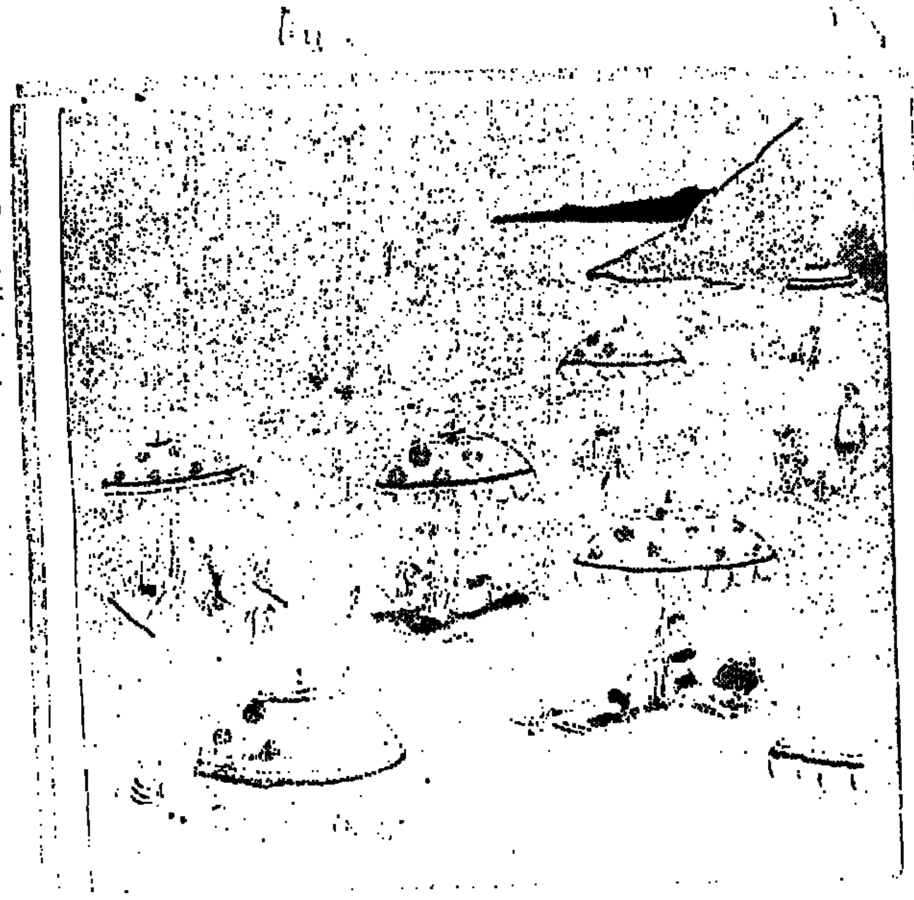

סוככים

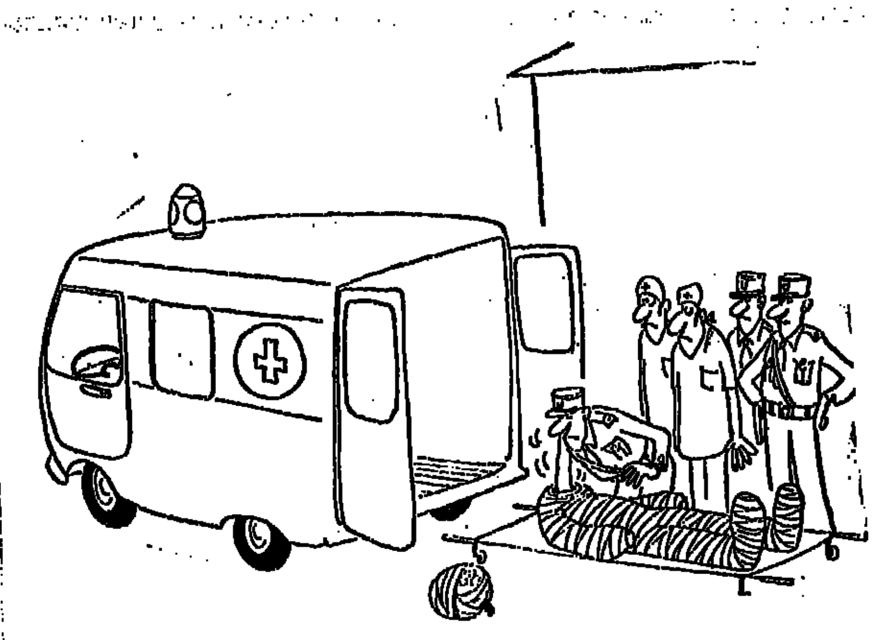

הפתעה!

בלי מלים

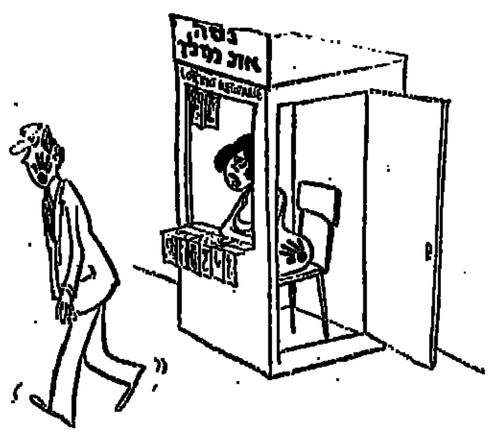

בלי מלים

בלי מלים

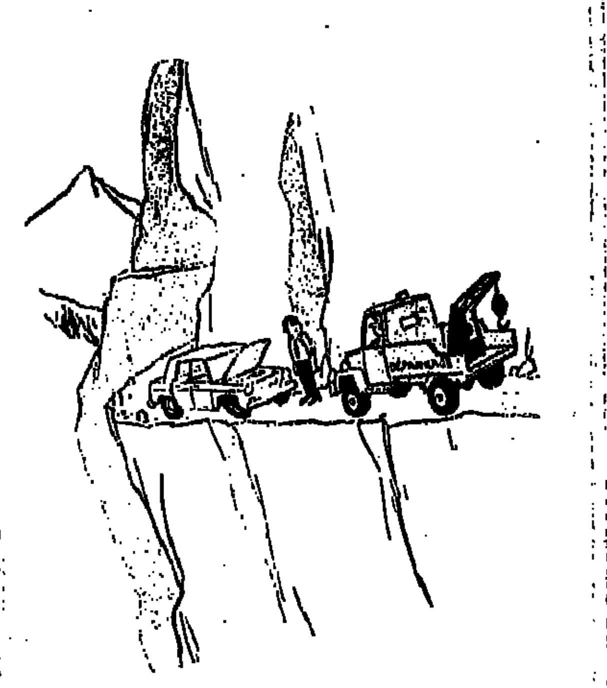

בלי מלים

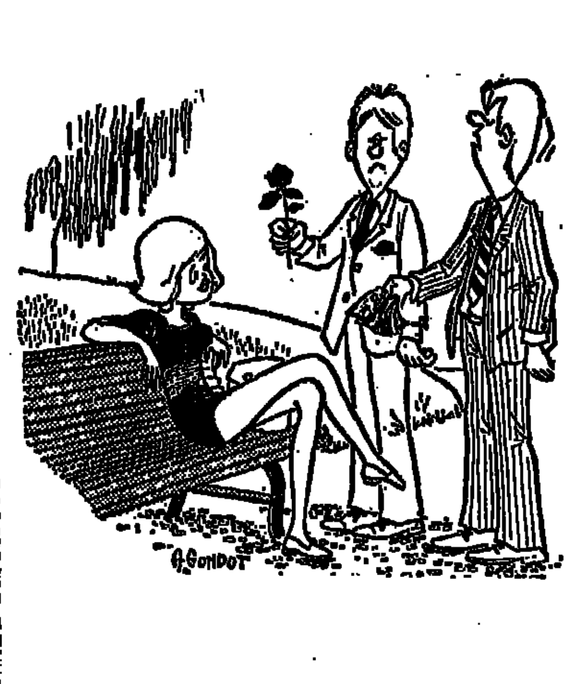

„כל אחד והשיטה שלו"

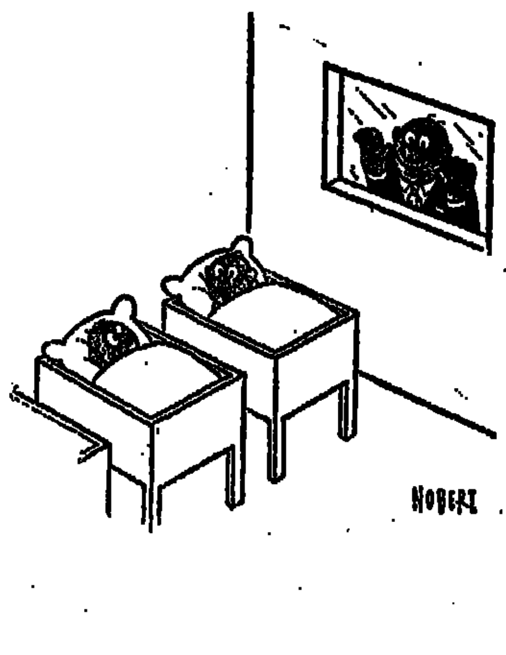

„כל יום אותה תכנית משעממת!"

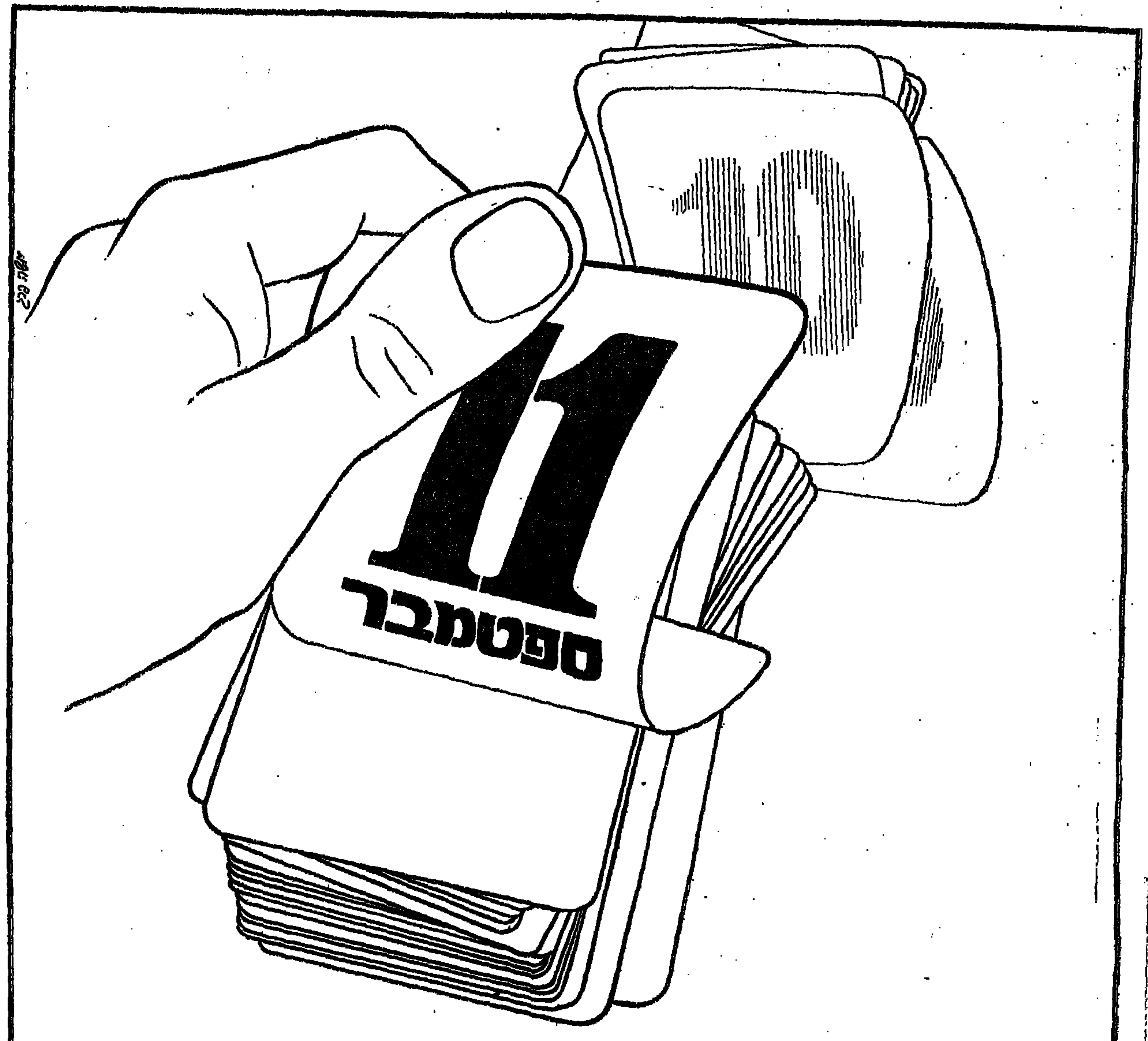

ב-11 בספטמבר אתה קובע את עתידך

עליך לומר לעצמך כבר עתה: ב־11 בספטמבר אלך לקלפי.
לא אשאיר את ההכרעה החשובה בידי האחרים.
לא אזלזל בכוחי לקבוע את עתידי.
עליך לומר לעצמך כבר עתה: ב־11 בספטמבר אתן את קולי למערך
ולא לרשימות הרוצות לפורר את ההסתדרות.

אמת

ב־11 בספטמבר. כשאתה הולך לקלפי. אתה קובע את גורלך – הצבע **המערך**/

קניה (מרכושו של האדון בלוק), סוהבים מת שבא להם ליד, מדגימים לצופים שיעור בחלוקת המעמדות (קודם כל או־כלים הזכרים הגדולים, אחר כך הבחורים ורק בסוף הנקבות עם הילדים) ומוכיחים, כי גם הם לא מסוגלים לשאת זמן ללא פעילות, מתנדנדים, מקפצים, רבים על קליפות של אננס, משתקים בתופסת, ממלאים את הזמן. רק „בוק" כמו יחמור מסוגל לעמוד שעה ללא תנועה, הראש מורם מול השמים, המביט במרחקים.

כלוב ללא גדר

מה שמושך אותנו, חובבי ה־טבע על־תנאי, הן בעצם לא החיות כשלעצמן, אלא מה שניתן ללמוד מהת־נהגותן על טבע האדם. החיות מעניינות, במידה שהן אנושיות. כל עוד הן או־מרות לנו משהו על עצמנו. בזויי דסמונד מוריס, רוברט אודרי, קונראד לורנץ, מצאו הד רחב כל כך לא בזכות הזואו־לוגיה, אלא הפסיכולוגיה. רק פרק אחד בספרו של קונראד לורנץ על התוקפנות נקרא „הנה האדם". אבל זה מה שאנו מחפשים בו לכל אורכו: ראי לעצמנו. רמ־זים לדעת על יצר התוקפנות שלנו, על החוש הטריטוריאלי שלנו, על טקסי החי־זורים שלנו, על גידול התינוקות שלנו. משום כך, רק הנמלים והדבורים חדרו מבין החרקים לספרות הכללית, כי אצלם אנחנו מחפשים את המדינה שלנו. אתה רואה את החיות וחושב על האדם. ליד האגם שותה כל מין בנפרד. במקום שלה, בופאלו לחוד ויעלות לחוד וחזירי בר לחוד. זה לא קיום בצוותא, אלא התעלמות הדדית. התנגשויות קרניים בקרניים מת־חוללות רק בתוך הקבוצה. כי בתוכה נק־בע המעמד.

בעצם, אסור לבוא אל החיות בלי הכנה מוקדמת, מבלי להכיר כל אחת ו־אחת מראש, על מנהגיה וייחודה. כפי שאסור לבוא לפלורנץ מבלי לדעת את תולדותיה, את הסופרים והאמנים שלה. אחרת הכל ענין של כמות, של קילו־מטרים, של מספר ראשים, של מקומות, של תפסנו־את־הפרינציפ ועכשיו הלאה. משום כך הסאפארי בתוך מכונית הולם כל־כך את צרכי התיירות: מבט חטוף, מראה כללי, קביעת נוכחות. שם שתי בנית־יענה, כאן עדר איפלה. שם קבוצה דיק־דיק, זהות, סימן היכר עיקרי, קרנ־יים כפופות לאחור או פס לבן לאורך הגב ומיד הלאה, קדימה. הרי לא ניתן להיעצר לשעה ולהקדיש תשומת־לב ל־חיה אחת, אם מתוך חוסר זמן, אם מט־עמי בטיחות, אם בגלל שיירת המכוניות שבאה בעקבותיך.

תמיד חוזרים לדילמה הישנה בין כמות ואיכות. יתכן מאוד, כי היית מוסיף יותר תבונה ודעת, אילו עקבת אחרי משפחה אחת של יונקי־דבש אצלך בגינה והיית באמת מכיר אותם, יודע את דרך מעופם, וצורת קניהם וסיגי קולותיהם, אילו ידעת הכל אודות השממיות אצלך במרפסת, אורח־חייהן ודרך התרבותן, מה הן אוכלות ואיפה הן מטילות את ביציהן, מאשר לצאת לנאקורה בקניה, שעוברים בו מאות מיני ציפורים הנמשכות אל ה־מים המינראליים של האגם, ולהרגיש חוסר־אונים של ברבור, כל מה שאתה מכיר זו חסידה (מבלי להבדיל בין חסי־דה לבנה וחסידה בעלת המקור הצהוב), שלדג — סתם באופן כללי, בלי להיכנס להבדלים שבין שלדג לבן החזה, ושלדג גמדי - - אנפה, שקנאי, עגור, עוד ציפור אחת, עוד שתיים, וזה הכל. וכאן לפניך אסיפה־רבתי של עשרות מיני ציפורים שלא תראה אותן עוד בשום מקום בעו־לם ואינך יודע עליהן מאומה. זה לא רק ענין טכני של ידיעת השם. כל עוד אינך יודע שם אינך מזהה, לא נוצר קשר. הציפור לא נכנסה לתודעה, לגביך היא לא קיימת.

השד יודע איך משפיעה תנועת ה־מכוניות המתמדת על החיות במארקים מה עושה להן ריח גזי הפליטה ורעש המנועים ואבק הדרכים. אולי האריות מפתחים חסינות למכוניות כפי שחרקים מפתחים נגד די.די.טי., פשוט לא שמים לב אליהן, שוכבים עצלים ושבעים ו־אדישים בתוך העשב ונותנים למכוניות לעבור על פניהם. זו בעצם תורת השליט הנבון על־רגל־אחת: האריות אינם סגו־רים בכלובים, אינם אכילי נרוזות, אינם מסוכנים לכל מי שמתקרב אליהם, אינם נכונים לנצל כל הזדמנות לברוח. נתנו להם אשליה של חופש, חלקה קטנה של צמחיה, והרבה בשר, כדי שיהיו שבעים והם שוכבים בשקט ואין בלבם זכר למרידה.

הנפט נגד ישראל (ג')

מאת א. אביטל

מים של דיו נשפכו בישראל, מאז מלחמת ששת הימים, כדי להוכיח כי כוחה של הסחטנות הערבית בנושא הנפט מוגבל מאוד. כדוגמה, הובאו הנסיונות להפסיק את הזרמת הנפט הערבי למערב מיד לאחר פרוץ מלחמת ששת הימים. נסיונות אלה נכשלו, מפני שמדינות הנפט, שחששו להכנסותיהן, הפרו את ההחלטה המשותפת. אבל, מאז 1967 ועד היום השתנו לחלוטין פניו של שוק הנפט העולמי. שוק זה, שלפני 6—5 שנים, היה עדיין, בעיקרו, שוק של קונים, הפך לשוק של מוכרים, והוא יהיה כזה לפחות 15—25 שנים נוספות.

קשה לערוך דיון רציני בנושא הנפט בישראל. מכיוון שכה רבים הם הכותבים עליו לפי הרצוי ולא לפי המצוי. יתר על כן — רבים מהעוסקים בנושא משבשים עובדות יסוד ומספרים. עד שתחת מבול הטעויות מיטשטשת התמונה כליל. כך, למשל, כתב מר עמוס פרלמוטר ב„הארץ" מיום 1.2.73 במאמר בשם „משבר מדומה", כי אופ"ק איגוד הארצות המייצרות נפט „הוקם בטהרן ב־1971 'כדי לטפח את הפיקציה הקרויה „משבר האנרגיה"' ובכך להביא לצמצום תפוקת הנפט; להעלות את המיסוי והתמלוגים לחברה הרב־לאומית (קארטל הנפט) „לא להלאים את ענף הנפט, אלא להטיל מס על החברה הרב לאומית ובאמצעותה על הצרכן."

איגוד יצרני הנפט אופ"ק הוקם לא ב־1971 אלא אחת עשרה שנה קודם לכן. הוא לא הוקם כדי לטפח את משבר האנרגיה, ובוודאי לא כדי לצמצם את תפוקת הנפט (בין דרישותיו עם ייסודו היתה התביעה לחברות הנפט להשקיע מרווחיהן בהגדלת התפוקה) או להעלות את התמלוגים לקארטל. אופ"ק הוא ארגון של מפיקי ויצואני נפט הגדולים בעולם (הוקם על ידי סעודיה, איראן, כווית, לוב, עירק, קאטאר, ונצואלה ואינדונזיה) הוא הוקם, כדי להציב נגד הקארטל כוח מאורגן וכדי להפיק את מירב התועלת לחברותיו מהנפט הנשאב בארצותיהן.

שנת המיפנה - 1970

כל הנסיונות לגזור גזירה שווה על המצב כיום ממקרי העבר, אין להם על מה להסתמך. בשנת 1967 היה נשק הסחטנות מוגבל מאוד. המדינות מפיקות הנפט היו זקוקות מאוד להכנסותיהן מתמלוגים הזורמים אליהן, ולעומת זאת יכול היה שוק הנפט לעמוד בהפסקת ההספקה בשתיים או בשלוש מדינות. אלא שמאז נשתנתה התמונה לחלוטין.

כדי להבין מהו כיום כוחן הכלכלי של מדינות הנפט, כדאי להזכיר את היקף התמלוגים הזורמים אליהן. תמלוגים אלה גדלים בטור גאומטרי, כיוון שהם מוצאים הן על ידי הגידול בתפוקת הנפט, הן על ידי הגידול בתמלוגים לכל טונה.

השנה הקריטית בשוק הנפט היתה שנת 1970. עד אז היה ההיצע בשוק זה גבוה מעט מהביקוש: נוצרו רזרבות מסוימות של נפט. אולם בשנת 1970, למרות גידול של 7% בתפוקה, הדביק הביקוש הגואה את ההיצע. מאז 1971 גדול הביקוש לנפט מהיצעו בשוק. עובדה זו, שהעיתונות הישראלית התעלמה ממנה, לא נעלמה מעיניהם של מפיקי הנפט. אצלנו נחשב שליט לוב, מועמר קאדאפי, לגדול „סחטני הנפט", ואכן, קאדאפי הצליח להעלות את תמלוגי הנפט שמקבלת ארצו, מ־109 סנט לחבית ב־1970, ל־179 ב־1971!

אבל בתוך אותה שנה הוגדלו גם תמלוגי הנפט של איראן ה„הגונה" מ־82 סנט לחבית ל־102, ונחתם חוזה שיגדיל אותם עד 140 סנט לחבית בשנת 1975. גם פייצל ה„פרו־מערבי" הגדיל את תמלוגיו באותה שנה מ־88 ל־127 סנט לחבית והבטיח שיוגדלו ב־1975 ל־150 סנט. ניגריה הגדילה את תמלוגיה לכל חבית באותה שנה בכדי 60%, ואילו ונצואלה „הסתפקה" ב־35%.

כדאי לבדוק את גידולם של תמלוגי הנפט בעשור שבין 1962 לבין 1972. התמונה המתקבלת עשויה להסביר הרבה מהמתרחש כיום, ומהעתיד להתרחש בקרוב. תמלוגיה של סעודיה גדלו בעשור זה מ־446 מיליון דולר בשנה ל־2,850. תמלוגיה של איראן — מ־334 מיליון דולר ל־2,150. תמלוגיה של כווית — מ־526 מיליון דולר ל־1,750 בקירוב. תמלוגיה של לוב גדלו בעשור זה מ־39 מיליון דולר ל־1,900 מיליון!

בסוף שנת 1972 החזיק קדאפי בבנקים בינלאומיים רזרבה קבועה של כשניים וחצי מיליארד דולר. מדינתו, בת מיליון ורבע התושבים, תוכל איפוא להפסיק כליל את זרימת הדלק שלה, מבלי שיחסרו לה דולרים במשך זמן רב.

כוחו של קדאפי

רגישותו של שוק הנפט כיום גדולה כל־כך, עד שהפסקת זרימת הנפט מלוב לבדה עשויה לערער לחלוטין את השוק, לגרום ל„בהלת זהב שחור" ולהקפיץ את מחירי הנפט מעלה מעלה. קדאפי יודע את כוחו, ומזה מספר שנים הוא מנצל אותו ללא כל היסוס. ייצוא הנפט של לוב, שעמד בשנת 1962 על 9.6 מיליון טונות, זינק תוך חמש שנים עד קרוב ל־100 מיליון, והגיע ב־1970 עד ל־160 מיליון טונות. מומחים ניבאו, כי בשנה שלאחריה תשיג לוב תפוקה של 200 מיליון. אולם קדאפי חשב אחרת.

במקום להעלות את תפוקת הנפט, ולגרום לדלדול אוצרה היחיד של לוב, העלה קדאפי את תמלוגי הנפט, והקטין את התפוקה. בשנת 1971 הפיקה לוב רק 133 מיליון טונות נפט. אולם תמלוגיה גדלו מ־1,295 מיליון דולר ל־1,770 מיליון. בשנת 1972 הוקטנה התפוקה עד ל־125 מיליון טונות, והתמלוגים הועלו — בצילם של איומי הלאמה — עד ל־1900 מיליוני דולר.

השנה תפיק לוב, כנראה רק 120 מיליון טונות נפט. אולם תמלוגיה יהיו כשניים וחצי מיליארד דולר.

לנפט הלובי יתרונות כלכליים מכריעים: הוא קל מאוד, ולכן ניתן לייצר ממנו אחוז גבוה של בנזין מעולה; הוא נקי מאוד (מגפרית ומזרחן), ולכן נוח לזיקוק; והוא נמצא ממש על פתח ביתם של הצרכנים — הדרך מנמלי לוב למסופי הדלק הגדולים באירופה קטנה פי 4, כמעט, מדרך הנפט מהמפרץ הפרסי.

לכן יכול קדאפי להרשות לעצמו לתבוע תמלוגים גבוהים, להלאים חברות נפט קטנות (אמריקניות, דווקא), לסייע בגלוי למחבלים הערבים ולדבר נגד האימפריאליזם המערבי והקומוניזם בעת ובעונה אחת. קדאפי הוא זה שהעלה את הסיסמה, כי „יום יבוא, והנפט ישמש כנשק הסופי במלחמתנו נגד ישראל".

אנשי המערב, ובעקבותיהם עיתונאים ישראלים, מצאו נחמה בכך, ששתי מפיקות הנפט העיקריות באזורנו — סעודיה ואיראן — הן פרו־מערביות. אלא שנחמה זו מפוקפקת ביותר. בהסכם ה„סחטנות" הגדול ביותר בתולדות הנפט, שנחתם בטהרן בשלהי 1971, בין מדינות אופ"ק לבין חברות הקארטל והחברות הבלתי־תלויות, בלט במיוחד חלקו של השאה הפרסי. פרס היא מדינת הנפט היחידה כמעט, התלויה באורח יומיומי בהכנסות הנפט שלה. 30 מיליון תושביה, ותוכניות הפיתוח הגדולות שלה, זקוקים לזרם בלתי פוסק של דולרים.

אולם עובדה זו אינה הופכת את השאה הפרסי לנוח במשא ומתן בענייני נפט.

פייצל - מול האיסלם

גם פייצל הסעודי אינו מהסס להשתמש בנשק הנפט נגד ישראל. לפייצל, שמדינתו מתיימרת לאוכלוסיה בת 8—9 מיליון נפש, אין למעשה, אלא כ־4 מיליון נתינים, שחלקם עודם בדווים נודדים. תמלוגי הנפט של סעודיה, שהתקרבו בשנת 1972 לשלושה מיליארד דולר, יגיעו ב־1975 לארבעה מיליארד דולר, כמעט, גם אם לא תגדיל סעודיה כלל את תפוקתה. הכנסה של 1,000 דולר לגולגולת מתמלוגי הנפט בלבד תאפשר לסעודיה להמשיך בקניית מכוניות „רולס רויס" לנסיכיה, ובהב־

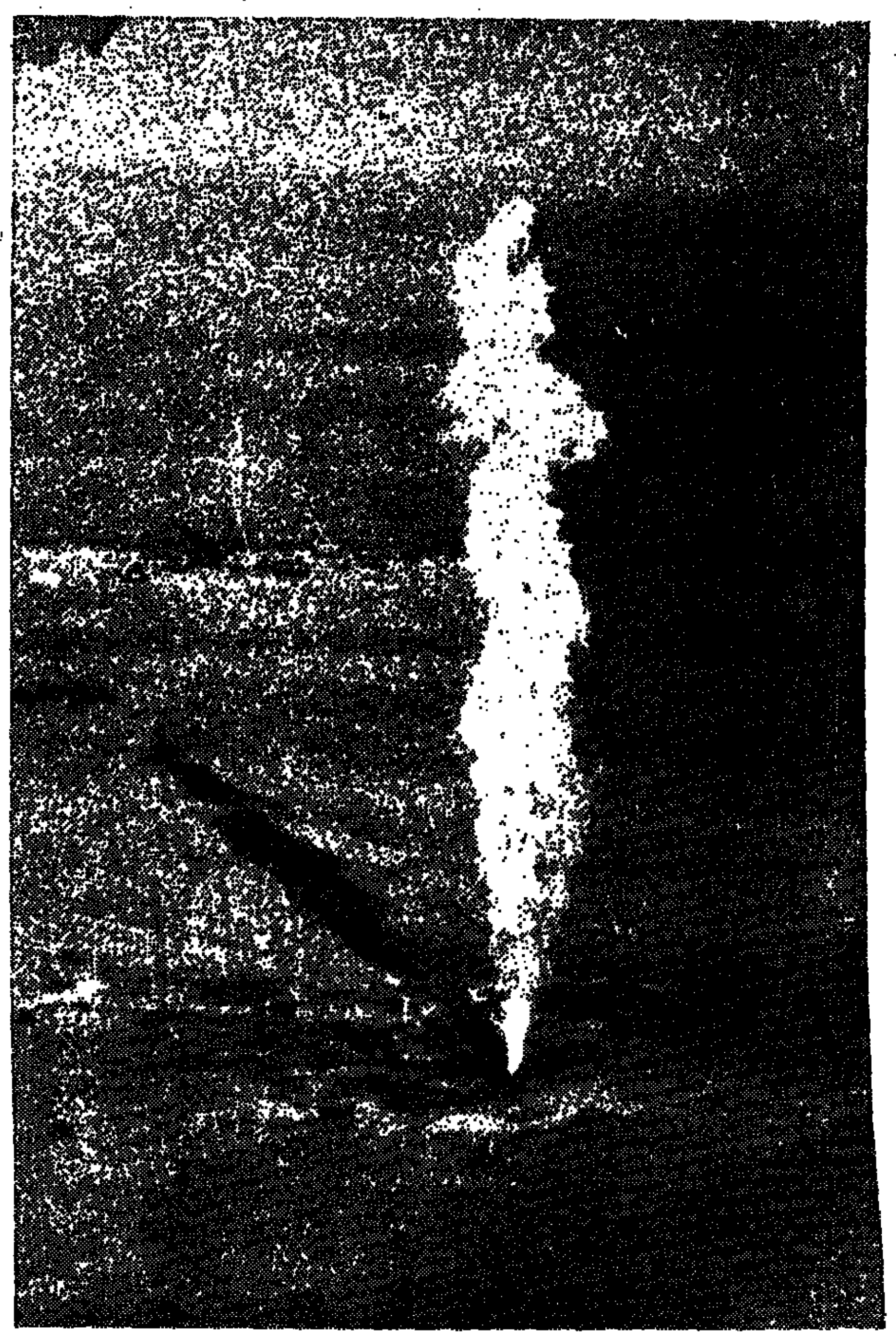

ובשעה חמש עמדתי שם והמתנתי לה. זר פרחים בידי.

באמצעות ביאנקינה זכיתי לטעום מגן־העדן שכל גבר זכאי לבקר בו לפחות פעם אחת בחיים. הלכתי אתה בשעות הלימודים אל השדות שמחוץ לעיר, ואחזתי בידה לבל תיפול שעה שרצנו לאורך המשעולים.

ביאנקינה אהבה סיפורים. גיליתי את התגלית המלהיבה, שהחיים ממשיים יותר כאשר מספרים אותם מאשר כאשר חיים אותם. ובכן, הייתי מדבר ומדבר... ביאנקינה היתה מקשיבה לדברי בתדהמה. אז למדתי לדעת, שאהבתו של גבר היא יחסית ליראת־הכבוד שרוחשת לו האשה.

באחד הימים החלטנו לברוח מן הבית. אני אעבוד בשביל ביאנקינה בעיר זרה, הרחק מרימיני, ושם נוכל להמתין עד לגיל שבו יתיר לנו החוק לקדש את אהבתנו בעיני אלוהים ואדם. משום־מה בחרנו בבולוניה. באחד הבקרים פגשתיה ליד תחנת־הרכבת, ובידי צרור כריכים. עלינו על הרכבת. זו היתה נסיעתנו הראשונה ברכבת, ורעדנו מהתרגשות. בשעת הנסיעה שוחחנו בכובד־ראש על העתיד. ביאנקינה רצתה בילדים רבים, ובארנבת. דעתי היתה כדעתה באשר לילדים. הארנבת לא קסמה לי ביותר. השתוקקתי יותר לחתולה יפהפיה, בעלת עיניים מסתוריות. שאוכל לשאתה על כתפי. אבל ביאנקינה לא אהבה חתולים, משום שאינם אוכלים חסה. כמו כן רצתה שאהיה איש חשוב מאוד. חובש קסדה, אם אפשר. לרגע ראיתי את עצמי בחוצות בולוניה, במדי כבאי. חתול מחתת לבית שיזי וכל־כולי — גיבור. אכלנו את הכריכים ושתינו בקבוק אורנג'דה שנתנה לנו אשה שגילנו הרך ולחישותינו נגעו אל לבה. כאשר עצרה הרכבת בתחנה, מצאנו את עצמנו בראוונה, הרחק מבולוניה. ביאנקינה פרצה בבכי. מיד האשמתי אותה בחוסר־היגיון. ראוונה או בולוניה, וכי מה זה משנה, כאשר היו לי חמש־עשרה לירטות בלבד? ביאנקינה נעצה בי מבט אומר־אימה. חסרון־הכיס שלי סחט ממנה דמעות נוספות. מסתבר שחדלתי להפיח בה ביטחון, ובכן, חזרנו ברכבת לרימיני, והגענו שמה לעת ערב.

ציפיתי לצרות בשובי הביתה. אך לא קרה דבר. אמי סרגה בנחת בחדר־האוכל. היא נשאה מבט נרגז כלשהו ואמרה: „פדריקו, פניך סמוקות לגמרי! כמה פעמים אמרתי לך לשוב מבית־הספר ישר הביתה?"

איש לא הבחין בהיעדרנו, לא בבית ביאנקינה ולא בביתי. עובדה זו איכזבה אותי מאוד. התענוג שבמסע היה מוכפל על־ידי צעקות בבית. לפחות, כך חשבתי בזמנו. היום אני יודע שאנו חוזרים תמיד משום שכדור־הארץ הוא עגול.

כל עוד אחיה!

כאשר התבגרתי, נעשיתי עיתונאי. למעשה, שאפתי להיות משורר, אך לא הייתי מודה בזה בעד כל הון שבעולם. באיטליה אין אדם נעשה משורר בלא עונש — מכל מקום, בחברה ההגונה והמכובדת. באיטליה רואים תמיד את המשורר כמי שחיים מושחתים, עם נשים עירומות ואוכלות ממתקים בחדרי־שינה מבושמים מדי.

כל ידיעותי על עיתונאים באו לי מסרטים אמריקניים. קינאתי בתעוזתם המדהימה, באהבותיהם המסתחררות ובמכוניות־הספורט הססגוניות שלהם. כמוהם, אמרתי, כן גם אני אחבוש מגבעת על פדחתי. אניח את רגלי על מכתבתי בקומה העשירית של גורד־שחקים החולש על העיר, אירק טבק־סיגר על הריצפה ואשוחח טלפונית עם ארצות רחוקות, כדי לחוש בדופק העולם.

כאשר נעשיתי עיתונאי, היה המצב שונה לגמרי. עמיתי חבשו כומתות, ומעולם לא שוחחו עם ארצות אחרות — אלא אם כן היו מוכנים לשאת בהוצאות מכיסם. הם היו נוסעים לעבודה בחשמלית — והאכזבה הגדולה מכל, הם לא הניחו את רגליהם מעולם על המכתבה. באשר לגורד־השחקים שבחלומותי — רוב הזמן עבדתי בארמון מוזנח, בחלק מתפורר של העיר.

רוב הזמן הייתי קריקטוריסט. העיתונים היו קונים את ציורי במחיר חמש לירטות האחד. הייתי מצייר אותם בשעת השיעורים ומסתיר אותם במגירת השולחן. בקיץ, על החוף, הייתי מצייר דיוקנים של תיירים או של גברות נופשות ממילאנו. הדיוקנים לא היו מוצלחים ביותר, אבל קצרתי הצלחה מסוימת. ציורי לא העידו על כישרון מיוחד, אבל הציור צודד בזמנו לב נשים בשנות הארבעים לחייהן. הייתי גבה־קומה, שחרחר ובייישן מאוד. אבל אהבתי תפנוקים. לכן פלירטטתי עד לזעוע: מבטים מלוכסנים. קול חנוק מהתרגשות, חיוורון... הנשים העריצו אותי!

בחורף, אחרי שהלכו להם התיירים והנופשות ממילאנו, הייתי מפרסם סרטי־קולנוע כדי להשתכר סכום־כסף. התמחיתי בציור קריקטורות של הכוכבים ובהצגת מודעות אלה בחלונות־ראווה.

הפגישה הראשונה

אודה ולא אבוש, בזמנו לא התלהבתי ביותר מן הקולנוע. הסרטים היו משעממים אותי עד מוות. להוציא את „המלשין" של ג'ון פורד. לא התרשמתי מהסרטים שהוקרנו ברימיני. אילו היו מנבאים לי אז שאהיה במאי־סרטים — ובמאי נלהב — הייתי צוחק להם בפניהם. הקולנוע היה בעיני אמנות־ראי. ללא עתיד, נחותה לאין ערוך מהספרות ומהציור.

באותם ימים חסרי־דאגה היתה לי משאת־נפש יחידה: להיות עיתונאי טוב. גרביני, עורך מפירנצה, הציע לי לכתוב את הסיפורים לתמונות של „פלאש גורדון, גיבור החלל" — סיפורים שכבשו את לב הסטודנטים האיטלקים. כאשר החליט מוסוליני ב־1938 „להגן על המורשת האמנותית של איטליה", ואסר לייבא סיפורים מצויירים מארצות־הברית, החליט גרביני להעניק גוון איטלקי לגיבור האגדי, והזמין ציורים מאמנים איטלקיים. וכך, בשיתוף עם הצייר ג'ובה טופי, יצרתי סדרה חדשה לגמרי של עלילות פלאש גורדון: הוא התאהב אצלי בכוהנת הגדולה של פבוס וטס בחללית אל כוכב אימתני שחיו בו אנשי־נץ.

עבודה זו אילצה אותי לעקור מרימיני ולהשתקע בפירנצה. סוף־סוף עשיתי צעד לקראת עצמאות שלמה. באחד הימים יצאתי את פירנצה. השארתי מאחור את גרביני ואת פלאש גורדון, ועברתי לרומא. במשך שבועות הלכתי מעורך לעורך עם סיפורי וציורי, ולא הצלחתי למכור דבר. לבסוף — אחרי פרק־זמן שבו שימשתי „יועץ לעניינים שבלב" בשבועון מקומי — הצטרפתי למערכת של „מארקוריליו" ובה עבדתי כאשר תפשו הפאשיסטים את השלטון.

הפשיזם היה עצוב משום שהפך את האנשים לשוטים ולרעים. האיטלקי קל־הדעת והנדיב מטבעו, נעשה במהרה תוקפני, רגזן ומושחת. אלימות הסדר החדש השפיעה על כל צד בחיינו. אפילו על האהבה. כאשר איבד האיטלקי את יחס הכבוד כלפי האשה, למד לבזות את עצמו. הוא נעשה אומלל מאוד.

העיתונות סבלה מאוד מידו המדכאה של המישטר. היא נעשתה נבובה, כוזבת. התיים במערכת נעשו מטורפים. באחד הבקרים החליט גאיטאנו פולוורלי, שר התרבות העממית, שעלינו לחדול להיות שבועון הומוריסטי ולהתחיל להיות במה תעמולתית. היה עלינו להדפיס את כתב־העת באיטלקית ובגרמנית, כדי שבעלי־בריתנו יוכלו לקרוא אותנו. השר הורה לנו לפרסם מאמר בעמוד הראשון, בלוויית תצלומים משכנעים, שבו יוכח כי אנגליה נשלטת על־ידי עדה של הומוסקסואלים, כולל המלך, אידן, מאונטבטן ועוד. למחרת היה עלינו לגלות לציבור האיטלקי כי צ'רצ'יל סובל מפיצול האישיות, שהנשים האנגליות הן נימפומאניות, שצאצאיהן מנוונים, שבעליהן אלכוהוליסטים.

החלטתי להתפטר. טענתי שאיני מבין בפוליטיקה. פולוורלי הזמין אותי אל לשכתו. הוא שמע את דברי בשתיקה. ולבסוף שאל רק שאלה אחת: „מהו מצבך הצבאי, אישי הצעיר?" אמרתי שאני סובל מפעימות־לב בלתי־סדירות, מאז ילדותי. הוא כתב מספר מלים בעיפרון אדום, בפנקס שנח לפניו, ושילח אותי במנוד־ראש קצר.

יצאתי את המיניסטריון בדאגה רבה. ידעתי כי פולוורלי ירדוף אותי בשנאה שאינה יודעת רחם — ואכן, זאת עשה. כעבור חודש הוזמנתי לבדיקה בלשכת הגיוס. קצין קצר־רואי בדק אותי בפיזור־נפש והכריז שאני כשיר לשירות צבאי. מזכיר במדים חתב בידי פקודת־הצבה. ליוו אותי אל הדלת. כאשר יצאתי אל הרחוב נתמלאתי חמת־זעם, קרעתי את המיסמך לעיני הזקיף ההמום ונמלטתי משם. הוא צעק שאני מטורף.

אחד מידידי נדהם ממעשי והעמידני על חומרתם. הוא לקח אותי במכוניתו אל פורלי, שם היו לו ידידים במפלגה הקומוניסטית. קיבלתי מיסמך אחר. במקום זה שקרעתי, ונשלחתי לבית־החולים הצבאי בבולוניה, לבדיקה רפואית חוזרת. קיוויתי כי הפעם יבדקו את לבי.

ביום המיועד הקדמתי בשעה. ביליתי את השעה במרוצה מטורפת במעלה המדרגות ובמורדן. היו שם ארבע קומות, בנוסף על קומת־הקרקע. כאשר קרא קול רועם בשמי: „פליני, פדריקו", דהרתי אל חדר־הבדיקות בלב נפעם. בגפיים רועדות ובגוף שטוף־זיעה. נעשיתי כחולה שימיו ספורים.

שירכתי את רגלי אל שולחן גדול, מכוסה במפה ירוקה. שמאחוריו ישבו השופטים שיחרצו את גור־דיני. הודקפתי „לעמידת דום. ברגע זה, בדיוק, החלו הבריטים להפציץ את העיר. מאתיים מיבצרים מעופפים נישלחו למשימה זו. כעבור עשר דקות חדל בית־החולים להתקיים. ועמו חבר־השופטים והסכנה שישלחו אותי לשירותי צבאי.

איני יודע כיצד הגעתי בשלום אל הרחוב, אך רצתי כמטורף בין חורבות בולוניה. לפתע הייתי לבדי מחוץ לעיר. בין משקים כפריים. שמעתי את נפצי הפצצות מאחרי. אביב צרחו. פעמוני כנסיות צילצלו. מטוסים רעמו. ריחו הכבד של המוות תלה באוויר — ועמו ריח הפחד. ריח חריף, הנדבק אל העור. לא אשכח זאת כל עוד אחיה.

[illegible] של [illegible]

בולדתי ברימיני, מקום שיש לו שתי פנים שונות זו מזו עד־מאוד. בחורף משתלט הכפור על העיר, ירידים ושוקי־בקר ממלאים את כיכרותיה. [illegible]

ילדות קסומה

קיץ הייתי נחפז אל החוף, להתבונן בנשים הנוכריות. [illegible]

... היא אימצה אותי

אל תות ולא חדלה ללחוש בקול צרוד: „פי־קולו... פיקולו באמבינו...” נמלטתי ממנה, מסמיק מכלימה, נפחד, וישעה ארוכה רדף אותי צחוקן של חברותיה. כששבתי הביתה נתנה בי אמי מבט נוקב ושאלה אם אני חולה. הכחשתי זאת בלהט. כאשר התעקשה, בדיתי מלבי סיפור על כלב שביקש לנשוך אותי. צחוקן של חברותיה. כששבתי הביתה בראי, לחיי היו משולהבות, עיני מכותרות טבעות כחות ושפתי לבנות.

ילדותי היתה קסומה, ושלטו בה הים, הקירקס והכנסייה. בין שהאיטלקי רוצה ובין שאינו רוצה, הכנסייה קיימת תמיד בחייו, מרגע צאתו לאוויר העולם ועד לרגע פטירתו, הוא אסיר בידיה. שלושה טקסי־כנסייה קבועים בחיינו: הטבילה, שבלעדיה אין גאולת נשמה ואין אפשרות קידום בחברה האיטלקית החדשה; בר־מצווה — אירוע חברתי־דתי שהילד משתתף בו; ולבסוף, ההלוויה, שאם תיערך מחוץ לכנסייה, תכתים לנצח את בני המשפחה הנותרים בחיים. איטלקי אינו מתווכח עם הכנסייה. מסכינים עמה, כשם שאני מסכין עם המיסים, המשטרה, עם נשים מישכילות ועם ידידים אינטימיים שאיני מכירם למעשה!

הכנסייה לא העניקה לי מעולם ביטחון אמיתי או חדווה אמיתית. ההיפך הוא הנכון: באמצעות הכומר המוודה שלי, החדירה בי תחושת חטא מלאכותית ופחד מפני עונש שאינו עולה בקנה אחד עם הפשע, והרגשת אשמה שאינה מרפה ממני מעולם. איני רואה עצמי „בן נאמן” לכנסייה. איני הוגה לה כבוד עיוור — כדרך הצבועים המסרבים לפקפק. אבל אני פוחד מפניה פחד עמוק וקודר.

נקודת־התורפה הגדולה של הדת הקאתולית היא החרדה שמעורר המנגנון שלה. הכנסייה, שאנו נוהגים לראות בה אם, נהגית לעיתים קרובות למלא תפקיד של אם־חורגת...

היום כבר איני מתפלל, מלבד ברגעים שבהם אני עצוב מאוד או נפחד מאוד. וגם אז, אני עושה זאת מכניות. אני נוצרי. אני מאמין בצורך באלוהים, פשוט משום שאני מאמין באדם, ואלוהים הוא אהבת אנוש. המתווכים הם המעוררים בי סלידה.

אני מאשים

יותר מכל בדת הקאתולית השפיעה עלי הכוריאוגרפיה הדתית, המסחררת את הראש בשפע האבזרים, שאין יפים מהם בעולם. בדים מרוקמים, זהב, משי, צלבים, נוצות, גלימות נוצצות, אבני־יקר מוזרות!... והתמונות הקדושות הניתנות כפרס לילדים טובים: איזה כלי־נשק נוראים של תעמולה ושיכנוע! כוחה של הטלוויזיה הוא כאין וכאפס לעומת ההשפעה הנודעת לאחדות מן התמונות האלה על נפש הילד. דם, עינויים, יסורים ומוות — מפתחות המלוכה! ועל כל אלה, הנושא המיני. גבר, אישה — ומין שלישי, הכומר, בעל התנועות התמקניות, העיניים המתרוצצות, הריח המיוחד, החמוץ...

כשהייתי בן עשר רציתי להיות כומר. ואז אירע הקרע הראשון בין התלמיד הצעיר לבין אחת התופעות הבולטות בכנסייה הקאתולית: הווידוי. הפכתי את הווידוי למחזה שאני מחברו היחיד. שתי נפשות שיחקו בו: נזיר קאפוצ'יני זקן, שמילא את תפקידו בכישרון מושלם, ואנוכי.

המקום: אולם רחב־ידיים, מסויד לבן, ובו רהיט יחיד, ענקי, עשוי עץ כהה, מבהיק ואימתני — תא־הווידוי. הדראמה. בכל תפארתה הרצינית: אני נכנס על בהונותי, לאט־לאט, אל תוך האולם העצום והדומם, וכורע ברך לפני הרהיט האימתני. אני אומר בקול חרד: „אבי, אני...” ברגע זה היה הנזיר שולח יד צנומה כשלד, במהירות של אפעה מכיש, והיה סוטר על לחיי בכל הכוח. (מעולם לא גיליתי את פשר הסטירה הזאת). בלחי יוקדת אני הייתי מתחיל למנות את חטאי. הקאפוצ'ין היה עוצם את עיניו. בזמן שדיברתי נדמה היה שהוא מתרחק ממני ונסוג אל ממלכה כלשהי השמורה לנשמות טהורות בלבד. שפתיו היו פשוקות. הוא היה כמהופנט. למעשה נרדם. ואני ידעתי זאת. ואז, בזכות [illegible]

החיים המתוקים של משורר הקולנוע האיטלקי

את רגישותו הרבה בסרטיו ינק פליני מילדותו, מוריה, הוריו וסביבתו

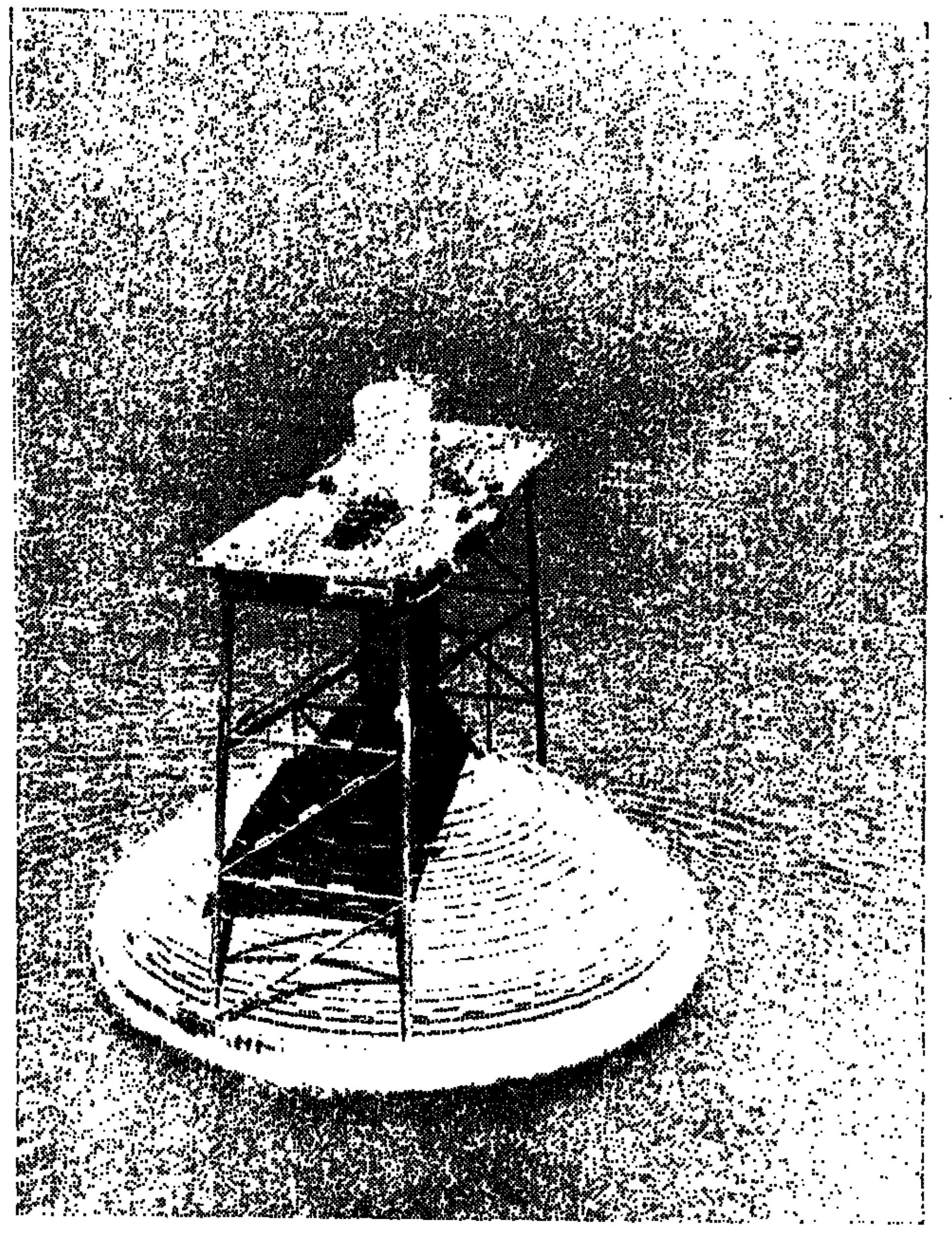

בעמוד הימני: לפיד אש פורץ ממכרה גז־טבעי בסהרה. למעלה: ...

מה יהיה ב־1980?

בשנת 1980 יימצאו מרבית זכויות הנפט בידי ממשלות ערב [illegible]

העגל מוברח לינוק

[illegible]

הנפט במזה"ת — כיום ובעתיד

צריכת הנפט בעולם — כמות ובעתיד

המקום	1970	1975 (משוער)	1980 (משוער)	הערות
ארה"ב	697	922	1,100	ייצור עצמי ב־1980 — 600 מיליון
אירופה המערבית	631	830	985	ייצור עצמי ב־1980 — 35 מיליון
רוסיה וגרורותיה	380	570	750	ייצור עצמי ב־1980 — 750—800 מיליון
יפאן	200	350—400	450—550	[illegible]
עולמי	2,300	3,400	4,400	

תמלוגי הנפט (במיליוני דולרים)*

הארץ	1956	1960	1965	1970	1972 (משוער)	1980 (משוער)
סעודיה	300	355	630	1,200	2,850	12—10,000
איראן	153	285	532	1,093	2,150	8—6,000
כוויית	310	465	636	895	1,800	3,500
עיראק	193	266	368	450	550	3,500
לוב				1,295	1,900	4,000
אלג'יר				91	150	500
ונצואלה		1,000		1,400	2,000	2,500
ניגריה				411	1,200	2,500

דיוקנו של עולה כאדם ממורמר

מאת דוד בן־צור

מה שלא עושות אלפי מלים כלליות על בעיות העליה מרוסיה וקליטתם של העולים החדשים בארץ, יכול לעשות סיפור אחד של אדם אחד, שהמקרה העיוור הפגיש אותך איתו. לפתע מקבלת המצוקה ממדים אמיתיים, אנושיים, ותודעתנו — תודעה של מי שנולד בארץ וחי בה כל השנים בטבעיות הגמורה ביותר, ואף פעם לא נדרש להתחיל חיים חדשים במקום אחר — מסוגלת עתה להקיף אותם ולהזדעזע. כזה הוא סיפורו של פאבל שור, עולה חדש מרוסיה.

שור, בחור גבוה, רזה מאוד ומזוקן, בעל מבטא רוסי כבד המסגיר אותו מיד, „נפל" עלינו במערכת ביום בהיר אחד מסלאנטה אחרת. הוא נראה זר ולא־שייך בבגדים הארוכים, המהוהים והלא־אופנתיים שלבש, בתיק הכרסתן שהחזיק בידו ולא הירפה ממנו לרגע, ובצורה הנואשת־בגלוי שבה פנה אל כל מי שהיה מוכן להאזין לו. בעברית של אלף מלים ומילון, סיפר פאבל שור סיפור שלא־ייאמן על חודשיו הראשונים בארץ.

ב־1.11.72, אחרי שנים של מאבק, קיבל רשיון־עלייה לארץ. זה היה בתקופת כופר העלייה, וכאקדמאי היה עליו לשלם כופר גבוה, אלא שבאותם ימים ממש, כמחווה לניקסון, התירו הרוסים גם לאקדמאים לעזוב את ברית־המועצות ללא תשלום. „חטפתי את ההזדמנות, לקחתי מה שהיה לי, כמה מזוודות וחבילות ויצאתי". אודיסה, ברסט, וינה ולוד. ב־29.11.72 הגיע ארצה, לבדו. בתו, שנולדה לו מאשה רוסיה שממנה התגרש לפני שנים, נשארה בברית־המועצות.

בארץ לא היה לו מכר או מודע. הוא נשלח מיד למעון עולים ביפו, שם שהה חודש ימים, ולאחר מכן הועבר למרכז־קליטה בחוף הירוק.

■

למען האמת, גם סיפור־חייו של שור בברית־המועצות נשמע יותר ממוזר. הוא נולד בשנת 1936 בצ'רנוביץ' וסיים בהצטיינות, לדבריו, את בית־הספר התיכון. אולם מכיוון שהיה יהודי, שונו הציונים בתעודה שלו, והוא הורשה להמשיך בלימודים גבוהים רק באזור מרוחק ונידח באוראל. ב־1958 סיים את המכון הפוליטכני בצ'ליאבינסק והחל לעבוד שם בהנדסה ובתכנון מכונות לתעשייה. שלוש שנים חי באוראל ולאחר מכן עבר לאודיסה. הוא נתקבל לעבודה במכון לתכנון פרוייקטים לתעשייה, ולאחר שהגיש עבודות מדעיות, קיבל משרת אסיסטנט בבית־ספר גבוה ללימודי הנדסה.

ב־1965 חשב בפעם הראשונה על עלייה לארץ. הוא אינו מסביר את רצונו לעלות לישראל בדחף יהודי עמוק — מעולם גם לא קיבל חינוך יהודי — אלא בקשיים הבלתי־פוסקים שנתקל בהם בעבודתו. הוא טוען שהיה קורבן לעלילות אנטישמיות — איזה עלילות בדיוק, אין הוא מבאר — ומ־1969 נשאר ללא עבודה, אחרי שפוטר מהמכון, והתקיים משיעורים פרטיים.

הציפיות שלו מישראל עשויות להיראות מוזרות בעינינו. אך בשבילו הן היו טעם־החיים. הוא קיווה לעבוד באופן חופשי, ללא קנאה והערמת מכשולים מצד עמיתיו. הוא מספר שיש לו פטנטים רבים שבברית־המועצות לא יכול היה לפרסם, משום שהאנטישמים היו מנשלים אותו מהם. „לא יכולתי לעבוד ולהתקדם, בגלל שהייתי יהודי, הייתי חייב להתחלק עם אחרים בעבודות שלי בגלל יהדותי". הוא אומר שקיווה למצוא בישראל מדינה מאורגנת יותר, שכל מעשה בה נעשה במחשבה תחילה. הוא האמין שכאן יסתיימו הקשיים הטפשיים שבהם נאלץ להיאבק כל ימיו בברית־המועצות.

היום, שמונה חודשים אחרי עלייתו ארצה, הוא טוען שהקשיים האמיתיים החלו כאן, ואם חשב פעם שישראל תהיה מולדתו האמיתית, הרי היום הוא מרגיש חסר־מולדת כשהיה, ממורמר ומיואש.

בשבוע הראשון לשהותו במרכז־הקליטה החל לחפש עבודה, דבר המדאיג יותר מכל את העולים החדשים. למעשה — אומר לי עולה „ותיק" מרוסיה המשמש לנו גם כמתורגמן — לאדם שאינו יודע דבר על עתידו, על עבודתו ועל המקום והתנאים שבהם יחיו הוא ובני־משפחתו, קשה מאוד להתרכז בלימוד עברית שמונה שעות ביום ולא לעשות דבר מחוץ לזה.

העבודות המדעיות שהביא איתו מברית־המועצות הקלו על קליטתו בעבודה, הוא התקבל כאסיסטנט בפקולטה להנדסה באוניברסיטת תל־אביב, וניתנה לו אפשרות לגשת לעבודת הדוקטור שלו. מהאוניברסיטה כבר קיבל את המשכורות הראשונות שלו. „אפשר לומר שהמשכורת קטנה — הוא אומר — אבל לא זה מה שחשוב".

בעיותיו האחרות החלו מיד עם בואו למרכז־הקליטה. הוא גילה שם אשה, רופאת־ילדים (ושמה שמור במערכת) שיתפה פעולה, לדבריו, עם השלטונות הסובייטיים, והלשינה על יהודים, וגרמה שרבים ישבו בבית־הסוהר.

„זה לא מקרה בודד — אומר המתורגמן שלנו — יהודים מלשינים רבים עולים לארץ ומקבלים כאן את כל הזכויות כאילו לא היה דבר. מתייחסים בארץ בסלחנות גדולה מדי למלשינים, וזאת שגיאה חמורה ביותר".

„זה גם נשק של הק.ג.ב. נגד יהודים ברוסיה — אומר פאבל שור — הם אומרים ליהודים, ,הנה האיש הזה הלשין עליכם, סייע לנו, ולא קרה לו שום דבר בארץ'. זה גורם לדמוראליזציה".

וגרוע מזה — אותה אשה שידעה, כי פאבל שור מכיר את עברה, החלה להשמיץ אותו בשיטתיות, כתבה עליו מכתבים אנונימיים לעיתונים, והסיתה נגדו לא רק את העולים החדשים במרכז־הקליטה, אלא גם את עובדי משרד־הקליטה במקום. הוא חושש גם שהיא שלחה לברית־המועצות מכתבים העלולים להזיק לבתו שנשארה שם ולפגוע בה.

■

לקראת סיום תקופת שהותו במרכז־הקליטה החל לחפש דירה. „עבודה מצאתי בכוחות עצמי — הוא אומר — אבל דירה לא היה ביכולתי לסדר. הסכימו לתת לי דירה מושכרת בתנאי שאביא מכתב ממקום העבודה".

הוא הביא מכתב מהאוניברסיטה, והוצעה לו דירה מושכרת של שני חדרים בנווה־שרת. „אינני יכול לקחת את הדירה בנווה־שרת. אני עושה דוקטורט עכשיו — הוא אומר — אני צריך לשבת באוניברסיטה כל יום. מנווה־שרת לאוניברסיטה אין קו ישיר ואני צריך לנסוע שעה וחצי בשני אוטובוסים, לכל כיוון. אין לי זמן ואין לי כוח לזה".

הוא סירב לקבל את הדירה בנווה־שרת. כדי להוציא אותו ממרכז־הקליטה — הוא מספר — נעלו את חדרו במקום, את כל החפצים סגרו במחסן, ושלחו אותו שוב למעון־העולים ביפו. מזה חודשיים, מאז סוף מאי, חי פאבל שור כבודד וללא בית, לובש אותם בגדים (חפציו נעולים במרכז הקליטה), מתנהל בעיר עם התיק האחד שיש לו ומיתדפק על כל הדלתות האפשריות.

במעון ביפו הוא מתגורר בחדר זעיר עם עוד עולה חדש, מבוגר ממנו בעשרים שנה, דובר צרפתית בלבד. הוא חסר בחדרו תנאים מינימאליים לעבודה מדעית, חסר־פרטיות, ועם זאת בודד באורח קיצוני, וזקוק לעזרה דחופה.

גירסותיהם של פאבל שור ושל דובר משרד־הקליטה בנושא הדירה כמעט חופפות. ייתכן שמישהו הטעה את שור והציע לו לא לקחת את הדירה בנווה־שרת. ייתכן שזה היה משגה.

השאלה היא באם זוהי סיבה מספקת להשאיר עולה חדש, בודד ולא צעיר, בתנאים ה„בלתי־אנושיים" שבהם הוא חי במעון ביפו, והאם לא ניתן להעבירו, עד למציאת סידור קבוע, למעון אחר, קרוב יותר לאוניברסיטה, שם יוכל למצוא שלווה, אפשרות להתמסר לעבודתו המדעית ואולי גם חברה מתאימה יותר?

תגובת ארגון מנטבר
דובר משרד הקליטה:

[illegible]

הסר מעצמך דאגה זו

הבנק ישלם עבורך את חשבון הטלפון

*אינך חייב לעמוד בתור כדי לשלם את חשבון הטלפון.
*אינך צפוי להזכרות ולניתוק הקו אם תשכח לשלם במועד.

תן פקודת קבע לבנק הדואר
וכן מעתה גם לסניפך
בבנק הבין לאומי הראשון בע"מ
ולבנק המזרחי המאוחד בע"מ
לשלם את חשבונות הטלפון שלך.

משרד התקשורת יסדיר בעתיד שרות דומה
עם בנקים נוספים.

משרד התקשורת/המחלקה ליחסי ציבור

אוי לי למטבח... vortice

magicfilter

פרטים ויעוץ:
דיל סוכנויות בע"מ
רח' בן־יהודה 234 ת"א
טלפון: 446437
סוכנים בלעדיים של
vortice
איטליה

המפיצים: ירושלים ... חיפה ... באר שבע ...

* רגילים אליו.

לילה אחרון, סיבוב אחרון בתעלות ומסביב למוצב. סימני הרס קלים ניכרים פה ושם מהפגזות הצהריים. בבונקר, בסוף המשמרת, שורר מתח רב. החבר'ה עצבנים, בחרך־הירי חודרים קולות הנפץ — קרובים ורחוקים. פרץ ויכוח קולני בין החבר'ה. חלקם רוצים לישון וחלקם לשמוע מוסיקה. הוויכוח הסתיים בכך שמישהו החפריץ וניתק את חוט הרדיו. קשה להאשים אותם. העצבים מרוטים, וזה מתבטא בהתפרצויות קולניות. גם הדיבורים על דחיית ההחלפה אינם תורמים לשקט. אך כיד אחר־כך נרגעו הרוחות.

*

יום ב', 13.7.70

בוקר היום האחרון, כוס קפה אחרונה, קפה שהכנתי לעצמי, המעורר קנאת רבים שמתוך עצלות מסתפקים בקפה התפל של ארוחת־הערב מאמש. כולם מאירים פנים הבוקר, או שאני מתעקש לראותם באור כזה. כל אחד מהם קרוב היום ללבי — האם נספי שאני עוזב והם נשארים? נזכרתי בדבריו של יוסי שאמר: „לפני יציאתי אני מסתכל ארוכות על כל אחד, אולי זו הפעם האחרונה שאני רואה אותו".

אורזים את החפצים, מוציאים אותם מחוץ לבונקר — גם את הדפים האלה אני אורז, מקווה להמשיך בכתיבתם בבית.

היום האחרון היה יום ארוך, מותח ומייגע שכולו כמתח־נפש אחד גדול. חיכינו למחליפים והם איחרו. בינתיים הגיעו למוצב מפקדים בכירים, ביניהם המג"ד ודוידי, מפקד הצנחנים לשעבר. המוצב היה תחת אש תופת של הפגזה מרוכזת. המחליפים לא הופיעו עדיין. בשעה אחת אחר־הצהריים התקשרנו למחסום ומשם הודיעו שהם כבר בדרך. שיירה גדולה מתקרבת ומלווה אותה גם הפגזה פרועה. השיירה המשיכה בדרכה ואלינו לא הגיעה. עוד שני זחל"מים עברו ולא עצרו. לבסוף, כשהגיעו, היה זה כאילו תואם הדבר עם הצד שכנגד, שקידמם בקבלת־פנים חמה. הפגיעות היו קרובות לזחל"ם. אנשיו קפצו מיד והגיעו אלינו בדהרה, פניהם חיוורים (כנראה שכך גם נראינו אנחנו עם חטיפת ההפגזה הראשון).

קיבלנו אותם. אהרל'ה עלה עם האחראי לעמדה למתן הסברים. אני טיפלתי באחרים. הם מפוחדים בהקצה. אחד מהם, גבוה וצנום, חיוור, כיפה לראשו, מילמל בשפתיו ללא־הרף. התברר לי שהוא משמיע פרקי תהילים. האחרים אפילו לא ניסו לחפות על פחדם.

בהתחלה עמדו בפתח הבונקר, אובדי־עצות. המעבר מן השמש המסנוורת לחשכת הבונקר תמם אותם. הכנסתי אותם פנימה, הכרתי להם את דרי הבונקר וניסיתי להרגיעם; הסברתי להם את תנאי המקום, חובותיהם וזכויותיהם, מקומם, מנהגים וסדרים יומיומיים. הם לא יכלו להתרכז בגלל שריקות הפגזים ורעם ההתפוצצויות בחוץ ומעלינו. היתה זו הפגזה מטווחת ומרוכזת למדי. באוכל שחיכה להם בפתח הבונקר לא נגעו.

חיכינו למכונית שתיקח אותנו למחסום שם חיכה לנו הקומנדקר שלנו, אך המכונית בוששה לבוא. בינתיים הסתובב לו הקצין האחראי, שבא להחליף את המשמרת, מבונקר לבונקר, מבוהל גם הוא מהלום ההפגזות. לקחתי אותו איתי והכנסתי אותו לעניינים. ניסיתי להתלוצץ, כדי להפיג את המתח, אך לא עזר. ההפגזה הלכה והתגברה, לפעמים במטחים של 4–5 פגזים בבת־אחת. נכנסתי בפעם הראשונה לבונקר מס' 2 כדי לתפוס מחסה, כי הוא הקרוב ביותר לדרך. בדרך ליציאה נתקלנו בפמליה המבקרת בראשותו של דוידי, ומכיוון שלא באה מכונית לקחתנו ונאלצנו להישאר — נלוויתי לסיור הפמליה. היתה זו הזדמנות להכיר את המוצב בצורה יסודית, דבר שלא עשיתי במשך כל הזמן הארוך ששהיתי בו.

בשעה שתיים אחר־הצהריים בערך, תפס אהרל'ה מקום בזחל"ם של המג"ד. אך אנו נשארנו. שלושה זחלים באו בזה אחר זה. ואני, הקצין וריקארדו תפסנו כיסה בחמ"ל והחליט לצאת כשם עד שייצא מקום בזחל"ם) רצנו לעבר הרכב המתקרב, מתאבקים באבק שרשראותיו וגלגליו. אך ההפגזה הבריחה אותנו משם ונאלצנו לחזור לבונקר. לבסוף הגיע זחל"ם מלא, שהסכים לקחת רק אחד. נסעתי איתו. נשארו ריקארדו והקצין. הדרך היתה איומה — נוסף לאבק הנורא נפלו פגזים בכל עיקולי הדרך.

מלמעלה הכין לנו חיל־האוויר מחזה מרהיב: שני פסי התעבות סילונים מצפון לדרום הסתמנו גבוה ברקיע, מעל לתעלה וגם בצד המערבי שלה. בעודנו נושאים עינינו אל־על, החריש את אוזנינו רעם מנועי הפנטום שחתכו את האוויר נמוך מאוד, כמעט מעל לראשינו, מזנקים אל מטרותיהם. פטריות ענק הסתמנו מעבר לסוללה הארוכה המפרידה בינינו ובין התעלה ואחריהם נשמעו קולות הפיצוץ העזים. אש הנ"מ המצרית היא עזה גם היא.

אני במחסום. ערבוביה של מכוניות ואדם. הכנסנו את המכונית למחסורת, והנהג כיבד אותי באפרסק „בוניטה", הראשון אחרי 24 יום. לאחר כמה דקות שאל אותי אם אני רוצה אבטיח. חשבתי שהוא מגרה ומתגרה בי לחינם; אך הוא הרשים ידו לארגזו והוציא אבטיח עסיסי. חיים משוגעים!

כעבור 20 דקות הגיע ריקארדו על מיכלית־מים. ציודו נראה כליל, אך הוא היה מאושר להגיע לצד השני של קנטרה. תמיד אמר שלא יאמין שגמר את המילואים עד שלא יהיה מעבר לקנטרה. הקצין עדיין בושש לבוא, וכשעברו 40 דקות נוספות התקשרתי בטלפון עם המעוז ומשם נמסר לי שהוא עלה על זחל"ם שהתקלקל אחרי [illegible] מטר מהמוצב והוא עדיין תקוע שם. לבסוף, כשהגיע, היתה השעה כבר חמש. נסענו בדהרה מטורפת לנח"לים, אך הקיוסק היה כבר סגור. בכל זאת חשבנו שתיה — בירה „גולדסטאר". היה זה כמו חלום שהתגשם.

עכשיו כבר ברור, כי בגלל הצורך להחזיר את הציוד לא נגיע הלילה הביתה.

[illegible] המשכנו את הנסיעה מנח"לים. כבר החל להחשיך כשהקומנדקר התקלקל ונעצר. איכשהו הצלחנו להגיע לסדנה באל־עריש, שם תיקנו אותו, ואחרי ויכוחים ומיקוחים יצאנו שוב לדרך. השעה היתה סמוך לחצות כאשר נכנסנו לבארי. ביקשתי שיחכו לי עד שאשאיר את חפצי האישיים ואמסור הודעה לשושנה. בשער שמר דרורי והוא הבטיח לסדר הכל.

באחת אחר חצות הגענו סוף־סוף לבסיס. המפקד חיכה לנו, הציע שנלך לאכול, שמע רשמים ודו"חות קצרים. הובטח לנו שרכב יחכה לנו בשעה 8.00 אחרי גמר ארוחת הבוקר, לקחת אותנו לגוש ומשם הביתה.

מקלחת ולמיטה. השעה שתיים אחר־חצות.

*

יום ד', 14.7.70

יום שסופו טוב הכל בא [illegible] מתח ורוגז.

קמנו ב־6.00 בבוקר, התרחצנו, אכלנו, החזרנו את הציוד וחיכינו לנהג. האוטו אמנם הגיע לנו, אך ללא נהג: הוא נסע הביתה על דעת עצמו. הציפייה המתוחה, ההתרוצצויות בין הקצינים בבסיס הגדילו את הרוגז. כולם מבטיחים לעשות משהו, ולא נעשה כלום. פגשנו שני חיילים מהיחידה שלנו, שנשארו בבסיס כרוכבה. לאחד מהם היה רכב והוא ביקש חופשה הביתה בהבטחה שכאשר יצטרכו אותו, יופיע מיד. ביקשנו אותו שיסיע אותנו לגוש והוא הסכים.

במשרד הקצינה האחראית על המילואים מצאתי חבילה על השולחן וראיתי שחבילה זו נשלחה אלי מהועדת הקשר שלנו, אך היא חזרה לגוש. בעברו את המזכירות הגיע הדואר ואיתו מספר מכתבים וחבילה שניה ששלחה לי שושנה. עמוס בשתי חבילות, צרור מכתבים וחפצים אחרים שמצאתי לבסוף את כתובתם — [illegible] חביות.

(סוף)

אגם של מי פלסטיק

מאת יורם קניוק

לפני כמה שנים שמעתי ברדיו תוכנית שאלות. אשה אחת שאלה אילו פרחים יש להביא לבית הקברות והמומחה ענה: לבנים. אבל תערוכתו של אגם היא בית קברות לפרחים מפלסטיק.

אגם הוא צרפתי ממוצא ישראלי, המוכר לישראלי הממוצע כמי שהנשיא פומפידו קנה אצלו קיר. מכיוון שערכי אמנות נקבעים היום על פי מי קנה אצלך תמונה ומה המחיר ששילם, הרי עצם העובדה שפומפידו, אותו שפינוזה של צרפת המודרנית, ועוד כמה שועים וחורים ראו את אגם כי טוב, דייה לעם ישראל. המוני צובאים על קירות המוזיאון החדש והכל מתפעלים מכך שאצל אגם אפשר לראות את התמונה מכל מיני צדדים, או שאיזה חור בקיר מפריח בועות, או ש־תארו לעצמכם, ותרחפנה עצמותיכם מאימה ותימהון, מחטי מתכת מתנועעות על לוחית של מגנט! עם כמה מן ההמצאות שראינו בתערוכה אפשר היה לא רק לשפר את מצב הטלפונים של מדינת ישראל (ששר הדואר שלה פתח את תערוכת אגם במלים נרגשות) אלא אף את מצב החשמליות שבלונדון, או את תאורת הגז של דיסלדורף. תארו לעצמכם שמאמנות זאת עוד תצא רכבת קיטור אמיתית הנעה במהירות עצומה של עשרה ק"מ לשעה (ישראלית, תנ"כית, קבלית, מיסטית).

ואגם אוגם אותנו. ציוציו וצעצועיו הבלתי משוכללים, הפרימיטיביים, המתארים קצוות של חוויה לעוסה ולא לתיאבון, תלויים במין גאון של אביונים שרק עיוור יכול היה לבכות למולם באושר. אנו שוכחים שבסיפור בגדי המלך לא המלך הוא הרשע אלא החייטים. הם הליצנים האמיתיים והם גם החכמים. ואגם הוא חייט מדופלם. הוא עושה אמנות קינטית אבל מכנה אותה בשמות התפורים מאריגים של יאוש וצלמוות. הוא גם מדבר על יהדות ולא תעשה לך פסל ומסיכה. אגם אינו סתם מלהג. הוא עושה את אמנותו מתוך דחפים יהודיים תהומיים, או כדברי שר הדואר והתחבורה תערוכתו "היא תערוכתו של אמן ישראלי גדול שעשה דרך ארוכה וסלל דרך משלו; שהצטייד בעושר השמור במקורות, כדי להעשיר באופן מקורי את חיינו אנו". נפלתי על ברכי והודיתי לאמן הגדול שהנה עד כה עניים ומרודים היינו. ונושענו. ואמרתי לו בלבי: ישמרך אלוקים, נקה ידיד ועבוד. אתה מביא עושר ואושר, הדר ויפעה לעם השם. הנה עד כה היינו עניים באמנים דגולים ועתה באת אתה, והמצאת את הזמן, את המימד הרביעי, את האמנות כמבע רליגיוזי, את הצעצועים כביטוי חווייתי עצום. ומה גם שלפי דבריך, אתה מטפל לנו גם בעניינים מדיניים, דבר שמנענו אפילו מיעקב אגמון. הנה אמר פומפידו (אשר על הטעם והתרבות) למר רוטשילד (ממציא האלף בית, כך אתה מספר בראיון): „איך אפשר להגיד עלי שאני אנטי־ישראלי, כאשר ביקשתי דווקא מאמן ישראלי שיכין את האולם האהוב עלי?" ואתה מוסיף ואני כורע עוד ברך ושוקע עמוק יותר לתוך ביצת הפרובינציה שלי, „אני מאמין כי רוב רעיונותי באו לי מתוך השוואה בין המחשבה היהודית לבין שורשי התרבות של הגויים. הפער בין השניים, הפיתרון והסינתזה, או האנטיתזה, שאני מנסה למצוא, אולי בכך יש מן הגאונות, משהו מרומם נפש, משהו מהטעם של מעשה בראשית".

הללויה.

והשר פרס מדבר על מקורות האסתטיקה במוסר־ההשכל היהודי ואיך ואיך. בקיצור, העתונות מלאה קול שדי וקול שרי וקול גאון העם, ואנוכי הקטן באלפי ישראל פוסע לי עקב בצד אגודל עם ההמונים לתוך אולמות המוזיאון ורואה את פרחי הפלסטיק האלה ואומר בלבי: אכן חציר העם. אבל זה לא משפט של סינתזה (אנטיתזה) יהודית גויית, אלא משפט של איש חכם שלא ידע שהגאונות שלו מקורה בתורה למשה מסיני.

■

לא. מה שפגום כאן אינו רק קול ההמון כקול פומפידו או רוטשילד או פרס. אלא עצם העובדה שבאמנות קינטית, באמנות משחקת ומשתעשעת, אין אגם אלא טירון. לעומת הפסלים היפהפים והמשעשעים של עמי שביט נראים צעצועיו של אגם כהעתקים פרימיטיביים של ציורי טוסקאנה. פעם היה בירושלים העתיקה ציור (אולי עודו שם) שאפשר היה לראות את עיני האשה (המאדונה? איני זוכר עוד) המצוירת בו, מימין ואחר כך משמאל. הלכנו לשם, היינו ילדים ואמרנו שזה נחמד. ובזה נגמר העניין. אמנות מצאנו במקומות אחרים. גם טובי החוקרים הירבו לדבר אז על שכיות החמדה של פראדו או טוסקאנה או הלובר או המטרופוליטן, ולא על התמונה הנ"ל בירושלים. עתה באים ומתפעלים מציורים מתועשים, עשויים בפרימיטיביות מבהילה ואומרים, תראה, זאת תמונה שרואים אותה מכל הצדדים, תראה איך מימד הזמן פועל! איזה יופי של בועות סבון רליגיוזיות... אבל בועות הסבון אינן יופי. הן סתם בועות סבון הבוקעות מקיר. שכן מר אגם ראה קולות כדברי השר על הטלפון המקולקל תדיר, פרס, ולא ראה אילו המצאות נהדרות הומצאו באמנות הקינטית, למשל על ידי שביט, בלא שליהג אפילו להג אחד על משיחיות או גאונות או על השפעת שבתאי־צבי, או הקבלה, או שיחה פרטית עם אליהו הנביא בשדרות האליזה, אחרי סעודת־ערב חגיגית אצל רוטשילד. עם שפינוזה זה של פריז, מר פומפידו אהובנו, משוש נפשנו.

עמי שביט יודע שאמנות קינטית היא משחק, היא שעשוע, היא אולי קץ האמנות. היא גיחוך נהדר ומקסים. היא בועת סבון. הוא פשוט יודע לעשות בועות סבון מבריקות במיוחד. כמו ניסים אלוני. אבל לבוא ולומר שבועות סבון אלו הן ציור או אמנות או שליחות אלוקית, נוגע קצת באותו אבסורד שעומד בתשתית חיינו כאן; את הנורמות לאמנות קובע פומפידו. וזה חבל, כי אמנות היא דבר יפה, אולי קצת עלוב, אולי ליצני, אבל נכאותה של האמנות היא גאוותה, והיא אינה שייכת לבעלי האגרוף אלא לבעלי הצעקה במרתפים.

פעם היו יצירות אמנות נמדדות באמות מידה משלהן. היום, כאשר איבד הציור את הכיוון והוא תועה בדרכים כדי להצדיק את קיומו, נמדדות יצירות האמנות (אם הן אמנות) על פי ברקן הזול, הפלסטי, ועל פי מחירן. בעולם המערבי איבדו החפצים את ערכם. כל אדם בעל אמצעים יכול להשיג היום כמעט כל מה שפעם היה בהישג ידו של מיליונר בלבד. מכונית פאר או יאכטה או בית מהודר או יהלום או רובי או מעיל פרווה. אמות מידה אלו לעושר נמחקו על ידי העידן הדימוקרטי. מכונית פאר בארצות הברית עולה לבורגני ממוצע פחות מאשר סימקה אלף לפועל ישראלי. והוא אינו יכול למוד את עצמו למול שכניו במכונית פאר. הוא צריך אמות מידה אחרות. וכאן נכנס הציור. אחרי שהציור מת נמצאה לו עדנה. הוא בסיס הזהב האמיתי של הבורגנות. כי מי שיש לו פיקסו עם אשה באדום על יד שולחן בירוק יש לו משהו בלעדי. לאף אדם אחר בכל העולם כולו אין ציור כזה. לאדם אחר יכול להיות ציור דומה, אבל ציור זה יש רק לו. וכך האמירו מחירי התמונות בעולם (ועתה גם בישראל) כי לבורגני המצוי חייב להיות מה שיש לשכנו, ויותר. וכך נהפכה האמנות, שכבר מתה ואולי אין לה עוד מה לומר, שהיא העתיקה מכל האמנויות והגיעה למיצויה הטראגי, הנורא והשגיא, להיות בורסה של זהב.

ולתוך משוואה זאת נכנס אגמנו. הוא חדשן, שכן הוא עושה תמונות בעלות כמה ממדים. הוא מתעש ציור, וזה לא כמו בית־החרושת שהיה, למשל, לרובנס. זה בית־חרושת כמו שבית־חרושת למיץ הוא בית־חרושת. ואם אפשר להביא שר שיאמר שחרושת זאת היא גם ערכית מושתתת מאוד על ערכי תנ"ך ומיסטיקה ומי יודע מה עוד, הרי התמונה מושלמת. פומפידו קונה. כל מי שרוצה להיות ולהראות מישהו חייב לעשות או לנסות לעשות את מה שעושה פומפידו, כלומר לרכוש עבודה של אגם. וכך עולה ערכו בבורסה, ומיד באים הסוחרים מארצות אחרות ומערים אחרות והעסקים אכן פורחים. ואם אפשר גם לתבל את הפריחה העיסקית הזאת במליצות ולהביא לפתיחה החגיגית שר בממשלה או מישהו אחר הקשור כל־כך לעסקי אמנות, איזה סוחר־בשר גדול, או מין פילץ כזה או מישהו אחר שענקותו האינטלקטואלית הוכחה מכבר, יבוא הכל על מקומו בשלום.

אלא שכמו בבגדי המלך, כדאי לאזרחים השלווים העסוקים בנהי על אודות תדורות חייהם העשוקה, להבין שכל מה שאינו קטן וצנוע ומחפש אינו חייב להיות חשוב כל־כך. למשל, התחנה המרכזית של תל־אביב, למרות גודלה וניפחה והיותה נכס עירוני שניתן כמתנה מעני לעשיר, לא תיכנס לנצח כמו למשל, אובליסק קטן אחד. כך שגודל וחסות (עירונית ממלכתית או בינלאומית) אינם משנים כהוא זה.

■

מזלה של הספרות שהיא צעירה מאוד ועוסקת עדיין במוחש ובמורגש, ושמוצריה אינם יכולים לשמש זהב של בורסה. כלומר, אם פומפידו או פרס יקראו את ג'ויס, למשל, לא יעלה ערכו של ג'ויס כמלוא הנימה. וזה כמובן לטובת ג'ויס.

האמנות הוויזואלית, הצורנית, גוססת לפני עינינו במין עצבות. הניסיונות שלה כה עגומים עד שאולי צודקים אלה הרואים את הפארסה כמוצא יחיד. ציירים שפעם הלמו במצלמה בכל אמצעי המופשט, מחקים היום את המצלמה ופשוט עושים ציור שהוא יותר צילום מצילום. אבל מי שאינו רואה את האירוניה אינו רואה את העיקר. ואחרים בונים דברים בנירוסטה, פסלים שהם ספסלים או נדנדות או דברים זזים, נעים, קינטיים, וילדים מכל הגילים יכולים לבוא וליהנות. ריגשה אין כאן, רגש אין, חוויה אין. אין בוכים ואין צוחקים. אבל לפחות משתעשעים. הלא כן המפורסמות הוא שכאשר משהו גדול שוקע הוא בוכה בכל ענות או צוחק. מי אינו זוכר את שקיעתה המבעיתה של רומא, הזורכת בדמנו. בועות סבון ופארודיות, צחוק ושחוק ופלסטיק תוצרת העולם העתיק. אבל האמנות הגדולה היתה זו שבראה דברים מתוך מסעות נוראים ומצולקים לתוך התודעה המיוסרת של אנשים שבורים. אגם שלם מדי. נאה מדי. נקי מדי. שלא כמו עמי שביט הצוחק לעצמו ונהנה מעצם המשחק חושב אגם שהוא יוצר אמנות. שהוא רמברנדט של קונצים. הוא אינו יודע שבושים ורמברנדטים אינם תגרנים של שוק. שהם אמנים הבוראים במין נהי בורא אפילו, אם הדברים יוצאים לפעמים מצחיק. בא אגם ועושה לנו הוקוס פוקוס כמו קוסם של שכונה שלא ראתה שום סרט של וולט דיסני, ורוצה שנתפעל. הוא עושה הכל כדי להרשים. הוא כה מתאמץ להרשים. האמנות שלו היא ברק חיצוני זול וצעקני. אבל איך אפשר להתפעל מן החיצוניות הדלה ומהאינות הפנימית כאשר כל צעצוע בחדר הילדים של בתי הקטנה עולה בהוקוס־פוקוסיות שלו על כל כתבי אגם בע"מ?

כי אם צעצועים, אז דיסני־לנד. אם כבר, אז כבר. בבקשה. אם תעלולים, אז תעלוליו הנפלאים של עמי שביט שראינו לא מזמן באותו מוזיאון. תעלולים שאתה עומד מולם קצר נשימה. ואז אתה שותק יחד עם האמן והולך להרגיש במקומות אחרים. אצל אמנים אחרים. כאן אתה בא להשתעשע. אבל האם אגם משעשע? הוא משעמם.

■

הוא מעמיד פנים. הוא עושה דברים מגושמים ומפוצלחים. הוא מיסטיקן, אגם זה, הוא יהודי, לא כמוני וכמוך, אלא מקצועי, כזה שהיהדות היא לו כרטיס כניסה לארמונות של פומפידו. זה יפה מאוד. הסיפור יפה יותר מן המעשה. כי אני לא מכיר אישית את אותו בר־מזל שהתקין את האסלות בארמון אליזה, אבל אני משוכנע שכאשר יצא רוטשילד (ממציא התרכיב נגד דבר) מבית השימוש המלכותי של פומפידנו, ולבש את ארשת הרצינות שלו, אמר לפומפי, פומפי שרי, איזה דבר נהדר יש לך שם במקום ניאגרה. ופומפי אמר. אמן פרסי עשה לי את הניאגרה הזאת. מאחוריה יש פילוסופיה. אתה מבין אדמונד

(המשך בעמוד 24)

ימים של אש

(המשך מעמוד 17)

מטוסי „מיג־21" הגיחו מכיוון מערב, חודו כ־300 מטר והטילו משהו שהשמיע פיצוץ עמום. כנראה בידונים (מיכלי־דלק ניתקים) או פצצות שלא התפוצצו. הפעם הייתי בעמדה וראיתי אותם בגודל טבעי פורצים מזרחה ומתרוממים, כשבטנם הפוכה למעלה, חזרה לצד מערב. מאחת העמדות ירו עליהם צרורות ארוכים. מרוב התרגשות התניק אחד החבר'ה בקנה הלוהט וחטף כוויה.

אספקה לא הגיעה היום. סיגריות אין, קרח אין — חסרים גם דברים רבים אחרים. השתיה תפלה בחום המחניק. קרח, שהיה מצנן את השתייה, חסר כבר יומיים.

*

יום ה', 9.7.70

בערב היתה שיחה מאלפת בין החיילים על המפקדים — אין כמוהם לחוש ולדעת מי מפקד טוב ומי גרוע. יש להם אינטואיצ'יה בריאה ועין בוחנת. לדבריהם ישנם סוגים שונים של מפקדים: אחד „מטרטר" את החבר'ה בבסיס, קפדן, מריץ אותם, דורש מהם שלמות, אך בקו מתגלה אופיו האמיתי. הוא דורש שיקראו לו בשמו הפרטי, שיראו בו אח מבוגר יותר, הוא משתדל להקל על החיילים ומשמש להם דוגמה. בעת מצוקה, קרב, או היתקלות — הוא שקט, בטוח, נחליך.

לעומתו ישנו המפקד המטורזן, המבלה את זמנו בבסיס בציד־חתיכות, מציק לחניכיו בקטנות ומשתדל להראות להם „נחת זרועו". בקו הוא עושה במכנסיים. דואג לנוחיותו על־חשבון פקודיו.

הטיפוס השלישי מכונה „הדיהה". הוא בעל אופי פראי; הדורש הרבה מעצמו ומאחרים. צמא־קרבות, שלגביו מקדשת המטרה את האמצעים. בבסיס או בקו הוא לא בלאה מלהבוע, ואינו עוסק „בקטנות" כמו, למשל, דאגה לחייל.

עדיין אין חשמל. הכל מסודר, לכאורה, החוטים חוברו, הכל נבדק, אך מתברר שהגנרטור אינו תקין. לפני־הצהריים הופעל החשמל, אך התקלקל שוב.

היום היו התקפות מאסיביות של חיל־האוויר בגיזרה שלנו. שוב, כמו ביום הראשון, ניתכו עלינו רסיסים לוהטים מכל הגדלים מהצד השני של התעלה.

היום התברר סופית שהמטוסים המצריים הטילו עלינו אמש שני בידונים, ולא פצצות כפי שחשבנו. כנראה התברר להם שמטוסינו חגים באוויר מעליהם ומיד חזרו על עקבותיהם, אחרי שנפטרו ממיכלי הדלק.

היום הצטלמנו שוב. החבר'ה מציעים לי תצלומים על ימין ועל שמאל. היום נודע שעיכבו את זמן ההחלפה ל־19 בחודש. מובן שקיימת מרירות.

שוב אני שומר בנקודות תצפית על הצד השני. שעת בין ערביים של נחושת. עננים נמוכים, במערב צבועים בשלל גוונים ומתחתם מתנוצצים אגמי המים המוקפים סוף וירק. איזה נוף משגע. הצבעים מתחלפים במהירות על־פי מהלכה של השמש — מנחושת אדמדמה לבוהק פז, ושוב לאודם הכלילי. אגמיות ושחפים מהלכים בשלווה על האדמה החומה ובולטים בלובן בנצוצותיהם המבריקות. שלווה ושקט שוררים בכל, בתי הכפר הרחוקים, הבתים הנתוצים שעל קו־המים, אנטנות קטועות, עצים גדומים; חסר הנוף האנושי. לאט־לאט הופכים הצבעים להיות כהים ועזים יותר, הסהר עולה, נצנוצי הזהב שבמים מפנים את מקומם לנצנוצי כסף, הבוהקים באדוות הגלים הקלילה. זהו נוף של שלום — לא של מלחמה.

*

יום ו', 10.7.70

השכמתי קום, ויתרתי על המיטה לאחד החבר'ה שחזר מהשמירה ולא נמצאה לו מיטה. „לקחתי יוזמה" ועשיתי לו כוס־קפה במטבח, קפה כדרכי — חזק וריחני „לחיזוק האישיות". פגשתי שם את הקשר, אישיות מיוחדת במינה. בחור צנום, ממושקף, בעל פני תמהוני, קצר־רואי, ממשש ובודק מקרוב כל חפץ הנקלע לתחום ראייתו. הוא סיגל לעצמו חיתוך דיבור בוקשה מאולץ, משתדל להדביק לעצמו את הביטויים הקרביים של הלוחמים — בהצלחה חלקית. בפיו הם נשמעים מוזרים. הוא סובל מרגשי נחיתות ועונה רק אם קוראים לו בשניה ובשלישית. תפקידו הוא מן החשובים שבמוצב, אך רוב עיסוקיו עם המכשירים. לכן הוא גם האיש שדרכו משיגים קשר הביתה.

הבוקר התקשרתי הביתה פעמיים, בכל פעם הרימו את השפופרת, נשמע קול חלוש והקשר ניתק.

גם הדואר לא דופק כהלכה. עד היום לא קיבלנו שום דבר מהבית, למרות ששלחו לי מכתבים וחבילות.

*

שבת, 11.7.70

עוד שבת עבר בשקט יחסי — הדבר היחידי שהזכיר את השבת היה היין. אתמול נודע לנו שמארב שלנו הרג חמישה מצרים בחילופי־האש. לנו נפצעו שניים פצעים קלים. החלו חילופי משמרות בפיקוד על המוצב, לקראת החלפת הפרסונל. במקום חיילי הסדיר תהיה פה יחידת מילואים, אף היא מהצנחנים. לפי המידגם הראשון עושה רושם שזו תהיה יחידה לעניין, חבר'ה מנוסים, בוגרים יותר, אנשים שאיכפת להם. הסדירים החלו לגלות סימני אדישות וזלזול (וזה הגורם העיקרי לאבידות ולפגיעות האחרונות).

ריקארדו רצה לצאת את הבונקר הבוקר, אך עיכבתי אותו בתואנה כלשהי. לבסוף, כשהתכונן לצאת, זועזע לפתע הבונקר בפיצוץ חזק. כל הבונקר התמלא אבק ועשן וריח של אבק־שריפה. הפגז התפוצץ בדיוק בפתח, שם מתאספים החבר'ה לשוחח כשאין חשק להיות בפנים. ריקארדו ניצל בנס.

זו לנו שבת אחרונה פה. — לפיכך אנו נזהרים יותר מן הרגיל. חבל להיפגע לפני הנסיעה הביתה.

הבוקר, באמצע מקלחת קרה ומרעננת, זירזו אותי המפקד „להתחיל במלחמה". זו הפעם הראשונה שהמלחמה חיכתה לי עד שאגמור להתקלח ולהתלבש. מיד כשהגעתי לפתח הבונקר, חלה התפגזות שלנו על העמדות ממול. תשובתם לא איחרה לבוא.

*

יום א', 12.7.70

הרגשה טובה היא לקום עם שחר, כשהכל ישנים את שנתם, חוץ מאלה שבתפקיד. האפלה בשלבי נסיגה, השמיים עוד קרובים מדי לאדמה. האוויר קופא על שמריו ללא־נוע. הדגל שבמרכז המוצב תלוי רכון־ראש, כסוג רטיבות מלחות הלילה. סרט־הבד שתלינו על האנטנה, כדי לדעת את כיוון הרוח, שמוט. הסיור והתצפיות, שצריכים לנוע מוקדם אל יעדיהם, מהלכים בטורים עורפים כצלליות, בתנועות מנומנמות. נשמע רק קול הלחישה של המפקדים המזרזים את הטורים לנוע.

זהו היום שלפני האחרון לשהותי כאן. עכשיו מתכוננים מחליפינו לנסוע לבסיס, להתכונן ולהצטייד להחלפה.

כל השיחות מתמקדות בנושאי הארכת השירות, או על הביקורים שנערכו כאן. בזמן הקצר שהייתי כאן הספקתי לראות את כל הקצונה הגבוהה בצה"ל, חוץ מ„הבוס הגדול" — העתיד, לפי השמועות, לבוא לכאן היום.

אני שקוע במחשבות אלה, מנסה להעלות בזכרוני את אירועי אמש, בעוד הכדור האדמדם מתחיל להתרומם מעל לערפילי המזרח. ברגע זה מבקש ממני המכשיר לדווח על מזג האוויר: „רוח אפס, עננות 2/8 נמוך מצד מזרח — ראות בינונית בגלל אובך", אני משיב אוטומטית.

ביקר אצלנו דן לנר, מפקד הכוחות המשוריינים בסיני — גבר סימפטי כבן 55, חבר קיבוץ נאות־מרדכי (קיבוצו של הטבח), ובחיוך של טוב־לב שאל אותי לתפקידי — כנראה בגלל הזקן הסבוך שלי, שהתחיל להאפיר משערות לבנות שהתרבו בו, והופעתי השונה — במכנסיים קצרים, עישון מקטרת — שמשכו את תשומת־לבו. כשעזב את המקום, לא שכח לעבור שוב על ידי ולברך אותי לשלום.

סגל ההחלפה של המעוז — צנחני המילואים — נוסעים היום לאימונים. רובם קיבוצניקים, אתמול לפנות־ערב התפתחה שיחה מעניינת על הקיבוץ. הוויכוח החל מתשלום המענק למשוחררים ועבר למיסים, רווחים, נזקי בטחון וכו'.

את הערב בילינו בבונקר, בצפייה בתרגיל פשיטה על המוצב. יזמתי שירת בציבור והיה נחמד, אך חסר לנו משקה.

מפקד המוצב החדש (איש־מילואים, בן קיבוץ משמרות) מוצא־חן בעיני. לוקח את העניינים ברצינות ובמרץ ומשתדל לתקן ולשפר ככל האפשר.

בבונקר חחמ"ל (חדר־מלחמה) פגשתי בסגן־אלוף אחד, שהיה עסוק ליד הטלפון. משהו בו היה מוכר לי — אך לא יכולתי לזהותו או להיזכר בו — גם שמו היה לי מוכר, אך זכרוני בגד בי. בהתחלה חשבתי שהוא ממעוז־חיים, כשדיברנו התברר שגם אני מוכר לו, רק שאינו זוכר מאין וממתי. כשזיהיתי את עצמי, החל לצחוק — הזכיר לי שהוא יוסי, אחד משחקני הכדור־יד שהיה בבארי, ושעבדנו יחד במטע. הוא התבגר מאוד, הכרתיו כבחור צעיר בעל מרץ רב, ואילו היום נראה מבוגר מגילו, אפילו מבוגר יותר ממני. הוא הכיר אותי על אף הזקן הסבוך שגדל לי פרא. עכשיו הוא מג"ד במילואים, ויהיה אחראי על הגיזרה הזו למשך התקופה הקרובה.

בינתיים עליתי לעמדה ויוסי המג"ד הצטרף אלינו כעבור זמן, הוא הגיע עם הסיורים הרגליים כדי לעשות הכרה עם המקום. בעוד הוא מדבר אתי, עשה תנועה אינסטינקטיבית, כמגרש זבוב מאזנו, וקרא לכולם לתפוס מחסה. זה היה בדיוק ברגע ששריקת פגז חלפה מעלינו. הפגז נפל לא־רחוק ואחריו באו עוד כמה פגזים. המתח גאה. ההפגזות היו פראיות יותר מבכל יום אחר. כל הלילה נמשכו חילופי־אש מנשק קל וארטילריה.

לילה אחרון. שמירה אחרונה.

השקט מופר מדי־פעם על־ידי צרורות נותבים. צלליות מתקני־התעלה המשתקפות במים מעניקות חירות לדמיון. רק לפני לילות מספר הזעיק שומר את כל המוצב, נדמה לו שסירה עם אנשים מתקרבת לצד שלנו. אחרי בדיקה התברר, שהיה זה

חיים בר־לב:
מבט חד קדימה
לעבר חייל צה"ל,
במעוז.

התעלה קו בר־לב, מלחמת התשה 1969

מוצב צה"ל בשיחזור מדויק ומדהים!
אם היית בקו - תרגיש „בבית"
אם לא היית - בא לראות כיצד חי
ולחם צה"ל במלחמת ההתשה

ארמון שלום

מוזיאון השעווה הישראלי „עם" - המקום בו נעצר הזמן

היא נימפת ים

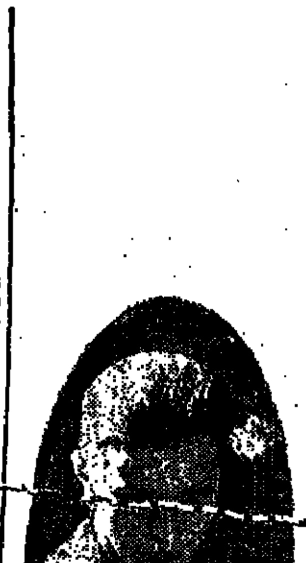

היא פעילה, מושכת ואוהבת להשתכשך בגלי הים. היא גם נתגית מזות במשך כל הקיץ. משום שבת הים הקטנה והפקחית הזו משתמשת בטמפוני טמפקס הנישאים בפנים. הם מעניקים לה את כל החופש והנוחות להם היא זקוקה ללא בעיות של סיכות, תחבושות או חגורות.

ללא סיכות
ללא תחבושות
ללא חגורות
ללא ריח

עם טמפוני טמפקס אין כל דאגה. הם פותחו ע"י רופא. הם רכים ונותנים לה הגנה עליה היא יכולה לסמוך החל מן הפעם הראשונה. סילוק לאחר השימוש אינה בעיה. הכל נשטף באסלה.

זכך, בין אם את נימפת־ים ובין אם את סתם אוהבת לטופף סביב הבריכה, טמפוני טמפקס מבטיחים לך את ההגנה לה את זקוקה.

החל מן הפעם הראשונה...

טמפוני TAMPAX

הגנה סניטרית לשימוש פנימי

מיוצרים רק על־ידי חברת טמפקס בע"מ, הוונס, אנגליה.

להשיג בבתי מרקחת, בתמרוקיות ובסופרמרקטים. המעוניינות בקבלת דוגמאות וחומר הסברה ישלחו 70 אג' בבולי דואר אל היבואנים: איזווסט אימפקס בע"מ, רח' ירמיהו 36, ת"א.

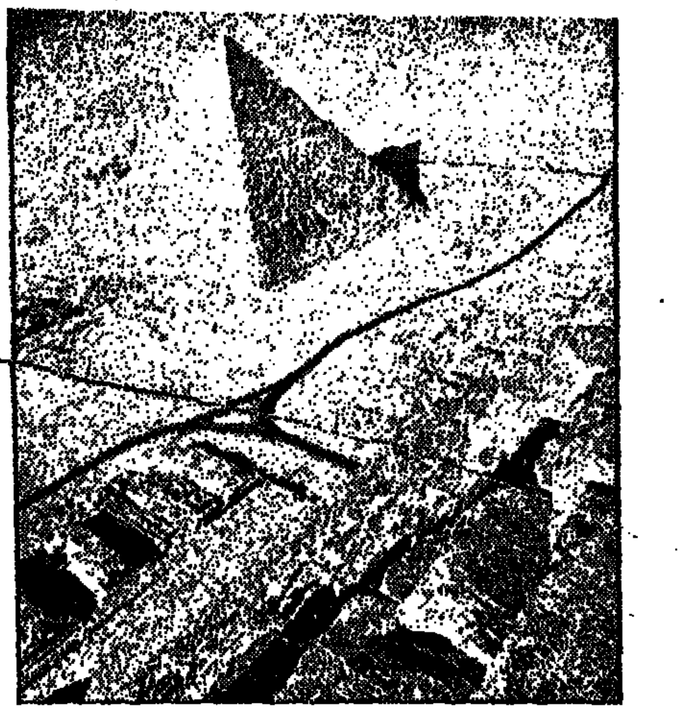

מימין: התיירות מחייבת את מצרים לסלילת כבישים מואצת; משמאל: את המכוניות החדישות בעולם אפשר לראות במכה, ביטוי העליה לרגל

כיום נודעת משמעות חדשה לעולם הערבי: עושרו בנפט ולהיטותו אחר פיתוח הפכו אותו לשוק מתפתח בשביל יצוא מערבי, וענף התיירות מושך מספר הולך ורב של אנשים. בעבר ביקרו בעולם הערבי בעיקר אנשי צבא וניסיונרים, או סיירים וארכיאולוגים. כעת מבקרים שם גם תיירים.

אך מנקודת־הראות של הספנות, יש מגרעת לאיזור זה, מדינות ערב מייבאות הרבה יותר משהן מייצאות (למעט נפט). בביירות, שהוא הנמל הפעיל ביותר בעולם הערבי, מורקים בכל שנה כמות גדולה פי שלושה מזו שמטעינים. מאחר שעוד לא הומצאה אניית־משא שתהפוך למיכלית־נפט, עשויה תנועה חד־סטרית זו להימשך ולגרום לייקורו של היבוא לעולם הערבי (כדי לכסות את היצאות דרכן חזרה של האניות הריקות).

לכן עוד לא הגיעה שיטת המכולות לנמלים הערביים. הציוד יקר מדי, ואין חברת־תובלה המעוניינת לשלוח מכולות מלאות ולהחזירן ריקות.

עלתה יוקרת הנמלים

כאשר נסגרה תעלת-סואץ כתוצאה ממלחמת ששת הימים, ביוני 1967, היו שניבאו שואה לסוחרים הי־אירופיים. למעשה למדה הספנות העולמית לחיות בלי התעלה. מיכליות רבות חדלו להשתמש בתעלה כבר ב־1966, משום שהן נעשו גדולות מאוד. שני שלישים מן המיכליות הפועלות כיום אינן יכולות לעבור בתעלה, שעומקה 38 רגל ואין היא רחבה די־הצורך.

סגירת התעלה המיתה את נמל פורט־סעיד, שטיפל ביותר מעשרים אלף אוניות בשנת 1966—67 ורק ב־110 אוניות בשנת 1967—68. סגירת התעלה הרסה את עדן, שהיה אחד הנמלים העסוקים ביותר בעולם. אבל נמל אלכסנדריה משגשג, ונמל ביירות עולה כפורח. אם תיפתח התעלה מחדש (ומעריכים שאפשר להכשירה לפעולה תוך שישה חודשים) יצאו נמלי פורט סעיד ועדן נשכרים, אבל ספק רב הוא אם נתיב־מים זה ישוב ויהפוך לעורק חיוני. מבחינה מסחרית, ירד המסך על תעלת־סואץ.

אבל נמלים ברחבי העולם הערבי נעשים חשובים יותר ככל שגדל הביקוש לנפט במערב וככל שגדל היבוא הערבי.

יש חברות ספנות לאלג׳יריה, כוויית וסעודיה. עיראק מפתחת ציי־מיכליות. באחריין נבחרה על־ידי אירגון המדינות מייצאות הנפט (אופ״ק) כמקום שבו ייבנה מיבדוק צף גדול, ולידו מספנה לשיפוצים. דובאי, שהיתה נידחת בעבר, הקימה חברה לבניית המיבדוק הצף הגדול ביותר בין אירופה לבין המזרח הרחוק. יש הצופים תחיית של עידן שבו יקשר המזרח הרחוק את הסחר הימי משני קצות העולם, כפי שהיה הדבר בימי הכנענים.

ומן הנמלים, אל תוך היבשה — אל הרכבות והכבישים. היו ימים שבהם היו מסילות־ברזל חלק מחלום אימפריאליסטי: רכבת ברלין—בגדאד; רכבת קאהיר—כף־התקווה־הטובה... כיום השיקול הוא מסחרי בלבד.

מצרים וסודאן נהגו פעמיים: בתקופה הקיסרית הניחו בהן מסילות־ברזל, וכעת חידשו את הרשת. הרשת המצרית מקשרת את ערי החוף שבצפון עם מרכזי הייצור שבדלתה, ואחר כך נמשכת במקביל לנילוס דרומה אל אסואן. בסך הכל, כ־6.500 ק״מ של מסילה. האוכלוסיה הצפופה שבעמק הנילוס, ויבול הכותנה והאורז, מספקים תעסוקה רבה לרכבת. מצרים אינה מתכננת את הרחבת הרשת, אך עומדת להשקיע 310 מיליון לירות מצריות בשיפור השירות ובחידוש הציוד, תוך העשור הזה.

אגם נאצר שמעל לסכר הגבוה באסואן מנתק את רצף המסילה, אבל בואדי חלפה — על הגדה הדרומית — מתחילה הרשת הסודאנית המגיעה אל חארטום. יש שלוחות לדרום־מזרח, אל גבול אתיופיה, ולדרום־מערב, אל צ׳אד. אבל הקו העיקרי נע מפורט־סודאן שבחוף ים־סוף — הנמל החדיש היחיד של סודאן — אל המרכז התעשייתי, דרך אטברה, חארטום, איזור ג׳זירה הפורה, איזור הפיתוח החקלאי החדש בראהאד — ובחזרה. קו נוסף מתמשך אל הרי ים־סוף, מצפון לנמל, שם יש מירבצים דלים של מינראלים.

על פי תוכנית־עשור שנועדה לשנות השישים, צריך היה להאריך את הרשת מניאלה (התחנה הסופית המערבית, כיום) אל גניינה שליד גבול צ׳אד. אבל המרד הדרומי מנע את הגשמת התוכנית הזאת. בבוא השלום, מחייב פיתוח האיזור הנחשל הזה את חידוש התוכנית.

גידול בקילומטרז׳

במצע העשור הקודם הביעה חברה יפאנית נכונות לחניח 1,150 ק״מ של מסילה בין סודאן לבין ניגריה — כפי הנראה במגמה ליהנות מן המינראלים הרבים של איזור הסהרה. מינראלים אלה הם הגורמים להצלחתה של המסילה באלג׳יריה ובמרוקו, שכן פוספטים וברזל תופסים באותו איזור מקום שני אחרי הנפט של אלג׳יריה. את שתי הרשתות הללו מרחיבים במהירות. בברוצת 1970 חל גידול של 12 אחוזים בתובלת הרכבת במרוקו. אלג׳ידיה החלה בשנים האחרונות לחדש את הציוד. חברת ג׳נרל מוטורס סיפקה 40 קטרי דיזל ב־1970, ועוד 45 יסופקו באביב זה. גרמניה המזרחית תחליף 30 קטרי חשמל בקו עפרות־הברזל אואנזה־אנאבה.

גידול ניכר יחול עם בניית 1979 הקילומטרים של מסילת־הקישור ממיכרות־הברזל בתינדוף, בפינה הדרום־מערבית של אלג׳יריה, אל נמל שייבנה מדרום לאגאדיר במרוקו. קו אחר, בן 600 ק״מ, יונח מזרחה.

מדינות המאגרב, כולל תוניסיה, נכנסו לאחרונה בתנופה רבה לשיק הפירות והירקות. צפון־אפריקה קרובה למדי לאי־

(המשך בעמוד 60)

חיים פרג' ואחיו

מאת אלי מוהר

הסופר הקנאדי סטיפן ליקוק מספר באחד מסיפוריו כיצד התאווה להיות מיליונר, ובידעו שכל המיליונרים היו פעם עניים והגיעו העירה ללא פרוטה בכיסם, נוהג הוא מדי פעם לצאת את העיר, ולשוב ולהיכנס אליה ללא פרוטה, בתקווה שגם לו יארע הפלא. אכן, לאגדת ההצלחה יש כבר נוסחה מוכרת, אפילו שגרתית. אולם למרות זאת יש בה עדיין משהו טרי מאוד ורענן, ודומה שהבריות מוכנות תמיד לגלות עניין רב בזיגזגים המפליאים אל העושר. הסיבה לכך אינה רק יראת־הכבוד שרוחשים האנשים לכסף ולמצליחים; סיפורי הלכלוכית שהיתה למלכה, הברווזון המכוער שהיה לברבור, פועלים זה זמן רב בהצלחה לפי אותו רצפט, והפסיכולוגים יכולים בוודאי לספק בנקל תשובה, ולהסביר מה מושך את האדם מקטנותו למעשיות מסוג זה.

סיפור ההצלחה של חיים פרג' ואחיו הוא סיפור קלאסי ממש: ההתחלה הקשה, ההתקדמות העקשנית שבסופה מביאים הרצון החזק, ההחלטה הנחושה, המסירות והאהבה למקצוע, את ההצלחה הגדולה. בעוד שבוע תיערך בתל אביב, בנוכחות אלפי מוזמנים ובחסות ראש העיר יהושע רבינוביץ', חנוכת בית פרג', שבו ישכנו מעתה האולפנים ומעבדות הצילום של האחים פרג', ובו תגיש החברה את שירותיה לקהל חובבי הצילום הרבים הנזקקים להם.

חריצות

ביטוי „חלום שנתגשם" משתמשים פעמים הרבה, לצורך ושלא לצורך, אבל בית פרג' החדש הוא באמת דוגמה טובה לכך. ראשית מכיוון שזהו חלום באמת פאנטאסטי, ושנית מכיוון שהוא התגשם במהירות מפתיעה ובדיוק מתמיה ממש. חיים פרג' מספר כי הבניין הגדול שבשנים האחרונות שאף להעביר אליו את עיסוקיו ולרכזם בו, לא היה כלל וכלל ערטילאי בדמיונו. היו לו רעיונות ברורים ביותר בכל הנוגע לאופיו, לאווירה שתשרור בו ולמראהו. הוא רצה שהבית יראה כמין בן מואר, טרופי כמעט, וכשאתה מתקרב לבניין ורואה את חדר הקבלה הגדול, שמסביבה, ובתוכו שיחים ופרחים ועצים, אכן נדמה לך לרגע שאינך בתל־אביב, ואותה נוכח שהמציאות שבה יפעלו מעתה עסקי הצילום של חיים פרג' היינה עשירה ממש כדמיונו. בית פרג' — הקרוי על שם בעליו לפי מיטב מסורת ההצלחה האמריקאית — שוכן במה שהיה פעם קולנוע ארמון־דוד. חבית הוקף גדר קרשים המסתירה אותו מן העוברים והשבים, ואין ספק כי ביום הפתיחה, עת תוסר הגדר, יקבלו טיילי דיזנגוף הלם לא קטן.

לא היינו מרחיבים את הדיבור על חבית כשהוא לעצמו, לולא יעמוד מעתה כעדות — נמלצת ללא ספק — לכוחן של כמה תכונות שאותן הזכרנו כבר קודם לכן. לולא היו לו לחיים פרג' תוכניות גדולות לעתיד, היינו אומרים כי הבית הזה חותם את האגדה. בבית זה „הם חיים באושר ובעושר עד היום הזה", ולבית זה יוליכו הורים את ילדיהם, יורו באצבע ויאמרו: אתה רואה? עליך להיות חרוץ והחלטי כמו האדון פרג'.

אידיאל

כשפוגשים את חיים פרג' קל יותר להבין כיצד הגיע במהירות כזאת להצלחה כזאת. הוא גינוני, שלו, מאיר פנים ובעל קסם־אישי מובהק, ועם זאת שופע כוח ומרץ. למרות שעשה ימים ולילות, יחד עם אחיו, בעבודת שיפוץ חבית, אין הדבר ניכר בו כלל, פרט לכך שהוא שמח וכמעט נרגש למחשבה שבעוד שבוע יוכל לשוב ולעסוק רק בצילום, שהוא קודם־כל אהבתו הגדולה, ורק אחר־כן, נאמר זאת באחריות מלאה, מקור פרנסתו. הוא מסייר בבית, מטביר כל פרט, מראה את פינותיו השונות של אולם הקבלה, את אולפני הצילום הגדולים שבהם הוא מתעתד להפעיל שיטות עבודה משוכללות, את המקלחות וחדרי האיפור הצמודים להם. „אני רוצה שבזמן הצילום תהיה לכל אחד הרגשה טובה", הוא אומר, „אם זאת כלה, או ילד, או סופר שצריך תמונה". בביתו החדש הוא השקיע „כמה מיליונים", אומר הוא, אבל זה היה האידיאל שלו — „בית עם אווירה נעימה, אווירה של אמנות, עם טבע לא מלאכותי. צילום היא עבודה הדורשת רוגע ומחשבה, אך יש בה מהח, ואני מקווה שהאווירה תפיג את המתח הזה גם אצל הצלם וגם אצל הלקוח. לפני חמש שנים הייתי בגרמניה ואמרתי לחברים שאני מקווה שתוך עשר שנים אקים את בית פרג'. אני מאושר שהגשמתי את זה חמש שנים לפני הזמן שקבעתי לעצמי".

באולם הקבלה מוצגים ציורי צבע גדולים של חיים פרג'. בהיותו טרוד בשיפוצים לא היה לו זמן רב להכין את התצוגה הזאת, עד שלבסוף, בבוקר שבת אחד, נכנס למכוניתו, מצלמתו עימדו, ושב אחרי שבעה ימים ו־4500 קילומטרים, עם תצוגה מוכנה. זוהי תצוגתו הראשונה. אך בגאלריה, המצוית בקיבת הקרקע של בית פרג', יוצגו בעתיד תערוכות נוספות.

בטחון

הוא התחיל לצלם בגיל תשע, בארץ מולדתו עיראק. כעבור חמש שנים, ב־1951, עלה ארצה. ב־1956 פתח חנות קטנה בפתח־תקוה. זאת היתה ההתחלה. „התקדמתי בתנאים קשים, מייגעים. לא היה ציוד, אך תמיד ידעתי להעריך את מה שהיה לי. בימים הייתי מצלם, בלילות מפתח, וכך למדתי. בלי בית ספר, על ידי נסיונות רבים מאוד. אבל לשום דבר אי אפשר להגיע בקלות. פתחתי חנות קצת יותר גדולה והצירפתי אלי את אחי סמי, שהוא יד ימיני. הוא נכנס למעבדה. כיום עובדים אצלנו 60 איש, ולמעלה ממחציתם הם בני המשפחה. הם מחזיקים בנקודות המפתח בכל האגפים. אחי השלישי, מאיר, מנהל את החברה מבחינה ארגונית. ובסך־הכל אנחנו עשרה אחים ואחיות. לפני שש שנים הגענו לתל־אביב, והיינו נורא מופתעים מן ההצלחה. בהתחלה הקהל פחד להיכנס, כי זאת היתה חנות גדולה כבר אז, גם בקנה מידה תל־אביבי. אבל אחר כך התרגלו הלקוחות בנהירות גדולה".

שלבות

איך מסביר חיים את הצלחתו הגדולה? „הצלחה לא באה בגלל פרסומת דברים כאלה. פרסומת מביאה את הלקוח לדלת, אבל לא יותר. בנו תלוי השאר. בהצלחה אין סוד, לא למדתי את זה בשום מקום, ואני מוכן ללמד כל אחד. קרו לי מאות מקרים שהייתי צריך להיגהל בגללם, מאות מכשולים. אבל תמיד הסתכלתי אל המטרה. יש לי ביטחון עצמי. זה לא סוד, אני מאמין בעצמי, וזה נוסף לכישרונות שאולי יש בי.

„לפני שש שנים לא הכירו אותנו בתל־אביב. היום צריך להזמין תור חודשיים מראש. יש לנו ציוד משוכלל שאין כמוהו בארץ, אבל ציוד הוא רק אמצעי טכני שכל אחד יכול לרכשו, ולא מפתח להצלחה. בצילום יש דברים שאפשר ללמוד בבית־ספר ויש דברים שאי־אפשר ללמוד. הדברים האלה הם העושים את ההבדל בין צלם לצלם, והם העיקר; איך לתפוס את הציוד, איך לשמור עליו, איך להתייחס ללקוח. אני קפדן מאוד וזה משפיע על הסביבה; אצלנו לא קורה שעבודה אינה מוכנה בזמן. פשוט לא קורה. ובארץ לא רגילים לזה. אבל בסך הכל גם אני לפעמים מתפלא. אני רק בן 30. לא נולדתי בעל הון ואת כל זה עשיתי רק מעבודה, מעבודה בלבד. וזה לא רק בגלל כוח הרצון. זה לא רק זה. כשאני למשל עושה הגדלת צבע כמו שאתה רואה כאן, אני עושה 10—15 טסטים. וכל טסט לוקח שעה וחצי. אבל אני לא מוותר עד שזה יוצא בדיוק כמו שאני רוצה. כי למה לוותר? למה לא יכולה להיות קיצוניות, שלמות?"

הנטיה הזאת לפרפקציוניזם, הניכרת בכל פינה בבית פרג', היא גם אחד הגורמים להקמתו.

חיים פרג' · סיפור קלאסי של הצלחה

זה איננו הגן הבוטאני של פאריס, ולא גן טרופי כלשהו באיי הוואי -- אלא אחת הפינות בבית פרג', בו ישכנו האולפנים ומעבדות הצילום של האחים פרג' בת"א

תחבורה בעולם הערבי

מאת יוסף רז

רק בשנים האחרונות נעשה המזרח התיכון יעד לחברות־תעופה בין־לאומיות -- ולא רק כתחנת־ביניים. את התחבורה [illegible] הנפט. הוא הביא אנשי־עסקים זרים [illegible]. בתחילה מילאו חברות בין־לאומיות את צורכי התנועה האווירית. אבל תוך זמן קצר החלו מדינות ערב להתחרות בהן, וכיום יש [illegible] קוים ערביים, המפעילים יותר משמונים מטוסי־סילון ומספר דומה של מטוסי־בוכנה.

הקוים השונים משרתים שלוש יבשות, ובאפריל החלה חברת־התעופה הלבנונית בטיסות לניו־יורק. זוהי החברה הוותיקה ביותר בעולם הערבי, והגדולה ביותר במרחב הזה. היא נוסדה בשנת 1946 כחברה עצמאית. [illegible] ובשנת 1968 ספגה החברה הזו מהלומה כבדה, כאשר ביצעה ישראל פשיטה על נמל־התעופה הבין־לאומי בביירות [illegible] כתוצאה מכך נגרם לחברה הפסד בסך 8.7 מיליון לירות לבנוניות בשנת 1969. אבל כעבור שנה אחת בלבד נרשם רווח בשיעור 6.5 מיליון לירות לבנוניות. בשנת 1971 עלה הרווח ל־20.4 מיליון לירות לבנוניות.

אף־על־פי שהחברה אינה בבעלות ממשלתית, ניכרת השפעתה בכל הכלכלה הלבנונית. היא המעביד הפרטי הגדול ביותר במדינה, [illegible] היא מכניסה לאוצר הלבנוני 125 מיליון לירות לבנוניות במטבע זר.

התמודדות ענקים

מרשימה לא פחות היא חברת התעופה העצמאית של לבנון, העוסקת בהובלת מטענים — „טראנס־מדיטראניאן איירווייס". באפריל 1971 פתחה החברה [illegible] קו שבועי מסביב לעולם, דרך טוקיו וניו־יורק, [illegible] יותר מכל חברה אחרת בעולם.

[illegible] האווירית (מיטענים) גדלה ב־40 אחוז. גם התנועה בתוך האיזור עצמו גדלה [illegible]. חברת „גאלף אוויאיישן" המופעלת בצוותא על־ידי ב.או.איי.סי. ואבו דאבי, באחריין, קאטאר ועומאן, [illegible] ב־1971—1972 [illegible] ב־45.4 אחוז. [illegible]

תנועה חד־סיטרית

חברת התעופה הסעודית, הפועלת באותו איזור, משרתת רשת צפופה של קוים פנימיים וגם קוים ברחבי המזרח התיכון [illegible].

התיירות גדלה מאוד [illegible].

בעוד שמספר חברות התעופה עלייה [illegible]. החברה הלבנונית [illegible].

[illegible] ההתפתחות המהירה של חברות אחרות. המזרח התיכון [illegible] לטייסים [illegible] עבור [illegible] מטוסים [illegible].

הלבנונים מתמודדים עם ענקים. ובינתיים הולכים וגדלים ציי־התעופה הממלכתיים של מדינות ערביות אחרות. קאהיר עומדת במקום השני אחרי לבנון בתעופה אווירית בעולם הערבי, וחברת „אג'יפטאייר" היא שניה בגודלה אחרי החברה הלבנונית. בראשית השנה שעברה הודיעה „אג'יפטאייר" כי ברית־המועצות הסכימה להחליף את מטוסיה הישנים, מתוצרת סובייטית. אך בינואר השנה החליטה מצרים לרכוש מטוסי בואינג 707. העיסקה מעניינת מאוד, משום שחברת בואינג אינה יכולה לקבל גיבוי מן הבנק האמריקני ליצוא וליבוא, משום שאין יחסים דיפלומטיים בין מצרים לבין ארה"ב.

אף־על־פי־כן, מילא הבנק תפקיד ניכר בבחירת המטוס הזה. בשנת 1971 קיבלה חברת־התעופה התוניסית אשראי לרכישת הבואינג הראשון שלה, ואשתקד נהנו מסיוע דומה חברת התעופה המלכותית המארוקאית וחברת התעופה האלג'ירית. החברה האלג'ירית הזמינה גם מטוסי פוקר הולנדיים.

איזור המפרץ הפרסי מתפתח אף הוא. בכל הנוגע לתעופה אזרחית. מטוסים רבים עוברים בבאחריין ובדובאי. בשנת 1971 גדלה התנועה בדובאי ב־24 אחוז, ואילו התובלה

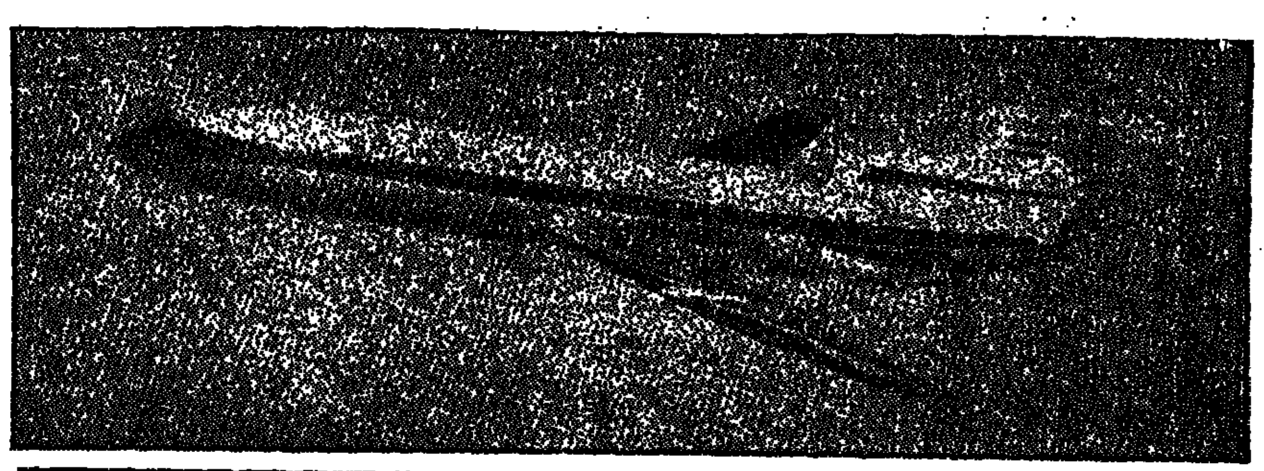

נמל עדן, מן התומים שבמזרח התיכון

מכונת הכביסה
הטובה מכולן.
אין יתרון שאינו נמצא ב"ליידי"
פאר תוצרת אירופה
10 שנים אחריות
עיצוב אולטרא מודרני
הרתחה עד 100°
נוחות וקלות בהפעלה
עד 6 ק"ג כביסה
דלת פתיחה מלמעלה
יציבות מירבית
כל תכניות הכביסה
ציפוי אמאיל משובח
שירות מתיכון
Lady
קריסטל
סוכן מצטיין לאזור פתח־תקוה
וייסמן רח' חובבי ציון 23
גם בעוד 10 שנים תהיי מאושרת עם „ליידי" קריסטל

יומים של אש ב'

מאת דוד עברי

יום ה', 2.7.70

שוב נסתיים ערב פעיל למדי — יריות ומטחים לאורך כל הגיזרה. צרורות קרובים נוחבים השורקים מבעל׳ רוצים להפריע בביצוע העבודות. מאוחר יותר החלה הפגזה וכמה פגזים נפלו במרכז המוצב. הבונקר מזדעזע והמיטות רועדות.

את הגלויה ששלחתי אתמול כתבתי בהשפעת האכזבה מהבונקר המופת. אינני יודע אם ירגישו בין־השיטין במצב־הרוח; אני מקווה שלא. אדם שחש עצמו מנותק, ש־13 יום לא קיבל שום ידיעה מהבית; שאינו יכול להתקשר בטלפון מפני שלשם־כך צריך לקום ב־2 לפנות־בוקר, בשעה שבה לא תתקבל השיחה בבית...

הבוקר הרגשה טובה יותר. קמנו להתקלח אחרי לילה של שינה טובה שהופרעה רק פה־ושם על־ידי זעזועי פגזים. באמצע המקלחת, בעוד אני מסובן כולי, נפל פגז לא־רחוק. התעלמתי. סיימתי את המקלחת, כיבסתי כמה בגדים תחתוניים והרגשת שלווה ליוותה אותי כל הזמן. הבטיחות כאן היא מקסימאלית; חוץ מאשר בשירותים, שאליהם ניתן להגיע רק בדרך חשופה. בחדר־האוכל נאסר להשתמש כל עוד אינו מוגן מפני פגיעות ישירות. מדרך הטבע, משמשים השירותים — מטבח, מקלחת, בית־שימוש — להרפיית מתחים. אבל פה, בניגוד לכל חוקי הטבע, דווקא בהם טמון מתח רב. שלושה לוחמים הגיעו מחופשה ארוכה והחליפו שלושה אחרים שנסעו הביתה. ביניהם החובש השתקן. אלה שבאו עושים רושם טוב.

*

יום ו', 3.7.70

עוד לילה של חוסר־שינה. שום דבר לא עזר אפילו לא קוניאק. אותו ערב היה סואן ורועש. בכלל, הכל תלוי כאן באור החשמל. ביום שאין חשמל, שורר בבונקר שקט וכולם מנמנמים כל שעות היום. אך כשממלאים את הסוללות והאור דולק, מתחילים חיים לרחוש על אף הצפיפות — משחקים שש־בש במעבר, מספרים סיפורי מעשיות, בדיחות גסות — או מה שנקרא בשפת הצעירים סיבונים וזיבורים. לחיילים סלאנג משלהם: „רציח" — פירושו לא יעלה בידך לקבל או להשיג; „הספקתי" — אינני רוצה; „אלמנייק" ו„סאבאבא" — ביטוי המביע התפעלות; „חרופ" — שינה; „חרים אותו" — הצניש אותו, או גרם להענשתו; „ברזלנים" — קצינים.

אני מתפעל מהחיוניות שמגלה יוסי, חייל שחזר מן החופשה. היא מוצא־חן בעיני — בחור נאה, מוצק, עליז. הוא הביא איתו תמונות מהפיתוח. כשהוציא את התמונות היתה התרגשות: כמה מהחבר'ה המצולמים נפלו במארב שהיה בגיזרה לפני כמה שבועות. חלק מהם שבויים כיום במצרים. יוסי נותר רק שביע לשרת בצה"ל. סמל־צנחנים נועז. בן מושב ישע באזורנו. הוא אינו יודע עדיין אם ימשיך ללמוד. או יעבוד בחקלאות.

נמצא כאן עוד בחור מאותו מחזור ומאותו מושב — נער חסון ישחרור והשניים הם ידידים בנפש. כשחזר יוסי מהחופשה היתה פגישתם מרגשת. יוסי עמד רחוק מחבריו והסתכל בהם. התרשמתי ממבט זה, ועוד יותר מדבריו: „אתם יודעים, כל פעם שאני יוצא לחופשה אני שמח לאללה. אבל אני תמיד מודאג. אני תמיד עומד ומסתכל על החברים שלי, אולי לא אשוב לראות את כולם; אני לא יודע מי יחסר לי כשאחזור. לכן אני מתבונן היטב בכל אחד אולי לא אראה אותו עוד. כשאני חוזר, אני מרגיש שהרווחתי כל אחד ואחד מהם"

דבריו נגעו ללבי. עד מחרת נוצר בינינו קשר ושוחחנו ארוכות. הוא יבלה כאן ימים ספורים ואחר־כך יצטרף לחיל־המילואים למשך 34 שנים, בהן יבלה חופשות ארוכות בעבודה אזרחית. הוא הבטיח לערוך לי סידרת צילומים למזכרת.

ערב שבת. יין ועוגות, בחור הבונקר, בהפסקה באמצע השמירה.

בין הנוסעים היום היה הרופא, שעזב אחרי שסיים את תקופת שירותו. הוא היה טיפוס מפוחד ומבוהל. הוא לא יצא את פתח הבונקר במשך ימים ושבועות ארוכים, אלא לצרכים חיוניים (וגם זה בצימצום). התכרבל במיטתו יומם ולילה וחיכה. תקרית ראשונה היתה לי איתו בשבת שעברה, כשקיבלתי קילקול קיבה. יכולתי אז לתהות על קנקנו מקרוב. החלטתי לא לאכול, אך מאוד רציתי לשתות תה. הטבח לא היה מוכן להכין לי וביקשתי מ„הנמר" (מפקד המעוז, מתנדב) לפקוד עליו לעשות זאת. מכיוון שרשמית פטור הטבח מבישולים בשבת, ה„נמר" ביקש מהרופא שיורה לטבח לעשות זאת. תגובת הרופא היתה שאין בסמכותו להגיד לטבח מה לעשות: „אני יכול לתת לך טיפול בכדורים" אמר. מישהו לחש באזני: „הוא לא יגש איתך למטבח. הוא היה מעדיף לעשות לך ניתוח בתוך הבינקר, ובלבד שלא יצא החוצה". כמובן שאמרתי כי אני מוותר גם על שירותיו וגם על התה והלכתי משם. בפעם האחרונה שראיתיו, הוא רץ בכל כוחו למשוריין שלקח אותו צפונה.

גם היום לא הגיע דואר. אכזבה ימפח־נפש. אתמול בלילה כמעט שלא עצמתי עין. אחרי שנגמרה משמרת ראשונה הגיעו גם חיילי „גולני" לבונקר והיה שמח. בין תדריך למיסדר ובין צעקות לשאגות. נגמרה גם המשמרת השניה. הגיעה העת לישון; שוב רעשי שיחות יצעקות על מקומות הלינה שתמיד חסרים. אני המשכתי להתהפך במיטתי עד שבאו להעירני.

*

שבת, 4.7.70

אמש היה ערב־שבת שמח למדי. שתינו הרבה יין ושבנו לפטפט. צימאון נורא תוקף אותי בלילות. אני מרוקן לקרבי כמויות נוזלים, לא חשוב מה: מים, תרכיז, קוניאק. הערב ריוויתי את צמאוני ביין־שבת שהגיע בכמויות גדולות. החלפנו חוויות עד מאוחר בלילה. בזמן כזה יש לך הזדמנות להתוודע אל חבריך — „שעת הוידוי", אני קורא לה. כל אחד מספר על עצמו, על משפחתו, עברו וזכרונותיו.

שני חברי הם אהרל'ה מניר־יצחק, פליט שואה בילדותו, חניך השומר־הצעיר, הפעיל בקליטת נוער בארץ ובמחנות בחו"ל; וריקארדו, שהגיע מאחת מארצות דרום־אמריקה וחי בקיבוץ ניר־עם. הוא הלך שבי אחרי ענף גידול בקר לבשר. אנחנו מחליפים חוויות מהעבודה מהגזברות וכו', שלושתנו הגענו לדרגה גבוהה של שיתוף־פעולה. מתחלפים בעבודה, מנסים להקל איש על רעהו. אידיליה הנמשכת כל הזמן — אין חיכוכים אין סיכסוכים. כל אחד דואג לחברו מבלי לעשות מזה ענין גדול. החוויות שהחלפנו נמשכו עד מאוחר בלילה. הבוקר קמתי רענן. אחרי הקומזיץ הממושך שעשו עלי חיתושים ריקארדו ואני הלכנו להתקלח. הבוקר נסוכה בקרבי רעננות שלא מצליחא הדין. כל העולם מחייך אלי הבוקר. המים והסבון הצליחו, לא בלי קושי, להמיס את שכבת הבוץ הדבוקה לגוף ואיתה נמס ומתפוגג גם המתח. האויב, הפגזים, הפצצות, נמוגים לקול שקשוק המים המרעננים.

במשמרת הערב של אתמול צפיתי שוב על התעלה ועל השטחים בצד השני. האמנם זהו המקום השקט והיפה שהייתי בו קודם? אתמול נזכרתי בימים שהיינו משתכשכים במי התעלה. בערבי השקיעה האדומה. באיסק המערבי שמעל לביצות מתוקות־חמים. המוקפות עצים עבותים וירק שמסול. מתוך עדשות הפריסקופ אני צופה על זהרורי המים המשתקפים מקרניה האדומות של השמש השוקעת. ממול ניצבים באלם הבתים ההרוסים. שברי הרעפים בגגות המקומרים הנראים כרשתות־דיג קרועות. שחפים וציפורים מתעופפים למלוא רוחב העין. עצים נכאים — שחלק גדול מענפיהם גידמים — מתנועעים בקצב משב רוח הערב. הכפר הרחוק מת יעזוב. מיושביו ורק לעיתים נראים חיל, או קבוצת חיילים בין בתיו.

ארבע התפוצצויות קרובות למדי הסלו את ההירהורים

שני הדברים האהובים ביותר על הגבר.

גולדסטאר הוא הדבר השני.

תנו לגבר גולדסטאר

דיוקנו של שחקן צעיר כטבח זקן בקיא ורגיל

בניה שאתה נכנס למסעדת־דגים כדי ל־אכול איזה פורל, הניגש אליך מלצר שנראה כמו ה־ברון מאמרי סמול והאילוסטרה ופאוסטוס היודע גם יחד. אז זה די משונה. לא? כן. או־מר הברון. מה בשבילך. מב־קש פאוסטוס לדעת. יוסי פו־לק, שהיה גם החבר של עזית הכלבה הצנחנית ובכלל הוא שחקן צעיר ומבטיח, שהח־ליט לאחרונה לספק גם את ה־צרכים הגסטרונומיים של ה־ציבור התל־אביבי שאינו מסתפק, כידוע, בתיאטרון בלבד.

וכך היה יוסי לאחד מבע־לי מסעדת הדגים החדשה, „מפיש", השוכנת בנמל־יפו הישן, בדיוק מול בית המכס.

יוסי פולק איננו נציגיו ה־יחיד של עולם האמנות ב־„מפיש". על כתליה המקו־רים של המסעדה מתנוססים ציורי־קיר גדולים של הציי־רים אלימה. יאיר גרבוז, מאיר אגסי, ועוד נשארו מקומות ריקים המחכים למנ־שה קדישמן ולאורי ליפשיץ.

יוסי פולק עסוק בעיקר ב־מוזגת משקאות, אך פולש ל־עיתים גם למטבח כדי לחדש חידושים בשטח הבישול, כ־שהוא מלהטט ברטביה. בווק — מעשה אשף — תבלינים, ומסתכן אפילו בטעימת ה־מוצר המוגמר. אני לא יודע בקשר ללוקוסים. אבל ה־שרימפס שהוא עשה לי היה דווקא טוב. או טוב.

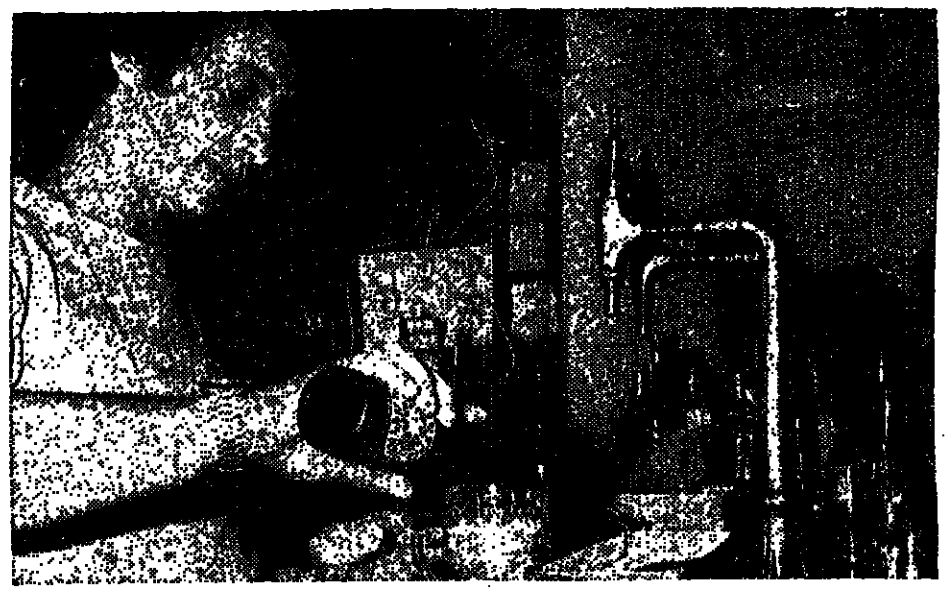

למעלה: יוסי פולק הוא שחקן תיאטרון, אבל את חבירה הוא מוזג על־אמנות, באחד מבעלי מסעדת דגים החדשה „מפיש", הממוקמת בנמל־יפו הישן; **למטה:** כך זה נראה כאשר באו אח"מ לתחרות בפתיחה החגיגית של המסעדה.

אגם

יקירי, למוסלמים היה פילוסוף בשם אל ג'אזלי והוא היה מיסטיקן מדהים. והני־אגרה הזאת בנויה על פי חוקי המיסטיקה של ג'אזלי. אתה מבין? מים משום מקום. אתה לוחץ ופתאום נעלם כל הגועל־נפש. אתה מושך בידך והנה נייר. אתה מוריד ואין נייר. מבין? אסלה מיסטית מאוד. ואדמונד חושב רגע ואומר אולי נכניס את ההמצאה הזאת לסירקולציה, ופומ־פי אומר, רגע, מה אתה רוצה לעשות לי? אם יבוא אלי טריקי דיק, במה ארשים אותו? בפצצונת הקטנה שלי? אני צריך בלעדיות, אדמונד שרי. ואדמונד צוחק צחוק רוטשילדי (אביו המציא את הדפוס) ואומר: והם עוד אומרים עליך, פומפי, שאתה אנטי פרסי בגלל סעדת. ופומפי צוחק מאוד.

אבל את האסלה לא עשה אמן בינ־לאומי, ממוצא ישראלי. אלא מישהו ש־אני לפחות איני מכירו. ועל כן לא היו על כך שום ראיונות בעיתונות העברית, שוים דברי שבח על פומפידו ואסלתו. אבל על קירו היו. ואני עומד נדהם, ונפשי כלה, מדוע איני יורד לסוף דעתם של הגדולים ממני, ואיני מתפעל אף אני מהמשחק הצבוע שעושים למעני. ואז אני מבין, שאף כי משהו עגום בגסיסתה של אמנות כה אדירה כאמנות הציור. עדיין פועלים בה פה ושם (אפילו כאן) אמנים של ממש המבקשים שאני, הקטן והעלוב, שאיני אפילו שר של עגלונים או קורקי־נטים, אבוא וארגיש משהו. שאחוש. ש־משהו בתוכי יזדעזע ואולי ישתעשע. שיקרה משהו. איזו חוויה. ואלך הביתה

(המשך מעמוד 13)

עשיר יותר, לא בכסף של פומפידו, אגם או רוטשילד, אלא בחזיונות פנימיים עמוקים ורבי־חקר. אבל אמנים אלה, ה־עושים דרכם בשלהי חמשת אלפים שנות ציור, אינם יכולים עוד לזעזע את מו־סרות הממון. הממון הגדול אוהב היום דברים רעשניים ואדירים ושונים וקרים. כי גם הוא נתון באותה צבת שבה נתון כל בורגני קטן. הוא אינו יכול להסתפק עוד באיזה רמברנדט או סוטין. כאלה יש גם לאחרים. אבל קיר או מימד הזמן, עם מיסטיקה, עם תודעה יהודית בין הצלופן לבועות הסבון, אוה, קיר כזה אין אפילו למלכה הבריטית. וכך הגענו לסוף הדרך. מי שצועק בקול מזויף יותר, מבריק בו־עות סבון עקרות יותר, הוא גם יזכה ל־אותו חסד שלפיו מותר יהיה לו למכור את הלוקשן שלו בשם החסד, הקדושה והמלים היפות הנאצלות, שהיו פעם נחלת אמנים ונהיו עתה נחלת סוחרים. וכך קו־נים סוחרים תמונות של סוחרים למען סוחרים. והאמנים אולי ימצאו להם פלאנ־טה חדשה, שבה הסוחרים הם שמוכרים וקונים ומדברים על מכירה, והאמנים חו־תרים לתוך הרקמות להביא יגון ואושר וכאב וכוסר. מוסר־השכל יהודי שעליו דיבר השר פרס הוא פרחים קרים ועקרים מפלסטיק. מה להביא לבית הקברות? אהה. לו הייתי אותו מומחה מן הרדיו הייתי אומר כך: לבית קברות של אנ־שים מפלסטיק, נא להביא פרחים אמי־תיים לבנים או אדומים, להניח על יד הקברים, ולנוס.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

נוסדה בידי ברוניסלב הוברמן * יועץ מוסיקלי זובין מהטה

העונה הל"ח • תשל"ד • 1973/74

12 קונצרטים למנויים תל־אביב

חידוש מנויים: החל ביום א' 19.8.73 במשרדי התזמורת בהיכל התרבות, הכניסה מרחוב דיזנגוף, בכל יום בשעות 10—13, 16—18, בימי שישי מ־10—13 בלבד.

מקומך הקבוע יישמר בשבילך עד יום ו' 14.9.73 בלבד.

רישום מנויים חדשים: מועמדים חדשים לכרטיסי מנוי יכולים להירשם במשרדי התזמורת בכתובת הנ"ל, החל ביום ראשון 19.8.73.

פרטים נוספים בפרוספקט העונה שיישלח למנויים

1.	זובין מהטה, מנצח	רודולף סרקין, פסנתרן
2.	ג'ורג' זינגר/שלום רונלי־ריקליס, מנצחים	קלאודיו אראו, פסנתרן
3.	אברהם קפלן, מנצח	סטלה ריצמונד, סופרנו; נירה זכאי, מצו־סופרנו; מנשה חדגיב, טנור; מושה ליטמנגו, בס־בריטון; והמקהלה הפילהרמונית תל־אביב בהדרכת סטנלי ספרבר
4.	פול פאראיי, מנצח	אורי שהם, חליל; אליהו טורנר, אבוב; ריצ'רד לסר, קלרינית; מרדכי רכטמן, בסון; מאיר רימון, קרן
5.	פטר מאג, מנצח	יאנוש שטארקר, צ'לו
6.	לורנס פוסטר, מנצח	יהודי מנוחין, כנר
7.	וויליאם שטיינברג/דיטריך פישר־דיסקאו, מנצחים	אלפרד ברנדל, פסנתרן
8.	וורנר טורקאנובסקי, מנצח	חיים טאוב/משה מורביץ, כנרים
9.	אנטאל דוראטי, מנצח	מינדרו כץ/אילן רוגוף, פסנתרנים
10.	רפאל קובליק, מנצח	ניקיטה מאגאלוף, פסנתרן
11.	זובין מהטה, מנצח	יצחק פרלמן, כנר
12.	זובין מהטה, מנצח	וולאדימיר אשכנזי, פסנתרן

הסטודנטים: הייתכן שסטאטוס משתלט עלינו? אילו אמרו לי שעתיד אני להתהלך בשקט בעדר פגזים מתפוצצים סביבי ברדיוס של 150 מטר, ולהמשיך לעשות מה שרציתי לעשות, לא הייתי מאמין. אך עובדה — זה קורה. מצב של אי־אכפ־תיות. השלמה עם הגורל.

לא־פעם ניסיתי לבלבן לעצמי מהו פחד. הדבר מעסיק אותי כאן. כולם כאן מפחדים. אך כולם מבצעים את תפקידם גם בעת שהאש משתוללת. האם זה חולה לפחד? או האם כלאו את פחדם? פה לומדים שהגבור הוא לא זה שאינו מפחד, אלא זה שמצליח לרסן את פחדו.

*

יום א' 5.7.70

הנהג החדש. איש־מילואים כבן 30, עושה רו־שם סימפטי — כשאתה מדבר אתו הוא ער ומשתתף בכל שיחה; אך היום שמתי לב שכבר שבוע מאז בא לכאן לא ראיתיו.

[illegible]

*

יום ב' 6.7.70

השכמה מוקדמת פתחה את היום האחרון של השבוע. [illegible]

*

יום ג' 7.7.70

איזה תאריך יפה! שבע־שבע־שבעים. אני מלא תקוות ואופטימיות. [illegible]

*

יום ד' 8.7.70

יום שיגרתי נוסף. מנסים לתקן את מערכת־[illegible]

[illegible]

* סגן יצחק קיגל, בן קיבוץ „לוחמי הגיטאות" נפל ב־28 ביולי 1970 בתעלה.

מעמד כנסייתי רבי־רושם בסרטו האחרון של זפירלי „את שמש, אחות ירח”, על פרנסיס הקדוש מאסיזי — המבקרים כינוהו „אינפנטילי”

פרנסיס מאסיזי

מאת
רחל אורן

באחד מטיקסי חלוקות־הפרסים השווה עלה פרנקו זפירלי על הבמה, בנוכחו של ויטוריו דה סיקה, לקבל את הפרס על „גן פינצי־קונטיני”. „אני מודה לכם, גבירותי ורבותי, על שבחרתם להעניק את הפרס לדה־סיקה”, אמר זפירלי. „ואני שמח לקבלו בשבילו. דה־סיקה הוא אחד הבמאים שאני אוהב ומעריך. כל בני דורי בקולנוע האיטלקי חייבים לו חוב עצום. אני מודה לכם מכל הלב”. הקהל פרץ בתשואות ממושכות: זה היה נאום־התודה הראשון שנאמר בפשטות, בלי חיוכים, מתוך הלב, ובלי שאיווה ניסה להבריק. צופים שראו את הטקס בטלוויזיה, התאהבו בו באותו מעמד. „איזו תגלית”, כתב אחד למערכת, „זה במאי כשורה, וגם בן־אדם”.

■

לפני כמה שבועות הזדמן לי לראות סרט על זפירלי בעבודה, והוא ניתגלה כאיש חם־לב וחם־מזג מלא סבלנות בשעת ההכנות. מוכן להדריך שעות שחקנים מתחילים, וחסר סבלנות לחלוטין בשעת ה־הסרטה. כשהוא רץ לתקן בעצמו הכל, את התלתל שגלש משיערה של השחקנית, את הרהיטים שנתפזרו, את תנוחתו של אחד הניצבים ואת זווית המצלמה. זפירלי שקוע כל־כולו בעבודה, ומתמסר לה כל כולו. הוא מאמין במה שהוא עושה, ובניגוד לשני במאים אחרים באותו סרט על במאים בעבודה, אין הוא מאבד את האמונה ואת הביטחון אפילו לרגע. אין לו רגעים שחורים, אין לו היסוסים שאולי זה לא זה; אם הוא חושב שזה לא זה, הוא מצלם שנית, ושלישית, ועשרים ושלושים פעם. עד שהוא בטוח ש־השיג מה שרצה. אם מה שהוא רואה למחרת בבוקר בחדר ההקרנה לא נראה לו, הוא מצלם שלושים פעם שנית. איזה ניגוד ל־טריפו האומר באותו סרט: „בשבילי לעשות סרט, זה כמו לצאת לשייט מסביב לעולם בספינת מיפרש; בתקופת ההכנות נידמה לי שצפוי לי מסע נפלא, אך משיצאתי, כל מה שאני רוצה הוא לגמור ולהגיע בשלום אל החוף”. אומר זפירלי: „אני במאי מסחרי שמנסה לתת איזושהי משמעות למוצרים מס־חריים, ולעשות אותם בטוב טעם”.

עד כה ביים זפירלי רק שלושה סרטים, אך הוא מפורסם מזה חמש־עשרה שנה כבמאי תיאטרון ואופרה בין לאומי וחלק מהצגותיו נכנסו לתולדות התיאטרון והאופרה. כל שלושת סרטיו הם על רקע איטליה של ימי הביניים, ואם לא השיג בהם שום דבר אחר, הרי החייה בשבילנו שלוש ערים איטלקיות של ימי הביניים, על ריחן, צבען ואורח חייהן, על רחובותיהן הצרים, כיכרותיהן, ועל ה־גלריה הצבעונית של תושביהן בני כל ה־מעמדות. כמו אצל הרבה במאים איטלקיים, חשים גם בסרטיו של זפירלי בהשפעה ה־עצומה של האמנות האיטלקית. סרטיו מלאים יופי, ואין זה יופי סטאטי של צלם עם פרטנ־זיות של אמן, כי אם יופי דינמי, פרי רוחו של איש שגדל על אוצרות אמנות, האוהב את החיה האנושית.

דחיה

סרטו האחרון של זפירלי, „את שמש, אחות ירח”, על פרנסיס הקדוש מאסיזי, לא חימם את לב המבקרים, אך מצא הדים אצל הקהל, בעיקר קהל צעיר, ולא כל כך בזכות ההקבלות שמצא זפירלי בין הקדוש הקתולי לנוער הפרחים של סוף שנות השישים, כי אם בזכות התרגום הוי־זואלי של הסיפור לקולנוע. עתונאי, שנדהם לראות תור ארוך של נערים ונערות ליד הקולנוע, ערך מישאל לברר מה מושך אותם לסרט שרוב המבקרים כינו „אינפאנטילי”; הם רוצים להביט במשהו יפה ונעים לשם שינוי, ענו הרוב, שכן בשנים האחרונות רואים רק כיעור בקולנוע, והם בטוחים ש־סרט של זפירלי הינו תאווה לעיניים.

זפירלי: „החישגים הטכנולוגיים

„את שמש, אחות ירח” התגבש אצל זפירלי בבית־החולים שבו שכב פצוע לאחר תאונת דרכים. שני דברים העסיקו אותו בבית־החולים, סיפר השבוע במסיבת עיתונאים. ה־דבר הראשון היה לדאוג לכך שישלחו את בגדיו אחת לשבוע אל כלבו, כדי שהכלב יריח אותם וידע שבעליו עדיין חי. הדבר השני היה הסרט. הוא שכב במיטה, ובדמיונו קרם הסרט עור וגידים ואף רוח חיים החלה נושבת בו. חסר היה רק לקום מהמיטה, להעמיד ולצלם. „אבל לא הייתי חסר סבלנות”, סיפר, „שכבתי בשקט ונהניתי מן ה־מנוחה. סיפור כזה אינו בורח. הוא ידבר אל הקהל בכל תקופה. אין זה אחד הסיפורים האופנתיים שאם לא הסרטת אותו היום, מוטב שלא תסריט אותו כלל.”

„יחד עם זאת, לסיפור משמעות רלבאנטית מאוד בימים אלה. המאטריאליזם אוכל בנו בכל פה, ואין פלא שנפשנו צמאה למשהו יפה, טהור ופשוט. כל יום קמים אנשים ו־אומרים, לכל הרוחות עם זה, וזורקים הכל ונכנסים לחיות חיים פשוטים יותר. דבר אחר האופייני לחיינו היום הוא היעדר אידיאלים. לא נותרו אידיאלים. הם פשטו את הרגל. פרנסיס הקדוש נולד לתוך חברה חומרנית ורכושנית, ועבר משבר שהרבה אנשים עוב־רים היום”.

„נראה לי שההישגים הטכנולוגיים שלנו מאיימים על עצם מהותו של האדם. אינני בא להטיף בעד דחייה טוטאלית של כל ההישגים הטכנולוגיים. אני מעדיף מיזוג אוויר בקיץ על פני עילפון מתוך חום, אבל אם המחיר שעלי לשלם בעד מיזוג האוויר הוא שלילת החותש שלי, אוותר עליו; כ־מובן שאני מעדיף לנסוע במכונית מרומא לוונציה, אבל אני יכול, אם נחוץ, להגיע גם ברגל. התרגלנו לכל מיני דברים ונדמה לנו שאיננו יכולים בלעדיהם, אבל אנחנו יכולים. ואף חיינו בלעדיהם בתקופת המל־חמה. אני זוכר שבילדותי סיפרו לי שבאנגליה אוכלים חמש ארוחות ליום. באה ה־מלחמה, והאנגלים הוכיחו שהם יכולים להת־קיים על ארוחה אחת ליום”.

מצבים

זפירלי נולד בפלורנץ ב־1924. כ־אשר החלו האמריקאים מתקדמים לצפון איטליה במלחמת העולם השנייה, הוא חצה את קו האש והצטרף אליהם. אחרי המל־חמה למד ארכיטקטורה בפלורנץ ותולדות האמנות ברומא. ב־1948, שעה שהתלבט מה בדיוק יעשה בחיים, מצא את עצמו עובד בסרטו של ויסקונטי „לה טרה טרמה”, כ־עוזר במאי. ששת חודשי העבודה עם ויס־קונטי בסיציליה, בין הדייגים המקומיים, היו לזפירלי בית־ספר לקולנוע. היתה זו תקו־פה נפלאה בתולדות הקולנוע האיטלקי: הניאו־ריאליזם היה בעיצומו ומיטב הכשרונות נמשכו אל האולפנים. זפירלי עבד בקולנוע, בתפקידים מישניים שונים, כחמש שנים, עם במאים כמו רוסליני ודה־סיקה. אבל כאשר החליט שהוא בשל לביים סרט משלו, לא הצליח. זפירלי לגייס מימון, ובאין ברירה פנה לשטחים אחרים.

„הפילוסופיה שלי היא כזאת: התבונן ב־

שמות של מפקדים ש„הוקצו” לפלישה בקאלה. וצריך היה להצביע שוב ושוב על מפקד אחד כמצביא הפלישה: הגנרל האמריקאי עומר בראדליי.

זמן קצר לאחר בואו לאנגליה, בינואר 1944, פורסם שבראדליי יפקד על המחנה האמריקאי הראשון — אך לא פורסם כלל, שלמעשה יהיה בראדליי מפקד קבוצת־המחנות הראשונה של ארה"ב. כוח זה — בניגוד לכוח שנשא אותו תואר ושנכלל בפיקוד הדרומי, בתכנית ההטעיה — היה אמיתי בהחלט וכלל את המחנה הראשון ואת המחנה השלישי (בפיקודו של גנרל־השריון ג'ורג' פאטון).

אנשי ההטעיה חששו, שמא תתגלה נוכחותו של בראדליי בנורמנדיה, זמן קצר אחרי שינחת שם הכוח האמריקאי הראשון אשר בפיקודו. הבעיה היתה קשה, אך הפיתרון היה פשוט ומבריק. הוחלט להסב את שם הכוח של בראדליי ל„קבוצת המחנות ה־12” ולהעמיד בראש הכוח המדומה את גנרל פאטון בכבודו ובעצמו. זו היתה בחירה טבעית, מבחינה גרמנית: פאטון היה ותיק מבראדליי ולפיכך בכיר ממנו ומתאים לפיקוד על הכוח המכריע. והוא נודע כאיש־הבקעה — מה שנחוץ בפלישה רבתי. ואילו מבחינת ההטעיה נודעת חשיבות לעובדה, שפאטון לא נועד להגיע לצרפת לפני ראשית יולי — שלושה שבועות אחרי תחילת הפלישה לנורמנדיה.

אף־על־פי־כן, כאשר שידר אחד הסוכנים הכפולים באנגליה תשדורת למפעילו בהאמבורג ב־31 במאי — ובה מערך הפלישה כפי שרצו בעלות־הברית שיידעוהו הגרמנים — היו לרן ספיקות בנקודה חשובה אחת: מינויו של פאטון כמפקד הכוח העיקרי. רן קיבל בשלב מוקדם יותר ידיעה כי פאטון יפקד על המחנה האמריקאי הראשון. כיוון שדבק במידע זה, סירב לשנות את דעתו. אבל הבריטים זכרו את המידע הכוזב שהזינו לגרמנים, בדבר מינויו של פאטון למפקד המחנה האמריקאי הראשון, וטרחו לתקן את המעוות. ריד עזר לאנטוניו לבדות „תיקון” קלאסי. אנטוניו דיווח לגרמנים, שהמקור האמריקאי שסיפק את המידע המקורי על מינויו הזמני של בראדליי כמפקד כוח־הפלישה העיקרי (סמל באחת המיפקדות), נתבקש להבהיר את העניין, ונתברר שבראדליי שירת למעשה בקבוצת־המחנות ה־21 של מונטגומרי. פאטון קיבל את הפיקוד שבו החזיק בראדליי זמנית. „נודע לי,” הוסיף אנטוניו ודיווח, „שמטהו של פאטון נמצא בוונטוורת.”

תחבולה זו קצרה הצלחה מלאה. מאז ואילך הפך „צבא הרפאים” של ההטעיה הבריטית ל„כוח של פאטון” בהערכות־המצב של הגרמנים.

„להגן על קאלה”

כתוצאה מן ההטעיה, כתב רן את הערכת־המצב דלהלן, בתחילת הפלישה לנורמנדיה:

„הנחיתה האנגלו־סאכסית בחוף נורמנדיה היא אמנם מיבצע נרחב, אבל הכוחות שהוטלו למיבצע זה מהווים חלק קטן יחסית מכלל הכוחות העומדים לרשות האויב. מתוך שישים עוצבות גדולות המוחזקות בדרום בריטניה הופעלו עד כה רק 10—12 אגדות, כולל כוחות מוטסים. שיטת הפעולה היתה אופיינית לנחיתות גדולות מן הים. מפציצים התקיפו בלילה ביצורי־חוף; צנחנים ודאונים נחתו לאור הירח; ובוצעה נחיתה מן הים. מגן־האוויר הכביר ודאי בעמדת־מה של הפולשים, ובמיוחד של הכוח האווירי של האויב.

„ההתקדמות אינה ניכרת, והאויב נחל כמה וכמה כשלונות בגזרות־נחיתה שונות. עם זאת, אין להקל ראש בהצלחה שהושגה. האויב הקים ראש־גשר ברוחב שלושים קילומטרים ובעומק עד שמונה קילומטרים. ראש־גשר זה לוקה בחסר בגלל העדר נמל יעיל והעדר עומק במקומות שונים. וטרם הופיע שריון בכמות ניכרת.

„היעד העיקרי של הפלישה הוא להשתלט על נמל שרבורג ולנתק את חצי־האי קוטנטן. ראוי לציין את הנקודות דלהלן:

א. התקפות האוויר הוגבלו לאזורים מצומצמים, שאינם כוללים את מרכז הפיקוד הגרמני במערב;

ב. כוחות המחתרת הצרפתית הופעלו במידה מוגבלת בלבד. אירועים נרחבים לא נסגעו כלל;

ג. היחידות שהוטלו עד כה הן... (כאן בא פירוט).

„הגורמים המפורטים בסעיפים א' ו־ג' מצביעים על מיבצעים נוספים שיבוצעו בעתיד.

„על פי דו"ח מהימן שקיבל המודיעין הצבאי ב־2 ביוני, מתחלקים הכוחות בדרום־בריטניה לשתי קבוצות־מחנות: ה־21 וה־1. עדיין לא ברור לגמרי אם בראש המחנה ה־1 עומד גנרל בראדליי או גנרל פאטון. המחנה ה־21, בפיקודו של מונטגומרי, מתחלק לשלושה; כל היחידות שהוטלו בחוף נורמנדיה באו מכוחותיו של מונטגומרי. מהצהרות שונות בבריטניה מסתבר, שמונטגומרי הוא מפקד הכוחות שבחוף נורמנדיה.

„מכאן שלרשות מונטגומרי עומדות עוד תריסר עוצבות גדולות. קיומו של כוח כזה מחזק את ההערכה שיהיו עוד נסיונות־פלישה מן האוויר ומהים באיזור חצי־האי קוטנטן, ואפשרויות פשיטות בכיוון ברסט.

„עד כה לא הוטלה למערכה אף לא יחידה אחת מקבוצת המחנות האמריקנית ה־1, הכוללת כעשרים־וחמש עוצבות גדולות, הפרוסות מצפון ומדרום לנהר התמזה. הוא הדין ב־10—12 עוצבות קרביות המוצבות במרכז אנגליה ובסקוטלנד.

„משתמע מזה, שהאויב מתכנן עוד מיבצע רבתי באיזור התעלה, וסביר שזה יבוצע באיזור קאלה.

„ניתן לצפות להפעלתה של הזרוע האווירית האנגלו־סאכסית החזקה, במסגרת פלישה זו. עד כה לא הופעלו כוחות אלה. צי אוויר אלה ינסו כנראה למגר את מוצבי הפיקוד הגרמניים.

„קשה לקבוע אם יבוצעו — בנוסף על כל אלה — מיבצעי הטעיה והסחה אחרים באיזור הים הצפוני. אבל יש לקחת בחשבון את האפשרות, שכוחות חזקים מוכנים לתנועה אל כל נמל אטלנטי גדול שיפול לידי האויב.”

ובכן, זו היתה התמונה: צבא־רפאים גדול אורב בדרום־מזרח אנגליה וכולל עשרים וחמש עוצבות גדולות ומי יודע כמה אוגדות מוטסות — ופניו אל מול קאלה! מערך מפורט זה, על תוכניות הפלישה שלו, הוגש על טס של כסף למודיעין הצבאי הגרמני — והפיקוד המערבי הגרמני בלע את הפתיון בשלמותו. היטלר לא יכול היה לעמוד בפני הפיתוי הזה, שהצדיק את האינטואיציה שלו.

ואכן, תוכנית ההטעיה הגדולה „נתפרה” על פי מידות הפסיכולוגיה של היטלר. היו בה כל הסממנים שנועדו לגרותו.

הפיתוי יכול היה להציג את עצמו כגיבור לאומי ומצביא גדול, העומד לנוכח האתגר הגדול ביותר שלו במערב. וכמו שמלכה הגדול של פרוסיה, פרידריך, ניצל בשעתו הגורלית על־ידי מותה של הצארינה אליזבט ועלייתו של הצאר הפרו־פרוסי פטר, כך זימן הגורל להיטלר את התוכניות הסודיות ביותר של האויב! [illegible]

מערך ההטעיה של בעלות־הברית קצר הצלחה רבתי בתחום הפסיכולוגי, אבל היה קרוב עד־מאוד לכישלון, בגלל [illegible] של היטלר. כאשר המטירו עליו רומל ופון־רונדשטט דרישות לתגבורות, כמעט נענה להם. אבל רק כמעט. שכן נתקבלה עוד ידיעה מ„קאטו”, הסוכן הספרדי המהימן כל־כך, ובעקבותיה פקד היטלר שוב על שריוניו „להגן על קאלה”. זו היתה ראשית הקץ של גרמניה במלחמת העולם השנייה.

בשבוע הבא: טעות גורלית ומאסר של „המרגל המוויתי”.

למעלה: אחד מראשי־הגשר של בנות־הברית בחוף נורמנדיה: ה־הטעיות הביאו את הגרמנים לחשוב כי הנחיתה היא מבצע נרחב, אך לא העיקרי. מימין: מהיטלר נעלמה האמת מכיוון שקציניו פחדו לדווח לו דיווחים בלתי־נעימים. משמאל: „החומה האטלנטית”, שהפילד־מרשל רונדשטט פיקד עליה לפני בואו של רומל, היתה אדירה — אבל רק על הנייר.

דיווחי ראש המודיעין הצבאי בחזית המערב, הניעו את היטלר להחיש את רומל לצרפת.

צבא הרפאים של גנראל פאטון

מאת אריה חשביה

כאשר גדל מאוד באנגליה מספר החיילים האמריקאים עונדי־הכוכב, נדרש אנטוניו להסביר לקילנתל את פשר הדבר. אנשי ההטעיה מצאו פיתרון: „חיילים אנגלים עונדי כוכב־אפריקה הוחזרו מן המזרח־התיכון לאנגליה, לאמן יחידות של טירונים."

באותה עת כבר ידעו קצינים גרמנים, שאין זה בריא לדווח להיטלר דיווחים בלתי־נעימים. היטלר דרש אופטימיות ואמונה בלתי־מסויגת בנצחונה הסופי של גרמניה הנאצית. אבל היה קצין גרמני שלא היסס להביע ספיקות. זה היה קולונל רן, ראש המודיעין הצבאי בחזית המערב. הוא היה קצין פרוסי מקצועי, שסלד מהתערבות הס.ס. בעסקי המודיעין. לדעתו, צריך המודיעין להתרכז בידי המודיעין הצבאי, בפיקודו של אדמירל קאנאריס. יחידות המודיעין של הס.ס. נועדו לטפל בריגול־נגדי ובבטחון־פנים — אך הימלר ביקש להרחיב את האימפריה שלו, וקילנתל היה אחד מאנשיו. רן גמר אומר להבאיש את ריח המודיעין של הס.ס. כמיטב יכולתו.

בשיקולו נטל חלק מלבד הצד האנוכי של גאוות־היחידה, הצד הצבאי הצרוף: רן העריך נכונה את המצב ורצה שהיטלר ידע את הנעשה בחזית המערב ללא כחל ושרק. בין השאר, רצה להבהיר להיטלר ש„החומה האטלנטית" אינה כל־כך אדירה, כפי שהציגוה תועמלניו של ד"ר גבלס.

ביקש היתר להפעיל סוכן זה, והאישור ניתן. מדי הופעל משדר בידי איש־מודיעין בריטי, ובאמצעותו הזין אנטוניו את קילנתל במידע כוזב בשפע.

ריד ואנטוניו בדו סוכנים „משכנעים" בנטיותיהם האנטי־בריטיות: אירים, סקוטים, וולשים וכו', או בתאוות־הבצע שלהם. אחד מאלה האחרונים היה, כביכול, ערבי ארץ־ישראלי, אנטי־בריטי קנאי...

היו לאנטוניו גם מספר מודיעים בצמרת. אחד מהם היה פקיד במשרד־ההסברה, שהיתה לו גישה להערכות־מצב מדיניות ואיסטראטגיות. המודיע השני היתה אשה, מזכירה במשרד־המלחמה, שאנטוניו פיתה אותה ועורר בה להט־אהבה שלא ידע גבול, לדבריו. דוגמה לדיווחים המפורטים־לשם־שיכנוע של אנטוניו לקילנתל, מביא דלמר בפרשיה זו: „הסניוריטה אינה יפה והיא מרושלת בלבושה. היא בשנות השלושים לחייה וטרם זכתה לחסדי המין החזק. משום כך נפלה על צווארי בהתלהבות כזאת — ולשונה תרוצה ללא סייג."

קשה לשכנע את היטלר

בסך־הכל גייס אנטוניו עד לתחילת 1944 לא פחות מעשרים וחמישה סוכנים, והגרמנים האמינו ש„התזמורת של קאטו" (זה כינוי הצופן של אנטוניו) אינה נופלת בהרבה מ„התזמורת האדומה" הקומוניסטית, שהוציאה את הגרמנים מכליהם.

התזמורת של קאטו החלה מדווחת על תכניות הפלישה לאירופה — ומערך־ההטעיה של בעלות־הברית חיזק את הדי־ווחים על־ידי נחתות־דמה ואמצעי־הטעיה אחרים. בוימה תנועת תשדורת מוגברת של אגודה שלא היתה ולא נבראה, ונעשו מאמצים מגוונים על־מנת לשכנע את הגרמנים שהפלי־שה אל מעבר לתעלה נדחתה, ושתבוצע פלישה גדולה לנור־בגיה, בחודש מאי, על־ידי כוח אנגלו־אמריקני שיכונס ב־סקוטלנד ובצפון־אירלנד. לדברי אנטוניו, כבר עובדו תכניות למימשל צבאי בשטח שייכבש מחדש מידי הגרמנים.

הסיבות לדחיית הפלישה היו, בין השאר, עיכובים בייצור נחתות בארה"ב, בגלל שביתות־האטה; להיותו של פילד־מארשל מונטגומרי (שהוצג כל העת כמפקד הפלישה) ל„שלי־מות של מאה אחוזים בהכנות"; ואיטיותם של הבריטים בהכ־שרת דרכים לכיוון דרום — איזור הכינוס של הפלישה לאי־רופה.

דלמר מגלה, כי יעץ לאנשי הבי.בי.סי. וקול אמריקה לא לדבר על תחשת כוחות מארה"ב לאנגליה, וכי „קול קאלה" — תחנת־השידור בשפה הגרמנית שניהל דלמר, שהיתה כביכול תחנת־שידור של הצבא הגרמני בצרפת — הדגיש כל העת שהחזית העיקרית היא רוסיה, וכי צרפת אינה אלא איזור אימונים ונופש לצבא הגרמני. תחנה זו שידרה ידיעות מדויקות על יציאת יחידות גרמניות מצרפת לחזית המזרח ולאיטליה. איטליה הוצגה כמקום־נחיתה אפשרי, במקרה של פלישה לדרום אירופה.

למרבה הפלא, לא הודח רן מתפקידו. להיפך, דיווחיו הניעו את היטלר לשגר את פילדמארשל רומל לסייר לאורך החומה האטלנטית, ואחר־כך למנותו למפקד החומה הזאת.

אבל רן ידע, שלא קל יהיה לו לשכנע את היטלר ויועציו בנכונות הערכתו. משום כך החליט לבדות מלבו מערך־כוחות אנגלו־אמריקאי המאיים כביכול על חזית המערב. הוא פירסם (בתפוצה סודית ומוגבלת ביותר) סדר־כוחות אנגלו־אמריקאי שכלל חמישים־וחמש אוגדות הממתינות באנגליה ליום הפלישה. הוא צירף מפה ובה סימון מדויק (לדבריו) של מיקום העוצבות, זיהויין, והפיקודים שהן שייכות להם. הפירוט היה משכנע כל־כך, שהס.ס. לא העז לערער עליו. והתמונה היתה מופרזת מאוד. בראשית 1944 היו באנגליה רק שלושים ושבע אוגדות, כולל כוחות־מצב ויחידות־אימונים.

הבריטים, שגילו את התמונה הזאת באמצעות השאלונים שהוגשו לאנטוניו ולסוכנים גרמניים אחרים שנשתלו באנ־גליה, נתפשו והופנו כנגד שולחיהם, מיהרו לנצל את ההזדמנות ולחזק את הטעות בהערכת־המצב הגרמנית.

שתי תכניות הטעיה

ב־31 במאי 1944 (סמוך מאוד ליום הפלישה) דיווח רן כי יש באנגליה שמונה אוגדות מוטסות ושבעים־ותשע אחרות (למעשה, היו לא יותר מ־52 אוגדות ורק 37 אוגדות היו מוכנות לפלישה). [illegible]

„הכוח של פאטון"

[illegible]

זפירלי מביים תמונה בסרטו האחרון „אח שמש, אחות ירח". „לעומת הכיעור שבקולנוע המודרני, זפירלי הוא תאווה לעיניים", אומר הנוער

ונוער-הפרחים

„...מאויימים על עצם מהות האדם"

„...לא אתן שישללו ממני החופש"

ערבים

[illegible]

משהו לא נורמלי

לקראת מבצע משותף רוסי־אמריקני

משמאל לימין : 1. ולרי קובאסוב (משמאל) וקולונל אלקסיי ליאונוב, שני קוסמונאוטים סובייטיים, נמנים עם הצוות האמור לחשתתף בשנת 1975 במבצע חלל סובייטי־אמריקני משותף. קבוצת קוסמונאוטים ובראשם ליאונוב, ביקרו זה־לא־מכבר במרכז החלל של נ.א.ס.א. ביוסטון, טקסאס. כאן רואים את קובאסוב וליאונוב בעת אימוניהם בבסיסם בתוך דמיין (סימולאטור) של חללית. 2. לקראת מבצע החלל המשותף מתאמן קולונל אלקסיי ליאונוב גם בצלילה. שלא כעמיתיהם האסטרונאוטים האמריקניים, נהגו הקוסמונאוטים הרוסים עד עכשיו לצנוח על הקרקע. נחיתה בים היא שיטה חדשה לרוסים והם חייבים לתרגל אותה. תצלומים אלה הותרו לפרסום במוסקוה ביולי השנה, אך לא נמסר היכן ומתי נערכו האימונים.

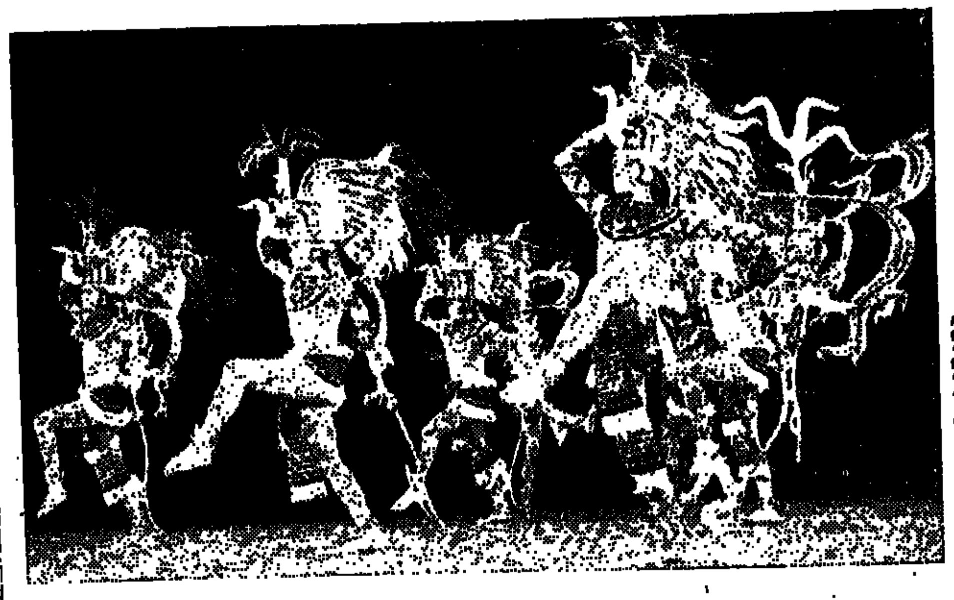

חזיון ססגוני מעולה

להקת בלט הפולקלור של מכסיקו, המופיעה על בימת „רויאל פסטיבל הול" בלונדון מבצעת את „מחול הנוצות". זהו ריקוד עתיק, שהיה מקובל על האינדיאנים בני שבט צפוטק בדרום־מכסיקו לפני מאה שנה. הביקורת שיבחה את התצגה כ„חזיון ססגוני מרהיב־עין ומעולה".

פעולות־מנע

שוטרות עורכות חיפוש על גופן של נשים הנוהרות אל מרכז הקניות בעיר אלסטר, אירלנד הצפונית, במסגרת פעולות־מנע נגד מעשי טרור.

מיילר מסביר את „מרילין"

ספרו של נורמן מיילר, „מרילין", עורר מחדש את הוויכוחות סביב אישיותה של מרילין מונרו. מיילר זימן מסיבת עתונאים בבית־מלון ניו־יורקי כדי להסביר עצמו ולהשיב על שאלות.

אופנת סתיו־חורף ברומא

משמאל לימין : 1. מעצב האופנה האיטלקי הנודע ולנטינו מציג ברומא את אוסף הסתיו־החורף. כאן שמלת־ערב בשיפון ורוד ואפור ; 2. טוגה ממשי קרפ ורוד, ופרוות שועלים לבנה ; 3. המעצב רוברטו קאפוצ'י מציג שתי שמלות מקוריות עשויות סרטים אופקיים מסאטין, קטיפה ומלמלה.

טייס על הגג

אריאל ריאטי, חובב־טיס נלהב בן 50, לא יוכל להמריא לעת־עתה : המטוס ניצב על גג ביתו באלמגרו, בואנוס־איירס. ריאטי ושלושה מידידיו הקימו על גג־חבית בית־מלאכה בו הם שוקדים על הרכבת דגם משוחזר של מטוס משנת 1916. לאחר שיסיימו את המלאכה, ייאלצו לפרק את המטוס ולהורידו מהגג ורק אז יוכל ריאטי לנסות ולהמריא.

עזרה לרעבים

28,000 טונות גרעיני תבואה שנערמו בשטח הנמל בדאקאר, סנגאל, נועדו לשש מדינות במערב־אפריקה הסובלות מבצורת קשה זו השנה הששית ברציפות (מאלי, ניג'ר, וולטה־העילית, מאוריטניה, צ'אד וסנגאל). במבצע „העזרה הראשונה" המוגשת לרעבים במערב־אפריקה משתתפות מדינות השוק האירופי המשותף, קנאדה וארה"ב.